

ЦѢННОТО ИЗЪ КНИГАТА
НА
ВЕЛИКИЯ ЖИВОТЪ

БЕСЪДИ ОТЪ УЧИТЕЛЯ

ДЪРЖАНИ ПРИ СЕДЕМЪТЪ РИЛСКИ ЕЗЕРА
ПРѢЗЪ ЛѢТОТО НА 1932 Г.

СОФИЯ 1932 г.

СЛАБОТО И СИЛНОТО.

Човѣкъ трѣбва да знае двѣ нѣща въ живота си, а именно: кое е слабо и кое силно, и кое е добро и кое зло. Кои сж признацитѣ на слабото, и кои — на силното? Всѣко нѣщо, което въ началото е слабо, въ края става силно. Всѣко нѣщо, което въ началото е силно, въ края става слабо. Тѣй щото, единъ отъ важнитѣ въпроси въ живота е да се разбератъ правилно отношенията на слабото и силното.

Сега, да се отговори на втория въпросъ: кое е добро и кое зло? Всѣко нѣщо, което въ началото на своето проявление ограничава, лишава човѣка отъ свобода, а въ края му дава свобода, е добро. И наистина, когато човѣкъ намисли да направи нѣкакво добро, той не е свободенъ; щомъ направи доброто, той вече става свободенъ. Въ първо врѣме човѣкъ не е свободенъ, ограничава се, защото постоянно дава. Обаче, законътъ за злото е точно обратенъ: всѣко нѣщо, което въ началото на своето проявление дава на човѣка свобода, а въ края му отнима свободата е зло. Забѣлѣзано е, че въ първо врѣме, когато човѣкъ намисли да извърши нѣкакво зло, той е свободенъ; щомъ извърши злото, той изгубва свободата си. Защо е така? — Защото при злото първоначално човѣкъ взима, придобива. Въ края, обаче, започва да губи,

а съ това заедно губи и свободата си. Тъй щото, всѣко нѣщо, въ което човѣкъ губи свободата си, е зло; всѣко нѣщо, въ което човѣкъ придобива свободата си, е добро. Знае ли човѣкъ тия признаци на доброто и злото, той ще може лесно да ги различава и въ своя животъ.

Казвамъ: човѣкъ може да наблюдава тия положения въ живота си и да се убѣди, че тѣ сж прави. Като наблюдава и съпоставя тия нѣща, той ще се добере до правилни разбирания, до една положителна вѣра. Безъ правилни разбирания, безъ положителна вѣра, животътъ на човѣка прѣдставя канализация, на която главната тржба е запушена. Какъвъ смисълъ има такава канализация, тржбата на която, повече или по-малко, е запушена и водата не може да тече прѣзъ нея? Всѣка тржба на канализацията трѣбва да бжде абсолютно свободна отъ всѣкакви утайки, за да може водата безпрѣпятствено да тече. Ако тржбитѣ ѝ не сж чисти, тѣ непрѣменно трѣбва да се изчистятъ. Въ това отношение, човѣшкиятъ умъ прѣдставя една отъ тржбитѣ на Божествената канализация, вслѣдствие на което той трѣбва да бжде абсолютно чистъ, безъ никакви подпушвания, безъ никаква каль, безъ никакви заблуждения. Всѣко странично желание, всѣка нечиста мисль, всѣка крива постѣпка сж каль, която запушва ума и сърцето на човѣка. Тѣ сж каль, която сжщеврѣменно ограничава всички благородни пориви на човѣшката воля.

Слѣдователно, първо човѣкъ трѣбва да се освободи отъ калѣта, отъ утайкитѣ, които сж запушили трѣбитѣ на Божествената канализация въ самия него. Има само единъ начинъ, по който той може да се освободи отъ тази калъ, а именно: той трѣбва да познае Бога! Въ какво седи познаването на Бога? Да познаешъ Бога, значи да почувствуващъ Неговата Любовь. Щомъ почувствуващъ Божията Любовь, едноврѣменно съ това и животътъ ще потече въ тебе. Щомъ животътъ потече, и пжтя ще намѣришъ. Щомъ намѣришъ пжтя, ще се доберешъ до Истината. И най-послѣ, придобиешъ ли Истината, ще влѣзешъ въ истинския животъ. Ако човѣкъ не забѣлѣзва този послѣдователенъ процесъ въ себе си, той не може да дойде до познаването на Бога. И тъй, да познаемъ Бога, подразбира възприемане на Неговата Любовь. Възприемането на Божията Любовь подразбира прииждане на животъ. Животътъ пкъ подразбира растене. Растенето означава пжтъ. Дѣто има пжтъ, тамъ има движение.

Сега, като се говори за доброто, явява се въпросътъ за свѣтлината. Въ такъвъ случай, питамъ: какъвъ е смисълътъ на свѣтлината, както и на самото слънце? Ако се грѣте на свѣтлината, безъ да я възприемате въ себе си, тя нищо нѣма да ви ползува. Обаче, ако при всѣки изгрѣвъ на слънцето вие мислите за Бога, искате да Го намѣрите, да Го познаете повече, отколкото до вчера сте Го познавали, този изгрѣвъ вече придобива смисълъ за васъ. Излѣзете ли на изгрѣвъ

слънце, съзнавайте дълбоко въ себе си, че днесъ ще познаете Бога малко повече, отколкото досега сте Го познавали. Ако при изгрѣването на слънцето, съзнавате, че възприемате повече отъ Божията Любовь и отъ Божествения животъ, тогава слънчевата свѣтлина ще има за васъ лѣчебно дѣйствие. Не мислите ли и не съзнавате ли това нѣщо така, изгрѣватъ на слънцето ще прѣдставя за васъ чисто механически процесъ, който въ нищо нѣма да ви ползува. Вие ще се намирате въ положението на работникъ въ нѣкое подземие, или въ положението на човѣкъ, който минава прѣзъ дълга полярна нощъ. Този човѣкъ има очи, но тѣ не го ползуватъ. Ако човѣкъ има уши, които не го ползуватъ, защо му сж тѣ? Ако човѣкъ има ржцѣ, които не го ползуватъ, защо му сж тѣ? Очитѣ на човѣка сж опрѣдѣлени за възприемане на свѣтлината; ушитѣ — за възприемане на звуковетѣ; ржцѣтѣ — за работа. Обаче, не е достатъчно само да вижда човѣкъ нѣщата, но той трѣбва още и да ги разбира. По сжщия начинъ той трѣбва не само да възприема свѣтлината, но още и да я разбира. Задъ свѣтлината е скритъ Богъ. Безъ свѣтлина ние не можемъ да видимъ Бога. Да виждаме нѣщата, това значи да ги разбираме, да ги познаваме. Думата „видѣлина“ означава знание. Думата „свѣтлина“ означава проявения Богъ.

Значи, само проявениятъ Богъ е свѣтлина. На санскритски езикъ „сат“ означава Божественото, разумното, което се е проявило въ свѣта. Слѣдователно, Богъ се проявява въ

това, което човѣкъ знае, което може да направи, въ което може да се прояви. Ние взимаме думата „Богъ“ въ съвсѣмъ другъ смисълъ, а не както обикновено се разбира Богъ е сѣщината на нѣщата.

Казвамъ: щомъ знаете това, ще ви станатъ понятни и думитѣ, които Христосъ е изказалъ въ стиха: „Търсете първо Царството Божие и Неговата Правда, и всичко останало ще ви се даде.“ Царството Божие прѣдставя цѣлата вселена, т. е. всичко, което Богъ е създалъ. Това, именно, трѣбва да се търси. Съ други думи казано: човѣкъ трѣбва да търси Любовта, Мъдростта и Истината, които сѣ носители на животъ, знание и свобода. Когато човѣкъ изучава вселената въ всички нейни проявления, той ще се освободи и отъ погрѣшкитѣ на живота.

Питамъ: на какво се дължатъ погрѣшкитѣ на хората? Погрѣшкитѣ на хората се дължатъ на тѣхното невѣжество. Запримѣръ, вашиятъ баща ви изпраща прѣсенъ, топѣлъ хлѣбъ, направенъ отъ чиста пшеница, но вие, като не разбирате цѣната му, оставяте този хлѣбъ настрана и се нахвърляте на твърдъ, мухлясалъ хлѣбъ и съ часове го гризете, докато се нахраните. Въ това отношение, грѣхътъ не е нищо друго, освѣнъ мухлясалиятъ хлѣбъ, който ядете. Щомъ прѣстанете да грѣшите, вие намирате прѣсния хлѣбъ, изпратенъ отъ баща ви, и започвате да го ядете. Доброто прѣдставя прѣсния, топѣлъ хлѣбъ. Тѣй щото, искате ли да изчистите ума си отъ всички утайки въ него, турете на първо мѣсто въ

главата си мисълта: мухлясалъ хлѣбъ нѣма да ядемъ; развалени храни и плодове нѣма да ядемъ; мжтна вода нѣма да пиемъ; лоши думи нѣма да говоримъ и да слушаеме! Какво трѣбва да прави човѣкъ? Той трѣбва да насажда чисти и възвишени мисли и чувства въ ума и въ сърцето си.

Сега ще ви задамъ слѣдния въпросъ: какво е желанието на сѣмето? Всѣко сѣме, прѣди да е разбрало своята задача, има желание да остане на едно мѣсто, и тамъ да почива. Такова желание иматъ и проститѣ хора. И тѣ обичатъ да седатъ на едно мѣсто, да почиватъ. Простиятъ човѣкъ е мързеливъ. Мързелътъ е свойственъ не само на проститѣ хора, но и на животнитѣ. Животнитѣ работятъ, движатъ се, но по необходимостъ. Щомъ се нахранятъ, тѣ веднага лѣгатъ да спятъ. Като наблюдавате едно животно, ще видите, че то не мисли за нищо друго, освѣнъ за ядене и за спане. То нито работи, нито чете, нито мисли, нито се моли, но отъ врѣме на врѣме само, когато се намѣри въ голѣмо затруднение, вика за помощъ.

И тъй, мързелътъ е за невѣжитѣ, учението — за ученицитѣ, за трудолюбивитѣ, а работата — за посветенитѣ, които разбиратъ нѣщата и ги прилагатъ. Невѣжиятъ се мжчи, ученикътъ се труди, а добриятъ, посветениятъ работи. Щомъ се мжчишъ, невѣжа си; щомъ се трудишъ, ученикъ си; щомъ работишъ, добъръ, посветенъ си. Мързеливъ ли си, простъ и невѣжа си; не учишъ ли, не се ли трудишъ, не си ученикъ; не работишъ ли, не си добъръ,

не си посветенъ. Нѣкой казва: какъ да излѣкувамъ мързела си? — Започни да учишъ! — Азъ искамъ да стана добъръ човѣкъ. — Щомъ искашъ да станешъ добъръ човѣкъ, ти трѣбва да работишъ! Въ работата човѣкъ придобива свѣтлина, знание. Щомъ има свѣтлина, знание, той е посветенъ човѣкъ.

Питамъ: каква е сѣдбата на сѣмето, ако то попадне въ ржката на мързеливия, на ученика или на добрия човѣкъ? Мързеливиятъ ще извади сѣмето отъ хамбара, ще го тури на земята и ще си отиде. Ученикътъ ще погледне сѣмето, ще тури отгорѣ му малко прѣстъ и ще каже: да става, каквото ще! Добриятъ, посветениятъ човѣкъ ще види, че сѣмето е изоставено и ще го полѣе да расте. Тѣй щото, видите ли, че сѣмето е турено на земята, безъ да е посадено, ще знаете, че мързеливиятъ е причина за това. Видите ли, че сѣмето е посадено и изоставено, ще знаете, че ученикътъ е направилъ това. Видите ли, че сѣмето е посадено, полѣто и започнало да расте, ще знаете, че това е направилъ добриятъ, посветениятъ човѣкъ. Възъ основа на този законъ, всѣка мисль минава прѣзъ три фази, прѣзъ три състояния: първо, тя се изнася отъ скривалището си, отъ хамбара, и се оставя върху почвата; послѣ, тя се заравя и най-послѣ се полива, даватъ ѝ се условия да расте, да се развива, да даде плодъ. Тѣзи фази се забѣлѣзватъ и въ живота на човѣка. Докато е мързеливъ, той казва: животътъ нѣма смисль, той е пѣленъ съ мжчнотии. Ученикътъ взима сѣмето, посажда го въ земята

и казва: повече отъ това не зная, какво да правя. Казвамъ: който е станалъ ученикъ, той трѣбва да намѣри пжтя, да върви напредъ, да расте. Въ процеса на растенето, човѣкъ влиза въ съприкосновение съ свѣтлината и топлината. Свѣтлината прѣдставя знанието, мъдростта. Топлината прѣдставя живота, любовта. Щомъ почувствувате свѣтлината, ще знаете, че Божията Мъдростъ и знание сж започнали да дѣйствуватъ. Щомъ почувствувате топлината, ще знаете, че Божията Любовъ е започнала да дѣйствува. Не мислите ли по този начинъ, и животътъ ще изгуби за васъ смисълъ. Тогава ще търсите знания отъ хората, но тия знания ще ви доведатъ до редъ заблуждения. Въ този случай, едно трѣбва да знаете: всички хора сж носители на Божественото начало, но само дотолкова, доколкото тѣ го разбиратъ и му даватъ пжть да се прояви. Често ще срѣщате хора, които сж запушили своитѣ тржби за Божественото и трѣбва да правятъ редъ усилия, докато ги отпушатъ, докато ги изчистятъ. Не става ли сжщото и съ прозорцитѣ на вашитѣ кжщи? Тѣ прашасватъ отвънъ и отвжтрѣ, и вие трѣбва да вземете чиста вода, да ги измиете, за да виждате ясно прѣзъ тѣхъ.

И тъй, отпушете тржбитѣ на Божествената канализация у васъ, за да различавате слабото отъ силното и доброто отъ злото.

*

19 юли, 5 ч. с.

НАЙ-МАЛКОТО ДОБРО.

Сега азъ ще говоря малко, само една минута и половина, върху темата: „Най-малкото добро.“ Кое е най-малкото добро въ живота? Най-малкото добро е това, съ което човѣкъ може въ даденъ моментъ да си помогне. При каквито условия и да се намира човѣкъ, това, съ което той може въ даденъ моментъ да си помогне, е най-малкото добро. Най-малкото добро е въ състояние да спаси, да улесни човѣка въ труднитѣ положения на неговия животъ. Приближавате се при една голѣма врата, искате да я отворите, но не можете. Защо? — Защото ключътъ на тази врата е или ръждясалъ, или изкривенъ, или изгубенъ. Ако е ръждясалъ или изкривенъ, като го турите въ ключалката, вратата не се отваря. Ако ключътъ е въ исправностъ, щомъ го турите въ ключалката, вратата веднага се отваря. Слѣдователно, съ ръждясалъ или изкривенъ ключъ вратата не се отваря. Само съ ржка не се отваря. Съ златенъ гвоздей даже, пакъ не се отваря. Какво трѣбва да направите? Да намѣрите новъ, чистъ, правъ ключъ за тази врата и съ него, колкото малкъ да е той по отношение на голѣмата врата, да отключите и да влѣзете вътрѣ.

И тъй, най-малкото добро е талисманъ, тайна, която Богъ е повѣрилъ на човѣшката

душа. Човѣкъ може да се стреми да стане царь, да бжде ученъ, но ако нѣма най-малкото добро въ себе си, той нищо не може да постигне. Голѣмиятъ човѣкъ не яде ли? — Яде. Малкиятъ човѣкъ не яде ли? — И той яде. Тогава, каква е разликата между малкия и голѣмия, между слабия и силния човѣкъ? Ако голѣмиятъ, силниятъ човѣкъ не яде, той отслабва. Ако малкиятъ, слабиятъ човѣкъ не яде, той още повече отслабва. Обаче, малкиятъ, слабиятъ, като яде, колкото малъкъ и слабъ да е, все придобива сила. Тѣй щото, това, което човѣкъ въ даденъ случай придобива, или това, което му помага, е най-малкото добро. Ако си боленъ или неразположенъ духомъ, това показва, че си изгубилъ ключа на своята врата. Казвате: отъ какво е направенъ този ключъ? Дали ключътъ е отъ желѣзо, отъ сребро или отъ злато, това не е важно. Намѣри ключа и отвори вратата. Едно врѣме българитѣ си служили съ дървени ключове. Важно е човѣкъ да има ключъ, съ който да си отвори. Щомъ намѣрите ключа, вие започвате да философствувате: какво ще правя, като отключа вратата? Намѣришъ ли ключа, повече не питай. Отключи вратата, влѣзъ въ къщата си и тамъ ще намѣришъ малко хлѣбъ, съ който ще се нахранишъ. Щомъ се нахранишъ, ти се спасявашъ, продължавашъ живота си. Продължишъ ли живота си, нищо друго не ти трѣбва.

Слѣдователно, най-малкото добро седи въ това, да знаешъ, въ кой моментъ да мръднешъ езика си и какъ да го мръднешъ.

Мръднешъ ли езика си на връме, всичкитѣ ти работи ще се наредятъ добрѣ. Не го ли мръднешъ на връме, нищо нѣма да постигнешъ. Човѣкъ трѣбва правилно да мърда езика си! Станете ли сутринъ, правилно трѣбва да мръднете езика си. Казвате: какъ става правилното мърдане на езика? — Както става правилното отваряне на устата, както става правилното отваряне на вратата. Ключътъ на една врата може да се постави отвѣсно, наклонено, нагорѣ, надолу въ ключалката, обаче, само единъ начинъ има, по който вратата може да се отвори. Ще вземете ключа, ще погледнете накждѣ и какъ трѣбва да се постави, слѣдъ това ще го намѣстите внимателно въ отвѣрстието на ключалката и ще започнете да въртите на една или на друга страна. Казвате: не зная накждѣ да въртна ключа. Казвамъ: какъ можа да заключишъ, а сега не знаешъ да отключишъ? Както си могълъ да заключишъ, така ще можешъ и да отключишъ. Когато си заключвалъ вратата, ти си въртѣлъ ключа на една страна. Сега пъкъ ще завъртишъ ключа на другата страна, точно обратна на първата.

Сжщиятъ законъ срѣщаме навсѣкждѣ въ природата, изразенъ съ думитѣ „прави и обратни дѣйствия“. Ако въ духовния свѣтъ човѣкъ е завъртѣлъ ключа десетъ пжти, за да заключи една врата, сжщо така и на физическия свѣтъ трѣбва да го завърти десетъ пжти, но въ обратна страна. Какво правятъ съврѣменнитѣ хора на земята? Тѣ намѣрятъ единъ ключъ, зарадватъ се, че сж го намѣрили, и веднага

отивать да отварятъ съ него. Турятъ го въ ключалката, завъртятъ ключа единъ пжтъ, но вратата не се отваря. Тѣ казватъ: не можемъ да отворимъ тази врата. И слѣдъ това идатъ обезсърдчения, отчаяния и т. н. Не, когато сте били въ духовния свѣтъ, вие сте затворили тази врата десетъ пжти, слѣдователно, по сжщия начинъ и тукъ трѣбва десетъ пжти да въртите ключа въ обратна посока на първата, за да отворите вратата. Трѣбва да дойде нѣкой ученъ човѣкъ, да покаже на хората, какъ да отключватъ вратитѣ си. Той ще имъ каже: колкото пжти сте въртѣли ключа въ една посока, толкова пжти трѣбва да го въртите и въ обратна посока.

Казвате: нещастни хора има по свѣта. Кои сж нещастни хора? Нещастни сж тия, които въртятъ ключа само въ една посока. Запримѣрь, отивате при единъ вашъ съсѣдъ и му казвате: ти си лошъ човѣкъ! — завъртите ключа единъ пжтъ. На другия день пакъ отивате при него и му казвате: ти си лошъ човѣкъ! — втори пжтъ завъртите ключа. Отивате при него десетъ дня наредъ и все завъртвате ключа въ сжщата посока, като му казвате, че е лошъ човѣкъ. Слѣдъ извѣстно врѣме отивате при сжщия съсѣдъ за нѣкаква услуга, да му искате нѣщо, но той не дава нищо. Върти си главата той и не иска да чуе, какво му говорите. Сега той не е готовъ за услуга, нищо не иска да ви даде. Вие, пакъ по старому, казвате: азъ нали зная, лошъ човѣкъ е той, не иска да ми послужи. Не, така не се говори, така не се отваря вра-

тата. Ти трѣбва да завъртишъ ключа сега въ обратна посока и то толкова пжти, колкото пжти си заключвалъ. Какъ ще стане това? Ще отидешъ при съсѣда си и ще кажешъ: братко, моля те да ме извинишъ! Азъ сгрѣшихъ, мислихъ, че си лошъ човѣкъ, но съмъ се лъгалъ. Ти си добъръ човѣкъ. Така ще му говоришъ десетъ деня наредъ, докато той те погледне, усмихне се, отвори хамбара си и ти даде това, което искашъ. — Нѣмамъ свободно врѣме, да му се извинявамъ. Питамъ: какъ имà врѣме да завъртвашъ ключа, а сега нѣмашъ врѣме да го отвъртвашъ? Който има врѣме да завъртва ключа, той ще има врѣме и да го отвъртва. Тази философия трѣбва да прилагате въ живота си.

Мнозина седатъ безъ работа и си говорятъ: азъ съмъ лошъ човѣкъ. Ти завъртвашъ ключа на една страна. Азъ прѣвеждамъ тѣхнитѣ думи: Господъ ме е създалъ лошъ. На другия день пакъ казвашъ: не съмъ добъръ като другитѣ хора — пакъ завъртвашъ ключа въ първата посока. — Отъ мене нищо нѣма да излѣзе — пакъ завъртвашъ ключа въ сжщата посока. — Не вѣрвамъ вече въ Бога, нѣма да Го слушамъ — пакъ завъртвашъ ключа. И наистина, день слѣдъ день ти ставашъ по-лошъ, по-упоритъ и започвашъ да се боришъ, да излѣзешъ навънъ. Обаче, колкото повече упорствувашъ, ти все повече се затваряшъ и казвашъ: лошъ е свѣтътъ лоши сж хората, затвориха ме! Не, ти самъ си се затворилъ и продължавашъ да се затваряшъ, а Господъ те поглежда отъ врѣме на врѣме.

Това е по човѣшки казано. На Бога не дохожда на умъ даже да се занимава съ глупоститѣ на хората. Казвате: не вижда ли Богъ, че съмъ затворенъ? Когато вие се заключвате, Богъ не присѣтствува тамъ. Защо търсите Бога тогава? Защо държите Него отговоренъ?

Съврѣменнитѣ хора иматъ криви понятия за Бога. Тѣ трѣбва да знаятъ, че когато човѣкъ грѣши, Богъ не е тамъ. Когато човѣкъ върши добро, Богъ е тамъ. Богъ не присѣтствува въ грѣха. Щомъ човѣкъ грѣши, той е самъ, безъ Бога. Защо е мжчно на човѣка, когато грѣши? — Мжчно му е, защото Господъ не е при него, да види неговия грѣхъ. Човѣкътъ на грѣха казва: ако Богъ бѣше при мене, когато грѣшихъ, Той щѣше да ме види и нѣмаше да позволи да направя грѣхъ. Вѣрно е, Богъ не е въ грѣха. Когато човѣкъ върши добро, Богъ е при него, и за това той се радва. Грѣхътъ не е нищо друго, освѣнъ заключване на човѣка въ собствената му кжща. Щомъ се види заключенъ въ кжщата си, той казва: какво ще правя сега? — Ще седишъ затворенъ — нищо повече. — Изходенъ пжтъ нѣма ли? — Има изходенъ пжтъ, но трѣбва да знаешъ, какъ да завъртишъ ключа. Ще въртишъ ключа въ обратна посока. — Не, обратно не се връщамъ. — Тогава ще вървишъ напрѣдъ. — Вървя напрѣдъ, но вратата не се отваря. — Значи, нѣма другъ изходенъ пжтъ, освѣнъ да се върнешъ въ обратна посока назадъ.

Питамъ: какво разбирате подъ думата „обратно, назадъ“? Думата „обратно, назадъ“ подразбира да намѣрите онази посока, онзи начинъ на дѣйствие, по който, като вървите, да отключите вратата на кжщата си, да излѣзете вънъ. Иначе, въртите назадъ, не върви; въртите напредъ, пакъ не върви; въртите нагорѣ, надолу, надѣсно, налѣво — все не върви. Тѣй щото, като намѣрите ключа, ще го въртите нагорѣ и надолу, напредъ и назадъ, надѣсно и налѣво, докато най-послѣ излѣзете навънъ на свобода и на свѣтлина. Това значи обратна посока на вашето минало. Нѣкои хора седатъ затворени въ кжщитѣ си, а при това искатъ да видятъ Бога. Какъ могатъ да Го видятъ при това положение? Освѣнъ това, тѣ не Го познаватъ, а искатъ да Го видятъ. Какъ е възможно да видишъ нѣщо, което не познавашъ? Да виждашъ нѣщо, което не познавашъ, е все едно слѣпятъ да вижда свѣтлината. Може да вижда само онзи, който има очи, условия за виждане. Виждането подразбира знание, познаване на нѣщата. Слѣдователно, не познавате ли Бога, вие не можете и да Го видите. — Какъ ще Го познае? — Другъ умъ, друго сърце и друга воля се изискватъ отъ тѣзи, които сега имашъ. Съ този умъ, съ това сърце и съ тази воля, които имашъ сега, Бога не можешъ да познаешъ. По този начинъ, както въртишъ ключа, Бога не можешъ да познаешъ. — Ама Богъ ме създалъ такъвъ. — Докато мислишъ по този начинъ, ти нѣма да познаешъ Бога.

Сега азъ ще дамъ ново опрѣдѣление за Бога. Богъ е най-малкото добро, което може да ви помогне въ даденъ случай, да излѣзете отъ една голѣма мжнотия. Вие търсите Господа, но никждѣ не Го виждате. Дѣ е Той? — Въ най-малкото добро у васъ. Имате ли най-малкото добро въ себе си, съ което можете да си помогнете, тамъ е Богъ, тамъ се проявява Той. Какво сж учили и учатъ философитѣ за Бога, това остава за тѣхна смѣтка. Какво сж говорили дѣдо ви и баба ви за Бога, и то остава за тѣхна смѣтка. Знайте, че ключътъ на философитѣ, ключътъ на баба ви, на дѣдо ви сж чужди ключове, които вие не можете да употребявате, да отваряте своитѣ стаи. Всѣки има свой собственъ ключъ за стаята си. Ти имашъ сърце, за което Господъ ти е далъ ключъ, самъ да го отваряшъ и затваряшъ. Дадешъ ли ключа отъ сърцето си на хората, тѣ да го отварятъ и затварятъ, знай, че твоята работа е свършена, отъ тебе нищо нѣма да остане. Ще дойде единъ, втори, трети, ще отворятъ сърцето ти и ще пуснатъ въ него да влѣзатъ говеда, овци, прасета, кокошки, които ще ядатъ, ще цапатъ, ще развалятъ, а ти нѣма да имашъ възможность да прѣчистишъ, да освободишъ сърцето си отъ тѣзи неканени гости. Защо? -- Ключътъ не е въ тебе.

Нѣкой казва: защо хората сж толкова лоши? Този въпросъ не може да се разрѣши. Той е толкова дълбокъ, че никой досега не е могълъ да го разрѣши. И ангелитѣ даже не сж разрѣшили този въпросъ. Хората сж

лоши, защото сте имъ дали вашия ключъ, да разполагатъ тѣ съ него. За да не бждатъ хората лоши, ти трѣбва да държишъ въ ржцѣтъ си ключа на своето сърце и никому да не го давашъ. Само на Едного можешъ да повѣришъ ключа на сърцето си, а именно, на най-малкото добро, на Бога въ себе си. Само Богъ има право да държи ключоветъ на човѣшкитъ сърца. Тѣй щото, единствената причина за нещастията въ живота е неправилното мислене на хората. Тѣ мислятъ, че всѣки може да държи ключа на тѣхнитъ сърца. Така сж мислили вашитъ дѣди и баби, но дѣ сж тѣ сега? И слѣдъ всичко това вие питате: кой ли е взелъ ключоветъ ни? Не питайте, кой е взелъ ключоветъ ви, но спомнете си, кому сте ги дали вие. Нѣкой човѣкъ е мързеливъ, не обича да работи, да се движи, затова дава своя ключъ нѣкому и казва: вземи този ключъ, отвори стаята ми и донеси това или онова нѣщо. Този човѣкъ е аристократъ, иска другитъ да му служатъ. Обаче, онзи, на когото сте дали своя ключъ, отваря вратата на стаята ви, взима си хлѣбъ, затваря послѣ вратата и изчезва. Вие го чакате день, два, три, но той не се връща. Казвате: лошъ човѣкъ е той. Питамъ: той ли е лошъ, или вие? Този човѣкъ не постъпи добръ по причина на това, че вие не излѣзохте уменъ.

Когато турцитъ се намѣрятъ въ трудно положение, питатъ: какъвъ ще бжде краятъ на тази работа? Какъ може да се оправи тя? Вие какъ ще оправите вашата работа? Трѣбва ли да тръгнете огъ човѣкъ на човѣкъ да се оплак-

вате, че еди-кой си взелъ ключа ви и не го върналъ? Ако тръгнете да се оплаквате, то е все едно, като намѣрите стомната си пълна съ мжтна, кална вода, да се оплаквате, че нѣкой злосторникъ е направилъ това. Какво се ползувате, ако тръгнете отъ съсѣдъ на съсѣдъ да разправяте, че стомната ви била пълна съ чиста вода, а нѣкой я излѣлъ и сипалъ въ нея мжтна вода? Колкото и да се оплаквате на съсѣдитѣ си, водата въ стомната все мжтна ще си остане. И цѣлото село да знае това, пакъ нѣма да ви помогне. Всички съсѣди ще минаватъ-заминаватъ и все ще питатъ: кой ли е сипалъ мжтната вода въ стомната? Колкото и да се питатъ едни-други, никой не знае истината. Онзи, който ходи изъ цѣлото село да се оплаква, той мяза на селски кехая. Казвате: какво трѣбва да правя? — Ще напуснешъ кехаялъка. Какво прави кехаята? Той се качва на нѣкое високо мѣсто и оттамъ вика, съобщава на хората нѣщо ново. Днесъ това правятъ съ барабанъ. Тази е една отъ леснитѣ работи, за аристократи хора. Такъвъ аристократъ е билъ въ миналото и волтъ. Той се разхождалъ свободно изъ горитѣ, ялъ и пилъ, прахъ не е падалъ на гърба му. Той ялъ най-хубавата храна, пилъ най-чистата вода и се пекалъ на слънце. По едно врѣме волтъ чулъ, че човѣкътъ отворилъ странноприемница, въ която приемали всички пжтници много добрѣ. Той отишълъ при него и започналъ тамъ да се храни. Въ първо врѣме човѣкътъ го угощавалъ добрѣ. Впоследствие, когато волтъ заборчлѣлъ, чо-

вѣкътъ го впрегналъ на работа, да му оре нивата. Тѣй щото, и до днесъ още волѣтъ не може да се освободи отъ веригитѣ на човѣка. Вечеръ, когато се прибере у дама си, и тукъ не е свободенъ. Питамъ този старъ аристократъ: защо му дойде това нещастие до главата? Защо го впрегнаха да оре? Бѣше врѣме, когато той свободно ходѣше по горитѣ, махаше опашката си и нищо не учеше. Сж-щото може да се каже и за човѣка. Който не учи, който не знае, какъ да мърда езика, очитѣ, ржцѣтъ, краката си, той ще изпадне въ положението на впрегнатия волъ. Слѣдователно, видите ли единъ впрегнатъ волъ, помислете си, че ако не учите, ако не работите, и вие може да изпаднете въ такива лоши условия. Щомъ знаете това, не питайте, защо Господъ е създалъ така свѣта? Учете и работете, безъ да търсите разрѣшение на въпроса, защо има страдания.

Едно е важно за васъ: да намѣрите най-малкото добро. Изпаднете ли въ трудно положение, потърсете най-малкото добро — Бога — въ себе си. Боленъ си, нѣмашъ близки, нѣмашъ слуга да ти помага, чудишъ се, какво да правишъ. Потърси най-малкото добро въ себе си и поискай то да ти помогне. Щомъ апелирашъ къмъ него, то ще ти се притече на помощъ: постепенно ще започнешъ да сваляшъ лѣвия си кракъ, послѣ дѣсния, ще слизашъ на земята, обаче, не ще можешъ да се изправяшъ на краката си; ще пълзишъ и полека-лека ще дойдешъ до вратата, която ще намѣришъ притворена.

Ще я отворишъ внимателно и ще излѣзешъ вънъ отъ затвора. Така ще правишъ нѣколко деня наредъ, докато на десетия день вече се усѣтишъ доста силенъ и можешъ свободно да слизашъ отъ леглото си, да излизашъ вънъ. Слѣдъ това ще изпиташъ гладъ. Ще потърсишъ тукъ тамъ въ долапитѣ сухъ хлѣбецъ, който ще натопишъ въ малко вода и сладко ще го изядешъ, като благодаришъ на Бога за сухия хлѣбецъ, за водицата, за здравето. Щомъ се изправишъ на краката си, това се дължи на най-малкото добро въ тебе, което е дошло да ти помогне. Малкото добро е слугата, който дохожда да помогне на своя господарь, да се изправи на краката си, да подигне главата си и да излѣзе вънъ отъ затвора.

Казвате: по-лесенъ начинъ отъ този нѣма ли? — Нѣма. Този е най-лесниятъ начинъ. — Не може ли изведнѣжъ да се постигне това нѣщо? — Ако дочакате още десетъ години, тогава ще ви кажа, по кой начинъ може да постигнете нѣщата изведнѣжъ. Вие търсите лесния пѣтъ, но засега ще се задоволите съ най-малкия ключъ, съ най-малкото добро. Слѣдъ десетъ години ще получите повече. Колко сж десетъ години? Тѣ сж десетъ секунди. За разбирането на това се изисква будно съзнание. Вие казвате: кой ще бжде живъ слѣдъ десетъ години? Казвамъ: ако съзнанието ви не е будно, каквото и да ви кажа, нѣма да го разберете, но и слѣдъ десетъ години нѣма да го разберете. Ако съзнанието ви е будно, ще разберете, че

тъй, както ставатъ нѣщата, това е най-добръ. Богъ е създалъ единъ разуменъ свѣтъ, но вие не сте вървѣли правилно, вслѣдствие на което носите послѣдствията на вашия изопаченъ животъ. Съврѣменнитѣ хора се радватъ и скърбятъ, но тѣхнитѣ радости и скърби сж чужди. Тѣ се радватъ на чуждото, което всѣки моментъ може да имъ се отнеме. Нѣкой се радва, че намѣрилъ торба съ пари и казва: ще уредя работитѣ си! Обаче, не се минава много врѣме, тича единъ запъхтѣнъ, уморенъ човѣкъ слѣдъ него и пита: не намѣрихте ли на пжтя една торба съ пари? Ако не дадете паритѣ на собственика, ще намѣрите затвора. Щомъ взематъ торбата съ паритѣ, вие започвате да скърбите. Питамъ: защо скърбите и защо се радвате? Не гоните ли Михала по горитѣ? Който има малкия ключъ въ себе си, т. е. ключа на най-малкото добро, и знае да отваря съ него, той ще отиде у дома си, ще отвори касата си и ще вземе, колкото пари му трѣбватъ. Чуждото не бутайте! Отъ своето можете да вадите, колкото искате, но съ чуждото нѣмате право да разполагате. Взимате ли отъ чуждото, вие вършите прѣстѣпление.

Нѣкой се натѣква на редъ страдания и казва: голѣма беля ме сполетѣ. Въ какво седи белята на този човѣкъ? Той намѣрилъ нѣкъдѣ чужди пари, които послѣ му взели. Ще ги взематъ, разбира се, чуждото всѣкога се взима назадъ. По-голѣма беля или страдание за човѣка отъ това нѣма. Или, дойде нѣкой, каже му една обидна дума. Запримѣръ, каже

му, че е лошъ човѣкъ, че е грѣшникъ. Трѣбва ли да се обижда отъ това? Кой човѣкъ е лошъ, и кой — добъръ? Може ли да се нарече добъръ човѣкъ този, който не изпълнява волята Божия? Може ли Богъ да бѣде доволенъ отъ този човѣкъ? Обаче, истински добъръ човѣкъ е този, който, откакъ Богъ го е създалъ и досега, всѣкога е изпълнявалъ волята Божия. Отъ такъвъ човѣкъ и Богъ, и всички живи същества около него сж довольни. Когато добриятъ човѣкъ направи една погрѣшка, той веднага тегли права линия подъ нея и я корегира. Като пише писмо, човѣкъ може да сгрѣши, но веднага слѣдъ това той зачерква погрѣшното и отгорѣ го изправя.

Тѣй щото, страданията на съврѣменнитѣ хора сж фиктивни, тѣ сж страдания на сънъ, въ тѣхъ нѣма нищо реално. Когато нѣкой плаче, азъ виждамъ, че той има мѣхурчета съ вода около очитѣ, и като ги истиска, тѣ овлажняватъ очитѣ му, отъ което и той се трогва, и близкитѣ му се трогватъ. Въ сжщностъ, той още не знае, какво нѣщо е скръбъ, какво е страдание. Само онзи човѣкъ страда, който знае, какъ да завърти ключа и да отвори вратата. Той е дошълъ вече до края на страданията. Всѣки другъ, който охка, плаче и не туря ключа да отвори вратата, той още се забавлява, той не е позналъ страданието. Тѣзи страдания мязатъ на страданията на гладния, който има хлѣбъ въ стаята си, има ключъ отъ вратата на стаята си, но нѣма желание самъ да си отвори. Той ходи тукъ-тамъ, разправя, че три дѣня е гла-

дувалъ и пита: нѣма ли кой да ми даде малко хлѣбъ? Минаватъ покрай него единъ, двама, трима, заминаватъ си, никой не му дава хлѣбъ. Защо? Искать да го заставятъ, самъ да си вземе хлѣбъ. Нѣкой мине, казва: нѣмамъ хлѣбъ за такива будали, като тебе. Казвамъ: все ще се намѣри нѣкой да каже истината въ очитѣ. Хората и когато се обичать, и когато се мразятъ, все ще си кажатъ по нѣщо. Като види своята възлюбена, младиятъ момъкъ ѝ казва: ти си моята спасителка, моето божество. Ти осмисляшъ живота ми, безъ тебе не мога да живѣя. Не се минава много врѣме, той започва да ѝ казва, че е лоша жена, подобна на нея никждѣ не може да се намѣри и т. н. Защо я нарича лоша жена? — Защото не му е угодила въ нѣшо.

И тъй, най-важниятъ въпросъ въ живота е въпросътъ за най-малкото добро. Нека остане въ ума ви мисълта, че най-малкото добро е това, което всѣки даденъ моментъ може да ви помогне. Речете ли, че Богъ не ви помага, че Той ви е забравилъ, ще знаете, че това е ваше схващане за Бога. Въ този случай вие говорите за Бога като за човѣкъ. Само човѣкъ може да забрави човѣка, но Богъ никога не го забравя. Богъ не обича да го занимаватъ съ празни работи. Отидете ли при Него, нѣма да Му разправяте, че сте окаляни, че имате много грѣхове и т. н. Дойдете ли до Бога, първо ще влѣзете въ банята да се измиете, и то сами, безъ помощта на слуги. Какви по-добри слуги отъ очитѣ, ушитѣ, носа, устата, ржцѣтъ и крака-

та на човѣка? Богъ е далъ на разположение на човѣка 31 слуги: двѣ очи, двѣ уши, двѣ ноздри, една уста, два крака, двѣ рѣцѣ съ по десетъ слуги на тѣхъ. Какво по-голъмо благо за човѣка отъ тия 31 слуги? Природата е дала въ услуга на човѣка много слуги, но той не знае, какъ да се разпорежда съ тѣхъ, не знае имената имъ. Запримѣръ, каква е службата на малкия прѣстъ на рѣката, не знаете; каква е службата на голѣмия прѣстъ на крака, сжщо не знаете. Вслѣдствие на това незнание вие сте объркали службитѣ на вашитѣ слуги и търсите други нѣкои да ви помагатъ. Ако човѣкъ знаеше, какъ да завърти рѣката си или единъ прѣстъ отъ рѣката си, той щѣше да разрѣши единъ отъ важнитѣ въпроси на своя животъ. Отъ правилното движение на рѣката се опрѣдѣля, напримѣръ, рѣшението на една трудна задача. Казвате: възможно ли е това? — Възможно е, разбира се. Прѣдставете си, че нѣкой човѣкъ е затрудненъ нѣщо, седи замисленъ, рѣшава единъ въпросъ. Дохожда при него другъ и му казва: братко, подай си рѣката! Ако знаешъ, какъ да подадешъ рѣката си, този човѣкъ ще ти даде хлѣбъ и ще си заmine. Трѣбва ли да питашъ, защо е този хлѣбъ, кой го дава и т. н.? Не, нищо не питай, вземи хлѣба и заповѣдай на слугитѣ си, да се разпоредятъ съ него, както трѣбва. Ще дойде първиятъ слуга — устата, и ще приеме хлѣба въ себе си. Той ще заповѣда на другитѣ 32 слуги, жбитѣ, да приготвятъ гитаритѣ си и да започнатъ да сви-

рятъ. Капелмайсторътъ — езикътъ, ще даде тонъ, и оркестрътъ ще започне. Щомъ се свърши хлѣбътъ, и музиката ще прѣстане. Слѣдъ това хлѣбътъ ще влѣзе по-навжтрѣ, а ти само ще наблюдавашъ, нѣма да давашъ мнѣнието си.

Казвамъ: необходимо е понѣкога човѣкъ да наблюдава, безъ да говори. Интересно е човѣкъ да наблюдава привидността на знанието. Прѣдставете си, че единъ човѣкъ се облѣче хубаво, като професоръ, и се разхожда между учени хора. Той може външно да се държи като професоръ, но има ли знанието на професора? Дрехитѣ на професора могатъ ли да му прѣдадатъ знанието? Не, дрехитѣ на професора не носятъ съ себе си знанието. Ако съблѣкатъ професорскитѣ дрехи на този човѣкъ, той губи ли нѣщо? Този човѣкъ нито губи, нито печели. Доброто не е външна дреха, като тази на професора, отъ която очаквате да ви прѣдаде нѣщо. Вие можете да облѣчете дрехата на доброто, можете да обуете неговитѣ обуца, да турите неговата шапка, но тѣ ще ви ползуватъ толкова, колкото професорската дреха ползува невѣжия. Вие можете да облѣчете дрехата на професора, да отидете съ нея между студентитѣ, но какво ще имъ прѣподавате? Какво ще бжде вашето положение, ако студентитѣ знаятъ повече отъ васъ? Още при отваряне на устата, прѣди да изговорите първата дума, студентитѣ ще ви изпядятъ навънъ. Слѣдователно, искате ли да бждете професоръ,

ще носите дрехитѣ на професора, но ще носите и неговото знание.

Иска ли човѣкъ да има тежестъ прѣдъ себе си и прѣдъ другитѣ, той трѣбва да носи най-малкото добро въ себе си. Има ли най-малкото добро въ себе си, той е професоръ; нѣма ли го, той не е никакъвъ професоръ. Който нѣма най-малкото добро, работитѣ му, отъ единия до другия край, ще бждатъ затворени.

Много хора седатъ и мислятъ, че сж болни, че работитѣ имъ не сж уредени, че никой не ги обича, че всички сж ги забравили и т. н. Това сж лъжливи положения. Прѣди всичко, Богъ не е изпратилъ хората на земята да очакватъ любовъ едни отъ други. За какво сж пратени хората на земята? Всѣки самъ трѣбва да си отговори на този въпросъ. Защо отива човѣкъ при извора? — Да пие отъ чистата вода на извора, да уталожѣ жаждата си. Казвате: всички хора все за водата на извора ли сж дошли? За какво сж дошли хората, изобщо, оставете този въпросъ на страна. Обаче, едно трѣбва да знаете: когато хората отиватъ къмъ извора, всички иматъ едно желание, една цѣль, единъ стремежъ — да пиятъ отъ водата на този изворъ, да утолятъ жаждата си. Щомъ се напиешъ отъ тази вода, благодари на Бога, че си я намѣрилъ. По-нататъкъ, кой какъ пие, не се интересувай. Нека всѣки пие, както намира за добрѣ! Единъ може да пие направо отъ извора съ устата си, другъ — съ ржката си, трети — съ чашка и т. н. Всѣки ще пие во-

да по своему. Ако се намърите прѣдъ нѣкой кладенецъ, какъ ще пиете вода? Искате ли да пиете вода отъ кладенеца, тамъ ще имате нужда първо отъ кофа, а послѣ всѣки ще пие по свой начинъ.

Тѣй щото, иска ли човѣкъ да се добере до най-малкото добро въ себе си, той трѣбва да се освободи отъ външнитѣ впечатления за хората, да остави хората настрана, да не се занимава съ тѣхъ. Прѣди всичко, хората не си приличатъ. Външнитѣ проявления, това не е човѣкътъ. Нѣкой се разгнѣвилъ — това не е човѣкътъ. Нѣкой се проявилъ злѣ — това не е човѣкътъ. Другъ постъпилъ добръ — и това не е човѣкътъ. Това сж професорски дребни само, но истинскиятъ професоръ не е въ тѣхъ. Може ли водата въ шишето да стане по-добра или по-лоша отъ водата на самия изворъ? Ако става въпросъ за извора, за него може да се каже, че водата му е добра или лоша, защото водата излиза отъ него и пълни шишетата. Сжщото може да се каже и за хората. Тѣ не сж нищо друго, освѣнъ шишета, стомни, които се пълнятъ отъ изворитѣ на живота. Слѣдователно, не приписвайте на човѣка качества, които не сж негови! Изучавайте себе си, изучавайте и хората, както Богъ ги е създалъ. Ако не се изучавате по този начинъ, вие напразно губите врѣмето си. Искате ли да не губите врѣмето си, започнете съ най-малкото добро въ себе си. Изучавайте най-малкото добро въ себе си и въ другитѣ! Само то може да ви помогне.

Казвате: какъ ще намѣримъ най-малкото добро въ човѣка? Прѣдставете си, че вие сте гладни. Отивате при едно дърво, откъсвате си единъ плодъ и задоволявате глада си. Вие обичате вече това дърво, защото въ дадения случай то ви помага. Имате единъ учителъ, който ви прѣподава по нѣщо. Вие го обичате, защото получавате нѣщо отъ него. Слушате единъ музикантъ или пѣвецъ, и него обиквате, защото ви дава нѣщо, помага ви. Обичате хлѣбаря за хлѣба, който ви дава. Обичате свѣщъта за свѣтлината, която ви дава. Обичате стомната за водата, която ви дава. Обичате извора за водата, която уталожва жаждата ви. Обичате цвѣтето за миризмата му. Обичате Бога за живота, за благата, които всѣки день ви дава. Слѣдователно, искате ли хората да ви обичатъ, непременно трѣбва да имъ дадете нѣщо отъ себе си. Не давате ли нищо отъ себе си, не очаквайте да ви обичатъ. Вижте какво прави изворътъ и постѣпвайте като него! Изворътъ, който хиляди години тече въ планината, скърби ли, ако никой не го посѣти? Той извира, тече, подскача около камънитѣ, полива всичко, което срещне на пътя си, дава и заминава, безъ да се оплаква нѣкому, че непрѣкъснато работи. Той се радва, че върши нѣкаква работа и отъ никого нищо не иска. Питамъ: трѣбва ли вие да се оплаквате? Вашето положение не е ли по-добро отъ това на извора?

Съвършеннитѣ хора постоянно се оплакватъ, че кракъ ги боли, или глава, или око,

или стомахъ — все отъ нѣщо страдатъ. Искате ли да не страдате, да не изпитвате никакви болки, вие трѣбва да се освободите отъ отрицателнитѣ състояния на живота. Гѣ не сж нищо друго, освѣнъ резултатъ на онази наслоена каль, утайки отъ миналото. Освободите ли се отъ тѣхъ, и Богъ ще заличи грѣховетѣ ви. Веднѣжъ за винаги забравете старото и не го споменавайте! И тогава, кажете въ себе си: азъ трѣбва да бжда здравъ, както Богъ иска! Азъ трѣбва да бжда добъръ, както Богъ иска! Азъ трѣбва да бжда силенъ, както Богъ иска! Желанието на Бога е да бждете здрави, умни, добри, силни. Това не може да стане изведнѣжъ, но постепенно. Всѣки день ще прибавяте по нѣщо къмъ здравето, добротата, силата и разумността си.

Мнозина казватъ: толкова години вече какъ работимъ, не сме ли станали по-добри, по-умни, по-силни, по-здрави? — Отъ толкова години насамъ вие сте затваряли само, и сега трѣбва да отваряте. Вие искате да станете добри, умни, силни, че тогава Богъ да ви обикне. Не, Богъ ви обича такива, каквито сте заради това, което е вложилъ въ васъ още отъ създанието на свѣта. Нѣма защо отсега нагатыкъ да ви обиква. Ако вие искате да придобиете нѣщо и тогава Богъ да ви обикне, вашата работа е свършена. Вие искате да облѣчете професорска дреха и така да се явите прѣдъ Господа да ви обикне. Обаче, види ли ви Господъ съ професорска дреха, Той веднага ще каже: съблѣчете про-

фесорската дреха на този човѣкъ! Нека той дойде при мене такъвъ, какъвто съмъ го изпратилъ на земята. Това значи: хвърлете лъжливото настрана, съблѣчете се отъ него. Останете само съ истината, която Богъ е вложилъ въ васъ! Само по този начинъ ще имате любовта на Бога. Само по този начинъ ще имате правилни разбирания за живота.

Нѣкой казва: азъ благодаря на Бога за всичко, което ми е далъ. Ти благодаришъ, но лежишъ боленъ на леглото си. Ако, наистина, си благодаренъ, ти трѣбва да имашъ силата да станешъ отъ леглото, да излѣзешъ вънъ, да се печешъ на слънцето и да слугувашъ на хората. Който има желание да слугува на хората, той има най-малкото добро въ себе си, което въ даденъ моментъ може да му помогне. Турите ли въ ума си мисълта да слугувате на Бога, и здравето, и силата, и доброто, и разумността — всичко ще дойде. Не дохожда ли това нѣщо, ще знаете, че причината е у васъ. Тогава, ще работите, ще се молите, докато дойдете въ съгласие не само съ Бога, но съ всички живи същества. Придобие ли това, дѣто и да минете, всички ще ви познаватъ, ще гледатъ на васъ като на същество, което не мисли да взима, но само дава. Влѣзе ли този човѣкъ въ нѣкоя градина, той веднага ще полѣе цвѣтята, въ благодарностъ на което тѣ ще му дадатъ своето благоухание. Слѣдователно, не мислете нито за себе си, нито за другитѣ това, което не сте. Спрете се върху Божественото у

васъ. Вземете ключа на най-малкото добро и отворете съ него първата стая. Въ нея ще намѣрите онова, което отъ дълго врѣме чакате. Тамъ ще намѣрите много книги. Вземете първата книга, която ви се попадне и вижте, какво е написано въ нея.

Азъ казахъ още въ началото на бесѣдата, че ще говоря само една минута и половина, а говорихъ много повече. Всичко, което ви говорихъ извънъ тази минута и половина, е отъ вашата стара философия и наука, която съмъ възприелъ отъ васъ. Азъ говорихъ това, което вие сте учили, за да очистя праха около васъ и у васъ. Тѣй щото, моето, което говорихъ, бѣше за най-малкото добро, съ което можете да си помогнете.

И тѣй, най-малкото добро е това, което човѣкъ може всѣки день да приложи въ живота си. Вънъ отъ него всички нѣща сж неужни терзания. Тамъ законътъ сжществува. Дѣто нѣма законъ, тамъ има свобода. Дѣто има свобода, тамъ се проявява най-малкото добро, съ което човѣкъ може да отвори ума и сърцето си. Дръжте се за най-малкото добро, и всичко непотрѣбно отхвърлете настрана. Отхвърлете болеститѣ, безпокойствията, страданията, тѣ не сжществувагъ. Хвърлете товара отъ гърба си! Вие сте въ състояние да се освободите отъ него. Освободете се отъ неужнитѣ страдания и не питайте, защо сте се окаляли, защо сте се напращили. Не питайте, защо обучащата и дрехитѣ ви сж скжсани. Днесъ сте окжсани, утрѣ ще бждете

съ нови дрехи. Тѣзи нѣща сж врѣменни, а не постоянни. Мѣстото не е постоянно нѣщо. Днесъ сте на планината, утрѣ сте въ долината. Днесъ нѣщо нѣмате, утрѣ ще го имате. Нищо не е постоянно въ свѣта. Нѣкой направилъ кжщата си тамъ, дѣто не трѣбва. Никой не живѣе тамъ, дѣто Богъ му е опрѣдѣлилъ. И затова, като сте дошли на планината, дѣто Богъ е опрѣдѣлилъ, мнозина казватъ: защо ли дойдохме тукъ да дивѣемъ? Да, тукъ се дивѣе, а по градоветѣ хората умиратъ. Кое е по-хубаво: да дивѣете или да умираете? За прѣдпочитане е човѣкъ да подивѣе, отколкото да умре. Защо хората сж недоволни отъ своя животъ? — Защото живѣятъ тамъ, дѣто Богъ не ги е поставилъ. И слѣдъ всичко това казватъ: азъ не искамъ да боледувамъ, не искамъ да страдамъ, не искамъ да бжда невѣжа. Казвамъ: всичко това може да се избегне, като заемете мѣстото, което Богъ ви е опрѣдѣлилъ. Мислете като Бога, вършете това, което Той иска, и вие ще реализирате копнежитѣ на своята душа.

Казвате: какъ се познава, дали имаме най-малкото добро въ себе си? Ако вашиятъ ключъ отваря вратата на вашето сърце, на вашия умъ и на вашата воля, то е най-малкото добро у васъ. Нѣкой казва: азъ не съмъ добъръ човѣкъ. — Значи, ти не си на мѣстото, дѣто Богъ те е поставилъ. — Какво трѣбва да правя тогава? — Ще намѣришъ мѣстото си, дѣто Богъ те е поставилъ. — Нѣма кой да ми помага. — Не, ти не говоришъ Истината. Досега ти си ималъ по-

мощта на Бога, на ангелитѣ, на майка ти, на баща ти, на приятели, и ако не признавашъ тази помощъ, това говори злѣ за самия тебе. Това, което си придобилъ и изработилъ досега, показва, че си ималъ помощта на много сжщества и не ти остава нищо друго, освѣнъ да благодаришъ. Отъ всички сега се изисква да съблѣчете професорската дреха и да облѣчете дрехата на служенето. Само по този начинъ ще изразите благодарността си къмъ Бога за всичко, което ви е далъ и направилъ за васъ.

Сега, прѣзъ цѣлия день дръжете въ ума си свещената идея, да мислите за всичко, което Богъ е направилъ за васъ отначало на създаването ви досега. И тогава, дойде ли новото, забравете старото. Безъ новото вие не можете да растете, да се развивате. И като дойде новото, трѣбва да го пазите. За тази цѣль отъ всички се изисква правилно разбиране, да различавате новото отъ старото. Не запазете ли новото, нищо повече нѣма да ви се даде. Ако имате една хубава копринена дреха, нѣма ли да я запазите? Ще я пазите, разбира се, защото знаете, колко мжно се преде и тъче коприната. Не само вашиятъ трудъ е цѣненъ, но и този на бубитѣ. Знаете ли, колко буби ставатъ жертва за една копринена дреха? Вие се радвате на копринената си дреха, но бубитѣ казватъ: наша работа, нашъ животъ е тази дреха! Вие поглеждате новитѣ си обуца и се радвате, но во-

ловетъ казватъ: отиде кожата ни! Отиде животътъ ни! За да се оправдаятъ жертвитъ на бубитъ или на воловетъ, вие трѣбва да носите въ себе си доброто, което тѣ иматъ. Не носите ли тѣхното добро, вие ще страдате, ще се мжчите, ще умираете, безъ да знаете, защо става това.

Слѣдователно, искате ли да не страдате, стремете се да реализирате най-малкото добро. Не бързайте да постигнете преждеврѣменно това, което не е по силитъ ви. И най-хубавата професорска дреха да облѣчете, пакъ ще останете това, което сте. Съблѣчете тази дреха и останете съ вашата. Трѣбва ли да очаквате дѣдо ви да умре, да получите наслѣдството му и да станете богатъ човѣкъ? Ако вие очаквате наслѣдството на дѣдо си, а другъ нѣкой си купи десетъ декара земя, които насажда съ хубави плодни дървета, кой отъ двамата по-скоро ще забогатѣе? Случва се, че дѣдото скоро не умира, и внукътъ дълго врѣме трѣбва да ходи съ скжсани дрехи, защото, докато е живъ, дѣдото не дава пари. Онзи пъкъ, който е насадилъ десетътъ декара земя съ плодни дървета, въ нѣколко години само ще се ползува отъ плодетъ на своя трудъ. Казвамъ: не влагайте надеждитъ си въ дѣдо си! Насадете нивата, която Богъ ви е далъ — вашето сърце, вашиятъ умъ и вашата воля — и на тѣхъ разчитайте! Въ тази нива е Божественото. Него разработвайте и на него се надѣвайте. То е най-малкото до-

бро, вложено във душата на всеки човѣкъ. Дръжте се за най-малкото добро въ себе си, за най-малкия ключъ, съ който можете да отваряте, както свѣето сърце, така и сърцата на всички добри хора.

*

20 юли, 5 ч. с.

ЦѢННИ МИСЛИ ИЗЪ КНИГАТА НА ВЕЛИКИЯ ЖИВОТЪ.

Постигнатиятъ пътъ, изгрѣващата истина и постигнатиятъ животъ сж радость, веселие и миръ, щастие, блаженство и доброта.

Мисли върху водата, която тече надолу, върху вѣтъра, който вѣе нагорѣ и върху свѣтлината, която свѣти навсѣкждѣ.

Хлѣбътъ е за сърцето, мисълта — за ума, а работата — за човѣшкия духъ.

23 юли, 5 ч. с.

*

Мислете върху изворитѣ на живота, на знанието и на свободата.

Туй, което не остарява, е дрехата на Любовьта.

Туй, което не се мѣни, е дрехата на Мждростъта.

Туй, което не се губи, е дрехата на Истината.

Изгрѣващата звѣзда показва красотата на нощта, а изгрѣващото слънце показва славата на деня.

Туй, което носи съблазнь и радость, поле се казва.

Туй, което носи опасность и чистота, планина се казва.

Туй, което задоволява душата, е Любовьта.

Туй, което задоволява духа, е Мъдростъта.

Туй, което осмисля всичко, е Истината.

Пътъ безъ прахъ, истина безъ съмнѣние
и животъ безъ страдание, това е безсмъртие.

Тъмнина за силнитѣ, свѣтлина за слаби-
тѣ, скърби за здравитѣ, радостъ за болнитѣ.

Здравиятъ да се радва на скърбитѣ си,
а болниятъ — на радоститѣ си.

Младостъта е дреха на живота.

Свѣтлината е дреха на знанието.

Свободата е дреха на здравето.

Животъ безъ добродѣтели е подобенъ
на градина безъ цвѣтя, на дървета безъ плодъ.

Не търси това, което не ти трѣбва.

Не носи това, което не те задоволява.

Бжди всѣкога свободенъ и никога не се
впрѣгай.

Тури хомота на почивка, а силата си на
работа.

Постави страха стражъ на силнитѣ.

Постави милосърдието стражъ на слабитѣ.

Дружи съ това, което не остарява —
Любовъта.

Дружи съ това, което не потъмнява —
Мъдростъта.

Дружи съ това, което не се ограничава
— Истината.

Начало на всички нѣща е Духътъ.

Начало на Духа е Любовъта.

Зенитътъ на Духа е Мъдростъта.

Краятъ на всички нѣща е Истината, коя-
то носи свобода.

Край има само тамъ, дѣто прѣставатъ
всички противорѣчия.

Начало има само тамъ, дѣто всичко е въ съгласие.

Свѣтътъ е това, въ което всичко се проявява.

Търси произхода на всички нѣща, за да намѣришъ Бога въ душата си. Той се нарича силниятъ въ силнитѣ и слабиятъ въ слабитѣ; безсмъртниятъ въ безсмъртнитѣ и безсмъртниятъ въ смъртнитѣ; любещиятъ въ любещитѣ и любещиятъ въ безлюбещитѣ. Той прониква всичко. Дѣто е Той, тамъ е животътъ, тамъ е знанието, тамъ е свободата. Той е великата безопасностъ на всичко

Скрѣбъ е това, което не се разбира.

Радостъ е това, което се разбира.

Това, което се сѣе, е радостъ.

Това, което не никне, е скрѣбъ.

Това, което се жъне, е знание.

Вода, която се сгрѣва и истива, не е вода.

Вода е това, което нито се сгрѣва, нито истива.

Туй, което не се хваща, е свѣтлина.

Туй, което не се разбира, е любовъ.

Туй, което не се постига, е свобода.

Неуловимото е свѣтлината; неразбраното е любовта; непостижимото е свободата.

Не ставай преждеврѣменно светия.

24 юли, 5 ч. с.

*

Размишление върху тритѣ извора на живота, които никога не се размжтватъ. Тѣ сж: животъ безъ страдание, мисълъ безъ съмнѣние и свобода безъ ограничение.

Посрѣщай този, който слиза.

Изпращай този, който възлиза.

Търси това, което не губи сладчината си.

Търси това, което не губи свѣтлината си.

Не уповай на безсилието.

Търси общението на разумното.

Приемай този, който никога не е каненъ.

Нахрани този, който никога не е нахранванъ.

На гнило дърво не се качвай.

Търси нива, която е орана, градина, която е копана и лозе, което е брано.

На пжть врата не поставяй.

На ледъ кжща не съграждай.

Туй, което не се забравя, е вѣрно.

Туй, което се забравя, е прѣходно.

Гладътъ безъ хлѣбъ се помни, съ хлѣбъ се забравя.

Когато бѣгашъ, носи страха на гърба си ;
когато се спирашъ, носи любовта въ сърцето си.

Храни обезсърдчения, подигай падналия.

Обичай житнитъ зърна и всѣкога ще бждешъ доволенъ.

Три нѣща въ живота си не избѣгвай :
вода, която тече, вѣгъръ, който вѣе и свѣтлина, която грѣе.

26 юли, 5 ч. с.

ПОДРАЖАТЕЛИ НА БОГА.

Размишление върху добритъ условия и върху 8 ст., 8 гл. отъ Евангелието на Йоана: „И пакъ се наведе долу и пишеше на земята“.

Ще прочета 5 гл. отъ Посланието къмъ Ефесянитъ, а ще говоря върху първия стихъ: „И тъй, бивайте подражатели на Бога!“

Тази глава отъ Посланието за мнозина е неразбрана. Нѣкой ще каже: защо жената трѣбва да се покорява на мъжа и да се бои отъ него? Питамъ: отъ какво се бои човѣкъ? Човѣкъ се бои отъ това, което не разбира. Всѣка опасностъ въ живота произтича отъ това, което човѣкъ не знае и не разбира, а не отъ това, което знае и разбира. За онзи, който е на полето, нѣма никаква опасностъ да падне нѣкъждѣ и да си строши крака; обаче, за онзи, който се качва по високи планински върхове и не знае, какъ да се качва, има опасностъ да падне и да си строши крака. Въпрѣки това, всѣки обича да се качва по високи върхове. Ако запитате човѣка, защо обича да се качва по високи планински върхове, той ще каже: приятно ми е да се качвамъ по високи върхове, да гледамъ оттамъ кржгозора, който се открива. И наистина, нѣма по-красиво нѣщо за човѣка отъ стремежа му да постигне най-високия връхъ. Какво е придобилъ при това

изкачване на върха и дали се оправдаватъ усилията му, той самъ знае.

Питамъ: ако гладниятъ яде и не придобива сила, има ли смисълъ това ядене? Когато човѣкъ яде и не придобива сила, той мяза на натоварено животно, което чака само да дойде нѣкой и го освободи отъ товара. Има смисълъ да се товари човѣкъ, но съзнателно. Да се товаришъ съзнателно, подразбира самъ да се товаришъ и самъ да се разтоваряшъ. Който самъ се товари и разговаря, той знае, какво има въ чувала и може да спре, когато пожелае. Щомъ спре, ще извади частъ отъ товара, ще се облекчи и пакъ ще продължи пътя си. Остави ли човѣкъ други да го товарятъ и разтоварятъ, това говори за неговото невѣжество. Такъвъ човѣкъ, въ края на краищата, ще каже: условията на живота сж такива, така сме създадени отъ Бога, родени сме съ слабости, майкани и баща ни сж били слаби хора, но ще поживѣемъ малко на земята и като умремъ единъ день, всичко ще се свърши.

Такива сж размишленията на невѣжия, на простия човѣкъ, на животно. То казва: както се родихъ, така ще умра. Ако има ядене, ще ямъ и послѣ ще легна да си почина. Ако нѣма ядене, ще тръгна да търся начинъ, какъ да се нахраня. Така ще се нижатъ день слѣдъ день, докато най-послѣ всичко ще се свърши съ мене. Така разсждава животно и маха опашката си. Опашката на животно може да се уподоби на бастона на съвършеннитѣ хора. Много аристократски

синове, като не могат да свършатъ университета, тѣ се облѣкатъ добръ, взематъ ба-стона въ ржка, въртятъ го, съ което искатъ да кажатъ: дали сме свършили университета или не, земята продължава да се върти, както ние въртимъ бастонитѣ си. Вѣрно е, че земята непрѣстанно се върти, но тя носи нѣщо съ себе си. Казвате: ние въртимъ ли се? Всѣки човѣкъ се върти налѣво, надѣсно, на-прѣдъ, назадъ. При това, човѣкъ не само се върти, но още се и огъва. Добро нѣщо е огъването. Какво щѣше да прѣдставя земята, ако не бѣше огъната? Тя щѣше да бжде плоскостъ, нищо повече. Тѣй щото, бла-годарение, че земята е огъната, ние виждаме по нея полета, долини, високи върхове и т. н. Голѣмото разнообразие на земята се дължи на огъванията, които тя е прѣтърпѣвала. И до днесъ още земята продължава да се огъва. Питамъ: какво ще стане съ земята, ако върховетѣ се прѣввърнатъ въ полета, а полетата въ върхове? Върхове безъ полета и полета безъ върхове си приличатъ. Главата на човѣка прѣдставя връхъ. Кое прѣдставя полето?

Сега, въ този смисълъ, ще дамъ едно изречение за размишление: глава, която хра-ни свѣтли мисли, сърце, което храни свѣтли чувства, тѣло, което храни свѣтли сили и кратуна, която възприема чиста вода, сж же-лателни нѣща.

Тази мисълъ е неразбрана; дълго време се изисква, за да се разбере, да стане по-нятна. Кога главата може да храни свѣтли мисли? Философски казано, не е нужно гла-

вата да храни свѣтли мисли. Какво се разбира, като казваме, че майката храни дѣтето си? Въ правѣ смисълъ на думата, майката не храни дѣтето си, то само се храни. Обаче, майката дава условия само на дѣтето да се храни. Тя му дава храна, а то само дѣвче. Когато дѣтето дѣвчи храната си, редъ фактори взиматъ участие въ този процесъ. Тѣ помагатъ за развитието на дѣтето. Тѣй щото, да хранишъ една свѣтла мисль, това подразбира още да ѝ дадешъ възможность да се прояви, да намѣри своето мѣсто.

Възъ основа на това, правя слѣдния изводъ: когато мислитѣ сж на мѣстото си, когато чувствата сж на мѣстото си, когато силитѣ сж на мѣстото си, когато кратуната е на мѣстото си, тогава се постигатъ желанитѣ нѣща въ живота. Какво се разбира подъ думата мѣсто? Не може да се нарече мѣсто онова, за което хората се каратъ. То е арена на сблъсквания, на борби, на противорѣчия. Дѣто ставатъ борби, тамъ има ранени, осакатени, страдащи хора. Тѣй щото, въ правѣ смисълъ на думата, мѣстото означава онзи пунктъ, въ който никой не е влизалъ. Когато мисльта попадне въ този пунктъ, именно, тамъ е нейното мѣсто. Сега вие сте на този връхъ, но мисльта ви не е на тѣзи камъни. Тукъ присѣтствува само кратуната ви, но отъ нея трѣбва да се започне. Хората се смѣятъ на думата „кратуна“, и когато казватъ за нѣкого, че има кратуна, тѣ искатъ да кажатъ, че този човѣкъ има празна глава. Значи, само празната глава е кратуна. Щомъ

главата е пълна, тя не е кратуна, защото дава тонъ на нѣщата. За такава глава може да се каже изречението: умъ безъ противорѣчия, сърце безъ скърби, дѣно безъ калъ, желателни добрини сж.

Въ Посланието къмъ Ефесянитѣ се говори за отношенията между мжжа и жената, възъ основа на което азъ ще направя едно сравнение, какво прѣдставя мжжътъ и какво — жената. Слънцето, което грѣе отгорѣ и дава условия на зрънцето да расте, е мжжътъ. Слѣдователно, зрънцето трѣбва да се бои, да не се лиши отъ свѣтлината, да прѣстане да расте. Близко ли е слънцето до зрънцето? Такива трѣбва да бждатъ отношенията на мжжа къмъ жената. Каквато е любовта на слънцето къмъ зрънцето и на зрънцето къмъ слънцето, такава трѣбва да бжде любовта на мжжа къмъ жената и обратно. Така е въ природата. Въ живота, обаче, жената взима единъ мжжъ, натовари го съ редъ ангажименти и отъ день на день си умръзватъ единъ на другъ, ставатъ нетърпими. Жената казва: омръзна ми този човѣкъ, не искамъ повече да го гледамъ! Слѣдъ всичко това тя ще го накара да ѝ свърши нѣкаква работа. И мжжътъ има сжщитѣ отношения къмъ жената. Това не е нито мжжъ, нито жена.

И тъй, каквото е отношението на израстващото зрънце къмъ слънцето, такова е отношението на човѣшката душа къмъ Божествения Духъ. Човѣшката душа трѣбва да изпитва страхъ и трепетъ къмъ Божия Духъ, защото животътъ, растенето ѝ зависи отъ

Него. Тѣзи отношения опрѣдѣлятъ живота, който по механически начинъ не може да се нареди. Божиятъ Духъ всѣки день изгрѣва, всѣки день ни донася своитѣ блага доброволно, безъ да сме го канили, безъ да очаква нѣкакво възнаграждение. И тогава, като излизамъ да посрещна слънцето, азъ казвамъ, че то изгрѣва за мене, и азъ излизамъ за него. Това не значи, че слънцето може да се обсеби отъ нѣкого. Не, никой не е въ състояние да обсеби слънцето. Обаче, едно е вѣрно: това, което слънцето дава на едного, на никого друго не може да го даде. То всѣкому дава по нѣщо специално. Иначе, даде ли нѣкому туй, което се пада на другъ човѣкъ, това ще прѣдизвика голѣмо нещастие и за двамата. Моето благословение е само за мене. Благословението на всѣки човѣкъ е специално за него. Ако нѣкой се откаже отъ своето благословение за смѣтка на другитѣ, това е прѣстѣпление. Тѣй шото, грѣшкитѣ, страданията и нещастията на съврѣменнитѣ хора се дължатъ на обстоятелството, че тѣ отхвърлятъ благословенията, които Богъ имъ е далъ. Запримѣрь, Богъ казва на хората да бждатъ умни, добри, търпеливи, любещи, ученолюбиви, но тѣ отхвърлятъ всичко това, отказватъ се да изпълнятъ Неговата воля.

Новото опрѣдѣление за мъжа и жената, е като зрънцето, което расте и слънцето, което го огрѣва. Това показва, че тѣ трѣбва да бждатъ единъ за другъ винаги желателни. Яви ли се най-малкото нежелание единъ къмъ другъ, всичко между тѣхъ изчезва. Това вече

не е нито мъжът, нито жената. Когато мъжът види жената, тя трябва да му причини радост. Когато жената види мъжа, и той трябва да ѝ причини радост. Когато човекът види слънцето, той се радва, понеже има отношение към него. Когато отношенията на хората към слънцето са правилни, и временните им отношения към другите съществат ще бъдат правилни. Когато някой се жени, това е временно положение. Мъжът за жената и жената за мъжа е залъгалка, каквато е куклата за малкото момиченце и кончето — за малкото момченце. Букварът е залъгалка за напредналия ученик. Яденето е залъгалка за хората на земята. То е временен процес. Задъ яденето седи нещо по-велико — храненето, което ще дойде по-късно. Всички съвременни хора се приготвят за великото, което иде. Ако малкото момиченце не се занимава с кукли, не имъ шие дрешки, то се препоръчва злѣ. Всички намиратъ, че има някаква аномалностъ въ това момиченце. Защо? — Защото задъ куклата се крие някаква велика идея. Малкото момиченце има ли някаква идея за мъжа? Не, за него мъжътъ е витрина, на която то ще си хареса една кукла. Щомъ си хареса една кукла, то ще каже на баща си: татко, искамъ да ми купишъ една кукла. Бащата го завежда на пазара, влизатъ въ единъ магазинъ, и слѣдъ като гледа тѣзи — онѣзи, голѣми и малки кукли, най-послѣ то казва: тази кукла ми хареса. Бащата купува куклата, и двамата радостни се връщатъ дома си. Не е смѣшно, ко-

гато малкото момиченце иска кукла да играе съ нея, но смѣшно е, ако това момиченце пожелае да се жени, прѣди да е играло съ кукли.

Питамъ: какво означава женитбата? Женитбата означава желание за животъ. Който мисли да се жени, той иска да живѣе. Живѣешъ ли, ти вече си жененъ. Иначе, искашъ ли да се женишъ, споредъ съврѣменнитѣ разбирания на хората, това подразбира да се подложишъ доброволно да те натоварятъ, като животно. Натоваренъ ли си, ти си жененъ. Хората те първа трѣбва да се женятъ, въ правия смисълъ на думата. Още съ раждането си човѣкъ се жени. Ако разбира женитбата въ този смисълъ, прѣзъ цѣлия си животъ той трѣбва да търси Онзи, Който му е далъ животъ. Създаде ли си тази задача, и животътъ му ще се осмисли, ще стане разбранъ. Сега хората постоянно спорятъ, какво нѣщо е мъжътъ, и какво — жената. Казвамъ: мъжътъ е слънцето, жената е растещото сѣменце. Когато твоитѣ мисли и чувства се развиватъ правилно, ти си жена. Ти трѣбва да се радвашъ на Божествения Духъ, Който те вади отъ безсмислието на живота, подига те и ти дава свобода. Радвай се на това, което Богъ всѣки день ти дава. И планината дава, но полето дава по-изобилно.

Що е планина и що е поле? Планината е сиромашкия, полето е богатъ човѣкъ. Въ планината има чистъ въздухъ, чиста вода, но тя носи и голѣми опасности. Който не разбира

сиромашията, той може да стане крадецъ, лъжецъ, да спъне своя животъ. Когато нѣкой не разбира сиромашията, той ще бжде въ положението на орелъ, който се издига високо изъ въздуха, върти се, слѣди да зърне отдалечъ нѣкоя жертва. Види ли нѣкое пиленце на полето, той се спуща, грабва го и го задига въ висинитѣ. Орелътъ е учителъ, който задига пилцитѣ отъ полето и ги занася въ горното училище, да се учатъ. Когато орлитѣ ядатъ малкитѣ пиленца, съ това въпросътъ не се разрѣшава. Обаче, когато тѣ прѣнасятъ своитѣ малки отъ едно гнѣздо въ друго, работата е другояче поставена.

Сега вие сте дошли на планината, но мнозина не знаятъ, защо сж дошли. Ние сме дошли тукъ да разберемъ волята Божия и да я изпълнимъ. Нѣкой се плаши, че като се разболѣе тукъ, може да умре. Какво лошо има въ това? Ако нѣкой умре тукъ, поне на високо мѣсто ще умре. Да умре нѣкой, това не значи, че той ще изчезне. Всѣко правилно прѣминаване отъ едно състояние въ друго е смъртъ. Всѣко нѣщо, което се промѣня и измѣня, минава прѣзъ смъртъта. Всѣко нѣщо, което влиза въ нова форма, при нови условия, минава прѣзъ живота. Смъртъта освобождава човѣка отъ лошитѣ условия; животътъ дава на човѣка нови условия, подобри отъ старитѣ, за да познае Бога.

Апостолъ Павелъ казва: „Тази тайна е голѣма, но азъ говоря това за Христа и за църквата. Но и вие, всѣки единъ отъ васъ, да любите жена си така, както себе си; а же-

ната да се бои отъ мъжа си“. (—ст. 32, 33). Подъ думата „Христосъ“ се разбира една велика идея, Божественото начало въ човѣка, което спасява, носи свѣтлина. Първо човѣкъ се нуждае отъ свѣтлина въ ума, отъ чистота въ сърцето и отъ благородни пориви и постъпки, за да се налѣе чиста вода въ кратуната. Кой е този въ човѣка, който се бои? — Жената се бои. Кой люби? — Мжжътъ люби. Самиятъ ти кой си? Ти си роденото дѣте отъ този, който люби и отъ този, който се бои. Дѣтето мисли и чувствува. Значи, любовта е проява на бащата, на мъжа. Страхътъ е проява на майката, на жената. Човѣкъ още не е видѣлъ своята истинска майка и своя истински баща. Види ли ги, сърцето му ще трепне. Бои се, страхува се само онова, което има въ себе си Божествено начало, т. е. благоприятни условия за растене. Страхъ, който нѣма въ себе си условия за растене, не е страхъ. То е бѣгане, упражнение. Въ страха сж вложени три нѣща: Божествено начало, Божествени условия за растене и възможность слънцето да го огрѣва, да му влияе. Страхътъ въ човѣка произлиза отъ това, да не спре по нѣкакъвъ начинъ вътрѣшниятъ процесъ на растене. Този страхъ е потрѣбенъ като импулсъ въ живота. Ученикътъ се страхува да не изгуби условията да разбере урока, който учителятъ му е прѣподалъ. Страхътъ подържа отношенията къмъ Божественото начало. Затова е казано: „Покорявайте се единъ другому въ страхъ Божий!“ (—21 ст.). „Жени, покорявайте се на мъжете си, както

на Господа; защото мъжътъ е глава на жената, както Христосъ е глава на църквата, и Той е спасителъ на тѣлото“. (— 22, 23 ст.). За да се разбератъ тѣзи стихове, вие трѣбва да се освободите отъ буквата на нѣщата. Освободете ума и сърцето си отъ всички странични, врѣменни разбирания. Ако дъното на една рѣка е кално, тинесто, а вие искате да влѣзете вжтрѣ, да я изучите, водата ще се размжти, и вие нищо нѣма да разберете. Затова казвамъ: не гази рѣка, на която дъното е кално. Влѣзешъ ли въ такава рѣка, ще се окаляшъ, ще размжтишъ водата и нищо нѣма да научишъ.

Какво нѣщо е жената и какво мъжътъ, какви сж отношенията помежду имъ, това сж редъ философски разисквания. Обаче, този социаленъ въпросъ и до днесъ още не е разрѣшенъ. Законъ е: не гази кална вода, да не се размжти. Жената е вода, която тече. Сега хората искатъ съ законъ да направятъ жената чиста. Ако дъното на рѣката е кално, жената непрѣменно ще се оцапа. Границитѣ, брѣговетѣ на рѣката прѣдставятъ мъжа, който здраво пригърналъ жена си и казва: тукъ ще седишъ! На друго мѣсто, при другъ мъжъ нѣма да ходишъ. За да бжде жената чиста, мъжътъ трѣбва да гледа, дъното на рѣката всѣкога да е чисто. Задачата на жената е да си направи малъкъ наклонъ, да има силно течение, за да може да се чисти отъ утайкитѣ на брѣговетѣ. Слѣдователно, калъта иде отъ мъжа, отъ брѣговетѣ, които често се ронятъ. По този начинъ мъжътъ изпитва жена

си, може ли да чисти калъта, която той прави. Ако може да чисти калъта, тя е работна, трудолюбива жена. Ако не може да я чисти, тя е мързелива жена, вслѣдствие на което водата ѝ ще бжде мътна, нечиста.

И тъй, жената е вода, която всѣкога трѣбва да тече, чиста да бжде. Мжжътъ е граница, брѣгове. Обаче, това е материално схващане за мжжа и жената. По-възвишено, духовно сравнение за мжжа и жената сж двата образа: слънцето и сѣменцето, което пониква и расте. Въ този смисълъ, отношението между мжжа и жената прѣдставя отношение между човѣшката душа и Божественния Духъ. Ако си нещастенъ, въ рѣката си. Ако се страхувашъ, сѣменце на полето си.

Днесъ е срѣда, день, въ който не се сѣда. Ако човѣкъ седи, ако не ходи и не се движи, той ще пострада. Срѣдата нѣкои я наричатъ рада, което означава възприемане, работене. Слѣдователно, срѣда е день на мисълъ, на работа, на учене. Който не разбира това, за него срѣдата е день на почивка. Кога почива човѣкъ? — Когато е ходилъ да воюва. Въ вторникъ човѣкъ воюва, а въ срѣда почива, лѣкува ранитѣ си. Не, това не е срѣда. Срѣда е день на учене, на изкачване по високи мѣста, на пиене чиста вода, на ядене чистъ хлѣбъ. Срѣда е день, въ който човѣкъ се учи, какъ да се моли, какъ да постѣпва, какъ да се сприятелява, какъ да забогатява и т. н. Не знае ли човѣкъ тия работи, никаква срѣда не сжществува за него. Мждрецътъ разбира значението на срѣдата въ нейнитѣ букви.

Буквата „С“, обърната съ изпжкналата си част надъсно, прѣдставя ножъ, съ който може да се нарани нѣкой. Ако се постави вдлжбнатата част на буквата „С“ нагорѣ, образува чаша. По написване на буквата „С“, познаваме, какъвъ е човѣкътъ. Когато умътъ, сърцето и силитѣ въ организма на човѣка дѣйствуватъ хармонично, той пише правилно буквата „С“. Това е физиологически законъ. Когато човѣкъ е хармониченъ, той пише правилно, ходи, движи се красиво. Щомъ човѣкъ е нехармониченъ, той има нѣкакво страдание, нѣкаква мжнотия. Вие живѣте въ единъ свѣтъ, пълненъ съ блага, и при това голѣмо изобилие ви мързи да прострете ржката си, да си откжснете единъ плодъ. Минавате покрай една круша и казвате: да има нѣкой да ми откжсне единъ плодъ. Имате хлѣбъ у дома си и казвате: да ще нѣкой да ми донесе парче хлѣбъ. Имате дрехи, обуца у дома си и казвате: да дойде нѣкой да ми донесе обувката да се обуя, да ми помогне да се облѣка. Какъвъ е този свѣтъ безъ слуги? Не, слугитѣ сж у тебе. Кажи на ржката да се простре, и хлѣбътъ ще бжде прѣдъ тебе. Кажи на краката да се подвижатъ, да те заведатъ до извора. Направи ржката си на чашка и ще се напиешъ.

Сега, като говоря по този начинъ, азъ раздвижвамъ калъта отъ дъното на рѣката. Обаче, едно правило спазвамъ: мжтна, кална вода не обичамъ да газя! Да се калямъ, не обичамъ, нито на васъ прѣпорѣчвамъ. Дойдете ли до мжтна вода, прѣскачайте, не я газе-

те. Нагазите ли въ такава вода, мжжътъ на тази жена ще ви бие. Мжжътъ е голѣмъ ревнивецъ. Като види, че газите въ водата, той ще ви хване, ще ви потопа въ нея и ще каже: защо петнишъ жена ми? Затова, видите ли мжтна вода, отдалечъ още се пригответе да прѣскачате. Това значи: дойдете ли до положение да направите нѣкоя беля, прѣскачете я. — Мога ли? — Можете, разбира се. Като прѣскачите отъ единия на другия брѣгъ, вие ще минете за герой, че не сте хвърлили око на чуждата жена. Съ други думи казано: не възприемай мисли, които могатъ да размжтять ума ти. Не възприемай чувства, които могатъ да размжтять сърцето ти. Не възприемай сили, които могатъ да покварятъ тѣлото ти. Дойдете ли до нечисти мисли, чувства и постжпки, прѣскачете ги.

Сега вече идеята за мжжа и жената е ясна. Вие трѣбва сами да си я сдѣвчете. — Какво значи това? — Сдѣвчете всичко, което ви е дадено, послѣ ще ви кажа, какво значи дѣвченето. — Послѣ какво ще правимъ? — Ще работите. — Ами като свършимъ работата си? — Като я свършите, ще ви се каже, какво прѣдстои по-нататкъ. — Ами послѣ? — Вие вървете напрѣдъ, идете до опрѣдѣленото мѣсто, че послѣ ще ви се говори. Питамъ: какво придобихте, като дойдохте на този планински въздухъ? Външно, скжсахте обущата си, скжсахте тукъ — тамъ дрехата си, но все придобихте нѣщо. На планината човѣкъ придобива само чистота. Планината е кредиторъ, който дава на своитѣ клиенти. Тѣ

идатъ при него съ заявления, съ писма и изтеглятъ известна сума. Дойдете ли на планината, вие трѣбва да изтеглите нѣщо отъ нея. Не изтеглите ли нужното, не сте се ползували отъ планината. Щомъ сте дошли на планината, ще изтеглите всичко, което ви е опрѣдѣлено. И послѣ, като се върнете въ свѣта, въ полето, тамъ ще обработвате онова, което сте приели. Първо ще изтеглите житото, послѣ паритѣ и всичко това ще впрегнете на работа.

Казвамъ: ако не бѣхте дошли на планината, нѣмаше да научите тѣзи нѣща, които днесъ ви говорихъ. Днесъ ви казахъ една толкова възвишена мисль, за която хората на миналото сж посветили десетки години да я научатъ. За тази истина Питагоръ е посветилъ цѣли 30 години, за да я научи. За нея той е ходилъ въ Палестина, въ Египетъ, въ Вавилонъ и могълъ да разбере само три думи. Той се радвалъ и на тѣзи три думи отъ великата истина. Тритѣ думи, които той научилъ, се заключаватъ въ това, че свѣтътъ е направенъ отъ числа. Какво ще разберете отъ тази Питагорова теория? Тази теория е египетска, защото египтянитѣ минавали на врѣмето си за добри математици. Питагоровата теория може да се изрази още и съ слѣднитѣ думи: свѣтътъ е направенъ отъ разумни сжщества, които мислятъ правилно. При това, разумното е строго опрѣдѣлено, изразено въ числа. Искате ли да познаете, да разберете тази разумность, трѣбва да дойдете въ известно отношение съ нея. Иначе, чи-

слата не могат да се разбератъ. Достатъчно е човѣкъ да разбере вътрѣшното значение и смисълъ на числата отъ 1—10. Останалитѣ числа сж съставени отъ първитѣ десетъ. Всѣко число прѣдставя едно разумно сжщество. Деветътѣ е сжщо разумно сжщество, но сборъ, общъ резултатъ на всичкитѣ числа до него. Който не разбира отношенията на числата, той ще се обърка, ще каже: дълбоки работи сж тия нѣща. Казвамъ: дълбокитѣ работи сж приятни. Небето е дълбоко и неизмѣримо. Обаче, въ дълбочината човѣкъ никога не се дави. Въ неразбраното се дави човѣкъ. Ангелитѣ плуватъ въ дълбочинитѣ на небето и никога не се давятъ. Правата мисль е дълбоко мѣсто, обаче, въ нея човѣкъ не се дави. Човѣкъ се дави въ мжтна, въ тинеста вода.

„Бивайте подражатели на Бога, като чада възлюбени!“ Тази е най-важната мисль, която трѣбва да задържите въ ума си. Въ какво трѣбва де бждете подражатели? — Въ любовь. Ходете въ любовь, както Христосъ ни възлюби и прѣдаде себе си за насъ приносъ и жертва Богу въ благовонна миризма. Апостолъ Павелъ казва: „Бивайте подражатели на Бога!“ Какъ е възможно да подражавашъ на нѣщо, което никога не си виждалъ? Защото, казано е, че Бога никой никога не е виждалъ. Тази е права мисль. „Бивайте подражатели на Бога“ е друга права мисль. Значи, умниятъ прилага нѣщата, безъ да ги разбира. Като ги приложи, тогава ги разбира.

Сега, благодарете на Бога за всички добрини, които ви е далъ. Благодарете на Бога за хубавитѣ мисли и чувства, за добритѣ условия. Благодарете на Бога за ума, за сърцето, за силитѣ, които е вложилъ въ тѣлото ви. Старайте се този день да бждете весели и радостни и не мислете само за себе си, но и за другитѣ. Човѣкъ трѣбва да бжде лжчъ отъ Божията Любовь и винаги да дава нѣщо отъ себе си. Той не трѣбва само да възприема, но каквото възприеме, да го прѣработи въ себе си и да изпрати отъ своето изобилие на ближнитѣ си. Човѣкъ трѣбва да бжде фенеръ, който изпраща свѣтлина, да освѣтлява, както своя пжть, така и пжтя на своитѣ ближни. Нѣкои хора свѣтятъ само за одного, други — за повече, а трети изпращатъ свѣтлината си навсѣкждѣ.

Казвате: ние можемъ ли да направимъ нѣщо, можемъ ли да постигнемъ нѣщо? Всѣки човѣкъ може да направи нѣщо, да извърши нѣкаква работа. Когато кибритенитѣ клечки питатъ, какво е тѣхното прѣдназначение, казвамъ: вашето прѣдназначение е да горите, да свѣтите, да палите огъня. Всѣка клечка пита: азъ сама мога ли да свърша нѣкаква работа? — Можешъ. — Кога? — Когато ти дойде врѣмето. Въ даденъ случай всѣки човѣкъ е запалена свѣщъ, която гори, свѣти, но не гасне. Кибритената клечка се запалва, гори и изгаря, но човѣкъ свѣти, безъ да гасне. Истински огънь, истинска свѣтлина е само тази, която свѣти, гори, безъ да изгасва.

„И тъй, бивайте подражатели на Бога!“
Подражайте на Бога, безъ да сте Го видѣли. И на Мойсея Богъ каза, че не може да види лицето Му, но ще види само една малка частъ отъ Него. Слѣдователно, подражайте на Бога въ Неговитѣ качества. Богъ е благоутробенъ, милостивъ, съжалява бѣднитѣ, сирачетата, страдащитѣ и всѣкога е готовъ да имъ помага. Той помага на всички, които Го призоваватъ.

„Бивайте подражатели на Бога!“

*

27 юли, 5 ч. с.

ЦѢННИ МИСЛИ ИЗЪ КНИГАТА НА ВЕЛИКИЯ ЖИВОТЪ.

Три нѣща дрѣжъ постоянно въ живота си: миръ, който почива въ сърцето; свѣтлина, която обитава въ ума и радостъ, която работи въ душата.

Когато изгубишъ смисъла на живота, търси това, което свѣти; търси това, което гори; търси това, което не се спира.

Ставай рано, когато сиромашията хлопа.

Лѣгай рано, когато богатството трѣгва.

Яжъ, когато прѣсищането си е заминало.

Почивай, когато гладътъ е дошълъ.

Говори, когато те биятъ.

Мълчи, когато те милватъ.

Не прави надгробни плочи надъ погрѣш-
китѣ си.

Не вързвай звънци на добродѣтелитѣ си.

Въ пукната паница ястие не туряй.

Съ пробита стомна за вода не ходи.

На конь безъ гемъ не се качвай.

Въ кжща безъ покривъ не живѣй.

На мокро огнище хлѣбъ не печи.

Учи се при този, който носи свѣтлината.

Възпитавай се при този, който носи то-
плината.

Слушай само този, който всѣкога помага.

Не се мий на рѣка, която глава нѣма.

Не се качвай на върхъ, който ржцѣ нѣма.

Туй, което не се уморява, животъ е.

Добродѣтелята живѣе само при това,
което никога не потъмнява.

Добродѣтелята живѣе само при това,
което никога не изгасва.

Добродѣтелята живѣе само при това,
което всѣкога се радва.

Само диханието на Единния, Вѣченъ
оживотворява всичко.

*

28 юли, 5 ч. с.

ДОБРЪ ДОШЪЛЪ.

Ще прочета 5 гл. отъ Евангелието на Матея, въ която се говори за блаженствата.

Много хора сж чели блаженствата, но не сж ги разбрали. Тѣ мжно се разбиратъ, вслѣдствие на което и до днесъ не сж използвани, не сж приложени. Питамъ: каква е ползата отъ едно благо, или отъ едно богатство, щомъ то не може да се употреби? Ако имашъ ключъ, съ който не можешъ да отваряшъ, защо ти е?

Слѣдователно, ще ви задамъ слѣднитѣ нѣколко въпроса, на които искамъ да отговорите положително.

Ключъ, съ който не можешъ да отваряшъ, ключъ ли е?

Перо, съ което не можешъ да пишешъ, перо ли е?

Мастило, което не се лови на перото, мастило ли е?

Книга, която не се чете, книга ли е?

Крака, които не се мърдатъ, крака ли сж?

Ржцѣ, които не работятъ, ржцѣ ли сж?

Очи, които не гледатъ, очи ли сж?

Уши, които не слушатъ, уши ли сж?

Езикъ, който не говори, езикъ ли е?

Сърце, което не чувствува, сърце ли е?

Умъ, който не мисли, умъ ли е?

Това сж отрицателни величини, които

трѣбва да прѣвърнете въ положителни. Тогава, ще отговорите въ слѣдния смисълъ.

Ключъ, който отваря, ключъ е.

Перо, което пише, перо е.

Мастило, което се лови на перото, мастило е.

Книга, която се чете, книга е.

Крака, които се мърдатъ, крака сж.

Ржцѣ, които работятъ, ржцѣ сж.

Очи, които гледатъ, очи сж,

Уши, които слушатъ, уши сж.

Езикъ, който говори, езикъ е.

Сърце, което чувствува, сърце е.

Умъ, който мисли, умъ е.

Сега, ще се спра малко върху блаженствата. „Блажени нищитѣ духомъ, защото е тѣхно Царството небесно“. Защо човѣкъ трѣбва да бжде нищъ? — За да влѣзе въ Царството небесно. Нищъ духомъ е условие за влизане въ Царството небесно.

„Блажени нажаленитѣ, защото тѣ ще се утѣшатъ“. Ако човѣкъ не се нажали, той никога не може да се утѣши. Нажалението е условие, пжтъ, по който всѣки трѣбва да мине, за да дойде до утѣшението. Нажалението е по-високо нѣщо отъ утѣшението. Утѣшението става чрѣзъ ума. Когато човѣкъ се нажали, сърцето се засѣга. Щомъ се утѣши, той разбира свѣта другояче — съ по-голѣма свѣтлина.

„Блажени кроткитѣ, защото тѣ ще наслѣдятъ земята“. Кротостъта е условие, при което може да се наслѣди земята, да стане човѣкъ наслѣдникъ. Ако синътъ не носи въ се-

бе си оржжието на кротостта, той не може да бжде наслѣдникъ на баща си. Значи, кротостта е оржжие. Казвате: какъ е възможно кротостта да бжде оржжие! Като духовно качество, кротостта е оржжие, съ което човѣкъ побѣждава. Както войникътъ си служи на бойното поле съ оржжие, така и духовникътъ човѣкъ се нуждае отъ оржжие, да побѣди своя врагъ. Може ли войникътъ да отиде на бойното поле безъ оржжие? — Не може. Той взима пушка, ножъ и така отива на бойното поле, да воюва. Безъ пушка, безъ патрони той не може да побѣди. Да воювашъ, това не подразбира да убивашъ хората. Всѣки трѣбва да воюва съ мжчнотиитѣ на живота. Въ този смисълъ, мжчнотиитѣ сж врагове. Тѣ не трѣбва да се убиватъ, но трѣбва да се побѣдятъ, да се заставятъ да плащатъ данѣкъ. Човѣкъ не трѣбва да жали мжчнотиитѣ, но да ги застави всѣка година редовно да плащатъ данѣка си. Така разбрана, кротостта има смисълъ. Съврѣменнитѣ хора говорятъ за кротостта, безъ да я разбиратъ, безъ да знаятъ, какво нѣщо е тя. Тѣ говорятъ и за живота, безъ да знаятъ, какво нѣщо е животътъ. Не, човѣкъ трѣбва да говори само върху нѣща, които разбира, които положително знае. И тогава, положително ще каже: ако съмъ кротѣкъ, азъ ще наслѣдя земята.

„Блажени, които гладуватъ и жадуватъ за правдата, защото тѣ ще се наситятъ“. Хората ще се наситятъ само тогава, когато гладуватъ и жадуватъ. Приятно нѣщо е насищането! Нѣкой казва: гладенъ съмъ. — Яжъ

тогава! Жаденъ съмъ. — Пий вода! Каква философия има въ това? — Какъ да се на-
ямъ? Когато нѣкой пита, какъ да се на-
храни, азъ разбирамъ, че той или очи
нѣма, или уши нѣма, или езикътъ му не ра-
боти. Щомъ казва, че е гладенъ, нищо друго
не остава, освѣнъ да се нахрани. Нѣма защо
да пита, какъ да се нахрани. Забѣлжете,
когато малкитѣ пиленца се излюпятъ, тѣ още
на първия день тръгватъ слѣдъ майка си и
не питатъ, какъ трѣбва да ядатъ, но правятъ
това, което и тя прави. Майката клъвне, и тѣ
слѣдъ нея клвватъ. Тѣ веднага научаватъ ду-
мата „какъ“, никого не питатъ, какъ се яде,
какъ се пие вода. Трѣбва ли лодката да пи-
та, какъ се плува? Докато е на сухо, тя седи
спокойно; туришъ ли я въ водата, тя ведна-
га тръгва. Не дръжъ лодката си на сухо. Ту-
ри я въ водата, и тя сама ще тръгне. Не ту-
ришъ ли лодката си въ водата, не дигнешъ ли
прѣта ѝ, не разперишъ ли платното ѝ, тя ви-
наги ще седи на едно и сѣщо мѣсто. Ко-
гато умниятъ човѣкъ се качи на своята лод-
ка, тя сама ще тръгне.

„Блажени милостивитѣ, защото тѣ по-
милвани ще бждатъ“. Искашъ ли да дойде
разумното, любовта да те помилва, ти трѣб-
ва да бждешъ милостивъ. Не може любовта
да те помилва, ако ти не си милосърденъ.
Не си ли милостивъ, милосърденъ, ти ще мя-
зашъ на сухо дърво, безъ листа и цвѣтове.
Любовта ще слиза и ще се качва, но при

тебе нѣма да дойде. Помилватъ ли тѣ, ти ще усѣтишъ любовта въ себе си.

„Блажени чистосърдечнитѣ, защото тѣ ще видятъ Бога.“ Докато не си чистосърдеченъ, ти не можешъ да видишъ Бога. Чистосърдеченъ ли си, ще видишъ Бога. Видишъ ли Го, ще видишъ и вѣчната красота, която внася радостъ и миръ въ човѣшката душа. Каква по-голъма придобивка може да има за човѣка отъ тази ?

„Блажени миротворцитѣ, защото тѣ Синове Божии ще се нарекатъ.“ Защо трѣбва да бждешъ миротворецъ ? — За да се наречешъ Синъ Божи. Тѣй щото, да бждешъ миротворецъ, това не подразбира, че ще помогнешъ на свѣта, ще го изправишъ. Не, спасението на свѣта, неговото изправяне е странна идея. Азъ разглеждамъ думата миротворецъ въ другъ смисълъ. Да бждешъ миротворецъ, значи да станешъ Синъ Божи. Въ този смисълъ всѣки трѣбва да се стреми да бжде миротворецъ, за да стане Синъ Божи.

„Блажени гоненитѣ заради Правдата, защото е тѣхно Царството небесно.“ Защо трѣбва да те гонятъ ? — За да наслѣдишъ Царството небесно. Когато житното зърно е въ хамбара, нали трѣбва да го изгонятъ оттамъ, за да го посадятъ на нивата ? Когато посадятъ житното зърно въ земята, нали трѣбва да го изгонятъ оттамъ, за да подаде главичката си надъ земята, на свѣтлина и на въздухъ, да може да расте и да се развива ? Когато работникътъ свърши работата си, нали господарътъ му трѣбва да го изгони отъ дома

си, като му заплати нужното? Така всички хора трѣбва да бждатъ гонени, за да получатъ своята заплата. Значи, за да придобиешъ нѣкакво наслѣдство отъ Бога, непрѣменно трѣбва да те гонятъ. Не те ли гонятъ, никакво наслѣдство не можешъ да придобиешъ. Гоненето е условие за нѣкаква придобивка.

„Блажени сте, когато ви похулятъ и ви изгонятъ и върху васъ рекатъ на лъжа всѣка зла рѣчь заради мене.“ Защо трѣбва да те гонятъ и похулятъ? — За да получишъ заплата.

„Радвайте се и веселете се, защото е голѣма на небеса вашата заплата; понеже така изгониха пророцитѣ, които бѣха прѣди васъ.“ Слѣдователно, прѣтърпите ли всички гонения, хули, прѣслѣдвания, вие ще се зарадвате и развеселите, защото голѣма ще бжде заплата ви на небесата. Тѣзи сж най-краткитѣ и прости обяснения върху блаженствата. Даватъ ли се дълги, подробни обяснения, тѣ по-скоро ще объркатъ човѣка, отколкото да го оправятъ. Като се говори много на нѣкой човѣкъ, той най-послѣ казва: не разбирамъ тази работа.

Ще приведа единъ анекдотъ за разбирането. Нѣкой-си се разболѣлъ сериозно и за да оздравѣе, казали му, че извѣстно врѣме не трѣбва да яде нищо. Той не ялъ день, два, три, четири, петъ деня, но слѣдъ това толкова огладнѣлъ, че не могълъ повече да се въздържа и казалъ: гладенъ съмъ! — Щомъ си гладенъ, яжъ! — Казаха ми, че не трѣбва да ямъ. — Какво отъ това, че сж ти казали да не

ядешъ? Яжъ! — Какъ да ямъ? — Вземи хлѣба и само го близни. Той близналъ хлѣба, но гладътъ не прѣстаналъ. — Помилвай го тогава. Той помилвалъ хлѣба, но гладътъ не прѣстаналъ. — Тури хлѣба въ торбата си и върви съ него. Той турилъ хлѣба въ торбата си, тръгналъ съ него, но гладътъ все още не прѣставалъ. Най-послѣ дохожда единъ разуменъ човѣкъ при него и му казва: вземи хлѣба и яжъ! Той взелъ хлѣба, наялъ се хубаво, и гладътъ прѣстаналъ.

Казвамъ: по сѣщия начинъ и съврѣменитѣ хора сж гледали хлѣба, близвали сж го, носили сж го въ торбата си, но гладътъ у тѣхъ все не прѣставалъ. Какво трѣбва да направятъ съ хлѣба? — Да го взематъ въ устата си и да го изядатъ. Какво прѣдставя хлѣбътъ? Хлѣбътъ е Словото Божие. Докато хората гледатъ и слушатъ отдалечъ Словото Божие, тѣ всѣкога гладни ще бждатъ. Докато хората носятъ въ торбитѣ си Словото Божие, тѣ всѣкога гладни ще бждатъ. Словото Божие нито се гледа, нито се слуша, нито на гърбъ се носи, но се яде, като насѣщна, необходима за организъма храна. Влизането на хлѣба въ устата подразбира възприемане на Божественото учение отъ душата. Словото Божие трѣбва да влѣзе въ душата на човѣка така, както хлѣбътъ и водата влизатъ въ неговия организъмъ. Само по този начинъ гладътъ и жаждата въ него ще прѣстанатъ. Нѣкой казва: какъ може да се приеме Божието знание въ душата? — Ти самъ знаешъ това. Тури Словото Божие въ душата си, както хлѣбътъ ту-

рящъ въ устата си и повече не питай. То само ще свърши своята работа.

Питамъ: орало, което не знае да оре, орало ли е? Мотика, която не знае да копае, мотика ли е? Орало, което знае да оре, орало е. Мотика, която знае да копае, мотика е. Ако оралото не оре, хлѣбъ нѣма да има. Ако мотиката не копае, грозде нѣма да има. Ако сърцето не чувствува, красивото нѣма да дойде. Защо трѣбва да страдашъ? — За да дойде радостта. Защо трѣбва да мислишъ? — За да разберешъ великото. Защо трѣбва да живѣешъ? — За да дойде любовта. Защо трѣбва да бждешъ красивъ? — За да те посѣти любовта. Коя мома обичатъ момцитѣ? — Красивата. Грозната мома никой не я обича. Не можете да обичате човѣка, ако той не е красивъ. Казано е въ Писанието: „Възлюбилъ е човѣка заради Истината въ него.“ Слѣдователно, все трѣбва да има нѣщо въ човѣка, за да го обичатъ.

Днесъ ще ви дамъ за размишление слѣдното изречение: красива мисль, благородно чувство и добра постѣпка сж вѣрни, желанни приятели. Всѣки самъ да работи върху тази мисль. Щомъ ви дадатъ нива, не чакайте другъ да я оре. Вземете мотиката, оралото и се впрегнете на работа. Колкото да е малко оралото ви, все ще свърши нѣкаква работа.

И тъй, приятельтъ трѣбва да бжде красивъ, благороденъ и добъръ. Ако е красивъ, благороденъ и добъръ, той е добръ дошълъ. И тогава, кажатъ ли ти „добръ дошълъ“, ти

трѣбва да носишъ три качества въ себе си :
да бждешъ красивъ, благороденъ и добъръ.
Това значи приятель, изпратенъ отъ Бога.

Сега и азъ желая на всинца ви да бждете красиви, да бждете благородни и да бждете добри, ако искате да сте „добрѣ дошли“.

*

29 юли, 5 ч. с.

ЦѢННИ МИСЛИ ИЗЪ КНИГАТА НА ВЕЛИКИЯ ЖИВОТЪ.

Ходи въ свѣтлия пжть на живота, дѣ
огнь гори, дѣ вода тече, дѣ въздухъ лѣха,
дѣ трѣва никне, дѣ цвѣтъ цвѣти, дѣ риба
плува, дѣ птица хвърка, дѣ човѣкъ мисли, дѣ
духътъ бждеще чъртае и истината цари.

Отваряй очитѣ си, когато добродѣтеля
се усмива.

Слушай, когато истината говори.

Работи, когато духътъ на мъдростъта
бжднини чъртае.

Пжть безъ свѣтлина, кжща безъ врата,
рѣка безъ вода празни работи сж.

Свѣтли мисли, чисто сърце, възвишена
душа, силенъ духъ приятели за човѣка сж.

Вслушвай се въ наставленията на духа
си и въ упжтванията на душата си, за да ти
бжде всѣкога добрѣ.

*

30 юли, 5 ч. с.

ДВАТА ПЖТЯ.

Два пжтя има, по които ходятъ всички живи сжщества на земята: пжтьтъ на хлѣба и пжтьтъ на водата. Първиятъ пжть се казва гладъ, вториятъ се казва жажда. Първиятъ пжть е пжтьтъ на хлѣба. Вториятъ пжть е пжтьтъ на водата. Хлѣбътъ посѣщава само гладнитѣ, а водата посѣщава само жаднитѣ. Хлѣбътъ и водата прѣдставятъ реалната страна на живота. Слѣдователно, когато животътъ иска да се прояви, да стане видимъ, той се проявява като хлѣбъ и като вода. Когато животътъ отива на гости, той се облича въ дрехата на любовта, която се казва хлѣбъ и вода. Щомъ гладниятъ види живота, облѣченъ въ дрехата на любовта, той съблича тази дреха и се облича въ нея. Щомъ жадниятъ види живота, облѣченъ въ дрехата на любовта, той съблича тази дреха и се облича въ нея.

И тъй, хлѣбътъ и водата сж реалната страна на проявения животъ. Безъ тѣхъ животътъ не може да се прояви. Другояче казано: безъ хлѣбъ и вода животътъ не е достъпенъ за живитѣ сжщества. Живѣе само този, при когото хлѣбътъ и водата присжтствуватъ. Расте и се развива само този, при когото хлѣбътъ и водата присжтствуватъ. Затова, именно, Христосъ е казалъ: „Азъ съмъ живиятъ хлѣбъ, слѣзълъ отъ небето, и живата вода, която извира отъ човѣшкитѣ сърца“.

Когато бѣше разпнатъ на кръста, Христосъ каза: „Жаденъ съмъ“ — и поиска вода. Той поиска това, чрѣзъ което животътъ се проявява. Въ единъ отъ стиховетъ на Евангелията е казано: „Тамъ имаше сждъ сложенъ, пѣленъ съ оцетъ; и войнитъ напълниха гжба съ оцетъ, обвиха я съ исопъ и принесоха я на устата Му.“ И като прие Исусъ оцета, рече: „Свърши се!“ — прѣклони глава, и прѣдаде духъ. Защо умрѣ Исусъ? — Защото не Му дадоха вода.

Казвамъ: добритъ мисли и добритъ чувства сж водата на живота — живата вода. Лошитъ мисли и лошитъ чувства прѣдставятъ оцетъ, отъ който всички умиратъ. Който пие този оцетъ, той непрѣменно ще умре. Добритъ постѣпки сж хлѣбътъ на живота — живиятъ хлѣбъ. Лошитъ постѣпки прѣдставятъ обикновения хлѣбъ, отъ който хората умиратъ. Защо хората умиратъ отъ този хлѣбъ? — Защото този хлѣбъ лесно плесенясва. Слѣдователно, не пие ли човѣкъ само отъ живата вода и не яде ли само отъ живия хлѣбъ и него ще сполети това, което сполетѣ и Христа. И въ края на краищата, и той ще каже: свърши се!

Росата, която слиза нощъ, дъждътъ, който слиза денъ, носятъ Божиитъ блага — благата на живота. Всѣка добра мисль и всѣко добро чувство и желание сж роса, която слиза нощъ. Всѣка добра постѣпка е дъждъ, който слиза денъ. Ако приемешъ росата и дъжда, ти ще бждешъ радостенъ и веселъ, като малкитъ трѣвици сутринъ и вечеръ. Ако

приемешъ росата и дъжда, ти ще мязашъ на отворенъ цвѣтъ, който завързва плодъ и узрѣва. Ако не живѣешъ добрѣ, ти си подобенъ на Пилатъ, който разпна Исуса; ако не мислишъ добрѣ, ти си подобенъ на единъ отъ войнитѣ, който изплете тръненъ вѣнецъ и го положи на главата Исусова. И най-послѣ, ако не постѣпвашъ добрѣ, ти си подобенъ на единъ отъ служителитѣ, който даде на Исуса оцетъ да пие. Когато Божественото въ тебе умре, и ти ще умрешъ. Когато Божественото замине отъ този свѣтъ, и ти ще изчезнешъ. Защо разпнаха Исуса? — За да се видятъ хората, какви сж и доколко изпълняватъ Божия законъ. Защо умрѣ Исусъ? — За да покаже на хората, какъвъ трѣбва да бжде истинскиятъ човѣкъ — човѣкътъ на послушанието, който и отъ смъртта не се бои.

Въ заключение на всичко говорено тази сутринъ, ще кажа слѣднитѣ мисли:

Дѣто любовта присѣтствува, страхътъ остава отвънъ.

Дѣто е животътъ, любовта се изявява отвънъ.

Когато човѣкъ се облѣче съ дрехата на любовта, съ него всичко се свършва: той или се ражда, или умира; или се погребва, или възкрѣсва; или расте, или изсѣхва.

Когато човѣкъ живѣе, свѣтлината идва

Когато човѣкъ умира, тъмнината идва

Свѣтлината прѣдставя животъ, който идва.

Тъмнината прѣдставя животъ, който за минава.

Добритѣ мисли, добритѣ чувства и желания сж лжчи на свѣтлината, които носятъ храна за живота и за душата, която слиза на земята.

Добритѣ постѣпки сж лжчи, цвѣтове на свѣтлината, които носятъ живия хлѣбъ за душата, за да познае Този, Който я е родилъ.

*

31 юли, 5 ч. с.

ОПОРНИТЪ ТОЧКИ НА ЖИВОТА.

Днесъ ще говоря върху опорнитѣ точки на живота. Първата опорна точка на живота се намира въ краката. Втората опорна точка на живота се намира въ главата. Първата точка се нарича добродѣтель, втората точка се нарича мъдростъ. Безъ добродѣтель движение не може да сществува. Всѣко движение е изразъ на доброто. Безъ мъдростъ никаква мисль не може да сществува, никаква уредба не може да се извърши. Помощникъ на мъдростъта е знанието. Главата и краката сж граници на живота. Съ други думи казано: добродѣтелята и мъдростъта сж граници на живота, между които той извира, движи се и се развива правилно. Слѣдователно, погледне ли човѣкъ на краката си, той трѣбва да знае, че тѣ сж символъ, който всѣкога му напомня, че трѣбва да бжде добъръ, добродѣтеленъ. Нѣкой пита: защо ми сж краката? — За да можешъ да ходишъ, да се движишъ. Движението е най-голѣмото добро на земята.

Погледне ли човѣкъ на главата си, той трѣбва да знае, че тя е символъ, който всѣкога му напомня, че трѣбва да бжде разуменъ, мъдъръ, да мисли. Мъдростъта е най-голѣмото добро на небето. Мъдъръ ли е човѣкъ, той има най-голѣмото благо отъ Бога. Нѣкой пита: защо ми е дадена главата? —

За да оправишъ всичкитѣ си работи. Щомъ съзнавашъ, че имашъ глава, която мисли, всичкитѣ ти работи ще бждатъ оправени. Щомъ съзнавашъ, че работитѣ ти не сж оправени и трѣбва да ги оправишъ, това показва, че си забъркалъ нѣкждѣ пжтя на мисълта си. Когато животътъ тече правилно между краката и главата, т. е. между добродѣтелята и мъдростта, всичкитѣ работи на, човѣка сж оправени. Докато човѣкъ ходи, докато се движи, той е здравъ и добъръ. Докато главата на човѣка седи на раменѣтъ му, той е уменъ, силенъ и свѣтлината му винаги изгрѣва. При това положение, Богъ винаги е съ човѣка, и работитѣ му всѣкога сж оправени. Казано е въ Писанието: „Глава на Твоето Слово е Истината“. Съ други думи казано: глава на цѣлокупния животъ е Истината.

И тъй, докато си въ пролѣтътъ на живота, ставай и мисли — служи на главата си.

Въ лѣтото на живота работи и жъни — служи на краката си.

Въ есента на живота събирай плодовете, сѣй доброто — служи на сърцето си.

Въ зимата на живота почивай и всичко изправяй.

Когато Богъ създаде слънцето, Той показва, дѣ трѣбва да живѣе главата. Когато създаде земята, Той показва, дѣ трѣбва да живѣятъ краката. Слѣдователно, ако главата те боли, ти не си на мѣстото си. Ако краката те болятъ, ти пакъ не си на мѣстото си. Ако си вѣнъ отъ слънцето, ще имашъ болки на

главата. Ако си вънъ отъ земята, ще имашъ болки на краката. Болкитѣ на краката говорятъ за мързела, за лѣнността на човѣка. Болкитѣ на главата говорятъ за недоволството и невѣжеството на човѣка.

И тъй, искашъ ли да се освободишъ отъ противорѣчията на живота, не живѣй въ кжща, пълна съ прахъ; не ходи по прашень пжтъ; не пий мжтна вода; не яжъ плесенясалъ хлѣбъ; не носи скжсани дрехи и не обувай съдрани обуца. Ако ще ходишъ, ходи или голъ или облѣченъ. Голиятъ е всѣкога добръ дошълъ и за прѣдпочитане прѣдъ облѣчения съ скжсани дрехи. Майкитѣ посрѣщатъ дѣцата си всѣкога голи. Голотата е изразъ на чистота. Само чистиятъ може да бжде голъ. Облѣчениятъ е ангелътъ на Любовъта, който носи голия. Бжди голъ, когато идвашъ при майка си. Бжди облѣченъ, когато отивашъ при Бога, или при баща си. На вашъ езикъ казано: голъ при майка си, облѣченъ при баща си. Когато искашъ да намѣришъ майка си, съблѣчи се голъ. Само голъ можешъ да намѣришъ майка си — по никой другъ начинъ. Когато искашъ да намѣришъ баща си, облѣчи се. Ако си облѣченъ, само така ще намѣришъ баща си и ще възприемешъ отъ него разумното слово на живота.

Днесъ научихте една истина, а именно, какво прѣдставятъ краката и какво — главата. Радвайте се на краката си, радвайте се и на главата си. Радвайте се на доброто, рад-

вайте се и на мъдростта. Защо? — Защото животът се проявява между краката и главата, между добродетелта и мъдростта. Дѣто сж добродетелта и мъдростта, тамъ и любовта се проявява.

*

1 августъ, 5 ч. с.

ЗАВЪРШЕНИ И НЕЗАВЪРШЕНИ ПРОЦЕСИ.

Завършениятъ процесъ е Божественъ, а незавършениятъ е човѣшки процесъ. Запримѣрь, узрѣването на плода е Божественъ процесъ. Завършениятъ процесъ носи въ себе си ново начало, както узрѣлиятъ плодъ носи въ себе си начало на новъ животъ. Цвѣтенето, запримѣрь, е незавършенъ процесъ, защото слѣдъ цвѣтенето слѣдва вързване на плодъ и узрѣването му. Когато единъ цвѣтъ е цвѣналь, въ него нѣма още сладость, нѣма вързване на плодъ. Въ този смисълъ, доброто е завършенъ процесъ, съ ново начало въ себе си. Злото пъкъ е незавършенъ процесъ, безъ основа и безъ начало. Умниятъ, добриятъ човѣкъ знае, защо е създаденъ свѣтътъ, защо сж създадени небето и земята. Той знае и разбира всичко, което става въ тѣзи области. Лошиятъ, глупавиятъ човѣкъ не разбира тия нѣща, и той гледа на тѣхъ, като на безсмислени, безпрѣдметни явления. И когато върши зло, той не знае, защо прави това нѣщо.

И тъй, добритѣ нѣща на земята иматъ начало, иматъ и край. Лошитѣ нѣща нѣматъ нито начало, нито край. Подъ думата „начало“ въ природата се разбира онзи процесъ, въ който има проявление, т. е. никнене и цвѣтене. Завършенъ процесъ въ природата е онзи, въ който има завързване, развиване на сладчина и зрѣене. Завършениятъ процесъ

носи животъ въ себе си. Завършениятъ процесъ носи въ себе си условия за създаване на нови форми, които самостоятелно, за себе си, могат да се развиватъ, цвѣтятъ и узрѣватъ. Незавършенитѣ процеси, обаче, не носятъ животъ въ себе си. Раждането е завършенъ процесъ, а смъртта — незавършенъ. Слѣдователно, раждането и смъртта сж два процеса, диаметрално противоположни единъ на другъ, вслѣдствие на което и проявитѣ имъ сж различни. Раждането носи радостъ въ себе си, както и всички възможности, необходими за развитието на човѣшката душа. Смъртта носи въ себе си скръбъ и страдания. Тя лишава човѣшката душа отъ благоприятнитѣ условия за нейното развитие. Щомъ човѣкъ се лиши отъ тѣзи добри условия, отъ благата, които Богъ му е далъ, той неизбежно е изложенъ на скърби и страдания. Тѣй щото, доброто се познава по това, че то не лишава човѣка отъ благата, които сж му дадени отъ Бога, като негово право. Добритѣ хора даватъ, а лошитѣ взиматъ. Тѣ взиматъ и това, за което нѣматъ никакво право. Запримѣръ, тѣ убиватъ човѣка, отниматъ живота му, за което нѣматъ абсолютно никакво право. Законъ е: никой нѣма право да вземе това, което не е далъ. Съ други думи казано: никой нѣма право да жъне тамъ, дѣто не е сѣлъ. Никой не може да бжде обичанъ, ако той самъ не е обичалъ. Слѣдователно, да обичашъ, това е начало; да те обичатъ, това е край. Когато обичашъ нѣкого, ти си въ на-

чалото и отивашъ къмъ края. Щомъ прѣстанешъ да обичашъ, ти си въ края. Тогава онзи, когото си обичалъ, той започва да те обича. Сжщото нѣщо, казано въ положителенъ смисълъ: който сѣе, той може да жъне; който не сѣе, той никога не може да жъне.

Нѣкой казва: много нѣща не разбирамъ въ живота. Неразбирането на нѣщата въ живота се дължи на смѣсването на завършени тѣ и незавършени тѣ процеси. Плодътъ, който е завършенъ процесъ, слѣдъ извѣстно врѣме започва да гние. Гниенето е смѣсенъ процесъ; въ него става вжтрѣшна промѣна, при която естеството на веществото коренно се измѣня. Сладчината въ него постепенно се изгубва и въ резултатъ на това се явяватъ съвършено нови материали, нови вещества. Ферментирането е сжщо така смѣсенъ процесъ.

Оттукъ ние вадимъ слѣдното заключение: когато човѣкъ се смуцава безъ нѣкаква дълбока причина, той се вкисва, т. е. у него става вече смѣсенъ процесъ — процесътъ на ферментацията. Тайната на живота седи въ това, да се спре по нѣкакъвъ начинъ процеса на ферментацията. Само една сила може да спре ферментацията. Тази сила е Истината. И сега ще знаете: всѣко нѣщо, което не може да спре процеса на ферментацията въ човѣка, това не е истина. Всѣко нѣщо, което е въ сила да спре ферментацията въ човѣка, е Истината.

*

2 августъ, 5 ч. с.

НАЙ-МЖЧНИЯТЪ ИЗПИТЪ.

Ще прочета 20 гл. отъ Евангелието на Матей. Ще размишлявате върху 20 ст. отъ сжщата глава: „Тогазъ пристѣпи при Него на Заведеевитъ синове майка имъ, та Му се кланяше и искаше нѣщо отъ Него.“

Днесъ ще говоря върху темата „Най-мжчниятъ изпитъ“, на който хората пропадатъ, вслѣдствие на което не могатъ да постигнатъ желанията си.

Въ една легенда се разправя за най-мжчния изпитъ на единъ отъ великитѣ ученици, който нѣкога е живѣлъ на земята. Като изучилъ всички науки и завършилъ развитието си, той трѣбвало да се яви на послѣдния си изпитъ, да получи зрѣлостно свидѣтелство, дипломъ, какъвто получаватъ и сврѣменнитѣ ученици. За тази цѣль учителятъ му го подложилъ на най-мжчния изпитъ, като му казалъ: като обиколишъ цѣлата държава, ще срещнешъ една млада мома, най-красивата отъ всички моми, но облѣчена въ нечисти и скжсани дрехи. Както върви тя, ти ще я сграбчишъ и ще я занесешъ на ржцѣ до една голѣма вана съ чиста вода и тамъ ще я съблѣчешъ, ще я туришъ въ ваната и самъ ще я окжпешъ. Веднага слѣдъ това ще я облѣчешъ съ най-хубави и чисти дрехи. Всичко това трѣбва да направишъ спокойно, съ любовъ и разположение, безъ, обаче, да се

съблазнишъ отъ нейната красота. Понеже трѣбва да изпълнишъ задачата безъ знанието и желанието на тази мома, тя ще те ругае, ще ти каже най-лоши думи, но ти нѣма да обръщашъ никакво внимание на това, докато не я окжпешъ. Нѣма да се извинявашъ, нѣма да ѝ обяснявашъ, че това е изпитъ, даденъ отъ учителя ти — изобщо, нищо нѣма да ѝ говоришъ. Щомъ свършишъ изпита си, ти си длъженъ така да постъпишъ съ тази мома, така да смекчишъ сърцето ѝ, че да я разположишъ къмъ себе си, да не остане никакво огорчение въ нея. Както виждате, мжченъ изпитъ ималъ този ученикъ. Сега и вие се намирате прѣдъ този изпитъ и казвате: не може ли да стане това по другъ начинъ? — Не може. Този е изпитътъ, на който трѣбва да се яви всѣки ученикъ, ако иска да получи дипломъ за свършване на наукитѣ си. И когато нѣкой пита, какво трѣбва да прави, за да завърши развитието си, казвамъ: намѣрете най-красивата мома, но най-нечисто и лошо облѣчена, и я окжпете. Казвате: коя е тази мома и дѣ ще я намѣримъ? — Ще я намѣрите, тя живѣе навсѣкждѣ изъ свѣта. Като тръгнете, все ще я срещнете.

Казвамъ: колкото по-високо се подига човѣкъ въ умствено отношение, толкова по-трудни задачи му прѣдстои да рѣшава. Самъ по себе си животътъ за дѣцата е играчка, за възрастнитѣ — занимание, а за светиитѣ — трудна задача, която тѣ трѣбва да разрѣшатъ.

Въ прочетената глава се говори за една майка, която искала нѣщо отъ Христа за синоветѣ си. Какво може да иска една майка за синоветѣ си? Тя иска за синоветѣ си това, което иска и за себе си. Тя иска синоветѣ ѝ да заематъ високъ постъ, да станатъ министри, да получаватъ голѣми заплати. Не е лошо човѣкъ да се качи на нѣкой високъ планински връхъ, но той трѣбва да знае, че по високитѣ мѣста ставатъ голѣми бури. Слѣдователно, качи ли се веднѣжъ човѣкъ на високъ планински връхъ, той трѣбва да бжде готовъ за буритѣ, които ще го посрещнатъ тамъ. Нѣкои отъ васъ имахте опитността, да видите, какво нѣщо е буря въ долината, но не сте опитали буря на нѣкой високъ връхъ. Ако бихте попаднали въ врѣме на буря на нѣкой планински връхъ, тогава само щѣхте да разберете, какво значи буря на високи планински върхове.

Сега азъ ще разгледамъ богатството и сиромашията като символи въ живота. Понятията за богатство и сиромашия въ ума на съврѣменнитѣ хора сж съвършено изопачени. Първоначално богатството и сиромашията сж били най-труднопоносимитѣ нѣща за човѣшкия духъ. Откакъ свѣтътъ сжществува, човѣкъ е минавалъ прѣзъ тѣзи двѣ състояния, за да научи, да разбере тѣхния дълбокъ смисълъ. Споредъ сегашнитѣ разбирания на хората, да бждешъ богатъ, значи да си въ положението на натоваренъ конь, да не знаешъ, какво да правишъ, какъ да се избавишъ отъ този товаръ. Да бждешъ сиромашъ, това под-

разбира да станешъ толкова лекъ, че вѣтрѣтъ да си играе съ тебе, както съ листата на дърветата, да не бждешъ господарь на себе си. Било е врѣме, когато на богатството се е гледало като на безчестие и сж бѣгали отъ него като отъ чума. Така се бѣга днесъ отъ сиромашията. Обаче, постепенно богатството се е освобождавало отъ своето безчестие и днесъ вече то е облѣчено въ хубави, чисти дрехи, вслѣдствие на което всѣки го желае. Коя е причината, дѣто богатството се е избавило отъ своя позоръ? — За него се е явилъ онзи великъ ученикъ, който го е окжпалъ и облѣкълъ въ чисти, красиви дрехи. Първоначално то е било красива мома, облѣчена въ скжсани и нечисти дрехи, за която е трѣбвало да дойде нѣкой, да я окжпе и прѣоблѣче. И дѣйствително, явилъ се този ученикъ, който окжпалъ богатството. Днесъ трѣбва да се яви другъ ученикъ, да окжпе сиромашията, да я избави отъ нейния позоръ. Първиятъ изпитъ е издържанъ, богатството е окжпано. Сега остава послѣдниятъ изпитъ на ученика, да окжпе сиромашията.

Казвамъ: ако на съврѣменнитѣ хора се даде задачата да окжпятъ сиромашията, тѣ мжно ще се справятъ съ нея. Досега още не се е намѣрилъ способенъ ученикъ, който да окжпе сиромашията и да я избави отъ позора ѝ. За богатството се намѣри такъвъ ученикъ, който го окжпа, вслѣдствие на което днесъ то придоби честь и слава. Когато Христосъ е говорилъ за нищия духомъ, Той подразбиралъ такъвъ човѣкъ, именно, който е го-

товъ да окжпе сиромашията и къмъ него апелиралъ. И отъ двѣ хиляди години насамъ Христосъ призовава поне единъ отъ своитѣ ученици, да се яви като кандидатъ, да окжпе сиромашията. Досега не се е обадиль нито единъ християнинъ за тази работа. Това не показва, че никой не желае да се отзове на поканата на Христа, но още никой не се чувствува толкова силенъ, да свърши тази работа. Наистина, трудна задача е тя! И сиромашията е красива мома, като богатството. И тя е облѣчена въ скжсани, нечисти дрехи, но никой не може да я улови. Понеже богатството е натоваренъ конь, той седи повече на едно мѣсто, не бѣга, и всѣки може да го улови. Богатството върви тежко, едва се движи. Сиромашията, обаче, бѣга като лудъ конь. Учителътъ казва на ученика си: ще гледашъ да хванешъ сиромашията, както бѣга, и да я потопишъ въ коритото, да я окжпешъ хубаво и послѣ да я облѣчешъ съ чисти, хубави дрехи. Да, но какъ се хваща този лудъ конь? Той бѣга, прѣпуска, надгонва се съ вѣтъра.

Слѣдователно, на всички съврѣмненни хора е дадена една отъ най-труднитѣ задачи, да се справятъ съ сиромашията. Затова, именно, хората се молятъ на Бога. Какво искатъ тѣ въ молитвитѣ си? Отъ двѣ хиляди години насамъ хората усилено се молятъ на Бога да прати нѣкой ангелъ, да окжпе сиромашията, да се освободятъ отъ нея, да не имъ прави повече пакости. Голѣми пакости прави сиромашията. Тя прѣгазва, събаря, руши. Влѣзе въ окоето на човѣка, и той цѣль день пла-

че, търка си очитѣ. Влѣзе въ ржката му въ видѣ на трънѣ, боли го ржката, и той пѣшка, охка. Влѣзе въ корема му, и той започва да се прѣвива, да се търкаля. Всички болести се дължатъ все на сиромашията. Значи, сиромашията е причина за болеститѣ, за нещастията въ живота. Това е вѣрно, както въ букваленъ, така и въ прѣносенъ смисълъ.

Христосъ казва: „Блажени нищитѣ духовъ“. Блаженъ е онзи човѣкъ, който е разбралъ, какво се крие въ сиромашията и е готовъ да я окжпе. Цѣнни работи се криятъ въ сиромашията, но само онзи ученикъ ще ги намѣри, който може да разрѣши задачата на сиромашията. Законъ е: човѣкъ може да има понятие отъ единъ плодъ, само слѣдъ като го вкуси. Както и да разглежда плода отвънъ, той не може да има никакво понятие за неговия вкусъ, ако не го е опиталъ. Щомъ човѣкъ го опита, щомъ го вкуси, плодътъ ще внесе своята сила въ организма му. Силата на плода отвънъ не може да се познае. Въ това отношение знанието не е нищо друго, освѣнъ плодъ, който непрѣменно трѣбва да се опита, да се вкуси. Богатството, сиромашията сж сжщо така плодове, които трѣбва да се опитатъ, за да се разбератъ. Запримѣръ, вие сте дошли на планината, да се обновите, да придобиете повече сили, здраве, но въпрѣки това сиромашията навсѣкждѣ ви газии. Една отъ сестритѣ, както вървѣла, сиромашията я послѣдвала и ѝ нанесла 1500 удари, и тя паднала, ударила си главата на единъ камѣкъ. Да ударятъ 1500 удари на главата ви, и тя да

остане здрава, това говори за голѣмата издържливостъ на главата. Пазете се да не ви срещне сиромашията! Срещне ли ви, тя никого не жали. Тя може да удари на човѣка не само 1500 удари, но и много повече. Хиляди удари може да нанесе на човѣка, безъ да го пита, иска ли той, или не иска.

Сега се търсятъ кандидати между васъ, да окжпятъ сиромашията. Това е една отъ най-красивитѣ, но и отъ най-труднитѣ задачи. Мнозина се борятъ за първото мѣсто въ живота. Лесно е да се даде първото мѣсто на човѣка, лесно е да се тури той отдѣсно или отлѣво, но прѣди това той трѣбва да мисли правилно, да намѣри начинъ за разрѣшение задачата на сиромашията. Мислите ли, че е лесна задачата на ангела, който слиза отъ небето да спаси една грѣшна душа? Това е една отъ най-труднитѣ задачи, която се дава на всѣки ангелъ. Защо е най-трудна задача? — Защото грѣшникътъ не е нищо друго, освѣнъ най-голѣмата сиромашия, съ която и ангелитѣ едва се справятъ. Първитѣ ангели, които дойдоха на земята да рѣшатъ тази задача, пропаднаха. Както виждате, и ангелитѣ не можаха да я разрѣшатъ. И досега тѣ правятъ опити, да я разрѣшатъ, да издържатъ най-мжчния си изпитъ, на който нѣкога сж пропаднали.

Ще ви дамъ за размишление слѣдната мисль: търси всѣкога изворотѣ на живота, на свѣтлината, на въздуха и на водата.

Сега, като казвамъ, че рѣшението на задачата за сиромашията е трудна, имамъ прѣдъ

видъ, че тази задача е равносилна на дигането на земята. Който може да носи земята на гърба си, той ще рѣши задачата на сиромашията. Мнозина ще се обезсърдятъ отъ това сравнение, но казвамъ: ако човѣкъ не може да носи земята на гърба си, поне едно пѣсъчно зрънце не може ли да носи? Опитай се да дигнешъ едно пѣсъчно зрънце. Казвате: какво ще се ползувамъ, ако дигна едно пѣсъчно зрънце? Питамъ: какво ще изгубишъ, ако го дигнешъ? Тѣй щото, не казвай, какво ще спечелишъ, ако го дигнешъ, но кажи: какво ще спечеля, ако не го дигна? Значи, всѣки човѣкъ може да дигне поне едно пѣсъчно зрънце, или едно малко камъче. Слѣдователно, както вѣрвате, че можете да дигнете пѣсъчното зрънце или камъчето и го дигате, така можете да дигнете и земята. Ако накарате едно сѣщество, милиони лѣти по-малко отъ васъ, да дигне туй камъче, за него то ще прѣдставя сѣщата трудна задача, каквато е за васъ дигането на земята. Това малко сѣщество ще каже: невъзможно ми е да дигна камъчето. Значи, възможното за човѣка е невъзможно за малкото сѣщество. Тѣй щото, ако не можете да дигнете земята на гърба си, това показва, че сте слаби. И ако не можете да разрѣшите задачата за сиромашията, това показва, че още сте слаби, нѣмате знания. Който е силенъ, който знае, той ще може да дигне земята на гърба си. Сѣщеврѣменно той ще може да се справи съ сиромашията. Като казвамъ, че задачата за сиромашията е трудна, това

не значи, че нѣма способни, гениални ученици, които могат да я разрѣшатъ. Не, много способни ученици има, много кандидати има, които искатъ да слѣзатъ на земята, да окжпятъ сиромашията, но не е дошълъ още тѣхниятъ редъ. Колкото ученици сж дохождали досега, всички сж пропадали на този изпитъ. Прѣди всичко, никой още не е могълъ да хване сиромашията въ ржцѣтъ си. Какъ ще я хване? Тя хвърчи, прѣпуска. Тъкмо я хванатъ за единия край на дрехата ѝ, тя се отскубне; въ ржцѣтъ имъ остава само една малка часть, едно малко парченце отъ нейната дреха. И сега всѣки човѣкъ носи само по едно малко парченце отъ дрехата на сиромашията, но не и цѣлата сиромашия.

Единъ день дойде при мене единъ отъ способнитѣ ученици и ми каза: Учителю, дай ми една задача, искамъ да влѣза въ Школата. Азъ му разправихъ първия изпитъ на ученика, окжпването на богатството. Той отговори: тази задача и азъ мога да рѣша. Последната задача на ученика, окжпването на сиромашията, не му разправихъ. Тя е трудна задача, всички кандидати на нея сж пропаднали. Не е лесно човѣкъ да се справи съ сиромашията. Тя разваля всички нѣща. Тя разваля приятелството, любовта, съгласието между хората. Дѣто влѣзе тя, все скандали създава. Голѣма скандалджийка е сиромашията! Всички скандали въ свѣта се дължатъ на сиромашията. Докато богатството е връзка между хората, любовта горѣ-долу се държи. Бо-

гатата мома донѣкждѣ се е облагородила, прѣвъзпитала, изучила. Дойде ли, обаче, сиромашията, тя всичко разваля, прахъ и пепелъ дига наоколо си.

Сега всички хора трѣбва да се молятъ, да се яви единъ способенъ ученикъ, да окже сиромашията, да я облѣче съ чисти, нови дрехи. Само по този начинъ свѣтътъ ще се избави отъ сиромашията, отъ труднитѣ условия, въ които се намира. Досега всички писатели, поети, философи все за сиромашията питатъ. И въ народното събрание създаватъ закони, все за сиромашията разискватъ. Съ разни имена сж кръстили сиромашията, но още не сж я разбрали, както трѣбва. Тя навсѣкждѣ се прокрадва, и само пакости върши. Щомъ разбере, че нѣкой способенъ ученикъ ще държи изпитъ, тя дойде при него, разбърка ума му, и той осиромашава и пропада. Тя обикаля пакъ около него и му се смѣе. Щомъ види нѣкой богатъ човѣкъ, тя обикаля день два, три около него, разбърка ума му, задига богатството му, оставя го сиромашъ, безъ петъ пари въ джоба. Види ли нѣкой светия, тя отива при него, разбърка ума му, задига светийството му и го остава въ положението на грѣшникъ, сиромашъ човѣкъ. Тя разбърква работитѣ на всички хора, оплита ги въ тѣхнитѣ прѣдприятия и послѣ казва: тѣзи сж способнитѣ ученици, които се заематъ съ разрѣшаване задачата на сиромашията. Тѣ плачатъ, страдатъ, охкатъ, а тя имъ се смѣе.

Мнозина си прѣдставятъ сиромашията, като дяволъ, съ опашка и рога. Не, тя е най-

красивата мома въ свѣта, която се движи съ бързината на свѣтлината, като създава на хората най-голѣмитѣ бели. Сиромашията прави най-голѣмото зло на хората, но и най-голѣмото добро. Ако бихте се върнали въ епохата, когато богатството не бѣше окжпано, щѣхте да видите, какво е било тогавашното положение. Благодарете, че поне богатството е окжпано днесъ. Вие нѣмате прѣдстава за нѣкогашното положение на свѣта, когато и сиромашията, и богатството не сж били окжпани. Сега поне наполовина е подобро положение на свѣта. Правили ли сте опити да кжпете сиромашията? Който веднѣжъ само се е опиталъ да я окжпе, той непрѣстанно оплаква днитѣ си. Срѣщалъ съмъ голѣми герои, мжже и жени, съ извадено око, съ счупени ржка или кракъ, поставени въ затворъ, лишени отъ свобода, отъ свѣтлина. И като запитате нѣкого отъ тѣзи нещастници, защо е пострадалъ, той ще ви каже: опитахъ се да се справя съ сиромашията, но не успѣхъ.

Ще прочета 14 и 15 стихове, 59 гл. отъ Исаия: „И сждбата отстѣпи назадъ, и правдата стои далечъ; защото истината падна на стѣгдата, и правотата не може да влѣзе. Ей, изчезна истината; и който се уклонява отъ злото, става ловъ; и видѣ Господъ; и стана Му неугодно, че нѣмаше правосъдие“. Казано е въ тѣзи стихове, че истината ще изчезне. Да, но ще дойде день, когато и най-нечистата и окжсана мома ще бжде окжпана и прѣоблѣчена въ чисти, нови дрехи. Кога ще бжде това? — Когато хората се справятъ съ

сиромашията. Справятъ ли се веднѣжъ съ сиромашията, Истината ще възтѣржествува, и Царството Божие ще дойде на земята. Днесъ всички хора се стремятъ къмъ богатата мома: всѣки я кани у дома си, всѣки иска да се ожени за нея. Навсѣкждѣ става споръ за нея. Обаче, една е тази богата мома. Въ коя кжща да отиде по-рано? Когато Христосъ е казалъ „ако дѣсното ти око те съблазнява, извади го и го хвърли“, Той подразбиралъ: ако сиромашията те съблазнява, извади я и я хвърли навънъ. Това значи: разрѣши задачата на сиромашията! Хората не разбиратъ този стихъ и се чудятъ, какъ може човѣкъ да извади окото си! Тѣ не разбиратъ процеса на ваденето. Силата не е въ паритѣ, които сж въ касата, но въ паритѣ, които се вадятъ отъ касата, защото тѣ иматъ обръщение въ живота. Силата не е въ житото, което остава въ хамбара, но въ житото, което изваждатъ отъ хамбара и го посѣватъ на нивата. Имате ли жито, хвърлете го на нивата! По-добрѣ е хамбарътъ ви да е празенъ, отколкото пълненъ. — Какъ така? Ако хвърлимъ житото на нивата, ние гладни ще мремъ. Хвърлете житото на разораната нива и не се бойте. Нѣма да мине дълго врѣме, и хамбарътъ отново ще се напълни.

Казвамъ: човѣкъ трѣбва да се научи да отваря сърцето си, а не да го затваря. Да затваряшъ сърцето си, това не е наука. Обаче, да отваряшъ сърцето си, това е истинска наука, това е велико изкуство. Днесъ хората

се самозаблуждаватъ, мислятъ, че като имъ дадатъ хиляда лева, или като придобиятъ малко знание, тѣ сж забогатѣли. Така е, но утрѣ още могатъ да имъ взематъ хилядата лева. Ако пъкъ не знаятъ, какъ да употрѣбятъ знанието си, то ще остане безпрѣдметно. Какво ви ползува това богатство? Ето, говорихъ ви за завършенитѣ и незавършенитѣ процеси, за ферментацията въ живата природа, дадохъ ви голѣмо богатство. Това богатство е цѣла мина, която трѣбва да разработите. Обаче, ако не можете да я разработите, какво ви ползува тя? Или и вие ще кажете, както казва българинътъ въ такива случаи: богата е тази мина, но дано се намѣри нѣкой голѣмъ капиталистъ отъ странство и дойде да я разработи, а на насъ да даде нѣкой-другъ процентъ. Ние и на това сме доволни. Казвамъ: и това е добръ, но ето, че капиталиститѣ не идватъ. Тамъ е всичката трудностъ. Какво трѣбва да се прави тогава? Най-послѣ, като направятъ единъ-два опита и не успѣятъ, тѣ казватъ: нѣма да я бжде тази работа! Сжщото става и при заболяването на нѣкой човѣкъ. Заболѣе този човѣкъ, викатъ единъ лѣкаръ, викатъ втори, трети, десети, всички пипатъ пулса, потупатъ го тукъ-тамъ и казватъ: нѣма да го бжде този човѣкъ! — Не, ще го бжде! — Защо? — Защото го изваждатъ вънъ отъ хамбара и го хвърлятъ на разораната нива, отново да поникне.

Сега, за изяснение на мисълта си, ще ви разкажа единъ анекдотъ. Единъ бѣденъ човѣкъ работилъ извѣстно врѣме при единъ

богатъ, но послѣдниятъ не му платилъ, останалъ да му дължи. Бѣдниятъ останалъ непримиренъ, но понеже билъ физически по-слабъ отъ богатия, не могълъ да му отмъсти. Колкото пжти го срѣщалъ, той все си казвалъ: чакай, ще намѣря азъ слабото ти мѣсто! Все ще ти отмъстя единъ день. Не се минало много врѣме, и богатиятъ заболѣлъ. Викалъ нѣколко лѣкари, но не могли да му помогнатъ, и той умрѣлъ. Споредъ тогавашния обичай, умрѣлиятъ трѣбвало да прѣседи една нощъ на гроба и на другия день го погребвали. Сиромаштъ си казалъ: ето единъ случай да си отмъстя. Той взелъ едно дърво и почналъ да налага умрѣлия. Отъ боя умрѣлиятъ се съживилъ и станалъ отъ гроба. Десетъ души лѣкари го лѣкували, но най-послѣ го уморили. Бѣдниятъ го наложилъ добръ и го съживилъ. Като станалъ отъ гроба, богатиятъ повикалъ бѣдния човѣкъ у дома си и му платилъ десетократно, като му казалъ: много благодаря за налагането. Ако не бѣше ме билъ, щѣха да ме заровятъ въ земята.

Казвамъ: все трѣбва да се намѣри нѣкой, да ви наложи, за да оживѣете, да се съживите. Споредъ мене страданието не е нищо друго, освѣнъ бой, който ти налага онзи, на когото дължишъ. Щомъ те бие кредиторътъ, ти непрѣменно ще оживѣешъ. Тази е добрата страна на страданието, както и на сиромашията. Когато сиромашията е била, той все е оживѣлъ. Какво лошо има въ това? Който пкъ ималъ да плаща на сиромашия-

та и не ѝ платилъ, той е умрѣлъ. Слѣдователно, дължишъ ли нѣщо на сиромашията и не искашъ да ѝ платишъ, ти непрѣменно ще умрешъ. Щомъ ѝ платишъ, ти ще оживѣешъ. Тѣй щото, имате ли да взимате пари отъ нѣкого, ако не можете да го биете като живъ, бийте го, когато умре. Щомъ го биете като умрѣлъ, той непрѣменно ще оживѣе.

И тѣй, едно нѣщо трѣбва да имате прѣдъ видъ въ живота си: въ всѣки даденъ моментъ да знаете, какъ да постѣпвате и какъ да се самовъзпитавате.

*

3 августъ, 5 ч. с.

СЪ ПРИТЧИ.

И говори имъ Христосъ много съ притчи и казваше: „Ето, излѣзе сѣятельтъ да сѣе! И когато сѣеше, едно падна край пѣтя; друго падна на каменисти мѣста; трето падна въ трънетѣ и четвърто падна на добрата земя, и даваше плодъ: едно сто, друго шестдесетъ, а друго тридесетъ.

Тази притча може да се разтълкува, да ѝ се дадатъ нѣкои обяснения. Запримѣрь, сѣятельтъ на доброто сѣме е Синъ Человѣчески. Нивата е свѣтътъ. Добритѣ сѣмена сж синоветѣ на царството. Враждебникътъ е пѣтътъ, каменистата почва и трънетѣ. Жътвата е скончанието на вѣка, а жътваритѣ сж ангелитѣ. Съ тѣзи тълкувания се дава изяснение на всички противорѣчия, които сжществуватъ въ свѣта. Въпрѣки тѣзи изяснения, мнозина се запитватъ: защо свѣтътъ е такъвъ? Защо не е добъръ? Питамъ: какъвъ трѣбва да бжде свѣтътъ? Нека този, който задава въпроса, пръвъ даде примѣрь, да стане добъръ. Или, нека той даде планъ, какъ трѣбва свѣтътъ да се създаде, че да задоволи всички хора. Когато човѣкъ си задава този въпросъ, безъ да прави усилия надъ себе си да се подобри, той самъ е на кривъ пѣтъ.

Питамъ: какво приложение ще има тълкуването на горната притча? Често у васъ се явяватъ добри и лоши мисли, но вие не

знаете тѣхния произходъ. Сега, обаче, споредъ даденото тълкувание, вие ще знаете, че всѣка добра мисль иде отъ съятеля на доброто сѣме — отъ Сина Человѣчески. Нивата пъкъ сте вие, вашето тѣло, вашиятъ умъ, вашето сърце, прѣзъ които минаватъ всички мисли и чувства и се прѣсѣватъ. Доброто сѣме сж вашитѣ добри желанія. Слѣдователно, минатъ ли прѣзъ вашия умъ и вашето сърце лоши мисли, чувства и желанія, ще знаете, че тѣ не сж нищо друго, освѣнъ плѣвели, посѣти отъ лукавия. Какво трѣбва да правите съ една лоша мисль? Трѣбва ли да я изтръгнете като плѣвелъ? Не, оставете я, нека и тя расте, както и добрата мисль. Не се безпокойте. Нека и двѣтѣ мисли растатъ едновременно. Запримѣрь, ставате сутринъ и наблюдавате, че прѣзъ ума ви минаватъ двѣ мисли, една добра и една лоша. Оставете и двѣтѣ мисли да се развиватъ свободно. Вечеръта, прѣди да си легнете, направете смѣтка, дайте си отчетъ, отъ каква категория сж и двѣтѣ мисли и като си отговорите положително, оставете лошата настрана, а на добрата дайте специални условия да се развива. Тѣй щото, не се борете съ дявола, но познавайте стоката му и не я купувайте — нищо повече. Когато отидете при нѣкой сарафъ и му прѣдложите златни и сребърни вещи или монети, той веднага изважда пробния камъкъ и ги опитва, истински ли сж или фалшиви. По този начинъ той раздѣля еднитѣ отъ другитѣ. И вие трѣбва да бждете вѣщи като сарафа, който веднага отдѣля чиститѣ звон-

кови монети отъ фалшивитѣ. На сжщото основание, който се занимава съ окултнитѣ науки, той трѣбва да има въ себе си пробенъ камъкъ, чрѣзъ който да различава качеството на своитѣ мисли, чувства и постѣпки. Ако една мисль е крива, тя нищо не ползува човѣка.

Слѣдователно, у човѣка има едно вжтрѣшно чувство, посрѣдствомъ което той разграничава добритѣ мисли и чувства отъ лошитѣ. Това чувство е врата, прѣзъ която ангелитѣ и добритѣ духове влизатъ, за да помагатъ на човѣка. Ето защо, за всѣка мисль и за всѣко чувство, каквито да сж тѣ, човѣкъ трѣбва да бжде смѣль и рѣшителенъ, да не се страхува. Добрата мисль е добра, и лошата мисль е лоша, не се съмнявайте въ тѣхъ. Ако човѣкъ работи съзнателно надъ себе си, той винаги ще има Божието благословение. Въ края на краищата, добритѣ духове ще му помогнатъ, ще го освободятъ отъ противорѣчията, на които той се натѣква. И тогава казвамъ: ученъ човѣкъ е този, който различава добритѣ мисли и чувства отъ лошитѣ. Не ги ли различава, той не е ученъ човѣкъ. Ученъ човѣкъ е този, който познава елементитѣ, знае тѣхнитѣ свойства, знае и законитѣ, на които тѣ се подчиняватъ. Запримѣръ, химикътъ познава свойствата на всички елементи, знае тѣхния характеръ и условията, при които тѣ се съединяватъ. Щомъ знае това, той взима всички прѣдпазителни мѣрки, да не ставатъ експлозии при работата съ този или съ онзи елементъ.

На сжщото основание и окултниятъ ученикъ знае, че въ естеството на човѣка има много елементи, съ най-разнообразни свойства, които той трѣбва да изучава. Знае ли свойствата имъ, той ще вземе всички мѣрки, за да става съединяванетоъ правилно. Знае ли човѣкъ естеството на своя характеръ, на елементитѣ, които влизатъ въ него, той отъ нищо нѣма да се безпокои. Голѣмитѣ безпокойства и грижи на съврѣменнитѣ хора нищо не допринасятъ. Тѣ сж празни работи, които отниматъ само силитѣ имъ. Мнозина плачатъ, охкатъ, като мислятъ, че съ това ще омилостивятъ Бога, ще Го заставятъ да се смили надъ тѣхнитѣ страдания. Богъ може да се смили, но само надъ тия хора, които сж готови да работятъ, да различаватъ, да учатъ и прилагатъ Неговитѣ закони. Учителътъ никога не може да бжде снизходителенъ къмъ мързеливия ученикъ. Нито грѣшникътъ може да има любовта на Бога. Ако една майка има два сина, единиятъ способенъ и добъръ, а другиятъ мързеливъ и лъжливъ, каквото да казвате, тя не може да обича и двамата еднакво. Като погледне втория, макаръ и да има една малка надежда той да се изправи, ще си каже: отъ този синъ нищо не може да стане. И наистина, въ реда на нѣщата е да не се обича лошото. Казвате: нали хората трѣбва да се обичатъ? Обичатъ се само онѣзи хора, които иматъ желание да се изправятъ. На лошитѣ, на мързеливитѣ не трѣбва да се прави зло, но тѣ не могатъ да бждатъ обичани, както добритѣ и способнитѣ.

Казвамъ: не прави зло никому. Не насърдчавай прѣстѣпника. Не освобождавай лошия. Не развързвай вързания вълкъ. Не вързвай праведния, и не развързвай грѣшния. Кой трѣбва да се развързва? — Праведния развързвай. — Кой трѣбва да се вързва? — Грѣшния вързвай. Не е достатъчно само да вържешъ грѣшния, но отгорѣ на това тури му хомотъ, вземи остенъ и го впрегни цѣль день да оре.

И тъй, въ човѣка живѣятъ двѣ сжщества — едното способно и добро, а другото мързеливо и лъжливо. И той нѣкога отива на страната на едното, нѣкога на страната на другото. Обаче, той трѣбва разумно да се справи съ тѣхъ и да даде надмощие на доброто въ себе си. Нѣкога човѣкъ се солидаризира съ мързеливото сжщество и, като проститѣ хора, казва: защо ли трѣбва да уча, да си напрѣгамъ главата? Попъ нѣма да ставамъ, я! Слуша ли доброто сжщество, той ще дойде до редъ постижения, къмъ които се стреми.

Сега, като четете 13 гл. отъ Матей, вие ще се натъкнете на много окултни положения. Въ притчата за сѣятеля се изнасятъ добритѣ и лошитѣ условия, при които попаднали житнитѣ сѣмена. Трънетѣ и каменистата почва, запримѣрь, говорятъ за злото въ свѣта, а добрата почва — за доброто. Отъ какво произтича злото? Злото се дължи на изобилието. Дѣто има изобилие, тамъ има зло. Кой може да краде сиромаха? Сиромаха никой не може да краде. Само богатия крадатъ. Дѣто има богатство, тамъ има кражби. Лъ-

жата пъкъ придружава сиромашията. Следователно, ако си сиромасъ, ще те лъжатъ. Нѣкой пжтъ човѣкъ самъ се лъже. Той се самоизлъгва по два начина. Нѣкога, безъ да работи, казва : все ще излѣзе нѣщо отъ мене — насърдчава се. Нѣкога пъкъ работи, но си казва : нищо нѣма да излѣзе отъ мене. И въ двата случая той се лъже. Другъ казва : то се вижда, че ще се мре, поне да се понаямъ малко. Послѣ казва : толкова пжти съмъ казвалъ, че ще се мре, но все още не умирамъ. Който казва, че нѣма да мре, умира. Нѣкой казва, че щѣлъ да живѣе двѣста години, но виждашъ, че слѣдъ двѣ години този човѣкъ умира. Значи, всѣка година отъ неговия животъ е равна на сто години.

Значи, за да се дойде до постиженията на душата, между добритѣ хора трѣбва да се образува връзка, да се създадатъ отношения. Забѣлѣзано е при това, че нѣкои хора обичатъ да дружатъ съ богати, други — съ учени, трети — съ добри, свети хора. Младитѣ момци пъкъ обичатъ да дружатъ съ млади моми; младитѣ моми обичатъ да дружатъ съ млади момци. Рѣдко ще срещнете младъ момъкъ или млада мома да дружи съ нѣкой старъ, хилавъ, болнавъ човѣкъ. Коя е причината, дѣто хората заболяватъ? Причината на болеститѣ се крие въ човѣшкитѣ отрицателни мисли, чувства и желания. Каквито сж мислитѣ и желанията на човѣка, такова става и тѣлото му. Ако здравиятъ човѣкъ измѣни пжтя на своитѣ прави мисли и чувства, съ това той коренно ще измѣни своя органи-

зъмъ, и въ края на краищата, ще заболѣе. И обратно: ако човѣкъ измѣни пѣтя на своитѣ криви мисли и чувства и влѣзе въ правия пѣтъ на живота, той ще подобри състоянието на своя организъмъ. Ние живѣемъ въ свѣтъ на промѣни. Въ Писанието е казано, че само Богъ не се мѣни, а всичко друго е подложено на постоянни промѣни. Щомъ знаете, че живѣете въ свѣтъ на промѣни, трѣбва ли да се смушавате? Кое е по-добро: да се измѣня свѣтътъ, или да не се измѣня? Какво лошо има въ това, ако вашиятъ слуга, който до вчера ви обиралъ, днесъ се измѣни, обърне се къмъ Бога и прѣстане да ви обира? Всѣка промѣна въ завършения процесъ е на мѣсто; всѣка промѣна въ незавършения или въ смѣсения процесъ не е на мѣстото си. Ако слугата ви влѣзе въ вашия хамбаръ, извади оттамъ житото и го хвърли на нивата, ще го обвините ли за постѣпката му? — Нѣма да го обвините. Промѣната, която става съ житото, е на мѣстото си. Обаче, ако той разрови едва що посаденото жито на нивата и го остави на произвола на сѣдбата, вие ще го обвините за постѣпката му. Тази промѣна на житото не е на мѣстото си.

Слѣдователно, само онѣзи промѣни иматъ смисълъ, които допринасятъ нѣщо за благо на човѣшката душа. Има редъ страдания и несгоди въ живота, които сж резултатъ на миналото и могатъ да ползуватъ човѣка, ако той знае причинитѣ имъ. Прѣдставете си, че прѣди 20 години вие сте направили едно слабо вжже и сте го продали нѣкому за здраво,

доброкачествено. Случва се, че по нѣкакъвъ начинъ, вие падате въ единъ кладенецъ и трѣбва да ви извадятъ вънъ отъ кладенеца, именно, съ това вжже. Вързватъ ви за вжже-то, започватъ да ви теглятъ навънъ, но като слабо, вжжето се скжсва, и вие отново падате въ кладенеца. Казвате: тъй ли трѣбваше да стане съ мене? Кой направилъ такова слабо вжже? Сърдите се, роптаете, безъ да знаете, че причината за това сте вие самъ. Вие направихте това слабо вжже и го продадохте за здраво, но самъ опитахте неговата сила. Вжжето прѣдставя човѣшкитѣ мисли, чувства и постжпки. Ако имате устойчиви мисли, чувства и постжпки, т. е. ако вжжето което сте изплели отъ вашитѣ мисли, чувства и постжпки е устойчиво, всѣки ще може да ви извади съ него отъ кладенеца. Обаче, ако вжжето ви не е устойчиво, никой въ свѣта не може да ви помогне, никой не може да ви извади отъ кладенеца. Това е единъ отъ великитѣ закони въ свѣта.

И сега, когато хората казватъ, че Богъ ще оправи свѣта по нѣкакъвъ начинъ, тѣ сж прави. Богъ ще оправи свѣта по нѣкакъвъ начинъ, но не както тѣ мислятъ. Има други разпореждания за оправянето на свѣта, различни отъ тия, които хората прѣдполагатъ. Методитѣ на хората сж едни, методитѣ на Бога сж други, съвършено различни отъ тѣхнитѣ. Влѣзете въ нѣкакво общество, слушате, че тамъ се говори за любовь, за свобода, за равенство, виждате методитѣ имъ, но резултатитѣ не ви харесватъ. Отивате въ друго общество, пакъ вър-

ху сжщитѣ теми разискватѣ, прилагатѣ редѣ методи, но и тѣхнитѣ резултати не харесвате. Когато нѣкой човѣкъ държи въ ржцѣтѣ си благата на много хора, а за себе си отдѣля най-хубавото, постѣпва ли право? Казвате: този човѣкъ не. постѣпва право. — Ама той говори хубаво. — Нищо отъ това. Както говори, така трѣбва и да постѣпва. Човѣкъ трѣбва да бѣде справедливъ. Мнозина виждатѣ, когато другитѣ постѣпватѣ несправедливо, но не виждатѣ себе си когато тѣ постѣпватѣ несправедливо, правятѣ се, че не виждатѣ.

Много нѣща има още да ви кажа, но нито ще ги разберете, нито ще ги приложите. Защо? — Защото съврѣменнитѣ хора още сж крайно користолюбиви и жестоки. Обаче, тѣ трѣбва да знаятѣ, че съ жестокость и користолюбие не може да се припари въ Царството Божие. Казвате: великъ е Богъ, велико е Неговото Слово! Велико е Словото Божие, но то иска изпълнение, то иска чистота. Забѣлѣжете, днесъ рѣдко ще срещнете човѣкъ, който, като види двама млади, мома и момъкъ, да не прѣдаде изопаченъ характеръ на тѣхнитѣ отношения. Това сж плѣвели, отъ които човѣкъ трѣбва да се освободи. Имате неразположение къмъ нѣкого, трѣбва да обосновете, има ли причини за това, или нѣма. Не обосновете ли вашето неразположение, нѣма да мине дълго врѣме, и това неразположение ще дойде върху васъ. Безпощаденъ е законътъ за възмездieto. Сѣте ли се надѣ погрѣшкитѣ на хората, и

вие ще изпаднете въ тѣхното положение. Всѣки човѣкъ е поставенъ въ положение да грѣши. Какво печели човѣкъ, ако осжда този-онзи, че не живѣятъ по Бога? Нищо не печели. По-добрѣ е човѣкъ да мълчи, да остави всѣки самъ да се изправи. Всѣки самъ ще понесе послѣдствията на своитѣ постѣпки. Ти гледай, какъ биятъ човѣка за неговитѣ грѣшки и се поучавай — нищо не му говори. Когато виждамъ, че нѣкой страда, азъ търся причинитѣ за страданията му и се уча.

Съврѣменнитѣ хора се радватъ, когато печелятъ, а скърбятъ, когато губятъ. Виждамъ, нѣкой спечелилъ 20,000 лева, скача, радва се. Казвамъ: не се радвай за тѣзи пари, защото утрѣ може да ги изгубишъ, и тогава ще скърбишъ. Щомъ си спечелилъ 20,000 лева, благодари на Бога, че ще можешъ да си послужишъ съ тѣхъ. Ако ги изгубишъ, не скърби, въ сжщностъ ти нищо не си изгубилъ. Ако едноврѣменно печелишъ и губишъ, загубата не е много голѣма, тя е врѣменна. Нали знаете, че сиромашията често спасява живота на хората, а богатството го погубва. Ако човѣкъ е богатъ, всѣки може да го убие, да вземе богатството му. Какво ще взематъ на сиромаша? Кой какъ го види, ще каже: оставете този човѣкъ! Той нѣма петъ пари въ джоба си. Угоената овца всѣки може да заколи, но хилавата, мършавата отдѣлятъ на-страна.

Казвамъ: ако всички тия сравнения, изводи въ притчитѣ не се приложатъ въ живота, тѣ оставатъ безпрѣдметни. Всѣки човѣкъ

трѣбва да се познава, както земледѣлецътъ познава нивитѣ си, лозарътъ — лозята си и градинарътъ — градинитѣ си. Земледѣлецътъ трѣбва да познава нивитѣ си, дали сж слаби или силни, кои мѣста трѣбва да наторява и кои не трѣбва. Лозарътъ трѣбва да познава, коя пржчка какво грозде дава, за да знае, какъ да ги рѣже, какъ да ги наглежда. Градинарътъ трѣбва да знае, дѣ какви цвѣтя да сѣе, какъ да ги сѣе и т. н. Ако земледѣлецътъ, лозарътъ и градинарътъ не знаятъ условията, при които работятъ, както и качества на своитѣ произведения, тѣ нищо нѣма да изкаратъ. Тѣ трѣбва да знаятъ, какви постижения ще иматъ отъ своята работа. На сжщото основание и човѣкъ трѣбва да познава себе си, да знае, какво може да излѣзе отъ него. Не е достатъчно да бждете привидно добри, но вашето добро трѣбва да има приложение. Доброто е сила, съ която човѣкъ може да постигне нѣщо. Доброто е истинско богатство, съ което човѣкъ може да разполага. Мждростъта е истинско богатство на ума, съ което човѣкъ може да разполага. Ако съ доброто, съ мждростъта, съ любовта, които човѣкъ има, не може въ даденъ случай да разполага, тѣ не сж никакво добро, никаква мждростъ, никаква любовъ. Всѣко богатство, което имате, трѣбва на врѣме да се приложи.

Единъ българинъ тръгналъ за Солунъ. По пжтя той срещналъ единъ циганинъ, който му далъ да му носи единъ тжпанъ. Извѣстно врѣме вървѣли заедно. Циганинътъ се отбилъ нѣкждѣ по работа, а българинътъ продъл-

жилъ да върви бавно. Вечерята българинътъ се изгубилъ изъ гората и понеже билъ страхливъ, потърсилъ мѣсто да прѣнощува. Наближилъ до една воденица, влѣзълъ вжтрѣ и се качилъ на едно високо мѣсто. По едно врѣме видѣлъ, че една мечка влѣзла въ воденицата да си търси храна. Той се уплашилъ много и за куражъ започналъ силно да бие тжпана. Какво се указало? Мечката била дресирана. И тя по нѣкакъвъ начинъ се откъснала отъ вжжето на своя господарь и избѣгала въ гората. Като чула тжпана, мечката започнала да играе. Той билъ тжпана, а тя играла, докато се развила нова комедия въ воденицата. Покрай воденицата минавалъ камиляръ съ камили, натоварени съ грънци. Той сжщо така пжтувалъ за Солунъ. Като чулъ отдалечъ тжпана, камилярътъ пожелалъ да види, какво става въ воденицата. Отворилъ вратата на воденицата и надзърналъ, но мечката се уплашила и хукнала да бѣга. Като я видѣли камилитѣ, и тѣ се уплашили, почнали да бѣгатъ и изпочупили много грънци. Камилярътъ хваналъ тжпанджията и му казалъ: сега ще те вода въ Солунъ, ще те дамъ подъ сждъ. Ти стана причина да се уплашатъ камилитѣ ми и да счупятъ грънцитѣ. Пристигнали въ Солунъ. Явили се въ сжда, и сждията извикалъ тжпанджията да даде своитѣ обяснения, какъ е станалъ причина да се счупятъ грънцитѣ на камиляря. Тжпанджията казалъ: азъ съмъ готовъ да заплатя грънцитѣ на камиляря, но нека той ми доведе мечката. Съ тази мечка азъ се прѣхранвахъ, а той стана причина тя

да избѣга въ гората. Сждията намѣриль исканията на мечкаря основателни и казалъ на камиляря: първо доведете мечката му, а послѣ той ще ви плати счупенитѣ грънци. Казвамъ: умѣние се иска, за да приложи човѣкъ на врѣме даденото му богатство.

Питамъ: какво е спечелиль този българинъ съ биенето на тжпана? Той нищо не е спечелиль, но въ случая вие имавте възможность да чуete нѣщо ново, отъ което азъ вадя слѣдния изводъ: всѣки човѣкъ има по единъ тжпанъ и по една мечка, която разиграва безъ да иска. Вие трѣбва да знаете, че живѣете въ единъ разуменъ свѣтъ, между разумни сжщества, които ви помагатъ дотолкова, доколкото вие сте готови да учите. Тѣзи разумни сжщества нѣматъ свободно врѣме да се занимаватъ съ вашитѣ грѣшки и прѣстѣпления. Като минатъ покрай васъ, тѣзи напреднали сжщества ще се спратъ само за моментъ, ще ви кажатъ една дума и ще си заминатъ. Ако сте паднали, тѣ нѣма да ви убѣждаватъ да станете, да си изгърсите праха, нито пъкъ ще ви утѣшаватъ, но ще кажатъ: стани и върви! — и ще си заминатъ. Ако ги послушате, ще видите, че въ думитѣ имъ има сила, мощъ. Думитѣ имъ сж мощни, като кесията на нѣкой американски милионеръ, който я подхвърля само и заминава. Който е уменъ, ще вземе кесията и ще я използува. Глупавиятъ, обаче, ще спре да пита, колко има въ кесията, кой я подхвърлиль, какъ се казва и т. н. Възвишенитѣ сжщества не обичатъ да знаятъ имената имъ.

Сега, като се качвате и слизате всеки ден по върховетъ, вие трѣбва да възприемате по една нова мисълъ, върху която да работите прѣзъ деня. Запримѣръ, вземете мисълта: слабитѣ трѣбва да се насърдчаватъ. Това е въ реда на нѣщата. Питамъ: ако силнитѣ се насърдчаватъ, на мѣсто ли е това? Сжщиятъ законъ се отнася и до самия човекъ: слабия въ себе си насърдчавай, а силния — възпитавай. Едно нѣщо трѣбва да имате прѣдъ видъ: щомъ сте дошли въ планината, вие трѣбва да пазите абсолютна чистота. Ако не пазите правилата на чистотата, ще ви биятъ на общо основание. Дойдете ли на планината, не мислете, че можете да живѣете, както искате. Не, вие трѣбва напълно да се съобразявате съ условията на планината. Дѣто мръднете, каквото направите, считайте, че много очи ви слѣдятъ, наблюдаватъ и прѣцѣняватъ. И сами да сте, знайте, че около васъ има много сжщества, които виждатъ всичко. Не се ли съобразявате съ правилата, които планината налага, вие ще се подадете на влиянието на лукавия. Той ще ви каже: нѣма защо да се безпокоишъ, планината е широка, навредъ могатъ да се хвърлятъ боклуцитѣ. Не бждете толкова глупавъ, да разпилявате силитѣ си напразно. Толкова хора има тукъ, други нека чистятъ. Вие си почивайте. Наистина, никой не е задълженъ да чисти. Тукъ всичко се върши доброволно, по любовъ. Никой никого не може да сжди, защото нѣма законъ за сждане. Като говоря, че трѣбва да се пази чистота, това се налага отъ хигиената.

Важно е, че всички имате добро желание, правите усилия, да пазите чистота. Усилията ви сж голѣми, но методитѣ ви не сж практични. Запримѣрь, нѣкой се окаля и бърза да се опере, да изчисти калѣта. Този методъ не е практиченъ. Оставете калѣта да изсъхне и послѣ я чистете. Речете ли да перете калното мѣсто съ вода, ще станатъ петна наоколо. А тъй, като изсъхне калѣта, изтъркайте я и ще видите, че нищо нѣма да остане отъ нея. Слѣдователно, направишъ ли една погрѣшка, не бързай да я измиешъ. Остави я день, два да изсъхне и послѣ внимателно я изтъркай между прѣститѣ си. По този начинъ тя по-лесно ще се изчисти, отколкото да я перешъ съ вода. Като я перешъ съ вода, ще си създадешъ по-голѣма беля.

Единъ познатъ ми разправяше една своя опитностъ съ счупването на двѣ чаши. Той отишълъ нѣкждѣ на гости и, по невнимание, счупилъ една хубава чаша на домакинитѣ. Тѣ не забѣлѣзали това нѣщо. Той взелъ счупената чаша и отишълъ на пазара да купи друга. Намѣрилъ сжща като счупената, купилъ я и я занесалъ на познатитѣ си. Безъ да имъ каже нѣщо, той турилъ чашата на мѣстото ѝ. Слѣдъ врѣме той отишълъ другадѣ на гости и така се случило, че и тамъ счупилъ една чаша. Домакинитѣ не видѣли това, и той прѣмълчалъ. На другия день купилъ похубава чаша отъ счупената и като я занесълъ, казалъ: нося ви тази чаша вмѣсто другата, която вчера счупихъ. Едва сега тѣ разбрали за пакостъта, която той направилъ и започна-

ли да го разпитватъ: какъ я счупи? Защо не бѣше внимателенъ? Ние не обичаме да ни чупятъ чашитѣ и т. н. Започнали се редъ коментарии и разисквания, които го довели до чудо, не знаятъ, какви обяснения да даде. Въ първия случай той не казалъ нищо и нѣмало никакви коментарии. Въ втория случай той казалъ, че направилъ една пакостъ и станали редъ коментарии. Казвамъ: въ първия случай той изправилъ погрѣшката си съ изтъркване на калъта между прѣститѣ си, безъ да го знае нѣкой. Въ втория случай той съобщилъ и на други хора, поискалъ вода да изпере калъта, но съ това прѣдизвикалъ редъ коментарии. И въ двата случая е важно слѣдното: човѣкъ трѣбва да бжде внимателенъ, да не чупи чашитѣ.

Ще ви задамъ другъ въпросъ: какво трѣбва да прави богатиятъ, който отива на небето, а въ това врѣме дойде нѣкой да го обере? Този човѣкъ умира, т. е. викатъ го на небето. Трѣбва ли той да спре, да гледа, кой го обира и защо го обира? Не е ли по-добрѣ да каже: не ме интересува, кой ме обира. Кой каквото ще да прави, това е негова работа. За мене е важно, че ме викатъ отъ небето, и азъ трѣбва да се приготвя.

Сега ние навлѣзохме въ една областъ, която наричамъ „область на хирургическитѣ операции.“ Въ тази областъ едни рани се опериратъ, а други се човъркатъ. Тъкмо нѣкоя стара рана е заздравѣла, но дойде единъ и, по невнимание, започва да я човърка. Каз-

вамъ: може и безъ тази хирургическа операция. Обаче, дойде ли до операция, по-добръ е човѣкъ самъ на себе си да бжде хирургъ, отколкото други да го опериратъ. Защо? — Защото, прави ли човѣкъ самъ операцията си, той ще бжде много внимателенъ. Чуждиятъ, който иде отвънъ да прави операцията, не може да бжде толкова внимателенъ. Той взима ножа, забива го и не пита. Който самъ изправя погрѣшките си, той е внимателенъ къмъ себе си. При това, всѣки човѣкъ самъ може да изправи погрѣшките си.

Казано е въ Дѣянията на апостолитѣ, че нѣкои скитници Юдеи закланатели, почнали да произнасятъ името на Господа Исуса надъ тѣзи, които имали зли духове и казвали: „Заклеваме ви въ Исуса, когото Павелъ проповѣдва.“ И отговори лукавиятъ духъ и рече: „Исуса познавамъ, и Павла знаа, но вие кои сте?“ И скочи надъ тѣхъ и ги наби. Какво показва това? Човѣкъ не може да си служи съ една сила, съ която не се е свързалъ, не се е обединилъ. Ако не сте едно съ Христа, Неговата сила не може да работи въ васъ. Затова, именно, Христосъ казва: „Ако съ Духа Божии изпжждамъ духоветѣ, настанало е върху васъ Царството Божие.“ Слѣдователно, всѣка погрѣшка трѣбва да се изправи разумно. Животътъ съдѣйствува за изправяне на погрѣшките. Вземете примѣръ отъ сарафина. Като му донесатъ нѣкакви монети, той веднага ги разграничава, туря истинските на една страна, фалшивитѣ — на друга, и така ги изучава. По сщия начинъ трѣбва да постѣпва и всѣ-

ки човѣкъ. Той трѣбва да туря добритѣ мисли, чувства и постѣпки на една страна, а лошитѣ на друга страна и да ги изучава. Прави ли така, ще дойде день когато ще знае отъ кой родъ сж неговитѣ мисли, чувства и дѣйствиа. Щомъ ги разграничава, съ това заедно ще бждатъ изключени и неговитѣ грѣшки и заблуждения. Така ще различава той, кои мисли, чувства и постѣпки сж отъ Бога, кои отъ човѣка и кои отъ лукавия.

Азъ говоря по този въпросъ, защото човѣкъ мяза на нива, която трѣбва да се плѣви, разорава, обработва, за да могатъ способноститѣ и дарбитѣ, които има въ себе си подобръ да растатъ и да се развиватъ.

Друга притча имъ каза: „Подобно е Царството небесно на квасъ, който, като го взе жена, скриго въ три мѣри брашно, докль вкисна всичкото“. Ако прѣведете тази притча, вие ще си обясните много важни закони. Трѣбва да знаете, какво прѣдставятъ кваса, брашното, а сжщеврѣменно трѣбва да знаете, какъ да ги пригответе, за да подквасите хлѣба. Щомъ искате да подквасите тѣстото, вие трѣбва да знаете всички правила на подквасването. Подквасеното тѣсто се пази при известна топлина, за която цѣль внимателно се завива. Като го печете пѣкъ, трѣбва да разбирате силата на огъня: нито да го прѣгорите, нито да го не допечете. Работите ли надъ себе си, вие трѣбва да имате тѣзи дълбоки знания и да ги прилагате. Ако вашето естество е съгласно съ Божиитѣ закони, ще имате успѣхъ въ работата си. Не работите ли

по този начинъ, никакъвъ успѣхъ нѣма да имате. Никога човѣкъ не трѣбва да се облѣнява, ако иска успѣхътъ му да бѣде непрѣривенъ. Всѣки день той трѣбва да допринася къмъ работата си по нѣщо ново. Всичко старо да се туря настрана, а новото да се разработва. Миналитѣ погрѣшки да се турятъ настрана, и да се спирате върху всичко онова, което е добро и красиво. Оцапа ли се човѣкъ, да върви напредъ, да бѣде внимателенъ, втори пътъ да не се цапа. Той трѣбва да гледа на доброто сѣме, което е вложено въ душата му. Когато доброто сѣме се разработва, то ще даде плодъ: едно сто, друго шестдесетъ, а друго тридесетъ.

Казвамъ: искате ли да устроите живота си по новия начинъ, вие трѣбва да се освободите отъ всички излишни нѣща, които ви смушаватъ. Излишнитѣ нѣща сж плѣвелитѣ. Тѣ неизбежно ще дойдатъ, никой не може да се избави отъ тѣхъ. Когато въ сърцето на човѣка влѣзе едно смущение, и светия да е, и адептъ да е, той все ще се безпокои. Не е лесно човѣкъ да се освободи отъ смущенията, които идатъ, но той трѣбва да бѣде буденъ, да се контролира. Голѣми изпитания има светията. Прѣдставете си единъ крайно бѣденъ човѣкъ, съ единъ левъ въ джоба си, само за парче за хлѣбъ. Обаче, мине покрай него нѣкой, вземе послѣдния му левъ, и той остава гладенъ. Какво е положението на този човѣкъ? Все ще му трепне сърцето, макаръ че богатството му е само единъ левъ. Такова е често положението и на светията. Седи той

замисленъ, рѣшава нѣкаква задача, и току изведнѣжъ, дойде дяволътъ, задигне всичкото му богатство и избѣгва. Светията се хваща за главата, чуди се, какво да прави. Пострада малко, поскърби, и най-послѣ се примири, като казва: Богъ ми даде единъ добъръ урокъ, да не се забравямъ. Сега отново трѣбва да работя цѣли 20 години, да придобия загубеното. Направихъ една малка погрѣшка, но дяволътъ ми задигна всичко. Само по този начинъ светията придобива извѣстни опитности.

Единъ търговецъ ималъ една дресирана маймуна, която пазила касата съ паритѣ му. Той често се хвалилъ на другаритѣ си съ нея, като казвалъ: никой не може да вземе паритѣ ми, докато маймуната ги пази. Единъ неговъ приятелъ рѣшилъ да изпита маймуната, доколко ще устои на дадената ѝ задача. Въ отсъствие на приятеля си, той отишълъ въ дома му, влѣзълъ въ стаята, дѣто била касата, и започналъ да се приструва, че спи. Като видѣла това, маймуната започнала да му подражава, да заспива, и въ това врѣме той взелъ пари отъ касата и си отишълъ. Вечерта, като се върналъ търговецътъ у дома си, той забѣлѣзалъ, че липсватъ пари отъ касата, за което хубаво набилъ маймуната, да помни задълженията си. Оттамъ насетнѣ, колкото пѣти дохождалъ приятеля му и се приструвалъ на заспалъ, маймуната не подражавала. Втори пѣтъ тя не направила сжщата грѣшка. Невъзможно е човѣкъ да повтори два пѣти една и сжща

погрѣшка. Обаче, дяволътъ е хитъръ. Искали да изкуси човѣка, той ще намѣри хиляди начини да го подхлъзне.

И тъй, лагерътъ ви трѣбва да бжде чистъ. Вие трѣбва да бждете чисти. Мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ ви трѣбва да бждатъ сортирани. Като се върнете въ София, трѣбва да сте израсли четири сантиметра на височина. Това е една притча. Ще опрѣдѣлите, какво значи да станете четири сантиметра повисоки. Казвате: младитѣ лесно растатъ, но старитѣ какво да правятъ? — Има начинъ за израстване и на старитѣ, но тѣ сами трѣбва да го намѣрятъ. Старитѣ ще кажатъ: за насъ не е толкова важно да растемъ на височина, но какъ да се справимъ съ мжчнотиитѣ и страданията си? И за това има начинъ. Той е слѣдниятъ: стремете се поне единъ часъ прѣзъ деня да гледате на хората, като че вие сте въ тѣхъ; тѣхнитѣ страдания и радости да бждатъ ваши. Постигнете ли това, вие ще изпитате голѣма прихтностъ, ще забравите себе си, ще забравите вашитѣ страдания и ще се слѣдете съ общото, съ цѣлото битие. По този начинъ вие ще се освободите отъ излишни мжчнотии и страдания. Когато човѣкъ си създава излишни страдания, той мяза на малкото дѣте, което, като види, че нѣкой голѣмъ човѣкъ вади вода отъ кладенеца съ кофа, приближава се при него и му казва: чичо, дай и на мене да извадя вода. Може ли това дѣте да извади вода отъ кладенеца? — Не може. То ще си създаде само излишни страдания.

Казвамъ: не повѣрявай другиму ржката, съ която вадишъ вода.

Не давай другиму кофата, съ която си започналъ да вадишъ вода. Спусналъ ли си веднъжъ кофата, не я давай другиму, докато ти не извадишъ вода съ нея. Като свършишъ работата си, дай кофата на други да вадятъ вода.

Не давай на други да ти направятъ това, което ти самъ можешъ да си направишъ. Обаче, ако не можешъ нѣщо да направишъ, нека други го направятъ заради тебе. Докато можешъ да направишъ нѣщо, не се лишавай отъ извѣстна опитностъ. Самъ изтегли кофата, която си спусналъ въ кладенеца.

На пжтъ съ единъ кракъ не тръгвай.

На нива съ една ржка не отивай.

При Бога съ едно око не ходи.

Казвате: нали е писано въ Евангелието, че ако дѣсното око те съблазнява, да го извадишъ. Казвамъ: окото, което съблазнява човѣка, е око на дявола. Въ такъвъ случай, азъ бихъ казалъ: извади окото на дявола, което те съблазнява и го хвърли; по-добрѣ е да влѣзешъ съ едно око въ Царството Божие, отколкото да имашъ едно дяволско око. Тѣй щото, едното око на човѣка е Божествено, а другото е дяволско.

Питамъ: по какво се познава дяволското око? Дяволското око е всѣкога недовошно. Сипватъ нѣкому въ чинията ядене. Той погледне въ чинията си и казва: малко ми е. Сипватъ му втора лъжица. Казвамъ: първата лъжица струва повече отъ втората. Втората

лъжица е окото на дявола. Колкото сж ти сипали първия път, вземи чинията си и благодари. Това е Божественото око, което всъкога е доволно. Сипятъ ли ти втори път, може да го изядешъ, а може и да не го изядешъ. Първото, което сж ти сипали, е най-сладко. Когато сипватъ много въ чинията, много сте платили; когато сипватъ малко, малко сте платили. Едно е важно: колкото и да ви сипватъ, да бъдете благодарни.

*

4 августъ, 5 ч. с.

ЩЕ И НЕ ЩЕ.

Ще прочета 16 гл. отъ Евангелието на Иоана.

Размишление върху 21 ст. отъ прочетената глава: „Жена кога ражда, на скръбъ е, защото е дошълъ часътъ ѝ; а кога роди дѣте, не помни вече тжгата си, поради радостта, че се е родилъ човѣкъ на свѣта.“

Едно правило въ живота гласи: стой на краката си; работи съ ржцѣтъ си; гледай съ очитѣ си; слушай съ ушитѣ си; говори съ езика си; мисли съ ума си; чувствуй съ сърцето си; служи съ духа си!

Ще приведа единъ окултенъ разказъ. Въ древността нѣкой си купилъ единъ хубавъ, скжпъ юларъ и тръгналъ по свѣта да търси конь, сжщо тѣй хубавъ, на който да тури юлара. Години наредъ той търсилъ коня, но не могълъ да го намѣри. Обаче, единъ день разбойници го хванали въ гората, и му вързали ржцѣтъ съ юлара, който купилъ за коня. Той се обръщаль ту къмъ сждбата, ту къмъ разбойниците и ги запитваль, защо го вързали съ юлара. — Вързахме те, защото още не си намѣрилъ коня. Казвамъ: когато човѣкъ не си служи съ ума си, винаги ще го вързватъ съ юлара, който носи за коня си.

Така, именно, човѣкъ прави редъ погрѣшки и страда, но не може да си обясни, защо страда. Вървишь по пжтя, захласнешъ

се нѣкждѣ, търкулишъ се на земята, ударишъ ржката си, а послѣ питашъ: защо паднахъ? Ти падна, защото изгуби равновѣсие. Изгубването на равновѣсие въ планината има своитѣ дълбоки причини. Като не можешъ да си дадешъ отчетъ, защо си падналъ, ти казвашъ: спънахъ се въ единъ камъкъ и паднахъ. Не е така, не е тази причината за падането. Ти можешъ и на полето да паднешъ, както и на планината, безъ да се спънешъ въ нѣкой камъкъ. На равни мѣста хората не падатъ ли? И на равни мѣста падатъ. При това, всички хора падатъ. Сждиитѣ, напимѣръ, не падатъ ли? — Падатъ. — Търговцитѣ не падатъ ли? — Падатъ. — Ученитѣ, философитѣ, поетитѣ, музикантитѣ не падатъ ли? — И тѣ падатъ. Слѣдователно, който не може да се качва по планинитѣ и не може добръ да ходи по тѣхъ, той и на равнитѣ мѣста не може да върви добръ и ще пада. Обаче, онзи, който има здрави крака за планинитѣ, той и на равнитѣ мѣста ще върви добръ, безъ да пада. Значи, планината е пробенъ камъкъ за човѣка.

Сега, като гледате мъглитѣ прѣдъ васъ, вие си казвате: защо дойдоха тѣзи мъгли, да ни попрѣчатъ да видимъ изгрѣването на слънцето? Колко пжти досега сте виждали изгрѣва на слънцето! Ако е въпросъ за виждане, питамъ: какво трѣбва да виждашъ? Кое е за прѣдпочитане да виждашъ: това, което се гради, или това, което се разрушава? Да слушашъ онзи, който плаче и okayва сждбата си, или да слушашъ онзи, който разказва за своето щастие? Да виждашъ младата булка,

която извеждатъ отъ кжщи, или да виждашъ стария, когото носятъ на гробищата да погребватъ? Да ти дадатъ хлѣбъ, или да ти взематъ хлѣба?

Като отговоръ на тѣзи мисли, ще дамъ слѣднитѣ окултни правила.

Радвай се, когато ти взематъ мухлясалия хлѣбъ.

Скърби, когато ти взематъ укрухитѣ. Ако имашъ право за нѣщо да скърбишъ, то е за укрухитѣ, за малкитѣ трошици.

Не скърби, че сж ти взели цѣлата кутия съ кибритъ, но скърби, когато ти взематъ послѣдната клечка кибритъ.

И тъй, жена кога ражда, на скърбъ е. Защо скърби? — Защото не знае, какво ще роди. Щомъ роди и види, че човѣкъ се родилъ, тя се радва. Човѣкъ скърби за това, което не знае, а се радва за това, което знае. Нѣкой казва: защо скърби жената? — Защото не знае, какво ще роди. Ако роди нѣщо умрѣло, нѣма ли да скърби? — Ще скърби, разбира се. Колко дѣца се раждатъ умрѣли! Каква радостъ може да причини умрѣлото дѣте? Обаче, роди ли се живо дѣте, всички се радватъ. Значи, живото дѣте е разумното въ човѣка. Съ други думи казано: човѣкъ се радва за разумното, което се ражда отъ него.

Ако бихте могли да прѣведете правилото, което ви дадохъ въ началото на тази бесѣда, щѣхте да се доберете до редъ основни положения въ живота. Запримѣръ, какво значи правилото: „стой на краката си“? Да стоишъ на краката си, подразбира да стоишъ на

здрава основа — на добродѣтеля. Ти не можешъ да стоишъ разумно на нѣкое мѣсто, ако то не е цѣнно. Мѣстото, на което стоишъ, непрѣменно трѣбва да е цѣнно, да не е нѣ какво купище, на което се качва пѣтелътъ да кукурига. Защо пѣтелътъ пѣе на купище? Когато пѣтелътъ се качва на нѣкое купище да пѣе, съ това той казва: хора, селяни, вземете това купище и го прѣснете на нивата. Годината е гладна, а нивата е слаба. Тѣй щото, когато твоятъ пѣтелъ пѣе на купището въ младинитѣ ти, той казва: работи, понеже идатъ оскѣдни години на старостѣта. Ако не вземешъ това, на което азъ пѣя и не го разпрѣснешъ на нивата, когато раждашъ, скърби ще имашъ. Защото, младиятъ не ражда, а стариятъ ражда. Българинътъ казва: не търси яре отъ млада коза, но търси яре отъ стара коза. Когато стариятъ роди нѣщо, на свѣтъ ще го роди. Младиятъ пъкъ, я роди нѣщо, я не роди. Съ други думи казано: силниятъ трѣбва да работи, а не слабиятъ. Азъ разглеждамъ думитѣ „младъ и старъ“ въ широкъ смисълъ, а не както обикновено се разбиратъ.

Сега, като разглеждаме живота въ неговата цѣлокупностъ, ние намираме най-естествени ония нѣща, които ни засѣгатъ. -- Защо? — Защото всички желания, които се явяватъ въ душата на човѣка, сж естествени, нужни и за самия него. Злото въ тия желания седи въ това, че тѣ сж изникнали въ душата на човѣка преждеврѣменно. Много наши мисли, чувства и желания сж дошли преждеврѣмен-

но, а нѣкои отъ тѣхъ сж закѣснѣли. На това, именно, се дължатъ всички несгоди, всички непостижения въ живота на човѣка. Значи, нѣкои нѣща сж дошли или прѣди опрѣдѣленото врѣме, или слѣдъ опрѣдѣленото врѣме. Умниятъ, обаче, трѣбва да постави нѣщата точно на врѣмето си. Запримѣръ, техникътъ трѣбва да постави нѣщата точно на своето врѣме и мѣсто. Математикътъ трѣбва да прави изчисленията си точно на своето врѣме и мѣсто. Музикантътъ трѣбва да постави прѣститѣ си на опрѣдѣления тонъ, на опрѣдѣленото мѣсто. Ако той не спазва такта, т. е. врѣмето, както и редъ други правила, нищо нѣма да излѣзе, нищо не може да постигне.

Сега, ще ви разкажа една приказка, известна на всички народи, сжщо и на българитѣ. Въ тази приказка се разправя за една царска дъщеря, която живѣла нѣкога въ далечното минало. Учителътъ на тази царска дъщеря ѝ казалъ, че тя трѣбва да се затвори въ единъ подземенъ палатъ и тамъ да седи, докато ѝ дойде часътъ да се яви прѣдъ свѣта. Слѣдъ врѣме започнали да се носятъ слухове, че царската дъщеря се затворила въ този подземенъ палатъ и посрѣщала всички свои избраници, възседнали на конь. Тѣ идвали до мѣстото, дѣто тя прѣкарвала, поздравлявали я и си заминавали. Красивата царска дъщеря се наричала Халказъ. Тръгнали царскитѣ синове отъ цѣлия свѣтъ да я посѣщаватъ и като пристигали до нейния палатъ, поздравлявали я и извиквали: Халказъ! Тя имъ отговаряла: Ако съмъ Халказъ, на ка-

мъни да станете. Единъ по единъ, всички се прѣвръщали на камъни и въ течение на вѣкове цѣлата мѣстность се покрила съ камъни. Кой какъ извиквалъ Халказъ, на камъкъ ставалъ.

По едно врѣме дошло редъ на единъ уменъ царски синъ да посѣти красивата царска дъщеря. Той възседналъ коня си и тръгналъ на пѣтъ. Понеже знаелъ езика на животнитѣ, той казалъ на коня си: азъ ще кажа нѣколко думи на царската дъщеря, а въ това врѣме ти ще изцвилишъ. Щомъ стигналъ до палата на царската дъщеря, умниятъ царски синъ не извикалъ „Халказъ“, както другитѣ царски синове, но казалъ: Дъще на красотата! — и коньтъ изцвилить. Цвиленето на коня се видѣло много странно на царската дъщеря, и тя отворила вратата. Царскиятъ синъ веднага я хваналъ за ржката и казалъ: Дъще на красотата, не бжди толкова жестока! Вижъ, колко царски синове сж станали жертва за една дума. Тя била тъй изненадана, че не могла да каже на царския синъ да стане на камъкъ. Качила се на коня и тръгнала, а царскиятъ синъ вървѣлъ слѣдъ нея и казалъ: Кажи сега на тия камъни да станатъ. Кажи: Синове на Истината, станете! Тя изпълнила всичко, каквото царскиятъ синъ искалъ отъ нея. Царскитѣ синове, които били прѣвърнати на камъни, оживѣли и тръгнали подиръ нея.

Казвамъ: сега азъ мога да спра дотукъ, да не обяснявамъ значението на думата Халказъ. Всѣки човѣкъ търси тази красива цар-

ска дъщеря, която прѣдставя щастието. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не търси щастие-то. Кой не търси щастие-то? Обаче, кой е законътъ за постигане на щастието? Прѣди всичко човѣкъ трѣбва да вѣрва въ постижимото. Азъ употребявамъ думата „постижимо“ въ широкъ смисълъ. Само постижимото е реално. Когато нѣкой казва, че има непостижими нѣща, това показва, че този човѣкъ е неразуменъ. За неразумния човѣкъ има непостижими нѣща, за разумния — всички нѣща сж постижими. За онзи, който обича знанието, нѣщата сж постижими. Тѣй щото, рече ли човѣкъ, че има непостижими нѣща, значи, на него му липсва нѣщо. Слѣдователно, всички несгоди въ живота на хората показватъ, че въ даденъ случай имъ липсва нѣщо. На това основание, скръбта, недоволството, или какво и да е друго чувство отъ отрицателенъ характеръ, има свой специфиченъ произходъ

За изяснение на послѣдната мисль ще приведа слѣдния примѣръ. Една млада, интелигентна мома ми разправяше една своя опитностъ. Не зная, казва, коя е причината на сегашното ми състояние, но никога досега не съмъ прѣкарвала подобни моменти. Нѣщо ми е тежко, мжчно, животътъ ми е обезсмысленъ, голѣма празнота изпитвамъ. Иде ми да се хвърля отъ нѣкоя канара, не ми се живѣе, нищо не ми се прави — пълна апатия ме е налегнала. Питамъ я: не можешъ ли да си дадешъ отчетъ, на какво се дължи това състояние? — Нищо не зная. Никога не съмъ прѣживѣвала такова нѣщо. Тогава

азъ ѝ обяснихъ дълбокиѣ причини на нейното състояние, и тя ме разбра, успокои се, и скръбта ѝ съвършено изчезна. Тя е била нѣкждѣ и се е натоварила съ чужди мисли и чувства, възприела е чуждо състояние. Тя трѣбва да развърже ремъцитѣ и да се освободи. Коня го товарятъ и разтоварятъ, а човѣкъ самъ може да се разтовари. Запримѣрь, нѣкой се натовари самъ и казва: нѣма да го бжде! Питамъ: кое е по-лесно да кажете — ще го бжде, или нѣма да го бжде? Кое е по-лесно да кажете: „ще“ или „не ще?“ Всичката философия седи въ тѣзи двѣ думи отъ по двѣ букви. Ако кажете „не“, на какво основание прѣдпочитате тази отрицателна частичка прѣдъ положителната „ще“? Кой е заставилъ човѣка да употребява и да прѣдпочита частичката „не“? И днесъ тя има такова важно значение въ живота му, че постоянно го връща назадъ. Защо трѣбва да мислите за нѣщо, че нѣма да го бжде? Азъ мога да ви докажа, че ще го бжде.

Единъ българинъ завелъ жена си, която била злѣ болна, при единъ лѣкарь и му казалъ: Господинъ докторе, жена ми е злѣ болна, нѣма да я бжде, но прѣгледай я, вижъ, какво може да се направи. Лѣкарьтъ взелъ бастона си и почналъ да налага мжжа на болната жена. — Чакай, господинъ докторе, какво правишъ? Ще я бжде жена ми, прѣстани да ме налагашъ, моля ти се! — Тѣй трѣбва да говоришъ. Ще я бжде! — нищо повече. Щомъ казвашъ, че нѣма да я бжде ти ми подбивашъ клиентелата. Кой какъ влѣ,

зе при мене, трѣбва да казва, че ще го бжде, за да се прослави името ми. Казвамъ: кой какъ влѣзе при васъ и каже за нѣщо, че нѣма да го бжде, налагайте го на общо основание, докато най-послѣ каже, че ще го бжде. Ето, давамъ ви това правило, което трѣбва да употребявате при всички случаи на живота си, да се ползвате отъ него.

Сега ще цитирамъ двѣ философски изречения отъ вашитѣ дневници. Едното отъ тѣхъ е слѣдното: лесно се говори, но мжчно се прави. Второто изречение: ако е късметъ, на краката ми да дойде. Питамъ: ако нѣкой е жаденъ, пжтувалъ нѣколко деня прѣзъ горещинитѣ, и се спре на единъ километъръ разстояние отъ извора, ще дойде ли изворътъ при краката му? Не, пжтникътъ трѣбва да отиде при краката на извора. Тѣй щото, когато казватъ, че късметътъ трѣбва да дойде при краката на човѣка, това показва, че прѣводътъ на това изречение е кривъ. Азъ ще направя корекция въ слѣдния смисълъ: ако искашъ да имашъ постижения, иди при краката на късмета си.

Хората очакватъ късмема си да имъ дойде на крака, и тогава да станатъ богати, учени, силни. Не, между богатството и сиромашията сжществуватъ извѣстни отношения, които човѣкъ трѣбва да разбира. Богатството жъне и събира, сиромашията разпилява и покрива. Когато се казва, че сиромашията разпилява, това значи, че тя разхвърля нѣщата и ги посѣва. Сиромашията дохожда, когато всич-

ко е посѣто на нивата. Богатството дохожда, когато всичко е събрано. Докато не станеш сиромахъ, ти никога не можешъ да бждешъ богатъ. За да стане човѣкъ богатъ, той първо трѣбва да осиромашее, а не и обратното. Не е правилно първо човѣкъ да забогатѣе, а послѣ да осиромашее. Глупавиятъ да поумнѣе, това е естествено, но умниятъ да оглупѣе, това не е въ реда на нѣщата. Слѣдователно, въ естествения редъ на нѣщата е сиромахътъ да забогатѣе, но не и богатиятъ да осиромашее. Богатиятъ трѣбва да е давалъ, за да осиромашее; ако е осиромашалъ, безъ да е давалъ, той не е вървѣлъ по естествения пѣтъ на живота.

Казано е: „Жена кога ражда, на скръбъ е.“ Питамъ: когато жената не ражда, какво е състоянието ѝ? Можете ли да кажете, че когато жената не ражда, тя е спокойна? Всѣки човѣкъ казва: важно е, азъ да съмъ спокоенъ. Спокойствието разрѣшава ли въпроситѣ въ живота? Не ги разрѣшава. Слѣдъ всѣка скръбъ иде радостъ и обратно: слѣдъ всѣка радостъ иде скръбъ. Споредъ думитѣ на Христа, радостта иде по причина на това, че се е родило нѣщо разумно — човѣкъ се е родилъ, на когото може да се разчита.

„Жена кога ражда, на скръбъ е.“ Дѣ е приложението на този стихъ въ живота? Този стихъ има отношение до мислитѣ и чувствата на хората. Когато въ душата на човѣка се роди една велика мисль или едно велико чувство, той трѣбва да се радва. Тази велика мисль или това велико чувство въ него не е

нищо друго, освѣнъ разумното, което се ражда. Разумното въ човѣка трѣбва да се изпълзува за работа. Оттукъ вадя слѣднитѣ изречения: ако при водата, която тече около тебе, не изперешъ дрехитѣ си, у кого е погрѣшката? Ако при хлѣба, който имашъ, ти седишъ и размишлявашъ, че е твърдъ, че трѣбва много дѣвкане, че не струва и те мързи да си вземешъ, у кого е погрѣшката? Ако дървата сж наблизо и тебе те мързи да си накладешъ огънь и се свивашъ, духашъ ржцѣтъ си, озѣргашъ се да дойде нѣкой да ти накладе сгъня, у кого е погрѣшката? Чудишъ се, защо никой не дойде да ти изпере дрехитѣ, да ти донесе хлѣбъ, да ти накладе огънь, когато можешъ самъ да си послужишъ. Това е обикновениятъ начинъ на размишление.

Ако става въпросъ, защо съврѣменнитѣ хора страдатъ, казвамъ: страданията въ живота се дължатъ на това, че хората очакватъ други да имъ вършатъ работата, която тѣ сами могатъ да направятъ. Когато правѣхъ своитѣ научни изслѣдвания въ България, срещнахъ една млада, 35 годишна жена, която ми разправи своята опитность — какъ се е справила съ една трудна задача. Оженихъ се, казва тя, млада, и ето, година вече, откакъ мжжъ ми умрѣ. Въ първо врѣме изпаднахъ въ голѣма скръбъ, не ми се работи, ще полудѣя, дохожда ми до самоубийство. Обръщамъ се тукъ-тамъ за нѣкакъвъ съвѣтъ, никой не може да ми каже нѣщо, което да ме задоволи. Всички ме съвѣтватъ да се ожена. Започнахъ да си мисля: първиятъ мжжъ обичахъ, той

умрѣ. Ако се ожена за втори, и той ще умре. Тогава? Взахъ да се плаша. Щомъ първиятъ умрѣ, и вториятъ ще умре. Цѣла година мислихъ по този въпросъ, но не дойдохъ до никакво разрѣшение. Започнахъ да се моля на Бога, Той да ми даде свѣтлина, да дойда до нѣкакво заключение. Единъ день, когато размишлявахъ, дойде ми една свѣтла мисль: ако мжжтъ ми ме обичаше, както трѣбва, той нѣмаше да умре. Щомъ умрѣ, той не ме е обичалъ. Тогава, нека си върви по работата. Слѣдъ това пакъ идваха мои познати да ме питатъ, искамъ ли да се жена? Казвамъ: този, за когото мислите да ме жените, ще умре ли? — Ще умре, разбира се. — Тогава, да си върви по пжтя! Отъ този моментъ азъ почнахъ да се развеселявамъ. Намѣрихъ нѣщо хубаво въ себе си, за което трѣбва да живѣя. Започнахъ да се радвамъ, че намѣрихъ смисълъ въ живота и благодарихъ на Бога, че дойдохъ до едно правилно разрѣшение на въпроса.

И тъй, приложете слѣдното правило: не дръжте въ себе си нѣща, които умиратъ. Не дръжте въ ума си мисли, които умиратъ. Не дръжте въ сърцето си чувства, които умиратъ. Не вършете постъпки, които умиратъ. Питамъ: ако една малка мжчнотия отнима на човѣка една-две години, за да я рѣши, дѣ е неговото геройство? Ако търсите спасението отвънъ, вие сте на кривъ пжтъ. Спасението ще дойде отвжтрѣ, а не отвънъ. Онзи, който спасява, Той дѣйствува въ нашитѣ умове, сърца и воля. Отвънъ има само под-

будителни причини, обаче, спасението иде отвжтрѣ. Свѣтлината, влагата сж отвънъ, а силитѣ, които възрастватъ сѣмето, сж вжтрѣ въ него. Ако силитѣ не дѣйствуватъ отвжтрѣ, нѣщата оставатъ нереализирани.

Ще ви дамъ още едно правило: не се стремете къмъ обикновени постижения. Защо? — Защото има важни нѣща въ живота, за постижението на които се изисква трудъ, усилие. Това усилие единъ день ще се оправдае. Има нѣща въ живота, които не сж важни. Слѣдователно, не правете усилия да постигате тия нѣща. Всѣко усилие за тѣхъ е напразно харчене на енергия. Когато гжсеницата достигне 10 с. м. дължина, това показва, че тя е дошла до крайния прѣдѣлъ на растене — повече не може да расте. Тя ходи, обикаля натукъ-натамъ, погледне едно дърво, погледне друго, помисли си и казва: на всички дървета се качвахъ, всички опитахъ. Какво трѣбва да правя сега? Казвамъ: ако тази гжсеница стане по-дълга отъ 10 с. м., нещастие-то ѝ ще се увеличи. Съ тази дължина тя ще срещне голѣми прѣпятствия и отъ всѣкого може да бжде стжпкана. Ако продължава да живѣе като гжсеница, животътъ ѝ ще стане еднообразенъ, ще се обезсмисли. Въ това безсмислие на живота си, гжсеницата дохожда до слѣдното разрѣшение: тя прѣстава да яде и става постница, калугерка. Слѣдъ това става капелмайсторъ, започва да маха главата си ту на една, ту на друга страна и мотае нишки отъ единия до другия край около себе си. Най-послѣ тя се затваря въ тѣзи нишки и

се прѣврѣща въ пашкулъ. Никой не знае, какво прави гжсеницата въ пашкула. Биолозите сж изучавали стадиите, прѣзъ които гжсеницата минава, но въпрѣки това, тѣ не знаятъ, какво мисли тя, какъ се трансформира, докато единъ день се яви като пеперуда, облѣчена въ царска дрешка и хвъркне на свобода. Очитѣ на тази царска дъщеря сж дяволити, навсѣкждѣ играятъ. Тя изважда хобота си, лети отъ цвѣтъ на цвѣтъ, смѣе се на първото си положение и казва: колко съмъ била глупава! Ако не бѣхъ станала капелмайсторъ, да махамъ съ главата си на една и на друга страна, не бихъ излѣзла отъ положението на гжсеница.

Казвамъ: капелмайсторътъ прѣдставя човѣшкия умъ. Той дава всички разпореждания. Тия промѣни, за които говоря сега, сж обикновени нѣща. Има нѣща, въ които човѣкъ трѣбва абсолютно да вѣрва. Запримѣрь, трѣбвали човѣкъ да се съмнява въ извора, че той нѣма да му даде отъ водата си, която тъй изобилно извира? Нѣма поводъ човѣкъ да се съмнява въ извора. Който е отишълъ при извора, той непрѣменно е получилъ отъ водата му. Изворътъ на никого не е отказалъ да даде отъ своята вода. Той е отказалъ да даде само на онѣзи, които не сж отишли при него.

Често хората се оплакватъ, че желанията имъ не се реализиратъ. Коя е причината за това? Прѣдставете си, че една жена мечтае за хубава рокля, отъ най-тънка коприна, но външната температура е около 40° подъ нулата. Питамъ: дѣ ще отиде тя съ тази рок-

ля? Вѣнъ е толкова студено, че ако рече да я облѣче, тя ще измръзне. Наистина, тази жена има нужда отъ рокля, но не копринена. Студътъ изисква дебела вълнена рокля. Всѣки има право да носи тънка копринена дреха, но само при условие, да се прѣвърне отъ гжсеница въ пеперуда. Докато си въ състоянието на гжсеница, копринена дреха не можешъ да носишъ. Прѣминешъ ли отъ гжсеница въ пеперуда, ти можешъ да се облѣчешъ въ копринена дреха. Само пеперудата има право да носи копринена дреха. Докато си гжсеница, ще носишъ вълнена дреха, като овца. Докато си невѣжа, ще носишъ вълнена дреха; щомъ придобиешъ знание, ще носишъ копринена дреха.

Казвате: какво нѣщо е знанието? Излизатъ двама естественици въ планината да правятъ научни изслѣдвания. Единиятъ казва: азъ зная това и това. Другиятъ казва: азъ пъкъ зная еди-какво си. И двамата се разправятъ, кой какво знае. По едно врѣме насрѣща имъ излиза мечка и започва да реве. Хукватъ и двамата да бѣгатъ, и всѣки въ себе си казва: има нѣщо, което не знаехме. Когато съмъ казвалъ нѣкому, че има нѣща, които не знае, той се обижда. Казвамъ му: ти не знаешъ, какво нѣщо е да бѣгашъ отъ мечка. Да ти разправа нѣкой, че е бѣгалъ отъ мечка, това още не е знание. Колкото и да си герой, все ще трепне сърцето ти. Като минала опасността, двамата естественици започнали да се шегуватъ: дѣ се намѣри та-

зи мечка, че ни попрѣчи да довършимъ изслѣдванята си?

И тъй, философията на живота седи въ това, да дойде човѣкъ до онова звено, което свързва и осмисля всички нѣща въ свѣта. Все трѣбва да се намѣри човѣкъ при нѣкак-ва мжнотия, за да се осмислятъ работитѣ му. Мжнотията е такова нѣщо, което събужда въ човѣка мисль. Ако страданието не прѣдизвиква въ човѣка нѣкаква мисль, то не е страдание. Подъ думитѣ „скръбъ, страдание“, азъ разбирамъ само това, при което може да се роди нѣщо велико. Ако човѣкъ скърби и страда дълго врѣме, и нищо не се ражда въ него, това не е никакво страдание. Само този човѣкъ страда, у когото се е родила нѣкаква основна мисль. При това положение той непрѣменно ще забрави страданието си. Затова е казано: „Жена кога ражда, на скръбъ е; кога роди, забравя скръбъта си“. Само тази скръбъ е на мѣстото си, която може да се забрави. Скръбъта непрѣменно трѣбва да се забрави.

Мнозина искатъ да бждатъ богати. Защо имъ е богатството? Богатството е едно условие на живота, но ако съ богатството, което имате, не можете да си направите една къща, или да си купите хубави дрехи, шапка, или да се нахраните добрѣ, защо ви е то? Ако съ богатството, което имате, не можете да си доставите хубави книги за четене, или инструментъ за свирене, защо ви е това богатство? Ако богатството може да ви донесе нѣкакво благо, разбирамъ; ако богатството не донася

никакво благо, то нѣма смисълъ. Хората се стремятъ къмъ богатството, защото въ него тѣ виждатъ условия за своето развитие. И обратно: хората бѣгатъ отъ сиромашията, защото тя не може да имъ даде условия за нѣкакви постижения. При богатството и сиромашията човѣкъ изучава великия законъ на самоотричането, на самопожертвуването. Този законъ е неумолимъ. Нѣма сщество на земята, което да не е научило този законъ. Всичко трѣбва да се даде! Голѣмитѣ прѣдпотопни животни умрѣха, оставиха само коститѣ си, като се отказаха огъ своитѣ грамадни тѣла. Богатитѣ хора умираатъ, оставятъ тѣлата си, богатствата си на земята — отъ всичко се отказватъ. Всичко, което притежаваме, ще оставимъ на земята.

Питамъ: въ какво седи богатството на човѣка? Ако единъ вѣщъ цигуларь вземе чужда цигулка и свири прѣдъ една публика нѣколко часа, слѣдъ това той трѣбва да върне цигулката на притежателя. Какво остава за него? Той връща цигулката, получава пари, които туря въ джоба си, но и тѣхъ още утрѣ може да изхарчи. Обаче, това, което той носи съ себе си — изкуството — е неговото богатство. Слѣдователно, истинското богатство на човѣка е това, което върви съ него, което никой не може да му вземе. Това е неговото добро, неговото знание, неговата сила, любовъ, истина, свобода и т. н. Всички останали нѣща, които всѣки може да вземе, сж лесно постижими.

Сега, като говоря за любовта, за мъдростта и за истината, тѣ трѣбва да се разбиратъ въ тѣхнитѣ елементарни проявления. Любовта е законъ за постижение на живота. Мъдростта е законъ за постижение на знанието. Истината е законъ за постижение на свободата. Слѣдователно, човѣкъ трѣбва да изучава любовта като законъ, съ който може да придобие живота. Всѣки търси живота, защото той е богатство, безъ което нищо не може да постигне. Въ живота се криятъ всички възможности. Съврѣменнитѣ хора разглеждатъ любовта въ такава смисълъ, както тя не съществува. Запримѣръ, нѣкой казва: никой не ме обича. Какво разбирате подъ думата обичъ? Обичьта е неразбрано нѣщо. Защо? — Защото въ обичьта се криятъ двѣ крайности. Онзи, който днесъ те обича, утрѣ ще те разлюби. Който не разбира този законъ, мисли, че той е най-нещастниятъ човѣкъ. Той се оплаква, че го разлюбили, че го изоставили. Какво означава залюбването, и какво — разлюбването? Въ залюбването ограничаватъ човѣка, а въ разлюбването го освобождаватъ.

Ще изясня тази идея съ слѣдния примѣръ. Докато пиленцето е затворено въ яйцето, то е ограничено. Щомъ излѣзе отъ яйцето, то е свободно вече, може да ходи навсѣкждѣ, може да рови, да кълве, да се движи, дѣто иска. При залюбването ти си въ яйцето, при разлюбването си вънъ отъ яйцето. Кое е по-хубаво отъ двѣтѣ състояния? Когато нѣкой каже, че го разлюбили, азъ разбирамъ, че той се е вече излюпилъ и, като пи-

ленце, ходи, движи се свободно. Тогава азъ се усмихвамъ, радвамъ се на свободата на този човѣкъ. Той казва: ти се смѣешъ, не знаешъ, какво ми е въ душата. Казвамъ: не се смѣя, че те разлюбили, но се смѣя, защото не разбирашъ дълбокия смисълъ на разлюбването. Ако мислишъ, че като те разлюби нѣкой, ти си изоставенъ, че никой не се грижи за тебе, това показва, че си невѣжа по този въпросъ. Ако, наистина, ти си разлюбенъ, тогава не би се явилъ на свѣта, не би съществувалъ. Този човѣкъ трѣбва да дойде на себе си, да види, че баща му изпраца всѣки мѣсець по три хиляди лева, а майка му, сестригѣ и братята му пишатъ любовни писма. Трѣбва ли слѣдъ всичко това да бжде недоволенъ? — Липсва ми нѣщо въ живота. Да, азъ знаа, какво ти липсва — мечката.

Единъ познатъ ми разправяше за страха, който е изживялъ отъ една мечка. Цѣли три години той боледувалъ отъ треска. Лѣкували го нѣколко лѣкари, но не му помогнали. Най-послѣ той се отчаялъ и рѣшилъ да отиде въ гората, да се самоубие. Като навлизалъ навжтрѣ въ гората, насрѣща му излѣзла една голѣма мечка и започнала да реве. Той се изплашилъ много и мислилъ да бѣга, но мечката се спрѣла прѣдъ него и започнала да го плюе. Отъ този моментъ треската му съвършено изчезнала, а съ това заедно и животътъ му се осмислилъ. Той казвалъ: Никога не бѣхъ виждалъ мечка да плюе. Това ми се видѣ най-страшното нѣщо въ живота. Като се изправи онази мечка прѣдъ мене, че като

започна да реве и да ме плюе, азъ си мислихъ, че всѣки моментъ ще ме разкъса. Слѣдъ това се обърна назадъ и продължи пътя си. Голѣмъ бѣше страхътъ, който изпитахъ, но поне треската ме остави.

Казвамъ: това сж крайности въ живота. Въ обикновения живога много рѣдко се случва, мечка да срещне човѣкъ и да го плюе. Този е единъ отъ извънреднитѣ случаи. Кого отъ васъ е плюла мечка? Никого. Наистина, не е обикновено нѣщо мечка да те плюе. Сега всички хора сж въ единъ прѣходенъ периодъ, минаватъ отъ едно състояние въ друго, за да се облѣкатъ въ копринени дрехи. За да се мине отъ старото къмъ новото, изисква се нова философия за живота. Въ това прѣминаване човѣкъ трѣбва да бжде смѣлъ като онази българка, на която мжжътъ умрѣлъ, и тя сама се насърдила. Човѣкъ трѣбва да прѣстане съ обезсърдението, да погледне смѣло на отрицателнитѣ мисли, да знае, че задъ тѣхъ се крие нѣщо хубаво. Умниятъ човѣкъ започва съ мжнотиитѣ въ живота. Тѣ прѣдставятъ най-добрия материалъ за съграждане на човѣшкия характеръ. Мжнотиитѣ не сж случайно нѣщо. Тѣ нарочно сж създадени отъ възвишени, разумни същества, както ученитѣ хора нарочно създаватъ трудни задачи за ученицитѣ въ училищата. Има трудни, сложни задачи, върху които ученикъ трѣбва да мисли дълго врѣме, докато ги рѣши. Сжщото нѣщо може да се каже и за правилата въ разнитѣ езици. Езикътъ не е нѣщо произволно. Учени хора сж съставяли

граматикитѣ съ тѣхнитѣ склонения, падежи и т. н. Нѣкои езици иматъ само три падежа, други иматъ седемъ, а трети — около деветъ. Глаголитѣ пѣкъ иматъ по нѣколко спрежения. Запримѣръ нѣкой спрѣга глагола „мога“. Той казва: азъ мога, но работитѣ не ставатъ. Щомъ работитѣ не ставатъ, какво трѣбва да каже? Той трѣбва да каже: азъ мога, ти можешъ. Казва така, но работитѣ пакъ не ставатъ. Още какво трѣбва да каже? Сега трѣбва да каже: азъ мога, ти можешъ, той може. Пакъ не ставатъ работитѣ. Слѣдъ това ще спрегне глагола и въ тритѣ лица на единствено и множествено число: азъ мога, ти можешъ, той може, ние можемъ, вие можете, тѣ могатъ. Работитѣ и сега не ставатъ. Щомъ и сега не могатъ работитѣ да се наредатъ, ще извика и Бога и ще каже: азъ, ти, той, ние, вие, тѣ и Богъ — всички можемъ — и работитѣ напълно ще се наредатъ. Работитѣ на хората не се нареждатъ, защото тѣ спрѣгатъ глаголитѣ безъ любовта, безъ Бога. Запримѣръ, вие спрѣгате глагола любя: любя, любишъ, люби, любимъ, любите, любятъ. Спрѣгате любовта, но нищо не се нарежда. Защо? — Защото любовта се спрѣга само въ първо лице. Досега вие криво сте спрѣгали любовта.

Питамъ: защо хората не успѣватъ въ любовта? Тѣ не знаятъ, какъ да постѣпватъ съ нея. Любовта има една практична страна, която всѣкога трѣбва да се има прѣдъ видъ. Прѣдставете си единъ бѣденъ човѣкъ, но голѣмъ майсторъ, вѣщъ въ работитѣ. Имате

другъ, богатъ, но неспособенъ. Послѣдниятъ има вълна, но не знае, какво да прави съ нея: не може да преде, не може да тъче, не може да я използва. Какво трѣбва да направи съ тази вълна?—Да я даде на бѣдния, той да я изработи и да му ушие единъ костюмъ. Бѣдниятъ ще вземе вълната, ще я изпреде, изтъче и ще ушие единъ хубавъ костюмъ на богатия. Докато богатиятъ не даде вълната си на бѣдния, да му я изработи, той никога нѣма да има костюмъ отъ своя вълна. Сега вие искате да ви обичатъ, но нищо не давате. Дайте на майстора, на вѣщия човѣкъ да ви направи нѣщо, за да ви обикне. Този човѣкъ може да е сиромасъ, това нищо не значи. Той е майсторъ, ще ви ушие единъ хубавъ костюмъ, и по този начинъ помежду ви ще се създаде връзка. Слѣдователно, искате ли нѣкой да ви обича, непрѣменно трѣбва да му дадете нѣщо. Всѣкога умниятъ обича. Какво остава за глупавия? Той пѣкъ обикновено взима, разваля нѣщата.

Единъ философъ, ученъ човѣкъ, се оженилъ за една красива жена. Той ималъ единъ хубавъ скъпоцѣненъ камѣкъ, съ който правилъ своитѣ опити. Единъ день, край дома на философа минавалъ единъ търговецъ на дрехи, на платове. Жената на философа пожелала да си купи една рокля и си казала: ще дамъ този скъпоцѣненъ камѣкъ на търговеца, вмѣсто пари, и ще си купя една хубава рокля. Моятъ ученъ мъжъ може и безъ този камѣкъ. Продала камѣка, взела си рокля и се върнала довольна въ къщи. Тя отишла

при мжжа си да се похвали, каква хубава рокля имала. — Дѣ е камъкътъ? — Е, той отиде. Така постъпватъ много отъ съврѣмненитѣ хора. Вслѣдствие на своя неразуменъ животъ, тѣ не оцѣняватъ скжпоцѣннитѣ камъни, отдѣто може да дойде щастието имъ. И сега, като сж изгубили щастието си, хората сж недоволни отъ живота.

Едно врѣме, когато Господъ създалъ души, всички били красиви, облѣчени съ хубави дрехи, но не били много умни, нѣмали достатъчно знания. За тази цѣль Богъ рѣшилъ да ги прати въ свѣта, да учатъ, да придобиятъ знания. Прѣди да отидатъ по разнитѣ свѣтове да учатъ, всички души се изредили прѣдъ Господа, да Му се прѣдставятъ въ дрехитѣ, съ които Той ги облѣкълъ. Като се прѣснали по разнитѣ свѣтове, тѣ страдали, мжчили се, плакали, не могли да разбератъ, защо Богъ ги е изпратилъ толкова далечъ. Слѣдъ дълги лутания по свѣтоветѣ, тѣ поумнѣли, придобили знания и разбрали, защо трѣбва да страдатъ. Най-послѣ тѣ отишли при Бога да благодарятъ за всички блага и знания, които придобили въ своето странствуване. Двѣ души, обаче, тръгнали заедно къмъ Бога: едната отъ тѣхъ разбрала, защо била изпратена по свѣтоветѣ, но другата не разбрала, затова се разгнѣвила на Бога и не искала да се върне при Него. Тя спрѣла прѣдъ вратата на рая и казала на души, които отивали при Бога: Не се връщайте назадъ. Богъ толкова ни измжчи. Не можа ли да постъпи по другъ начинъ съ насъ, а ни изложи на такива стра-

дания? И днесъ, при вратата на вашето сърце все ще се намъри нѣкоя душа, която казва: Не отивайте при Бога! Тя е недоволството, което цѣлъ день мърмори, роптае. Недоволството е царската дъщеря, която протестира, че нѣмало кой да се грижи за нея, че страдала много и т. н.

Казвамъ: оставете недоволството настрана, върнете се при Бога и Му благодарете за живота, за благата, които ви е далъ. Оставете вашата крива философия. Опретнете се разумно да служите на Бога. Досега вие сте уреждали само вашитѣ работи, създавали сте си редъ удобства за живене, за хранене, за обличане. Въ всичко това сте специалисти, добръ сте го научили, но само едно нѣщо не сте научили — не знаете, какъ да бждете доволни. Глава имате, не сте доволни отъ нея. Ржцѣ, крака имате, и отъ тѣхъ не сте доволни. Доволство се иска отъ хората!

И тъй, двѣ нѣща ви сж потрѣбни: когато видите мечката, да се зарадвате, да считате, че тя е вашето щастие и когато я нѣма, да плачете за нея. Посрещнете мечката като онова малко момиченце въ гората и се зарадвайте, че сте я видѣли. Въ врѣме на възстанията едно българско сѣмейство избѣгало въ гората, но въ голѣмата тревога, момиченцето на това сѣмейство се изгубило отъ родителитѣ си и тръгнало само изъ гората, да ги търси. По едно врѣме то видѣло една мечка, зарадвало се и отишло къмъ нея. Потупало я по гърба, помилвало я и казало: Моля ти се, кажи ми, дѣ е майка

ми? Мечката се снишила, за да може дѣтето да се качи на гърба ѝ, и го понесла изъ гората. Слѣдъ малко тя спрѣла прѣдъ едно дърво, на което били родителитѣ на малкото момиченце. Отдалечъ още тѣ видѣли мечката, изплашили се и затова се качили на това дърво. Като видѣли дѣтето си на гърба на мечката, майката извикала: слѣзъ, мама, отъ мечката. Мечката пакъ се снишила, и дѣтето слѣзло, отишло при родителитѣ си. Като търсило майка си, момиченцето не помислило даже, че мечката може да му направи нѣщо. Казвамъ: ако човѣкъ търси Бога нѣкъждѣ въ природата, и за него мечката нѣма да бжде страшна. Срещне ли мечка, той ще я запита: кажи ми, дѣ е Господъ? Тя ще се сниши, и той ще се качи на гърба ѝ. Мечката нищо нѣма да му направи. Търси ли човѣкъ Бога, т. е. своята майка и своя баща, мечката ще го заведе точно тамъ, дѣто сж тѣ. Това е новата философия на живота, споредъ която човѣкъ може да намѣри истинския пѣтъ само въ врѣме на мжчноти.

Сега, ще изтълкувамъ днешния день съ мъглата около насъ. Мъглата показва сегашния ви животъ. Каквито сте вие, такъвъ е деньтъ. Казвате: нѣма ли да се дигне мъглата? Щомъ мъглата се дигне, бждещиятъ животъ ще дойде. Ако до довечера врѣмето се поправи, значи и вие имате намѣрение да изправите живота си. Ще направя математически изчисления, колко часа или дни ще трае мъглата. Отъ това ще сждя и за ва-

шия животъ. Днешниятъ день показва не само вашия животъ, но и този на всички българи, както и на хората въ цѣла Европа. Този день показва, какъ ще свърши съвременната култура, прѣзъ какви изпитания ще мине. Този день рѣшава всичко. По него може да се гадае всичко, което прѣдстои да стане. Първо небето се проясни, мъглитъ се разнесоха, но послѣ пакъ се замъгли. Благодарете, че тази мъгла не е по цѣлия свѣтъ, а е само около насъ. Обаче, нищо страшно нѣма въ мъглата.

Мнозина гледатъ мъглата и треперятъ. И треперенето има смисълъ. Момата при момъка не трепери ли? Длъжникътъ не трепери ли? Кредиторътъ, който дава пари, не трепери ли? Много банкери, като даватъ пари, треперятъ. Защо? — Не знаятъ, дали ще ги получатъ обратно. Докато даватъ, все треперятъ. Не е лошо да трепери човѣкъ. Въ треперенето има нѣщо хубаво. Докато човѣкъ трепери, той е живъ. Щомъ прѣстане да трепери, той свършва вече. Въ Писанието е казано: всичко да трепери, да слави Бога. Когато ставатъ землетресения, когато идватъ бури, урагани, вѣтрове, всичко трепери, всичко се тресе. Въ треперенето е животътъ. Откакъ се родимъ, докато заминемъ за другия свѣтъ, ние все треперимъ.

Радвайте се, че сте дошли на земята да се учите. Радвайте се, че ще свършите училището и обратно ще се върнете дома си и ще занесете знания съ себе си. Радвайте се, че ще придобиете това, което очаквате.

Казвате: дали ще го бжде това, или не ще го бжде? Сега, вмѣсто да кажете дали, турете ударението на първата сричка „д̀али,“ и работата ще се свърши. Значи, д̀али сте нѣщо. Щомъ сте дали нѣщо, и ще получите нѣщо. И тогава, ще знаете, че студътъ и топлината, скръбътъ и радостътъ, треперенето и смущението — всичко това е благословение. И мъглата е благословение. Най-послѣ, такива, каквито сте, и то е благословение.

*

6 августъ, 5 ч. с.

НОВИТЪ ВЪЗГЛЕДИ.

Въ живота сжествува единъ вжтрѣшенъ процесъ, който се нарича растене. Резултатътъ на този процесъ е усъвършенствуване на човѣшкия духъ. Въ човѣшкия умъ сж складирани много знания, които единъ день ще се заличатъ, както се заличава непечатаното въ книгитѣ. Защо се заличаватъ тия знания? — Защото не сж приложени. Всѣко неприложено знание лесно се заличава. Не само знанията се заличаватъ, но много скърби и радости се заличаватъ отъ сърцето на човѣка. При това положение човѣкъ мяза на изпадналъ търговецъ, въ дюкяна на когото нѣма стока, въ касата му нѣма пари и около него не обикаля вече нито единъ приятель. Този търговецъ сега само запитва: какъвъ е смисълътъ на живота? На този въпросъ нѣма отговоръ. Казвамъ: за човѣкъ, който не е приложилъ знанията си, животътъ, наистина, нѣма смисълъ. Да питате, какъвъ е смисълътъ на живота, то е все едно да питате, защо снѣгътъ се топи, защо дъждътъ вали, защо трѣвата расте и съхне? Вие можете да дадете нѣкакви обяснения на тѣзи въпроси, но трѣбва да знаете, че между всички явления въ природата сжествуватъ извѣстни отношения. Снѣгътъ не се топи самъ за себе си, нито дъждътъ вали за себе си, нито пѣкъ трѣвата никне и съхне за себе си. Ако запитате, за-

що устата яде, ще ви се отговори, че и тя не яде за себе си. Прѣди всичко, устата нѣма съзнание. Тя работи за друго, а не за себе си. Ако господарѣтъ ѝ даде нѣщо, тя ще го вземе, но пакъ не за себе си. На сжщото основание, ако се запитате, за кого живѣете, ще знаете, че не живѣете за себе си.

Сега, азъ нѣмамъ прѣдъ видъ да обяснявамъ противорѣчията въ живота, защото, споредъ мене, противорѣчия въ живота нѣма; скърби, страдания, грѣхъ въ живота сжщо нѣма. Това сж човѣшки изобрѣтения. Ако човѣкъ падне нѣкждѣ и счупи крака си, животътъ ли е виновенъ за това? Животътъ даже не е мислилъ, че човѣкъ може да падне и да счупи крака си. Нѣкой казва: нима азъ живѣя, за да падамъ? — Не, ти живѣешъ, за да ходишъ, да мислишъ, да се радвашъ. Че си падналъ, то е твоя работа. Който разбира живота, той се радва; който не го разбира, той страда. Който разбира живота, той мисли, учи; който не го разбира, той не мисли, той е невѣжа. Който разбира живота, той живѣе; който не го разбира, той умира. Казвате: какво ще стане съ насъ слѣдъ смъртта ни? Ако слѣдъ смъртта си разберете Истината, вие ще оживѣете. Ако не я разберете, ще станете на прахъ и пепель.

И тъй, разберете ли Истината, т. е. Словото Божие, вие ще имате хиляди приятели, които въ случай на нужда или нещастие ще се притекатъ да ви помогнатъ. Не разбирате ли Истината, т. е. Словото Божие, вие ще имате хиляди неприятели, които ще се рад-

ватъ, като ви видятъ въ нещастие, и ще кажатъ: така му трѣбва! Като виждате, че ви помагатъ, вие ще се чудите, защо е така, но трѣбва да знаете, че всички тия помощници сж изпратени отъ Бога, защото Го обичате, защото разбирате Словото Му. Виждате ли неприятелитѣ си около васъ, ще знаете, че и това става по сжщата причина, че не обичате Господа, не разбирате Словото Му.

Като наблюдавате и изучавате живота, вие си казвате: защо свѣтътъ е създаденъ по този начинъ? Това е стара философия. Азъ бихъ желалъ да се намѣри нѣкой, да даде новъ планъ за създаване на свѣта. И ако този планъ е по-добъръ отъ сегашния, пръвъ азъ бихъ го проповѣдвалъ на свѣта. Прѣди всичко, да се роди човѣкъ, това не зависи отъ него. Майка му и баща му сж главнитѣ фактори за неговото раждане. Родителитѣ му сж стрѣлочницитѣ, които сж дали направление, пжтъ за идването на човѣка на земята. Човѣкъ самъ не може да избере родителитѣ си, но веднѣжъ дошълъ на земята, той има свобода да избере приятелитѣ си. Щомъ излѣзе отъ утробата на майка си, човѣкъ е вече свободенъ. Нѣкой казва: защо трѣбва да имамъ баща и майка? — За да се освободишъ отъ робството, въ което живѣешъ. — Защо трѣбва да се женятъ хората? — За да освобождаватъ робитѣ. Докато човѣкъ не стане баща или майка, той не може да отиде на фронта, да воюва за освобождаване на своитѣ дѣца отъ робство. Какво повече може да иска човѣкъ, слѣдъ като баща му и майка

му сж воювали за него и сж го освободили? Слѣдъ всичко това трѣбва ли да пита, защо се е родилъ? Родилъ се е, за да бжде свободенъ. Раждане, значи освобождение. Раждане, значи още разбиране на Словото. Почне ли човѣкъ да разбира Словото, мъглитѣ около него се разпрѣсватъ, както става сега около насъ. Законъ е: каквото става вънъ отъ насъ, става и вътрѣ въ насъ. И обратното е вѣрно: каквото става вътрѣ въ насъ, става и вънъ отъ насъ. Нѣма по-голѣма красота отъ зависимостта между явленията на външната природа и тѣзи, които ставатъ въ самия човѣкъ.

Когато художникътъ рисува една картина и внесе мисль въ нея, тя е красива, защото прѣдставя частъ отъ него. Жива картина е тя! На това основание и всѣка дъждовна капка е жива. Мисль има въ нея. Каква по-красива музика отъ милионитѣ дъждовни капчици, които непрѣкъснато лѣятъ и свирятъ? Който не разбира тази музика, казва: мъгла, дъждовни капчици сж това. Глухиятъ вижда движението на тѣлата, но не ги чува — той не разбира смисъла на тѣхното движение. Слѣпиятъ пъкъ чува движението на тѣлата, но не ги вижда — и той не разбира смисъла на тѣхното движение. Затова, именно, слѣпиятъ казва: чувамъ нѣкакъвъ шумъ около себе си. Не, това не е шумъ, то е движение, то е увеселение. Който не разбира, защо хората се движатъ, той мисли, че тѣ дигатъ шумъ. Обаче, шумъ и движение не сж едно и сжщо нѣщо. Въ шума има нѣщо неприятно, дисхармонично, а въ движението има музика, хармония.

Казвамъ: докато нравята не излѣзе отъ своята форма, тя не може да се весели като човѣкъ. Тя винаги ще си остане въ сжщата форма. Докато нравята живѣе въ нраву-няка, тя ще носи шушулки отъ дърветата, ще прави купчинки отъ тѣхъ и ще мисли, че въ това седи смисълътъ на живота. Понѣкога човѣкъ е смѣшенъ: направи си една малка кжщичка съ два прозореца и една врата и почва да я обикаля, да смѣта, колко сламки трѣбва да донесе въ кжщи. Той ще събере всички сламки отъ овцитѣ и съ тѣхъ ще си напълни единъ юрганъ. Всѣка сламка прѣдставя косъмъ отъ вълната ѝ. Послѣ, ще си направи една дреха отъ тѣзи косми и ще каже: красива е моята дреха. Най-послѣ, той ще облѣче дрехата и ще мисли, че е ангелъ. Такива сж вашитѣ разбирания. Утрѣ дрехата ще се скжса, и той ще плаче за сламкитѣ, които събиралъ. Питамъ: какво щастие може да сжществува при такова разбиране на живота? Щастие, което зависи отъ сламкитѣ, не е истинско щастие. Щастието се постига при пълно и дълбоко разбиране на живота. Защо животътъ не е щастливъ? — Има причина за това. Тази причина е фонъ, сѣнка на бждещето разбиране.

Сега, като говоря за разбиранията на хората, не казвамъ, че разбиранията имъ нищо не струватъ, но тѣ сж врѣменни, подлежатъ на промѣни. Запримѣръ, вие стрижете вълната на овцитѣ и се радвате, че ще си направите една дреха. И овцата се радва на

вълната си, но никой не я пита. Обаче, дойде ли нѣкой при васъ да ви стриже, вие веднага се сърдите и казвате: кой смѣе да ме стриже? Това е цѣла кражба! Когато васъ стрижатъ, това било кражба, а когато овцитѣ стрижатъ, то било необходимо, за да имъ поникне нова вълна. Значи, когато вие стрижете овцитѣ, за тѣхъ това било добро; когато васъ стрижатъ, назадъ ви тръгвало. Чудна философия! Доколкото зная, философията на овцитѣ не е съгласна съ тази на хората. И тѣ иматъ свои аристотелевци, платоновци, кантовци, които не сж съгласни съ философията на хората. Тѣ казватъ: и ние имаме свое мнѣние, но докато сме слаби, ще търпимъ. Единъ день, когато станемъ силни, публично ще изкажемъ своитѣ разбирания. Ще се приготвяме за това врѣме. За сега хората сж прави. Когато човѣкъ стриже овца, върви ѝ. Когато вѣлкъ стриже овца, не ѝ върви. На сжщото основание, казвамъ: ако дойде единъ ангелъ да остриже човѣка, ще му трѣгне на прѣдъ. Овца не може да стриже овца. Човѣкъ може да стриже овца. Обаче, човѣкъ да стриже човѣка, не е позволено. Често нѣкой човѣкъ се заема да стриже хората, и всички намиратъ, че това е въ реда на нѣщата.

Казвамъ: нѣма по-лошо нѣщо за човѣка отъ това, други да го стрижатъ. Всѣки трѣбва самъ да се стриже. Азъ не ви прѣпорѣчвамъ да ходите по бръснарници. Защо? Често се случва, че бръснарътъ е боленъ отъ нѣкаква заразителна болестъ и прѣдава болестъта си

на своя клиентъ. Случва се още бръснарътъ да е стригалъ нѣкой боленъ и по този начинъ заразява клиента си. Изобщо, много физически болести се прѣдаватъ чрѣзъ контактъ, чрѣзъ общение съ болни хора. Ако шивачтъ е боленъ, той може да прѣдаде болестта си на онѣзи, които шиятъ дрехи при него. Ако писателятъ е боленъ, той може да прѣдаде своето тежко състояние на нѣкои отъ читателитѣ си. Една мисль, прѣдадена устно или писмено, може да внесе въ душитѣ на хората животъ, но може да внесе и смъртъ. Ако съдържа Истината въ себе си, тя носи животъ. Ако не съдържа Истината, тя носи смъртъ.

Запримѣрь, срѣщате единъ човѣкъ, който се прѣпоръчва за християнинъ. Питате го: какво мислишъ за Христа? — И Христосъ, като всички хора, проповѣдвалъ едно учение, резултатъ на нѣкакво свое състояние. Казвамъ: този човѣкъ не говори истината, той не стриже правилно. Истинскиятъ християнинъ би трѣбвало да каже: Христосъ е проповѣдвалъ Божествено учение, но азъ още не съмъ го приложилъ, не мога да говоря за това учение. Днесъ много хора говорятъ и каквото знаятъ, и каквото не знаятъ, вслѣдствие на което ставатъ голѣми погрѣшки. Помнете слѣдното: търговецътъ се обича за стоката, за паритѣ, съ които разполага; силниятъ — за силата си; любещиятъ — за неговото сърце; умниятъ — за знанието и мъдростта и т. н. Слѣдователно, човѣкъ се обича само за хубавото, което има въ себе

си. Който иска да го обичатъ, той непрѣменно трѣбва да има нѣщо хубаво въ себе си. Сжщеврѣменно и той трѣбва да обича хората за хубавото въ тѣхъ. Който е намѣриль за какво го обичатъ хората и за какво той ги обича, е разрѣшилъ единъ отъ важнитѣ въпроси въ живота. Да обичашъ човѣка, това подразбира да откриешъ въ него една добродѣтель. На религиозенъ езикъ казано: да обичашъ човѣка, значи да виждашъ Бога въ него. Виждашъ ли Бога въ човѣка, това подразбира познаване на нѣщата, т. е. да виждашъ всичко ясно, безъ да се заблуждавашъ. Щомъ видишъ слънцето, ти веднага ще го познаешъ, нѣма да питашъ хората, това ли е слънцето, или да чакашъ друго нѣкое? Много хора като видятъ Бога, съмняватъ се въ Него и започватъ да се допитватъ до този или онзи философъ, какво той ще имъ каже. И философътъ ще почне да описва качества на Бога, ще го сравнява, ще го доказва и докато дойде до нѣкакво заключение, Богъ си заминалъ. Въ края на краищата, виждаме, че и обикновенитѣ хора се съмняватъ въ Бога, и философитѣ се съмняватъ.

Питамъ: какво може да се постигне при такива разбирания? Съврѣменнитѣ хора иматъ много ограничени схващания даже и за най-обикновени въпроси. Запримѣръ, нѣкои казватъ: защо трѣбва да ходи човѣкъ по планинитѣ, да се удря по камънитѣ, да дивѣе по горитѣ? По-добрѣ е да седи въ кжщи, на спокойствие. Какво ще кажете на това? По домоветѣ си хората спокойни ли сж?

Много хора днесъ седатъ по домоветъ си, но не сж спокойни: прѣвиватъ се отъ ревматизмъ, отъ ишиясъ и редъ още болести. Тѣй щото, камънитѣ и въ домоветѣ имъ ги намиратъ. Камънитѣ прѣдставятъ болеститѣ, недоразуменията, противорѣчията между хората. Слѣдователно, въ планината човѣкъ има сто пжти по-голѣма възможность да намѣри истината, отколкото въ долината. Ако планинитѣ нѣмаха нѣкакво прѣдназначение, тѣ не биха сжществували. Планинитѣ не сж създадени за снѣговетѣ и вѣтроветѣ; тѣ сж създадени за хората, да се учатъ, да се ползуватъ отъ тѣхъ.

Както небето сега се замѣглява, така и човѣкъ е въ сила да помрачи живота си. Какъ може човѣкъ да помрачи живота си? — Чрѣзъ отрицателни мисли и чувства. Днесъ допусне една отрицателна мисълъ въ ума си и едно отрицателно чувство въ сърцето си, утрѣ допусне още една отрицателна мисълъ и едно отрицателно чувство и не забѣлѣзва, какъ хоризонтътъ му постепенно се заоблачава и потъмнява. На какво мяза такъвъ човѣкъ? Той мяза на пжтникъ, който върви по прашенъ пжтъ, тропа съ краката си, дига прахъ, шумъ и нищо повече. Днешната мъгла е дадена за прѣдметно учение. Между горнитѣ и долнитѣ слоеве на мъглата се води усилена война. Тѣ разрѣшаватъ единъ индивидуаленъ въпросъ. Долнитѣ слоеве искатъ да се дигнатъ нагорѣ, но горнитѣ не ги пущатъ. Ако долнитѣ успѣятъ да се дигнатъ нагорѣ, небето ще се изясни. Възъ основа на

сщия законъ, и у човѣка става такава вжтрѣшна борба, вслѣдствие на редъ противоположни мисли и чувства, които се явяватъ въ ума и сърцето му. Въ тази борба човѣкъ е главниятъ факторъ, който примирява, убѣждава, съвѣтва, докато най-послѣ борбата се свърши. Слѣдъ това човѣкъ иска да разбере любовта, мъдростта, истината. Обаче, той трѣбва да знае, че тѣзи нѣща не сж за него. Той може да се интересува отъ проявитѣ имъ, но не и отъ самитѣ тѣхъ. Дойде нѣкой при мене и казва: Кажи ми, що е мъдростъ? — Ето, вземи тази книга съ формулитѣ и я изучавай. — Не я разбирамъ. Ти ми кажи нѣщо за мъдростта. — Ето, погледни това езеро, тази рѣка, това море! — въ тѣхъ се крие велика мъдростъ. — И тѣхъ не разбирамъ. — Наблюдавай, изслѣдвай, учи! Единъ день ще разберешъ, какво нѣщо е любовта, какво — мъдростта и какво — истината.

Казано е, че хората трѣбва да се обичатъ, да хранятъ добри чувства помежду си. Защо човѣкъ трѣбва да обича другитѣ хора? Човѣкъ трѣбва да обича хората за себе си, за своето добро. Обича ли ги, той ще може правилно да расте и да се развива. Казватъ: тази любовъ е много егоистична. Не, тази е истинската любовъ — да обичашъ хората за себе си. Не прави зло на хората пакъ за себе си. Каже ли нѣкой, че ще направи нѣщо за Бога, това подразбира, че въ съзнанието на този човѣкъ Богъ е отвънъ нѣкждѣ. Питамъ тогава: дѣ е Богъ?

— Не зная. Другъ казва, че Богъ живѣе вътрѣ въ него. — Дѣ, на кое мѣсто, именно? — Не зная. Щомъ човѣкъ не знае, дѣ живѣе Богъ, дали вънъ или вътрѣ въ него, той не разбира въпроса. Каже ли, че Богъ живѣе въ него, той трѣбва да подразбира цѣлото човѣчество, всички живи същества на земята и на небето. Ако той не разбира въпроса така, то е все едно да доказва, че цѣлото дърво се заключава въ единъ листъ. Не, листътъ е само частица отъ голѣмото дърво, но той подразбира всички останали листа, клончета, цвѣтове, плодове и т. н. Тъй щото, каже ли нѣкой, че Богъ живѣе въ него, и нѣма прѣдъ видъ цѣлото битие, той не разбира истината. Този човѣкъ е въ положението на листъ отъ дърво, който всѣки вѣтъръ може да откъсне и да разиграва. Който разбира истината, той е листъ отъ дървото на живота и никой не е въ сила да го откъсне. Прѣзъ цѣлата вѣчностъ този листъ седи на мѣстото си и върши своята работа.

Сега, като ви говоря по този начинъ, павете се отъ слѣдното: не туряйте старитѣ си възгледи въ разрѣзъ съ новитѣ. Не мислете, че старитѣ възгледи нищо не струватъ. Когато посадите една сѣмка, първо тя изкарва двѣ-три малки коренчета, послѣ още двѣ-три и т. н. Слѣдъ коренчетата излиза стѣбло, което постепенно се разклонява, разлиства и продължава да се развива. Питамъ: трѣбвали да мислите, че първитѣ коренчета не сж важни, защото сж най-стари? Не, първитѣ коренчета сж толкова важни, кол-

кото и послѣднитѣ. Първитѣ усилватъ живота на младото дърво. На сжщото основание нѣкой казва: едно врѣме бѣхъ дѣте, по дѣтски разсждавахъ. Той се смѣе на своето дѣтинство. Не се смѣй на себе си. Ти и като дѣте си разсждавалъ добръ. Като дѣте ти си билъ откровенъ, искренъ, не си лъгалъ, а сега, като възрастень, полъгвашъ малко. Кога си билъ по-добъръ? Като дѣте ти си билъ готовъ да раздѣлишъ хапката си съ своитѣ другарчета, билъ си щедъръ, а сега си станалъ скжперникъ, затворилъ си се, чакашъ да ти даватъ. Кога си билъ по-добъръ? Ще кажете, че като възрастни сте по-учени. То е ваше мнѣние.

Съврѣменнитѣ хора иматъ голѣмо мнѣние за себе си и нѣкои отъ тѣхъ мязатъ на единъ отъ младитѣ английски проповѣдници, който свършилъ Оксфордския университетъ по богословие. Той станалъ проповѣдникъ въ една отъ баптискитѣ църкви и рѣшилъ единъ день да посѣти Спържена, старъ, знаменитъ проповѣдникъ въ Лондонъ. Той отишълъ въ дома му, подалъ картичката си на слугата и написалъ: Твой братъ въ Христа те чака вънъ. Спърженъ прочелъ картичката и написалъ на другата страна: Сега имамъ работа съ Господа. Ще имашъ добрината да почакашъ още малко вънъ. Стариятъ проповѣдникъ се молилъ въ това врѣме, заетъ билъ, а младиятъ искалъ веднага да го приеме, да не чака дълго врѣме вънъ. Много хора бързатъ, като младия проповѣдникъ, не искатъ да ча-

катъ вънъ. Тѣ иматъ голѣмо мнѣние за себе си, свършили сж университетъ, учени хора сж.

Свърѣменнитѣ хора искатъ да разбератъ нѣщата изведнѣжъ. Всѣко нѣщо очаква своето врѣме за разбиране. За всѣки день е опрѣдѣлено, какво може човѣкъ да разбере, да научи. Той не може да разбере нито йота повече отъ това, което е опрѣдѣлено. Законъ е: човѣкъ не може да види или да чуе повече отъ това, което му е опрѣдѣлено за даденъ моментъ. Запримѣрь, главата на човѣка може да се обърне най-много подъ жгълъ 45^0 , надѣсно или налѣво, но по никой начинъ не може да се обърне назадъ, да образува жгълъ отъ 180^0 . Рече ли да обърне главата си назадъ, той коренно измѣня своето положение. Ето защо човѣкъ вижда нѣщата прѣдъ себе си по-добрѣ отъ тия, които сж задъ него. Това, което е прѣдъ насъ, ние наричаме бждеще, а което е задъ насъ, наричаме минало. Казвате: реално ли е миналото? — Реално е, разбира се. Ако миналото изглежда нереално, това се дължи на гърба ви. Миналото остава задъ гърба ви и като не го виждате, мислите, че не е реално. Обаче, обърнете ли се съ лицето къмъ тази посока, тогава миналото става бждеще, а бждещето — минало. Значи, споредъ свърѣменнитѣ философи има минало, настояще и бждеще.

И тъй, като се говори за разбиране, за различаване, човѣкъ трѣбва да схваща нѣщата, както сж поставени въ живата природа. За тази цѣль той трѣбва да разбира езика,

граматиката на природата, както знае граматиката на матерния си езикъ. Запримѣръ, вие казаете любовъ и любя. Каква разлика има между тѣзи двѣ думи? Думата „любовъ“ е сжществително и, като такава, тя се скланя. Думата „любя“ е глаголъ и, като глаголъ, тя се спрѣга. Друга сжществена разлика има между тѣзи двѣ думи: когато любовта е сжществително име, тогава ние ѝ слугуваме. Когато пѣкъ изразява дѣйствието „любя“, тогава тя ни служи. Какво правятъ хората, когато любятъ? Когато любятъ, хората се срамуватъ. Трѣбва ли човѣкъ да се срамува отъ любовта? — Не трѣбва. Да любишъ, това е равносилно на храненето. Трѣбва ли човѣкъ да се срамува, като яде? — Не трѣбва, разбира се. Слѣдователно, най-великитѣ нѣща, които човѣкъ може да направи въ живота си, сж слѣднитѣ: да яде, да пие вода, да учи, да мисли, да чувствува, да дѣйствува, да скърби, да страда, да се разкайва и т. н. Щомъ има толкова велики работи въ свѣта, има за какво човѣкъ да живѣе. Сега, дойде нѣкой при мене и казва: Нѣма кой да ме обича! Казвамъ: тури думата „нимѧ“ прѣдъ „нѣма“ и вмѣсто удивителна, тури въпросителна и вижъ, какво ще излѣзе. Ще излѣзе: нимѧ нѣма кой да ме обича? Ще получите отговора: има кой да ви обича. — Богъ ви обича. Щомъ Богъ ви обича, всички ще ви обичатъ.

Сега, както виждате, небето започна да се прояснява. Това показва, че мъглитѣ кло-

нятъ къмъ примирение. И тѣ философствуватъ помежду си; и тѣ, като насъ, се разговарятъ за велики работи. Когато човѣкъ започне да разбира, и мъглата постепенно ще се оттегля отъ неговото съзнание. Този процесъ става постепенно, послѣдователно, обаче, дѣйствието между частитѣ на този процесъ става моментално. Запримѣръ, ти моментално можешъ да станешъ наслѣдникъ, но за да се реализира този актъ, врѣме се изисква. Умре дѣдо ти, моментално ставашъ наслѣдникъ. Обаче, за да се реализира и оформи този актъ, изисква се врѣме. Защо? — Трѣбва да се прочете завѣщанието, трѣбва да се завѣрятъ всички документи и слѣдъ това ще влѣзешъ въ правото на законенъ наслѣдникъ. На сжщото основание, каже ли Богъ за нѣщо, че ще бжде, не се съмнявайте — ще бжде. Кога? То е въпросъ на врѣмето: може слѣдъ година, двѣ, три и повече, а може и слѣдъ по-малко отъ година. Въпросътъ е да изчезнатъ мъглитѣ отъ умоветѣ и сърцата на хората. Щомъ тѣ изчезнатъ, работитѣ веднага се нареждатъ. Прѣдъ васъ моментално се открива чисто, свѣтло небе, планини, дървета, канари. Реални ли сж тия нѣща? — Реални. Мъглитѣ, обаче, сж нереални. Тѣ се явяватъ и изчезватъ, безъ да оставятъ слѣди слѣдъ себе си.

Казвамъ: човѣкъ трѣбва да работи надъ себе си, да развива силата, която е вложена въ него. Той трѣбва да развива тази сила въ себе си, не да се показва, че е по-силенъ отъ другитѣ, но чрѣзъ нея да придобие сво-

бодата си. Кой е по-силенъ: който се топли на огъня, или който кладе огъня? Обаче, и този, който се топли на огъня, и този, който кладе огъня, трѣбва да благодарятъ на клековетъ, че ставатъ жертва за тѣхъ. Ако вие използвате разумно благата, които планината ви дава, и обработите полученото, както за васъ, така и за ближнитъ си, тази жертва е оправдана. Тогава и клековетъ ще минатъ отъ по-низко въ по-високо състояние. Условията, при които тѣ живѣятъ тукъ, сж неблагоприятни. Слѣдователно, отъ вашата разумна работа зависи и подобрението на тѣхнитъ условия.

Съврѣменнитъ хора говорятъ все за смисъла на живота, има ли защо да се живѣе, или нѣма. Въ края на краищата, всѣки казва: смисълътъ на живота е да познаешъ себе си. Съ други думи казано: смисълътъ на живота е да познаешъ Бога въ себе си. Значи, Богъ е сжщината, къмъ която всѣки се стреми. Сжщината пъкъ е цѣлото битие: растенията, животнитъ, хората, слънцето, луната, звѣздитъ, въздухътъ, водата, почвата и т. н. Всичко въ свѣта е изявление на Бога въ разни форми. Видишъ ли единъ клекъ, разгледай го съ окото на учения, а не съ окото на простия. Простиятъ ще каже: клекъ е това — и ще го захвърли настрана. Учениятъ ще го вземе близо до себе си, ще разгледа формата, голѣмината, устройството му. Послѣ подъ микроскопъ ще разгледа тъканитъ му. Той нѣма да го остави, докато не проникне въ неговия вжтрѣшенъ смисълъ. Въ

това отношение планината крие много тайни, много богатства, но още не ги дава на хората. Защо? — Защото ги намира за невъжи. Ако имъ открие богатствата си преждевременно, тя ще ги спъне въ тѣхния пѣтъ.

Сега, ще се върна къмъ главната мисль. Дръжте старитѣ си възгледи и не считайте, че тѣ не сж прави. Всѣки старъ възгледъ е или коренче, или листъ, или цвѣтъ отъ цѣлото дърво. Той е точно на своето мѣсто; безъ него дървото не може да живѣе. Обаче, едно е важно: дървото не може да живѣе само съ тия коренчета, листа и цвѣтове. Нови коренчета, нови листа, нови цвѣтове сж нужни на това дърво, за да продължи новия си животъ. Тѣзи сж новитѣ възгледи на живота. Питамъ: новитѣ възгледи изключватъ ли старитѣ? Не ги изключватъ. Има ли противорѣчие между еднитѣ и другитѣ? Никакво противорѣчие нѣма. Всѣко нѣщо е цѣнно на врѣмето си и на мѣстото си. Благодарете на Бога за старитѣ възгледи. Благодарете и за новитѣ възгледи.

Нѣкой казва: защо минахъ по този пѣтъ? — Благодари, че си миналъ, именно, по този пѣтъ. — Да, но не съмъ израсналъ достатъчно, не съмъ като другитѣ хора. — Благодари, че не си като другитѣ хора. — Направихъ една голѣма погрѣшка. — Благодари и за това. Ако не бѣше я направилъ, ти нѣмаше да знаешъ, дѣ е слабото ти мѣсто. Може би твоята погрѣшка носи благо на друго нѣкое сжщество. Ти пуцашъ кофата въ кладенеца и вадишъ вода. Кладенецътъ вика

слѣдъ тебе, ругае те, че си взелъ отъ водата му. Обаче, ти занасяшъ водата на нѣкой жаденъ пѣтникъ и се радвашъ, че си му услужилъ. Твоята грѣшка е по отношение на кладенеца, но не и къмъ жадния човѣкъ. Слѣдъ това завали дъждъ, въ кладенеца се събере не една, а двѣ кофи вода. Слѣдователно, човѣкъ трѣбва да има дълбоко разбиране за всичко, което става въ живота. Каквото става въ даденъ моментъ, то е най-доброто. Една кофа вода ще изтеглятъ отъ васъ, двѣ ще дойдатъ. Едно страдание ще прѣживѣешъ, двѣ радости ще дойдатъ. Кога? — Само ако вървите по новия пѣтъ — пѣтътъ на Любовта, Мъдростта и Истината.

И тъй, не разрѣшавайте, нито примирявайте противорѣчията въ живота. Запримѣръ, вие ли дигнахте мъглата? — Не. Има една вжтрѣшна сила въ живота, която примирява, разрѣшава всички противорѣчия. Когато живѣете въ съгласие съ Бога, всички несгоди, всички противорѣчия се разрѣшаватъ правилно. Божиятъ Духъ прави нѣщата ясни. Дѣто Божиятъ Духъ отсъствува, тамъ мъглата присѣствува. При това положение човѣкъ има очи, но не вижда. Дойде ли Божиятъ Духъ, мъглата се дига, хоризонтътъ става чистъ, противорѣчията изчезватъ, и човѣкъ вижда ясно.

Сега ще се порадваме на днешния день, който ще бѣде хубавъ. Казвате: ще падне ли отново мъглата, или свършено ще се дигне? Не се поставяйте въ противорѣчие съ себе си и знайте, че Божественото съдѣйствува за

добро. Не очаквайте щастието ви да дойде въ бждеще. Ако денът днесъ е добъръ, и утрѣ ще бжде добъръ. И мнналото е за добро, и настоящето е за добро, и бждещето ще е за добро. Гледайте на настоящето като на топлина и свѣтлина, които организмътъ възприема. Както чувствувате свѣтлината на ума и топлината на сърцето си, така трѣбва да чувствувате Божието присѣствие въ себе си. Кой може слѣдъ това да ви разубѣди въ съществуването на Бога? Доволниятъ на малкото е доволенъ и на многото.

Ще завърша бесѣдата си съ слѣдното изречение: Не затваряй прозореца на живота си, когато приятельтъ ти се усмихва.

*

7 августъ, 5 ч. с.

КНИЖНИЦИ И ФАРИСЕИ.

Ще прочета 23 гл. отъ Евангелието на Матей.

Размишление върху 23 ст. отъ същата глава: „Горко вамъ книжници и фарисеи, лицемъри, защото давате десетъкъ на мятвата, на копъра, на кимиона; и оставихте по-важнитѣ нѣща на закона, правосъдието, милостъ-та и вѣрата; тѣхъ трѣбваше да правите, и онѣзи да не оставяте.“

Сега ще ви дамъ нѣколко мисли за размишление.

Не внасяй невѣжество въ знанието.

Не се обезвѣрявай въ вѣрата си.

Не внасяй лъжа въ Истината.

Не узаконявай робството въ свободата.

Като размишлявате върху 23 ст., трѣбва да знаете, че фарисеитѣ и книжниците сж вжтрѣ въ човѣка. Тѣ прѣдставятъ двѣ партии, които носятъ тежко брѣме. Тежкиятъ животъ, който човѣкъ прѣкарва на земята, се дължи на тѣзи двѣ партии въ него, които узаконяватъ беззаконието и каратъ човѣка да върви по тѣхния пѣтъ. Хората вървятъ точно въ този пѣтъ, който не обичатъ. Тѣ вършатъ точно това, което не искатъ. И слѣдъ всичко направено тѣ се самоосжждатъ. Обаче, самоосжждането нищо не допринася. Да се самоосжжда човѣкъ, то е все едно да се излива пороень дъждъ върху нѣкоя скала. Този

дъждъ ни най-малко не ползува скалата. Колкото скалата се ползува отъ дъжда, толкова и фарисеитѣ се ползуватъ отъ Христовитѣ думи. Питамъ: кой може да се ползува отъ дъжда, който пада върху скалитѣ? Само долината, полето може да се ползува отъ него. Тази вода е мжтна, понеже при слизането си надолу тя влѣче различни нечистотии.

Нѣкой казва: азъ не съмъ добъръ човѣкъ. Минавамъ и заминавамъ покрай този човѣкъ, но не се спирамъ. Защо? Не ме интересува неговата лоша вина. Минавамъ покрай една круша, и тя ми казва: азъ не съмъ добра круша, гнила съмъ. Щомъ чуя, че тази круша е гнила, продължавамъ пжтя си, не спирамъ прѣдъ нея. Минавамъ покрай друга круша, която ми казва: азъ съмъ зрѣла, добра круша съмъ. Веднага спирамъ прѣдъ нея. Азъ ѝ подавамъ ржката си, и тя подава своята. Ржкуваме се, цѣлуваме се и послѣ се раздѣляме. Кога цѣлувамъ крушата? — Когато е сладка, когато е зрѣла. На гнила круша цѣлувка не давамъ. Следователно, когото цѣлуватъ, той е зрѣла круша. Когато не цѣлуватъ, той е гнила круша. Заключение: на гнила круша не давай цѣлувка. На зрѣла круша давай цѣлувка. Глупавиятъ цѣлува гнила круша и като усѣти, че е горчива, плюе. Който цѣлува зрѣла круша, той остава доволенъ и на всички казва: за пръвъ пжтъ въ живота си ядохъ такава сладка, вкусна круша. Желалъ бихъ и втори пжтъ да ми се падне такава. Зрѣлата круша прѣдставя чистото, красивото въ човѣка. Не е достатъчно само

да изяде човѣкъ една зрѣла, сладка круша, но той трѣбва да я обезсмърти въ себе си. — Какъ? — Паметникъ да ѝ направи. Кой досега е направилъ паметникъ на зрѣлата круша? Какъ и отъ какво ще ѝ направите паметникъ? Отъ мъртви камъни ли ще направите паметника ѝ? Направете единъ паметникъ отъ живи камъни, че който мине покрай него, да остане доволенъ. Врѣме е вече да се правятъ само живи паметници! Ако човѣкъ нѣма въ себе си живъ паметникъ, който да говори за любовта, за мъдростта и за истината, той нищо не е направилъ. Живитѣ паметници носятъ безсмъртието.

Слѣдователно, ако човѣкъ не се справи съ книжницитѣ и фарисеитѣ въ себе си, тѣ ще го разпнатъ по всички правила на изкуството. Тѣ ще намѣрятъ най-голѣмото и здраво дърво, ще взематъ гвоздеи по 25 с. м. дълги и 9 с. м. дебели и ще ги забиятъ на гърдитѣ, на ржцѣтѣ и на краката, че колкото и да се тегли, да не може да се освободи. Тогава човѣкъ, ще не ще, ще каже сжщитѣ думи, които Христосъ е казалъ на кръста: „Елои, Елои, Лама Савахтани“, т. е. Боже мой, Боже мой, защо си ме оставилъ?“. И други думи е казалъ тогава Христосъ, но тѣ не сж записани въ Евангелието. Този е въпросътъ, който Христосъ е задалъ, а какъвъ е отговорътъ, не се знае.

Вие знаете, че като пишете нѣкому писмо и го запитвате нѣщо, той непрѣменно ще ви отговори. Ако питате нѣкого, защо Богъ ви е оставилъ, какво ще ви отговори той? Той

ще ви отговори, че Богъ никого не забравя. Не, и Богъ забравя. Когато нѣкой страда това показва, че Богъ го е забравилъ. Каквс разбирате, като се каже, че Богъ е забравилъ нѣкого? Когато Богъ забрави нѣкого, това показва, че той не заема първо мѣсто въ ума на Бога, а едно отъ послѣднитѣ мѣста. Обаче, той заема това мѣсто врѣменно, а не прѣзъ цѣлата вѣчностъ. Богъ забравя понѣкога човѣка, защото послѣдниятъ трѣбва да мине прѣзъ изпитание, необходимо за неговото развитие. Тѣй щото, само тогава има смисълъ да пита човѣкъ Бога, защо го е оставилъ, когато може да получи отговоръ на своя въпросъ.

Сега, азъ мога да ви кажа, какъвъ е билъ отговорътъ на въпроса, който Христосъ е задалъ но ако го кажа, много отъ васъ ще пострадатъ. Азъ не искамъ да страдате, не е врѣме за това. Когато бждете на кръста и зададете въпроса, ще получите отговоръ. Казвате: какъ ще пострадаме? — Както страдатъ кокошкитѣ и агънцата, когато господаритѣ имъ даватъ нѣкому угощение.

Въ кжщата на единъ български чорбаджия дошли двама турски дели-бейове, разяре-ни, въоржжени съ пушки и пищови. Чорбаджията любезно ги поканилъ да седнатъ и веднага сложилъ прѣдъ тѣхъ печени кокошки, агнета, хубава баница, старо шестгодишно вино и обикалялъ около тѣхъ, канилъ ги да си хапнатъ. Тѣ седнали прѣдъ трапезата, нахранили се добрѣ и доволни, напълно укротени, си отишли. Чорбаджията казалъ: Укротихъ дели-бейоветѣ. — Ти ги укроти, но агънцата и ко-

кошките знаятъ, какъ е станало укротяването. По този начинъ и азъ мога да ви кажа истината, но не искамъ, защото агънцата и кокошките ще пострадатъ. Нѣма защо да жертвувамъ кокошките и агънцата за дели-бейоветъ, когато мога да имъ приготвя хубава вегетариянска храна и напълно да ги задоволя съ нея. Това е една притча, която трѣбва да разберете.

Като се говори за склоненията на имената и за спреженията на глаголитъ, трѣбва да знаете, че има два вида спрежения. Учителътъ казва: Иване, излѣзъ на дъската да спрегнешъ глагола крада! Ученикътъ отговаря: азъ крада, ти (учителю) крадешъ, той краде; ние крадемъ, вие крадете, тѣ крадатъ. Вѣрно ли е спрегнатъ този глаголъ? — Вѣрно. Значи, вѣрно е, че всички хора крадатъ. Ако тѣ не крадѣха, този глаголъ нѣмаше да съществува въ рѣчта. Веднѣжъ съществува, значи всички хора, изобщо, крадатъ. Учителътъ казва: Иване, тази работа не може да остане така, тя трѣбва да се изправи. Какъ ще се изправи? Сега бѣше приложенъ първиятъ начинъ за спрежение на глагола, който се заключава въ взимането, въ кражбата. На това дѣйствие трѣбва да се противопостави друго, точно обратно на първото. Значи, сега пристѣпваме къмъ втория начинъ на спрежение на глагола. Кой глаголъ може да се спрегне по втория начинъ? — Глаголътъ давамъ. Ученикътъ започва: азъ давамъ, ти давашъ, той дава; ние даваме, вие давате, тѣ даватъ. Слѣдователно, ако всички хора мо-

гатъ да крадатъ, сжщо така тѣ могатъ и да даватъ. Това значи: ако нѣкой направи една погрѣшка, той е спрѣгалъ глаголъ отъ първия видъ. Иска ли да изправи погрѣшката си, той трѣбва да спрѣга глаголъ отъ втория видъ, т. е. да намѣри такъвъ глаголъ, който да има точно обратно значение на първия.

И тъй, глаголитѣ и глаголнитѣ форми показватъ отношението на човѣка къмъ неговитѣ ближни, а имената и падежнитѣ форми показватъ отношението на човѣка къмъ себе си. Запримѣрь, глаголитѣ давамъ, любя, обичамъ, крада, злословя и др. показватъ отношенията на хората едни къмъ други. Ако хората могатъ правилно да спрѣгатъ глаголитѣ, тѣ биха се прѣвъзпитали. Тѣй щото, направите ли нѣкаква погрѣшка, изгубите ли разположението на духа си, отворете граматиката и започнете да скланяте ту едно сжществително, ту друго и да спрѣгате глаголи, докато най-послѣ изправите погрѣшката си и подобрите състоянието си. Запримѣрь, дойдете до едно гнѣвно състояние. Започнете да скланяте сжществителното гнѣвъ. Послѣ, спрѣгайте глагола „гнѣвя се“, като глаголъ отъ първия видъ. Най-послѣ, намѣрете глаголъ отъ втория видъ и го спрегнете. Всичката мжнотия седи въ това, да намѣрите този глаголъ, защото той ще бжде точно обратенъ по смисълъ на първия. Намѣрите ли го, вие ще поправите погрѣшката си, а съ това заедно и състоянието ви ще се измѣни.

Ако спремъ вниманието си върху произхода на думитѣ въ езицитѣ, ще видимъ, че

съюзитѣ иматъ най-старъ произходъ. Слѣдъ тѣхъ идатъ глаголитѣ, прилагателнитѣ, а най-послѣ сжществителнитѣ имена. Ученитѣ доказватъ това по слѣдния начинъ. Когато нѣкой човѣкъ се умопобърка и забрави да говори, първо той забравя сжществителнитѣ имена, послѣ прилагателнитѣ, глаголитѣ и си служи само съ съюзитѣ, като звукове: че, а, и, но и т. н. Тѣ му служатъ и като обръщения. Вземе ли да се поправа, да дохожда въ нормалното си положение, той започва по обратенъ пжтъ да си спомня думитѣ: първо глаголитѣ, послѣ прилагателнитѣ и най-послѣ сжществителнитѣ имена. Има болни хора, които вмѣсто да си служатъ направо съ сжществителни имена, употрѣбаватъ описателенъ езикъ. Запримѣръ, ако такъвъ човѣкъ иска да каже думата брадва, той не може да си я спомни и затова казва: дайте ми това, съ което се сѣче.

Казвамъ: съврѣменнитѣ хора сж не само физически болни, но и психически. Запримѣръ, нѣкой казва: не трѣбва да лъжемъ. Каже ли човѣкъ така, това говори за едно болезнено състояние въ него. Човѣкъ всѣкога трѣбва да говори истината, безъ да мисли за лъжата. Истината е капиталъ, съ който всѣкога трѣбва да се разполага. При това, истината е само за мене, за никого друго. Проявявамъ ли любовта, мждростъта или истината, азъ трѣбва да имамъ прѣдъ видъ себе си, никой другъ. За мене е важно, дали азъ обичамъ, дали азъ съмъ мждъръ, дали азъ съмъ истинолюбивъ. Какво правятъ другитѣ и какъ

постъпватъ, това не ме интересува. Ако говоря за любовта и мисля, дали другитѣ хора любятъ, това е философията на книжниците и фарисеитѣ. Следователно, на себе си говоря за любовта, за мъдростта и за истината. Тази е най-красивата рѣчь. Дойде ли да се разправямъ съ хората, ще разбъркамъ брашно и вода, ще го омѣся добръ. После ще туря въ него сирене и яйца, ще направя една баница, ще я опека и ще кажа: заповѣдайте! Тѣ ще хапнатъ отъ нея, ще кажатъ: отлично ядене! Споредъ мене, тази баница е каша. Тя е за болни хора. Обаче, ако на тия хора дамъ отъ моето ядене, тѣ ще се откажатъ подъ прѣдлогъ, че тази храна не е за болни хора. Ядатъ ли отъ нея, тѣ ще умратъ. Прави сж тия хора, но отъ свое гледище. Има нѣща, които отъ мое гледище сж прави, а отъ ваше гледище сж криви. И обратно: тия пкъ, които отъ ваше гледище сж прави, отъ мое гледище сж криви. Не е въпросътъ тамъ, но всичко това говори, че между хората нѣма разбирания.

Когато нѣкой адвокатъ защитава единъ прѣстѣпникъ, или единъ крадецъ, той прѣдставя фактитѣ така, за да го оправдае, да го изкара невиненъ. Той извъртва фактитѣ, обикаля законитѣ, и ако успѣе да го оправдае, сждитѣ казватъ: добъръ адвокатъ е този човѣкъ, умѣе да говори! На този адвокатъ азъ казвамъ: за лъжата ти си ученъ, но за истината си невѣжа. Той се понавъси малко, остава недоволенъ отъ мене. На онзи пкъ, който обича истината, казвамъ: за истината ти

си ученъ човѣкъ, но за лъжата си първокласенъ невѣжа. Той се поусмихне малко, зарадва се, доволенъ е отъ мене. Този човѣкъ ме разбира. Азъ имамъ единъ пробенъ камъкъ, съ който изпитвамъ хората. Който се мръщи и е недоволенъ отъ мене, той е невѣжа за истината. Който се усмихва и е доволенъ отъ мене, той е невѣжа за лъжата.

Това, което днесъ говорихъ, е новата философия на живота. Ако я приложите, блажени ще бъдете. Защо? — Защото, отъ болни ще станете здрави, отъ сиромаси ще станете богати. Щомъ сте здрави, щомъ сте богати, и на Бога ще бъдете благоугодни.

*

8 августъ, 5 ч. с.

ЦѢННИ МИСЛИ ИЗЪ КНИГАТА НА ВЕЛИКИЯ ЖИВОТЪ.

Въ пѣтя на живота се изпитва вѣрата и надеждата на човѣка.

Въ пѣтя на знанието се изпитва ума и волята на човѣка.

Въ пѣтя на свободата се изпитва благородството на душата и милосърдието на сърцето.

Тамъ, дѣто малкото зрѣнце пада, камъкътъ стои.

Тамъ, дѣто камъкътъ пада, малкото зрѣнце стои.

Когато листата отъ дървото на живота слизатъ, зимата идва.

Когато листата на дървото на живота се качватъ, пролѣтъта идва.

Когато сиромашията хлопа на вратата, студътъ се показва.

Когато богатството хлопа на вратата, топлината се показва.

Когато простиятъ царува, прахъ се дига.

Когато умниятъ царува, мирътъ възлиза.

Тамъ, дѣто мравята се дави, човѣкъ се забавлява.

Тамъ, дѣто мравята се забавлява, човѣкъ спи.

Глупавиятъ слуша съ едното си ухо, умниятъ — съ двѣтъ, а глухиятъ и отъ двѣтъ не се интересува.

Дѣтето лази, младиятъ се издига, стариятъ се пригърбва, а уморениятъ почива.

Домътъ е за дѣтето, нивата — за младия, перото — за стария, а леглото — за уморения. Ако си дома — дѣте си; ако си на нивата — младъ си; ако държишъ перото — старъ си; ако си на леглото — уморенъ си отъ живота.

Не разваляй това, което природата е наредила. Не ѝ давай съвѣтъ, какво да прави. Съ нея на състезание не ходи и нищо насилла отъ нея не взимай.

Взимай, когато добриятъ ти дава.

Давай, когато умниятъ отъ тебе иска.

Домъ безъ врата и училище безъ прозорецъ подобни сж. Защо сж подобни? — Както въ кѣща безъ врата никой не може да живѣе, така и въ училище безъ прозорецъ нищо не може да се научи.

*

9 августъ, 5 ч. с.

КОЕТО ОСТАРЯВА.

Ще прочета 13 гл. отъ първото Послание къмъ Коринтянитѣ.

Размишление върху стиха: „Въ дома на Отца моего много жилища има“ и върху формулата „Всеблагъ Отче, на всичката пълнота, въ името на Твоята Любовь озари ни съ благия си Духъ и изпълни сърцата ни съ Твоя миръ.“

Има нѣщо у човѣка, което никога не остарява. То е неговиятъ стремежъ. Стремежътъ е качество на духа у човѣка. Паритѣ, съ които човѣкъ си служи, минаватъ-заминаватъ, и въ края на краищата, остаряватъ. Дрехитѣ, които той носи, кжсатъ се и остаряватъ. Кжщата, която гради, слѣдъ врѣме се разрушава и остарява. Каквото положение и да заема човѣкъ, то все ще се измѣни. Добрѣ е, когато нѣщата се измѣнятъ. Въ промѣната се крие прогреса, еволюцията. Ако зародишътъ на яйцето остане за винаги затворенъ въ черупката, той никога нѣма да разбере външния свѣтъ. Какво трѣбва да стане съ него? Той трѣбва да се прѣвърне на пиле, да излѣзе вънъ отъ черупката на яйцето. Докато пилето е затворено въ яйцето, то не познава другъ свѣтъ, освѣнъ свѣта въ черупката. Излѣзе ли вънъ отъ яйцето, пилето започва да се движи, запознава се съ външния свѣтъ. Слѣдовател-

но, добръ, че се измѣня черупката на яйцето, за да може пилето да излѣзе вънъ отъ него.

Човѣкъ расте и остарява, възгледитѣ му се измѣнятъ, всичко около него се мѣни, обаче, стремезътъ му остава неизмѣненъ. Стремезътъ на човѣка не остарява, той е траенъ и служи като вѣренъ двигателъ на човѣшката душа, тласка я да върви нагорѣ и напредъ. Този стремезъ се нарича любовъ. Значи, любовта е вѣчното начало въ човѣка, което твори, което създава. Исква ли човѣкъ да не остарява, да бжде вѣчно младъ, той трѣбва да се държи за стремезитѣ на духа си. Вѣренъ ли е на своя духъ, той никога нѣма да съжалява за онова, което се е измѣнило. Защо? — Защото Богъ се изявява и въ промѣнитѣ. И въ промѣнитѣ има красота. Тѣ даватъ сила на човѣшкия духъ. Силата на яденето не е толкова въ самото ядене, колкото въ чувството, което се изпитва при него. Силата на мисълта не е толкова въ самата мисълъ, колкото въ нейния процесъ, въ онава вжтрѣшно ободряване, което тя дава. Силата на дадено желание не седи въ самото желание, но въ онава движение, което то създава у човѣка. Силата на кибритената клечка не е въ самата клечка, нито въ нейната главичка, но въ малкия пламъкъ, който тя дава. Значи, силата на всички нѣща не седи въ голѣмото, въ грандиозното, но въ малкото, едва уловимото начало въ тѣхъ. Това малко начало азъ наричамъ свещенъ огънь. Само свещениятъ огънь е въ сила да реализира копнежитѣ на човѣшката душа и на човѣш-

кия духъ. Този свещенъ огънь е огънятъ на любовта.

Що е любовъ? — Любовта не е товаръ, любовта не носи разочарования, любовта не може да се нарече и сила. Любовта е това начало въ човѣка, което го освобождава отъ всички мжчители, били тѣ въ видъ на противорѣчия, заблуждения или ограничения. Любовта е това начало въ човѣка, което внася въ него богатство, сила, мощъ. Отъ сиромасъ, то прави човѣка богатъ; отъ слабъ, прави го силенъ; отъ немощенъ, прави го мощенъ. Благодаримъ на това, което носи богатството, а не на самото богатство. Кое е това, което носи богатството? Ти се качвашъ на една кола, поставена на четири колела и благодаришъ на самата кола и на колелата, чрѣзъ които тя се движи. Тази кола се тегли отъ двѣ живи, разумни сжщества, на които сжщо така трѣбва да благодаришъ. Обаче, друго едно сжщество, още по-разумно отъ първитѣ двѣ, седи горѣ на колата, държи юздитѣ на двѣтѣ сжщества и ги направлява. На това разумно сжщество трѣбва да благодаришъ най-много. И за това сжщество трѣбва да се държишъ. Тѣй щото, качишъ ли се на една кола, съ краката си ще благодаришъ на самата кола. Съ очитѣ си ще благодаришъ на конетѣ, които теглятъ, а съ устата си ще благодаришъ на разумното сжщество, което направлява и конетѣ, и колата, да върви на прѣдъ. Най-послѣ, ще благодаришъ на Бога въ себе си, че те е създалъ и поставилъ при

условия да се радвашъ на живота и да го използвавашъ.

Казвамъ: ако човѣкъ съзнава това нѣщо за една обикновена кола и благодари за нея, колко повече той трѣбва да благодари на земята, като основа, на която е стѣпилъ. Земята не е нищо друго, освѣнъ кола, въ която човѣкъ се е качилъ и пѣтува. Тази кола се тегли не отъ два, но отъ единъ голѣмъ конь — слънцето, което всѣки день изгрѣва и залѣзва, тегли, движи колата по начѣртания ѝ отъ Бога пѣтъ. Разумното същество, което направлява тази кола, това е Великиятъ законъ — Духътъ Божи. Съзнава ли това, човѣкъ трѣбва да благодари на земята, на която е стѣпилъ, на голѣмия конь, който неуморно припка, тегли колата и на Духа, на закона, който направлява и рѣководи цѣлата работа. Слѣдъ всичко това не трѣбва ли човѣкъ да благодари, че му е дадена възможность да живѣе, да вижда Божиитѣ творения и да имъ се радва?

Сега ще ви дамъ нѣколко изречения за размишление.

Слѣдъ като си ялъ сладки круши, не яжъ киселици.

Слѣдъ като си пилъ сладъкъ сокъ, не пий пелинъ.

Слѣдъ като си казалъ нѣколко сладки думи нѣкому, не ги обличай съ своитѣ дрипели.

Слѣдъ като си направилъ едно добро, не го разгласявай съ тѣпанъ.

Слѣдъ като си изказалъ една велика мисль, не ѝ прави затворъ.

Слѣдъ като си писалъ едно любовно писмо, не дрънкай звънецъ.

Слѣдъ като си нагостилъ нѣкого, не му взимай пари, не го глобявай за яденето. Плаща ли ти, глобявашъ го.

Не се вкисвай, когато те подквасватъ.

Не давай маслото си, когато те чукатъ.

Не плачи, когато те биятъ.

Не благодари, когато те миятъ.

Благодари само тогава, когато знаешъ, че любовта е съ тебе и виждашъ, какво тя върши.

Знанието отъ едно мѣсто не идва, и свѣтлината прѣзъ единъ прозорецъ не влиза. Неизброими сж пжтищата на знанието. Неизброими сж прозорцитѣ на свѣтлината.

Любовта прѣзъ една уста не говори. Хиляди сж устата на любовта, прѣзъ които тя говори. Вѣрвай въ всичкитѣ нейни уста.

Единъ е Духътъ, много сж духоветѣ.

Единъ е Богъ, много сж душитѣ.

Единъ е Богъ, много сж Божиитѣ синове и дъщери.

Едното е цѣлото, многото сж части на цѣлото.

Едно е името на цѣлото, неизброими сж имената на частитѣ.

Истинскиятъ пжтъ нѣма пжтеки.

Пжтъ, който има много пжтеки, той е пжтъ на свѣта.

Пжтъ, който нѣма никакви пжтеки, той е пжтъ на Духа.

Пжть, който има прахъ, той е пжть на заблуждения.

Пжть, който нѣма никакъвъ прахъ, той е пжть на свѣтлината.

Мрачното небе е небе на тъмнината.

Ясното небе е небе на свѣтлината.

Животъ, изпълненъ съ мжчнотии, е животъ на страдание.

Животъ, изпълненъ съ блага, е животъ на веселие.

Ходи тамъ, дѣто свѣтлината ходи.

Слизай тамъ, дѣто водата слиза.

Работи тамъ, дѣто Духътъ работи.

Любовъта живѣе, мждростъта свѣти, а истината носи бжднинитѣ. Азъ употрѣбявамъ думата бжднини вмѣсто свобода, понеже въ случая думата свобода изразява едно ограничено състояние. Когато човѣкъ минава отъ едно състояние въ друго, той се освобождава отъ нѣщо. Само тогава той е свободенъ. Обаче, слѣдъ всѣко освобождение иде ново ограничение. Тѣй щото, дойде ли човѣкъ до едно освобождение, той не трѣбва да мисли, че е достигналъ крайния прѣдѣлъ на свободата. Слѣдователно, като замѣствамъ думата свобода съ бжднини, имамъ прѣдъ видъ проявитѣ на Духа, които напълно задоволяватъ човѣка.

Какво се разбира подъ думата доволство? Прѣдставете си, че имате една хубава кола, но много прашна. Вие измивате колата добръ, но остава върху нея само една малка пращинка, като една точица, която ви смущава. Тази малка точица, това малко

лекенце, именно, ограничава човѣка. Пълна свобода ще се придобие само слѣдъ като се махне и послѣдната прашинка отъ колата. На сѣщото основание, кажете ли, че нѣкой човѣкъ води добъръ животъ, това не подразбира още, че върху неговия животъ нѣма нито една прашинка. Добриятъ животъ подразбира процесъ на непрѣривна вътрѣшна работа. Че нѣкой направилъ едно, второ, трето добро, това показва, че той врѣменно е добъръ, а не всѣкога. Доброто, което човѣкъ прави, не говори още, че той е добъръ. Човѣкъ може да не прави добро нѣкому, и пакъ да е добъръ. Запримѣрь, срѣщате единъ лошъ човѣкъ, който проси, но вие не му давате нито пари, нито хлѣбъ. Защо? — Защото виждате, че този лошъ човѣкъ има намѣрение да направи нѣкаква пакостъ на единъ добъръ човѣкъ. Щомъ добриятъ човѣкъ замине и се отдалечи отъ лошия, тогава можете да дадете на послѣдния пари или хлѣбъ, каквото пожелаете. Казвате: това не е право. Искат ли единъ човѣкъ хлѣбъ отъ васъ, дайте му. — Това е ваша философия, ваше разбиране за право. Обаче, ако знаехте, какво нѣщо е правото, вие не бихте дошли на земята да го учите. На лошия човѣкъ всичко се противопоставя, съзнателно или несъзнателно.

Единъ човѣкъ кладе огънь, да си опече една пита. Дохожда при него единъ лошъ човѣкъ, иска хлѣбъ. Първиятъ му казва: ще почакашъ малко, да накладя огъня. Той духне отукъ — оттамъ, но огънятъ не гори, не може да се запали. Лошиятъ човѣкъ не иска да чака,

заминава си. Дохожда слѣдъ това единъ добъръ човѣкъ, моли се, иска малко хлѣбъ. — Почакай, ей сега ще накладя огъня, ще опеча прѣсна пита. Духне огъня веднѣжъ—дважъ, и той веднага се запалва. Туря питата на огъня, и слѣдъ 10—20 минути и двамата ядатъ прѣсна, топла питка. Така се нареждатъ работитѣ и за добрия, и за лошия човѣкъ. Дойде единъ лошъ човѣкъ при васъ, иска пари. Бъркате въ джоба си, петъ пари нѣмате. Слѣдъ врѣме дойде единъ добъръ човѣкъ при васъ, иска да му услужите съ нѣщо. Бъркате въ джоба си, намирате пари и му давате извѣстна сума. Значи, всички нѣща, които ставатъ въ живота, сж резултатъ на дѣйността на разумни същества. Коя вода пълни коритото? — Чистата вода. Докато водата не е чиста, домакинята не я събира въ коритото, тя все я излива навънъ. Щомъ водата е чиста, тя остава коритото подъ чешмата, докато се напълни.

Сега има ново разпореждане въ вселената до всички, да смѣнятъ старитѣ мѣрки, съ които сж работили досега, съ нови. Ново движение, нови мѣрки се изискватъ. Старитѣ мѣрки ще се смѣнятъ така, както въ България аршинътъ се замѣни съ метъръ. По старому вече не може да се живѣе. Нова мѣрка има въ свѣта, обща за всички хора, на която се прѣвеждатъ всички работи. Тази обща мѣрка гласи: мѣри другитѣ тѣй, както искашъ и тебе да мѣрятъ. Храни другитѣ тѣй, както искашъ и тебе да хранятъ. Обличай другитѣ тѣй, както искашъ и тебе да

обличатъ. Говори за другитѣ тъй, както искашъ и за тебе да говорятъ. Тази мѣрка е добра, но всички трѣбва да я прилагатъ съ абсолютна вѣра. Всѣки трѣбва да знае, че благо-то, което тѣ искатъ за себе си, е благо и за другитѣ. Иначе, продължаватъ ли да прилагатъ за себе си една мѣрка, а за другитѣ особена мѣрка, свѣтътъ ще бжде такъвъ, какъвто е билъ досега. Човѣкъ трѣбва да знае, че силата на нѣщата е въ вѣрата, както и въ мисълта му.

За изяснение на тази мисълъ ще приведа слѣдния примѣръ. Прѣдставете си единъ боленъ отъ ревматизъмъ, който отива при лѣкарь да го лѣкува. Нѣкои отъ съврѣменнитѣ лѣкари практикуватъ новъ методъ за лѣкуване. Тѣ лѣкуватъ чрѣзъ вѣра, чрѣзъ мисълъ, понеже знаятъ, че причината на всички болести се крие въ мисълта на човѣка. Затова, именно, лѣкарьтъ казва на болния: стани отъ леглото, не мисли, че си боленъ, и ходи. Излагай се на слънце, на чистъ въздухъ, мисли за всичко, но не и за болестъта си, и ще видишъ, че слѣдъ извѣстно врѣме ще бждешъ здравъ. Болниятъ казва: ще ходя, ами ако пакъ кракътъ ме заболи? Не, ти трѣбва да мислишъ положително. Докато болниятъ се съмнява, той самъ поставя прѣпятствия въ пътя на своето лѣкуване. Щомъ прѣстане да се съмнява, болестъта си отива. Законъ е: за каквото мисли човѣкъ, за него се държи. Прѣстане ли да мисли за това нѣщо, то губи вече силата си. Това, въ което човѣкъ вѣрва, то има сила за него. Законътъ

е вѣренъ и за положителнитѣ, и за отрицателнитѣ нѣща въ живота. Различието е само въ резултатитѣ.

Съврѣменнитѣ хора не се подаватъ на новитѣ методи на лѣкуване, защото тѣ бързатъ, въ малко врѣме искатъ да получатъ голѣми придобивки. Запримѣръ, срѣщамъ единъ ученикъ, говоря съ него, виждамъ, че и той бърза, иска часъ по-скоро да свърши училище. Защо бърза този ученикъ? Той иска да свърши гимназия, университетъ, да заеме висока служба, съ голѣма заплата, да се прѣхранва. Питамъ: право ли е това положение? — Донѣкъдѣ само е право. Какво ще кажатъ тогава ония хора, които нито гимназия, нито университетъ сж свършили, а при това сж заели нѣкакви служби? Не е въпросътъ въ службата, която човѣкъ заема, но важно е, защо бърза да свърши училище? Човѣкъ трѣбва да знае, че никога нѣма да се освободи отъ училище. Ако свърши едно училище, той ще постъпи въ друго. Външно човѣкъ може да се освободи отъ отдѣленията, отъ прогимназията, отъ гимназията, най-послѣ и отъ университета, но има единъ университетъ, който никога не се свършва. Главата на човѣка ще побѣлѣе, но този университетъ нѣма да се свърши. Законитѣ на този университетъ сж точно обратни на този отъ свѣта. При свършване на годината, студентитѣ, които сж завършили съ успѣхъ, получаватъ една стотинка като възнаграждение на труда имъ. Който получи една стотинка, той дава голѣмо угощение на приятелитѣ си. Слѣд-

ната година той ще работи пакъ за една стотинка. Така ще минаватъ години, и университетътъ все нѣма да се свърши. Този университетъ нѣма начало, нѣма и край.

Казвате: какво означава стотинката? Стотинката не се отнася до външния, но до вътрѣшния животъ на човѣка. Това, което задоволява човѣка вътрѣшно, не е голѣмото, не е и многото. То е малкото, съ стойностъ на една стотинка, но въ него се крие нѣщо велико, неизразимо. Угощение, направено съ такава стотинка, струва повече отъ угощение, направено съ милионъ. Сега, ще дигна малко завѣсата, да надзърнете само съ едното си око, и то съ лѣвото, не съ дѣсното, да видите, какъвъ е вътрѣшниятъ смисълъ на тази стотинка. Въ този великъ университетъ има и царски дъщери. Когато ученикътъ учи добръ, на края на годината той ще срещне една отъ тия царски дъщери, ще ѝ каже една дума само, и тя също ще му отговори съ една дума и ще му се усмихне. Тази е едната стотинка, която той получава. За тази стотинка той е готовъ да даде голѣмо угощение, да се повесели и да благодари на Бога, че я получилъ. Слѣдната година той продължава да учи пакъ така усърдно, съ любовъ, съ надежда и очакване да получи още една такава стотинка. Ето защо ученикътъ слѣдва този университетъ. Той постѣпва младъ, остарява, побѣлява, но университетътъ не се свършва. И при това положение ученикътъ не се отекава. Защо? — Защото ще каже една дума на царската дъщеря, и тя ще му отговори. Какво

по-велико нѣщо отъ това, да кажешъ една дума на царската дъщеря, и тя да ти отговори! Струва човѣкъ да учи, да работи за една дума, за една усмивка на царската дъщеря!

Нѣкой казва: какъвъ ще е този университетъ, безъ начало и безъ край? Университетитѣ, които хората на земята слѣдватъ, сж подобни на този великъ университетъ. Тѣ сж копирани отъ него. И тукашнитѣ университети нѣматъ начало и край, но понеже хората обичатъ разнообразието, за да не се отекачатъ, програмата на учението имъ се смѣня често. И тѣ започватъ най-напрѣдъ съ основно образование, послѣ съ прогимназиално, слѣдъ това съ гимназиално и най-послѣ съ университетско. Щомъ свършатъ университетъ, тѣ мислятъ, че сж завършили курса на училището. Не, цѣлъ животъ тѣ още учатъ, само че при разни програми и задачи. Нѣма по-красиво нѣщо за човѣка отъ това, да учи, да срещне царската дъщеря, да чуе гласа ѝ! Казано е въ Писанието: „Които чуютъ гласа Му, ще оживѣятъ“. Този гласъ е гласътъ на царската дъщеря, която ще каже една дума на ученика. Отъ тази дума, отъ този гласъ ученикътъ ще оживѣе, ще придобие сила, импулсъ за по-нататъшна работа.

Днесъ ще прѣкараме въ този великъ университетъ. Слънцето изгрѣ ясно, хубаво, безъ облаци, но е малко студено, слана е паднала. Всичко това е хубаво, защото днесъ ние сме въ всемирния университетъ, дѣто се учатъ хора отъ разни възрасти, на разни науки и професии. Мнозина се безпокоятъ,

дали царската дъщеря ще имъ обърне внимание. Тѣ погледнатъ дрехитѣ, обувката, шапката си, виждатъ, че сж стари, скжсани, боятъ се, да не би царската дъщеря да ги прѣнебрегне. Не, царската дъщеря ще обърне внимание на васъ, а не на дрехитѣ и на обувката ви. Тя ще ви погледне въ очитѣ, ще ви каже една дума, ще ви се усмихне и ще замине. Вие трѣбва да бждете будни, да чуete тази дума, да разберете смисъла ѝ и да я прѣведете. Тази дума ще я прѣведете най-малко съ едно изречение. Съдържателна е думата на царската дъщеря. Тя говори на единъ точенъ, строго опрѣдѣленъ езикъ.

Казвате: каква ли е тази дума, която съдържа толкова много въ себе си? Тя е цѣлъ говоръ. Когато срещнете човѣкъ, когото обичате, той само ви погледне, хвърли единъ бръсъ погледъ и си замине. Този моментъ може да трае само една секунда, но колко много струва за васъ! Вие по цѣли дни и нощи мислите за този погледъ, какъ ви погледналъ, какво искалъ да ви каже, какъ ви се усмихналъ и т. н. Какъвто е говорътъ на свѣтлината, такъвъ е погледътъ на вашия любимъ човѣкъ. Въ този погледъ човѣкъ разбира цѣлата граматика, съ всичкитѣ ѝ подробности и значения. Който види този погледъ, той всичко разбира, не се нуждае отъ никакви прѣводчици. Рече ли да се намѣси нѣкой отвънъ, да прѣвежда, той ще развали работата. Има нѣща въ живота, които не се обясняватъ, нито се нуждаятъ отъ обяснения.

Мнозина искатъ да имъ се каже нѣщо за насърдчение, за усиляване на вѣрата, на силата имъ. Казвамъ: досега азъ не съмъ срѣщалъ по-насърдени, по-вѣрващи и по-силни хора отъ съврѣменнитѣ. Тѣ иматъ и вѣра, и сила, но не сж проявени. Силата имъ е толкова голѣма, че никой не може да ги мръдне отъ мѣстото имъ. Тѣ мязатъ на паравозъ, на автомобилъ или на тренъ, който е силно напрегнатъ, готовъ за тръгване, но седи, чака, не му е даденъ още послѣдниятъ сигналъ. Тръгне ли веднѣжъ, нищо не трѣбва да се изпрѣчва на пътя му. Той ще се прояви съ всичката си сила, знание, вѣра. Само моментътъ се чака. Едно прѣпятствие иматъ хората — съмнѣнието. Тѣ се съмняватъ, дали ще могатъ да се провятъ въ доброто, въ хубавото, което иматъ въ себе си. Щомъ сте силни, добри, ще се проявите. Съ други думи казано: щомъ Духътъ Божи прониква въ васъ, вие непрѣменно ще се проявите. Нѣма сила въ свѣта, която може да прѣпятствува на Духа. Всичко, което Той е намислилъ и обѣщалъ да направи за васъ, ще го изпълни. Никой не може да прѣпятствува на Бога.

Казвате: обича ли ни Богъ, или не? Ако вѣрвате, че ви обича, обича ви; ако не вѣрвате, не ви обича. Всичко е споредъ вѣрата ви. Обаче, този е единъ отъ най-труднитѣ въпроси, който досега е останалъ неразрѣшенъ. Искате ли да го разрѣшите, не трѣбва да мислите по стария начинъ, не трѣбва да ходите по стария пътъ. Нѣкой мисли право, но върви по стария пътъ. Запримѣрь, нѣкой

проповѣдникъ говори за любовъ, за мъдрость, за истина, за добро, но слѣдъ това трѣгне по прашенъ пѣтъ, дига прахъ наоколо си, и всички слѣдъ него викатъ, протестиратъ, че не могатъ да дишатъ отъ прахъ. Какво трѣбва да направи този проповѣдникъ? Казвамъ: който е проповѣдвалъ веднѣжъ само за любовта, за мъдростта, за истината, той никога вече не трѣбва да върви по прашенъ пѣтъ. Той трѣбва или да хвърка, или да върви безъ да се допира до земята. Този е начинътъ, по който може да се избегне праха. Съ плачъ, съ охкания, нищо не се постига. Работа, усилие, постоянство се изисква отъ всички хора, отъ всички ученици.

Дойде нѣкой при мене, плаче. Защо плаче този човѣкъ? Той иска да ми докаже, че страда. Казвамъ: ако отъ очитѣ ти могатъ да излѣзатъ два извора, да полѣятъ градината ти, плачи; тѣзи сълзи сж на мѣсто. Голѣма суша има сега, ти трѣбва да плачешъ, да полѣешъ цвѣтята на твоята градина. Сълзитѣ сж необходимими още и за измиване на очитѣ. Ако човѣкъ плаче, за да измие очитѣ си, тия сълзи сж на мѣсто. Обаче, ако той плаче, за да докаже на хората, че много страда, тия сълзи не сж на мѣстото си. Който много плаче, той хубаво измива прозорцитѣ си. На такъвъ човѣкъ може да се разчита. Неговитѣ прозорци сж чисти, той вижда ясно прѣзъ тѣхъ. Щомъ вижда ясно, добрѣ, ще може да върви свободно, безъ да се спѣва. Който плаче много, това показва, че той страда много. Страда ли много, значи той има

много работа, цанилъ се е при лошъ господарь. За въ бждеще този човѣкъ трѣбва да бжде внимателенъ, да си избере добъръ господарь, който да му дава малко работа. Сега нѣма какво да прави, освѣнъ да търпи. Веднѣжъ се условилъ при този господарь, далъ му дума, ще гледа да свърши работата си добръ, за да се освободи отъ него.

Сега, каквито обяснения и да се дадатъ, тѣ сж излишни украшения, каквито хората често турятъ по костюмитѣ си. Истинскиятъ костюмъ е безъ украшения, безъ дупки и копчета. Никакви ножици не сж минали по този костюмъ. Той е ушитъ изцѣло, както днесъ плетатъ вълненитѣ дрехи: започватъ отъ единия край и свършватъ до другия. Такъвъ костюмъ трѣбва да носи човѣкъ. Ако човѣкъ е добъръ и постѣпва добръ, и костюмътъ му ще се затваря хубаво, ще прилѣга добръ на тѣлото му. Не постѣпва ли добръ, костюмътъ му винаги ще бжде отворенъ. Добриятъ човѣкъ е богатъ, той не върши никакви прѣстѣпления. Лошиятъ човѣкъ е сиромасъ, той само прѣстѣпления прави. Видите ли този човѣкъ, той всѣкога ще бжде разкопчанъ, съ скжсанъ костюмъ, цѣлъ въ дрипели. Конь, който носи на гърба си сто килограма товаръ, може ли да рита, да хапе, да бѣга? Не, той ходи бавно, сериозно, тежко. Обаче, конь, който седи въ дама безъ работа и само яде и спи, щомъ излѣзе вънъ, той веднага започва да скача, да рита, да хапе! Съ една дума казано, той върши прѣстѣпления. Който върши прѣстѣ-

пления, той трѣбва да излѣзе отъ дама, да срещне единъ свой приятелъ и да му каже: моля ти се, дай ми сто килограма отъ твоя товаръ, да го прѣнеса на десетъ километра разстояние, да ти помогна. Щомъ свърша работата, сними товара отъ гърба ми. Това става всѣки моментъ въ живота. Когато нѣкой човѣкъ върши прѣстѣпление, страданието се качва на гърба му, кара го да мисли.

Казвамъ: ако е въпросъ да те товарятъ, нека те натоварятъ съ нѣщо цѣнно, добро, красиво, та кой какъ те срещне, да те спре и помилва. Ако си натоваренъ съ камъни, съ дърва, съ боклуци, никой нѣма да ти обърне внимание. Обаче, натоваренъ ли си съ нѣкои свещени, класически книги, всѣки ще иска да се разговаря съ тебе, да ти обърне внимание. Единъ ще те спре, ще поиска една книга и ще трѣгне съ тебе. Втори ще те спре, ще поиска една книга, и той ще трѣгне съ тебе. Ти ще вървишъ съ авторитетъ, като човѣкъ, който носи цѣнни работи, а слѣдъ тебе и съ тебе ще вървятъ хора, заинтересувани отъ твоето богатство и ще се разговарятъ. По този начинъ нѣма да усѣтишъ, какъ се е минало врѣмето, и какъ си прѣнесълъ товара отъ едно мѣсто на друго.

Сега часътъ е шестъ и половина. Значи, половинъ часъ е минало, откакъ човѣкътъ е билъ създаденъ. Въ едно прѣдание се казва, че когато Господъ направилъ човѣка отъ прѣстъ, турилъ го на плетъ да съхне. Като се събудилъ отъ този сънъ, отъ това сушене, човѣкътъ стѣпилъ на краката си и започналъ да

се запитва, отдѣ е дошълъ, какво е правилъ досега и т. н. Половинъ часъ се изминалъ, докато той си спомнилъ всичко, което прѣживѣлъ. Слѣдъ това Господъ турилъ прѣдъ него едно огледало, да се огледа. Като се видѣлъ човѣкътъ въ това огледало, той останалъ доволенъ отъ себе си: никакво петно, никакво прѣстѣпление нѣмалъ на лицето си. Той гледалъ лицето си, носа си, съ всички кривини по него; гледалъ устата, ржцѣтъ, краката си и останалъ доволенъ отъ всичко, което Богъ направилъ. Умътъ му билъ чистъ, свѣтълъ, свободенъ отъ всѣкакви отрицателни мисли. Сърцето му било свободно отъ всѣкакви смущения. Той се чувствувалъ леко, приятно разположенъ и се чудилъ на всичката красота, дѣло на Господа. Сегашниятъ човѣкъ не се чуди на всичко това, защото то е зацапано. Дълго врѣме трѣбва да се чисти той, докато се върне въ първото си положение.

Казвате: какво да правимъ? Какъ да се изчистимъ? Ще дойде врѣме и вие да се чистите. Които първи нарушиха чистотата на своя образъ, тѣ първи трѣбва да се изчистятъ. Слѣдъ тѣхъ ще се чистятъ всички останали. Нечистъ е онзи човѣкъ, който не може ясно да вижда и да разбира нѣщата. Въ това отношение всѣки вижда, че има нѣщо нечисто въ себе си, за което е недоволенъ. Всѣки съзнава, че условията, при които живѣе, не сж такива, каквито желае да бждатъ, вслѣдствие на което се мжчи да се освободи, да надрасне тия условия. Този стремежъ

на душата, да се освободи отъ ограничителнитѣ условия на живота, говори за вжтрѣшна чистота. Вжтрѣшно душата е чиста и не може да се оцапа. Нечистотата е външна обстановка на живота. Когато младата мома за пръвъ пжтъ мѣси хлѣбъ, тя оцапва ржцѣтѣ си, но само външно. Щомъ ги измие, тѣ пакъ сж чисти. Може ли да я обвини нѣкой въ нечистота? Самата работа изисква това. Ако младата мома пере и топи ржцѣтѣ си въ корито съ вода, ржцѣтѣ ѝ се мокрятъ, но това е само външно. Щомъ изплакне ржцѣтѣ си въ чиста вода и ги изтрие, тѣ пакъ сж чисти. Злото не е въ това, че ржцѣтѣ сж нечисти отъ тѣсто, или сж мокри отъ вода, но човѣкъ трѣбва да бжде внимателенъ, да не пипа никоя книга съ нечисти ржцѣ, да не я оцапа. Слѣдователно, човѣкъ трѣбва да бжде уменъ, внимателенъ, да не прави грѣшки. Когато пипате Божествената книга, и мокри да сж ржцѣтѣ ви, тя не се цапа : по-чиста, по-свѣтла става, но петно не хваща. Обаче, пипате ли съ нечисти ржцѣ човѣшкитѣ книги, петна ще имъ оставите.

Като заключение на това, ще ви кажа слѣдната мисль : стара, гнила круша не продавай, нито прѣпоржчвай нѣкому. Единственото добро, което можешъ да ѝ направишъ е, да я посадишъ. Минатъ ли лоши мисли прѣзъ ума ви, посадете ги дълбоко въ земята. Ако оставите тия мисли въ ума си, вие ги прѣпоржчвате и на другитѣ, а съ това имъ давате животъ. Когато казватъ, че злото трѣбва да се забрави, това значи да се посади то

нѣкждѣ дълбоко въ земята и да не се мисли за него. И Господъ даже не мисли за злото, за да не му дава животъ.

И тъй, искате ли да дадете животъ на доброто въ себе си, мислете за него: занимавайте се съ добритѣ мисли, чувства и постѣпки, за да оживѣятъ тѣ въ васъ. Това подразбира стиха: „Които чуятъ гласа Му, тѣ ще оживѣятъ.“ Запомнете сега слѣдната мисль: само пѣтътъ на Истината обяснява пѣтя на знанието и пѣтя на доброто.

*

10 августъ, 5 ч. с.

ОБЩОТО БЛАГО.

Ще прочета 38 Псаломъ и 10 гл. отъ Посланието къмъ Римлянитѣ. За размишление ще вземете 7 ст., 12 гл. отъ Дѣяния на апостолигѣ: „И, ето, ангелъ Господенъ прѣдстана, и свѣтлина осия стаята; и ангелътъ, като побута Петра по ребрата, разбуди го и рече му: Ставай скоро! И паднаха веригитѣ отъ ржцѣгѣ му“.

Когато човѣкъ размишлява върху нѣщо, той трѣбва абсолютно да се освободи, да се откъсне отъ всички странични мисли, чувства и постѣпки. Тѣ сж излишенъ товаръ, който го обрѣменява и спъва въ развитието му. Освободи ли се веднѣжъ отъ тѣхъ, товарътъ му олеква, и той се чувствува като новородено дѣте. Въ живота на човѣка има много ненужни, непотрѣбни работи, отъ които той трѣбва да се освободи. За да се освободи, той трѣбва да има знания, да знае, какъ, именно, да постѣпи. Значи, свободата произтича отъ знанието.

Въ древността, ученицитѣ, които свършвали своето духовно образование, прѣди да получатъ дипломъ за свършенъ курсъ, трѣбвало да издържатъ послѣдния си изпитъ, който се заключвалъ въ продаване на всички непотрѣбни нѣща за тѣхъ, но потрѣбни за хората. Ученикътъ турялъ на гърба си различни прѣдмети, макари, игли, прѣстени, чаши,

чини, тигани, котли, подкови, инструменти за оране, чукове и други подобни и трѣбвало цѣлъ день да ходи изъ града, да вика, да обърне внимание на минувачитѣ, да ги купятъ. Ако до вечерята успѣе да продаде всички нѣща, той ще вземе дипломъ. Ако не успѣе да ги продаде, нѣма да получи дипломъ. На другия день отново трѣгва изъ града, да вика, да продава. Докато не продаде всичко, което носи на гърба си, дипломъ не му се дава. Той е принуденъ да вика, да обикаля всички улици на града, дано успѣе да продаде стоката си. Върви, вика той, а всички прѣдмети на гърба му се удрятъ единъ въ другъ, дрънкатъ като звънци. Не е лесно положението на този ученикъ. Той се е натоварилъ все съ такива нѣща, които сж непотрѣбни за него, но потрѣбни за хората. Изпитътъ е такъвъ, трѣбва да ги продаде.

Казвате: смѣшна работа е тази. Смѣшно е, наистина, да видишъ човѣкъ така натоваренъ. Обаче, такова нѣщо прѣдставя човѣкъ въ умствения свѣтъ. Въ умствено отношение човѣкъ мяза на търговецъ, натоваренъ съ голѣмъ багажъ, и то все непотрѣбенъ за него. Какво ли нѣма въ ума на човѣка? И този търговецъ е длъженъ да вика изъ улицитѣ, да продава, да се освободи отъ този багажъ. Не е лека работата на този търговецъ. Цѣлъ день вика, дрънка съ звънци, и като се върне вечерята дома си, вижда, че продалъ едва четвъртъ отъ всичкия товаръ. На другия день пакъ ще вика, ще дрънка съ звънци. Какво ще прави иначе? Не може

да не вика, защото дипломъ трѣбва да получи. Върви той, размишлява си нѣщо, а тиганитѣ и котлитѣ дрънкатъ, напомнятъ му, че не сж продадени. Щомъ ги продаде, и тѣ ще прѣстанатъ да дрънкатъ. — Дотегнаха ми вече тѣзи тигани, тѣзи дрънкалки! — Днесъ сж ти дотегнали, но едно врѣме и ти си служеше съ тѣхъ, пържеше си яйца, чушки и др. Сега ще ги носишъ, ще ги продадешъ на хора, които и днесъ още се нуждаятъ отъ тѣхъ.

Мнозина отъ съврѣменнитѣ хора се намиратъ въ сжщото положение — продаватъ тигани, котли, чаши, макари и викатъ изъ улицитѣ: хайде, тигани, котли, чаши, макари! Това наричатъ нѣкои хора позоръ, гонение, поругание. Както и да го наричатъ, това положение е неизбежно, то трѣбва да се мине, да освободи човѣка отъ непотрѣбния багажъ въ ума и въ сърцето му. Викате ли изъ улицитѣ, все ще дойде нѣкой да си купи чашка, макара или друго нѣщо. Не е въпросътъ, че ще продадете една, двѣ или повече макари, но едноврѣменно съ това трѣбва да кажете и по една добра дума на купувача, да остане той доволенъ отъ васъ, да ви прѣпоръчва и на други. Иначе, никой нѣма да купува отъ васъ, и вие напразно ще обикаляте града. Вие знаете, какво слѣдва по-нататкъ — дипломъ нѣма да получите.

Казвамъ: който прави добро, той е търговецъ, продава вещитѣ на доброто. Тѣзи вещи се работятъ на небето, а се продаватъ на земята. Всѣки човѣкъ трѣбва да бжде продавачъ на тия вещи. Който не умѣе или не иска да

ти продава, той минава за лошъ или за неопитенъ търговецъ. Нѣкой казва: азъ не съмъ роденъ за продавачъ. — За какво си роденъ тогава? Щомъ дойде въпросъ за оране, за копане, за учене, отъ всичко се отказвашъ. За работа не си роденъ, а си роденъ за удоволствия, за разходки, за лекъ животъ. Това е криво разбиране на живота. Въ правъ смисълъ на думата, човѣкъ е роденъ за доброто. Щомъ е роденъ за доброто, той трѣбва да го носи на гърба си и да го продава. На кого ще го продава? На всички хора: на царе, на князе, на владици, на свещеници, на учители, на държавници, на майки, на бащи. Когато срещне на пѣтя, все ще прѣдлага. Ако хората нѣматъ нужда отъ звънци, поне за говедата имъ сж нужни. Пуснете ли говедото безъ звънецъ, то ще се изгуби. Турете му звънецъ, отдалечъ да дрънка, да не го изгубите.

Казвамъ: въ правъ смисълъ на думата, човѣкъ не може да трѣгне по улицитѣ, да продава непотрѣбни вещи; обаче, въ прѣносенъ смисълъ това е възможно. Ако въ букваленъ смисълъ човѣкъ е принуденъ да направи това нѣщо, той ще изживѣе голѣмъ срамъ. Що е срамътъ? Срамътъ има смисълъ само тогава, когато служи като прѣграда за грѣха. Праведниятъ, чистиятъ, светиятъ човѣкъ не се срамува. Той се е издигналъ надъ срама. Едно врѣме срамътъ е служилъ за спирачка, въздържалъ е човѣка отъ грѣхъ, отъ прѣстѣпления. Днесъ, обаче, срамътъ трѣбва да се замѣсти съ благочестие. Благочести-

виятъ човѣкъ не може да се срамува. Ако човѣкъ не е благочестивъ и нѣма срамъ, той е изложенъ на голѣма опасностъ, той може да стане безочливъ. Засега тази опасностъ е почти изключена, защото хората се намиратъ подъ мощното влияние на обществото. Отъ сутринъ до вечеръ тѣ мислятъ само за общественото мнѣние, какво ще каже, или какво ще помисли обществото за тѣхъ. Днесъ хората мислятъ много малко за Господа. Най-много тѣ мислятъ за себе си, послѣ за хората, а едва сега сж започнали да мислятъ за Господа. Въ това отношение тѣ мязатъ на дѣцата, като тѣхъ мислятъ само за себе си.

Между изреченията, които ви дадохъ миналата бесѣда, едно отъ тѣхъ бѣше: Не благодари, когато те миятъ. Нѣкои ме запитаха: какъ е възможно, да миятъ единъ човѣкъ, и той да не благодари? Питамъ: новороденото дѣте, което майката мие, кже въ продължение на цѣла година, благодари ли затова? Не само че не благодари, но отгорѣ на това вика, крѣска, пжди майка си, не иска да го кже. Защо дѣтето не благодари на майка си? На този въпросъ вие сами ще си отговорите. Има случаи, когато дѣтето ще благодари на майка си, ученикътъ ще благодари на учителя си. Кога? Когато дѣтето порасне и стане голѣмъ синъ или голѣма дъщеря, то ще благодари на майка си за всички грижи, които тя е положила за него. Когато ученикътъ постѣпва въ училище, той не благодари на учителя си. Защо ще му благодари? Прѣди всичко той не знае, какъ ще се отнесе съ него учи-

тельтъ, каква бѣлѣжка ще му постави и т. н. Ако днесъ му благодари, утрѣ може да му постави слаба бѣлѣжка или да го наругае. Когато учителътъ ругае ученика, послѣдниятъ се сърди, недоволенъ е отъ него. Да наругаешъ нѣкого, значи да му туришъ такива епитети, да му прикачишъ такива панделки, каквито той не обича. Щомъ не обича тѣзи панделки, той става за посмѣшище прѣдъ хората. Слѣдователно, за истинска благодарностъ може да става дума само тогава, когато човѣкъ се намира прѣдъ единъ завършенъ процесъ. Ученикътъ ще благодари на учителя си само слѣдъ като свърши училището, слѣдъ като получи нужното образование.

Питамъ: какви епитети може да прикачи учителътъ на ученика си? Той може да му каже, че не е способенъ, че не е даровитъ, че не е роденъ за ученикъ, че подобръще направи, ако отиде на нивата да оре или на полето говеда да пасе. Има ли право учителътъ да казва на ученика така, или нѣма право? — Има право. Защо? Когато ученикътъ храни лоши мисли и чувства, не е ли той говедаръ? Лошитѣ, отрицателнитѣ мисли, чувства и желания въ човѣка не сж нищо друго. освѣнъ говеда, свине, които ровятъ навсѣкждѣ. Има ли такива мисли и чувства въ себе си, човѣкъ е принуденъ да ги пасе. Докога? — Докато ги възпита, докато ги постави на мѣстото имъ. Та когато учителътъ казва на ученика си, че не е роденъ за ученикъ и трѣбва да отиде на нивата да оре или

на полето да пасе говеда, това още не значи, че този ученикъ е роденъ за говедаръ или за овчаръ, но врѣменно само има такива състояния. За момента, обаче, учителятъ е правъ. Въ този смисълъ, не е било случай да се каже нѣщо на човѣка, което да не е вѣрно. То не се отнася за всѣкога и за всички случаи въ живота му, но само за даденъ моментъ. И за това, когато човѣкъ възпита говедата въ себе си, той казва: едно врѣме имахъ говеда, които самъ пасѣхъ, бѣхъ тѣхенъ говедаръ, но тѣ се възпитаха вече и днесъ сами излизатъ сутринъ на паша и вечеръ сами се връщатъ. Ще кажете, че това е невъзможно. За обикновенитѣ говеда това е невъзможно, но за умственитѣ говеда е възможно. Запримѣръ, човѣкъ изпрати една своя мисль нѣкъждѣ изъ пространството, тя обикноли, измине извѣстенъ пѣтъ и слѣдъ това отново се връща при него. При това, този човѣкъ знае, че тази мисль е излѣзла отъ него и сега я разглежда, какво ново носи тя съ себе си, какъ се е видоизмѣнила.

Отъ казаното за учителя и за ученика, ще извадя слѣдното заключение: учителятъ нѣма право да ругае ученицитѣ. Ако става въпросъ за свѣтскитѣ училища, тамъ, както и да е, учителятъ може да си позволи да наругае единъ ученикъ, щомъ послѣдниятъ се е провинилъ. Обаче, дойде ли до Божествената Школа, тамъ учителитѣ не ругаятъ ученицитѣ си. Тѣ считатъ това за губене на врѣме и за празно харчене на енергия. Учителитѣ на тази Школа сж много умни и постѣпватъ

особено внимателно съ ученицитѣ си. Тѣ избѣгватъ всички случаи за обида, за огорчение. Когато учительтъ види, че нѣкой ученикъ не е приготвилъ урока си, той го праща да донесе вода или да свърши друга нѣкоя работа, да не го изложи. Слѣдъ това му казва да се обърне къмъ другаритѣ си, да му разправятъ това, което той е пропусналъ да чуе. Методитѣ, съ които си служатъ учителитѣ отъ Божествената Школа, сж различни отъ тия, съ които си служатъ учителитѣ отъ обикновенитѣ училища. Въ Божествената Школа неспособнитѣ ученици заематъ първо мѣсто, а способнитѣ, даровититѣ заематъ послѣдно мѣсто. Ако единъ ученикъ отъ нѣкое свѣтско училище отиде въ Божествената Школа, той ще бжде поставенъ на първо мѣсто. Ако на земята е билъ способенъ и заемалъ първо мѣсто, въ Божествената Школа ще бжде на послѣдно мѣсто. Това подразбира стиха, който Христосъ е казалъ: „Първитѣ ще бждатъ послѣдни, а послѣднитѣ — първи“.

Сега ще приведа единъ анекдотъ, отъ който се вижда, какво нѣщо прѣдставя истинското знание. Двама приятели, слѣдъ нѣколко годишна раздѣла, се срещнали и разговаряли помежду си. Единиятъ свършилъ въ Германия за инженеръ, а другиятъ слѣдвалъ въ Франция по астрономия. Тѣ се разговаряли, кой какво научилъ, какви професори имали и т. н. Единъ тѣхенъ съученикъ ги слушалъ, какъ се разговарятъ, но той не могълъ да вземе участие въ разговора имъ, понеже не билъ ученъ, нищо не свършилъ. Родит-

телитѣ му били бѣдни, та не могли да го подържатъ да учи. Съученицитѣ му го поглеждали изъ високо, считали го простъ, недостоенъ за тѣхния разговоръ. Както вървѣли, и тримата се отбили при едни свои познати, дѣто заварили едно отъ дѣцата почти на смъртно легло. Отчаяни, родителитѣ на това дѣте се обърнали ту къмъ единия ученъ, ту къмъ другия, дано могатъ да помогнатъ на дѣтето имъ. Единиятъ казалъ: извинете, нищо не мога да направя, азъ съмъ свършилъ за инженеръ, нищо не зная отъ медицина. Другиятъ казалъ: и азъ не мога да помогна на дѣтето, свършилъ съмъ по астрономия. Третиятъ, който нищо не свършилъ, се обърналъ къмъ майката на дѣтето и казалъ: ще ми позволите да видя дѣтето. Азъ мога да лѣкувамъ, моятъ дѣдо ме е училъ. Той влѣзълъ при дѣтето, прѣгледалъ го, далъ му нужнитѣ наставления и си излѣзълъ. Отъ този моментъ положението на дѣтето се подобрило и въ скоро врѣмето напълно оздравѣло.

Слѣдователно, истинското знание се заключава само въ това, което въ даденъ моментъ човѣкъ може да направи, да приложи. Съ това не искамъ да намаля цѣната на знанието, но казвамъ, че всѣко знание трѣбва да има приложение. Всѣко знание е полезно и приложимо за насъ само тогава, когато то минава прѣзъ три свѣта, а именно: прѣзъ физическия, духовния и Божествения. Щомъ знанието мине прѣзъ тритѣ свѣта и въ всѣки отъ тѣхъ даде плодъ, то е истинско, сжще-

ствено знание. Ако единъ ангелъ дойде на земята, той ще очуди хората съ своята сръчност и сила. Пжтувате съ него въ гората, но замръкнете, стане студено, а вие нѣмате дрехи, нѣма дѣ да се подслоните. Ангелътъ веднага ще запали огънь да се сгрѣте, ще направи колибка да се приберете и да прѣкарате нощта. Продължавате пжтуването си. Срѣщате голѣма рѣка, нѣма мостъ, не можете да я прѣгазите. Ангелътъ веднага ви взима на ржцѣ, хвърля се прѣзъ рѣката и минава на другия брѣгъ. Изкачвате се по единъ високъ планински връхъ, почти непроходимъ. Ангелътъ се поогледа натукъ-натамъ и изведнѣжъ ви повежда по най-хубавъ пжтъ. Не усѣщате, какъ сте се изкачили на върха. Това значи да пжтувате съ приятелъ, който носи въ себе си истинско знание, приложимо въ всички свѣтове. Той може да ви помогне при всички мжчнотии въ живста. Въ какво ще ви ползува онзи приятелъ, който на теория знае много, но щомъ се намѣри прѣдъ нѣкоя мжчнотия дига рамѣнѣ и се чуди, какво да прави?

Двама другари, единиятъ свършилъ осми класъ съ отличие, другиятъ пропадналъ на матура, тръгнали единъ день на разходка изъ гората. По едно врѣме насрѣща имъ излѣзла мечка. Тѣ се погледнали и се запитали: какво да правимъ сега? — Да бѣгаме. Хукватъ и двамата да бѣгатъ. Питамъ: какво ги ползува въ случая образованието? Онзи, който билъ скжсанъ на изпита, бѣгалъ по-добрѣ отъ този, който свършилъ съ отличие. При бѣгането първиятъ ималъ отличие, а вториятъ

билъ по-слабъ. Мечката била професоръ, който се произнесълъ за пропадналия ученикъ: щомъ можешъ да бѣгашъ толкова бързо, ти ще можешъ да свършишъ гимназия отлично. Този ученикъ се насърдчилъ и слѣдната година, като се явилъ на изпитъ, издържалъ матура съ отличие. Той се увѣрилъ въ себе си, че има сили, способности да учи.

Казвамъ: ако въ врѣме на мжнотия краката на човѣка сж дълги, това показва, че и за учене го бива. Страхливиятъ човѣкъ може да свърши много работи съ успѣхъ. Понѣкога въ страха умътъ на човѣка работи толкова бързо, че той моментално разрѣшава въпроситѣ. Този страхъ е благословение за човѣка. Щомъ се уплашите и бѣгате добръ, знайте, че и въ учението можете да свършите добръ. И въ Писанието е казано: „Начало на мъдростта е страхъ Господень.“ Значи, страхъ, който удължава краката, е добро условие за работа. Страхъ, който скъсява краката, той парализира всѣка дѣйность у човѣка.

Сега, да се върнемъ къмъ главната мисль — мисльта за свободата. Човѣкъ може самъ да извоюва свободата си. Какъ? Както ученикътъ на древната школа трѣбвало да продава всички свои непотрѣбни вещи, за да получи дипломъ. У човѣка има много мисли, чувства, желания, отъ които той трѣбва да се освободи. Тѣ сж останали у него отъ дѣди и прадѣди. И днесъ той трѣбва да ги тури на гърба си и да тръгне изъ улицитѣ да ги продава. Щомъ продаде тия непотрѣбни вещи, той трѣбва да си купи нова,

чиста стока. Тогава нѣма да става нужда да ходи той по улицитѣ да вика, да продава непотрѣбнитѣ си вещи, но ще си отвори дюкянче, ще седне вжтрѣ, и купувачитѣ сами ще дохождатъ да купуватъ.

Днесъ много хора говорятъ за кармата, прѣдставятъ си я нѣщо страшно. Нищо страшно нѣма въ кармата. Кармата не е нищо друго, освѣнъ непотрѣбна стока, която не може да се продаде. Успѣе ли човѣкъ да я продаде, ще му олекне, ще се освободи отъ кармата. Кармата е торъ, съ който хората трѣбва да наторяватъ нивитѣ си. Съврѣменнитѣ хора иматъ криви понятия за кармата. Дѣ какво стане, тѣ все на кармата го отдаватъ. Нѣкой пострадалъ нѣщо, карма било това. Разболѣлъ се, карма било това. Умрѣлъ, карма било. Ученикъ пропалъ на изпититѣ си, пакъ карма. Пукнали нѣкому главата — карма. Това не е разрѣшение на въпроса. На кого пукатъ главата? — Само на онзи, който скжпо продава звънци-тѣ си. Продава ли ги евтино, главата му остава здрава. Кармата е задача, дадена на човѣка, която той трѣбва правилно да рѣши. Тя подразбира разумно справяне съ миналото. Може ли човѣкъ да се справи съ миналото си, той е разрѣшилъ задачата си, освободилъ се е отъ кармата. Грѣхътъ пкъ се явява като резултатъ на желанието у човѣка да заобиколи по нѣкакъвъ начинъ кармата, да я избегне. Дадатъ нѣкому нѣкаква работа, но той не иска да я свърши, търси този-онзи да му я стовари. Това пкъ, което християнитѣ наричатъ благодать, прѣдставя добритѣ

условия, чрѣзъ които невидимиятъ свѣтъ иска да помогне на хората, да ги освободи отъ кармата имъ. Мъглата прѣдставя лошитѣ условия за човѣка, при които той се губи, забърква пѣтя, не може да се освободи отъ кармата. Изгрѣе ли слънцето, мъглата се разпрѣсва, дохождатъ добритѣ условия, които отварятъ пѣтя на човѣка, и той може свободно да се движи, да работи, да разрѣшава задачата си.

И тъй, благодарете на Бога за всички блага, за всички добрини, които ви е далъ. Не се оплаквайте отъ положението си, но работете, правилно да рѣшите задачитѣ си. Човѣкъ е дошълъ на земята да учи. Понѣкога ученицитѣ продаватъ звѣнцитѣ си единъ на другъ. Ученикъ на ученикъ звѣнци не може да продава. Ученикътъ трѣбва да продава звѣнцитѣ си вѣнъ, на чужди хора. Когато се казва, че човѣкъ не трѣбва да си създава нова карма, подразбира, че той не трѣбва да продава лоша стока. Искане ли да се освободи отъ кармата си, той трѣбва да продава, макаръ и непотрѣбна, но хубава стока. Въ какво седи хубавата стока? Хубавата стока се заключава въ това, дѣто минешъ, на каквото нещастие или страдание се натъкнешъ, да кажешъ по една добра дума. Срѣщнешъ ли боленъ човѣкъ, кажи му: не се отчайвай, ще оздравѣешъ. Това е за твое добро. Нѣкой ученикъ пропадналъ на изпитъ, кажи му една насърчителна дума. Другъ нѣкой счупилъ крака си, притечи се на помощъ, услу-

жи му въ нѣщо. Добритѣ думи, доброто прѣд-
ставятъ благоприятнитѣ условия въ живота.

Днесъ ви държахъ тази бесѣда, за да
размишлявате върху нѣколко по-важни мисли,
а именно: подържай малката свѣтлина на ума
си. Подържай малката топлина на сърцето си.
Подържай слабото усилие на волята си. Слу-
шай душата си, слушай и духа си. Мине ли
нѣкоя неприятна мисль прѣзъ ума ви, уси-
лете свѣтлината си, и тя ще изчезне. Какъ ще
я усилите? Както усилявате свѣтлината на га-
зенитѣ лампи: хванете фитила отстрана и го
подигнете нагорѣ. Лампитѣ, за които ви го-
вора, не сж електрически. Тѣ горятъ съ фи-
тиль, и вие можете да усилявате свѣтлината
имъ, колкото желаете. Тѣзи лампи могатъ да
даватъ свѣтлина, като слънчевата. Тѣ свѣтятъ
като слънце. Газенитѣ лампи, съ които си
служите днесъ, не даватъ голѣма свѣтлина, и
затова ги замѣстиха съ електрически.

Мнозина очакватъ да имъ кажатъ нѣкои
нѣща направо, или да имъ дадатъ запалени лам-
пи, а тѣ само да ги носятъ. Това е невъзможно.
Всѣки самъ трѣбва да работи, ако иска да придо-
бие нужната свѣтлина. Има нѣща, които не
могатъ да се кажатъ. Защо? — Защото тѣ
непрѣменно изискватъ приложение. Не се ли
приложатъ, тѣ ще бждатъ спънка въ живота
на човѣка. Ако дамъ на нѣкого една торба
съ десетъ килограма злато, той веднага ще
започне да мечтае, какъ по-добрѣ да нареди
живота си: ще мисли за автомобилъ, за ху-
бава вила, за слуги, за хубави дрехи и т. н.
Обаче, всичко това ще го спъне, той ще за-

губи своята свобода, ще загуби възможността самъ да работи. Положението, въ което днесъ се намирате, е хиляди пжти по-завидно отъ това на богатия човѣкъ. Много ангели желаятъ да слѣзатъ при васъ, да бждатъ въ вашето положение, но не имъ позволяватъ. Та не забравяйте: добро е вашето положение, но първо вие трѣбва да съзнаете това, за да го използвате разумно. Имате златенъ пръстенъ на ржката си, вадите го, поглеждате го, радвате му се. Защо? — Нѣкаква скрита идея има въ него. Тази идея е сила, която движи човѣка. Речете ли да прѣвърнете тази златна халка въ златна пржчица, тя губи вече силата си. Въ случая златната халка е подобна на жица въ електрическата инсталация. Врѣтнешъ ключа, и свѣтлината моментално се явява. Слѣдователно, всѣка мисълъ, поставена въ Божествената инсталация, е сила, съ която човѣкъ може всѣкога да си послужи. Ето защо, вашитѣ умове и сърца трѣбва да се инсталиратъ, за да могатъ при всички условия на живота да ви служатъ.

Съврѣменнитѣ хора лесно се отекчаватъ, тѣ търсятъ все нови нѣща, търсятъ разнообразието. Нѣкой казва: защо ще ходя на планината? Нали бѣхъ миналата година? И миналата като сегашната. Не е правъ този човѣкъ. Щомъ той е изгубилъ възхищението си отъ планината, това показва, че той е живѣлъ механически. Има нѣща, отъ които човѣкъ не може да се отекчи. Тѣ сж като една свещена книга, която, колкото повече четешъ, толкова по-нови нѣща откривашъ. Такива нѣ-

ща сж, напримѣръ, планината, морето, земята, слънцето и др.. Може ли слънцето да отеки човѣка? Трѣбва да се благодари на този голѣмъ конь, който всѣки день и всѣка нощь прѣпуска, тича по равния пжть, тегли земята, на която ние живѣемъ.

Това, което говоря сега, е благо за цѣлото човѣчество. Има единъ пжть, по който всѣки трѣбва да мине, за да се прѣчисти. Прѣчистването се отнася до тѣлото, до мислитѣ, чувствата и желанията на човѣка. Тѣ прѣдставятъ ровка почва, която трѣбва да се обработи. Мжчнотията за човѣка се заключава, именно, въ това, да прѣработи той тази почва, да я облагороди. Отъ свършването на тази работа зависи неговиятъ бждещъ успѣхъ. Работата върху тази почва може да се уподоби на изучването на една хубава книга. Вие взимате книгата, разглеждате я, намирате, че хартията и подвързията ѝ сж хубави, но тя трѣбва да се чете. Сѣдате на едно мѣсто, отваряте книгата и започвате да учите. Слѣдъ половинъ часъ я затваряте и казвате: не мога повече да уча, главата ми ще се прѣсне. Не, ще продължавашъ да учишъ, да разработвашъ това вещество, турено въ главата ти. Ще четешъ, ще учишъ, докато дойде комисия отъ невидимия свѣтъ, да се произнесе, дали си свършилъ работата си добрѣ. Ако намѣрятъ, че мозъкътъ ти е добрѣ разработенъ, тѣ го смѣнятъ съ по-голѣмъ. По сжщия начинъ човѣкъ трѣбва да разработва и сърцето си, да стане то обширно, да приеме всички хора въ себе си. Сърцето на нѣкои хора е

толкова малко, че обхваща само одного — себе си. Колкото повече хора обича човѣкъ, толкова повече сърцето му се разширява. Обичай себе си, обичай ближнитѣ си, обичай и Бога, за да имашъ богато, обширно сърце. Мисли за себе си, мисли за ближнитѣ си, мисли за Бога, за да имашъ свѣтълъ умъ. Ако мислите и чувствувате по този начинъ, вие сте въ правия пѣтъ. И тогава, каквото и да се случи, вие ще го разглеждате все отъ до-брата му страна.

Нѣкой казва: не зная, защо толкова много погрознѣхъ. Грозотата се дължи на лошитѣ мисли, чувства и желанія у човѣка, отъ които той трѣбва да се освободи. Тѣзи мисли и чувства сж прѣдадени по наслѣдство отъ неговитѣ дѣди и прадѣди. Тѣ прѣдставятъ необработенъ материалъ, който трѣбва да се облагороди. Непотрѣбното ще се изхвърли навънъ, а потрѣбното ще се задържи като основенъ материалъ, съ който да се започне градежътъ. Непотрѣбното въ човѣка, това сж неговитѣ тревоги, безпокойства. Безпокои се човѣкъ, какво ще стане съ него слѣдъ смъртта му. Наистина, страшно нѣщо е смъртта, но питамъ: войникътъ, когото убиватъ на бойното поле, не се ли бои? Светията, когото изгарятъ на кладата, не се ли бои? Страшно е тѣхното положение, но тѣ казватъ: Господи, дай ни сила да понесемъ тия страдания. Разумниятъ човѣкъ е надъ страданията, надъ мъжнотиитѣ. Човѣшкиятъ духъ е надъ всичко. Нѣма сила въ свѣта, която може да го съкруши. Знае ли това, човѣкъ трѣбва да прави

усилия, да побъждава мъжнотиитѣ. Днесъ всѣки иска да забогатѣе, да стане ученъ, добъръ, за да подобри положението си. Това е личенъ пжтъ на работа. Обаче, личното подигане, личното благо не води къмъ щастие. Какво ви ползува знанието, богатството, добротата на единъ човѣкъ, ако той нѣма отношение къмъ васъ? Какво ви ползува свѣтлината или знанието на единъ човѣкъ, щомъ той го задържа само за себе си? Да разработва човѣкъ даденото му отъ Бога и да се стреми още да придобива, съ цѣль да помогне на себе си и на своитѣ ближни, разбирамъ. Такова богатство, такова знание е на мѣстото си. Това значи изпълнение на волята Божия.

Казвамъ: човѣкъ трѣбва да бжде готовъ на услуги, както на себе си, така и на другитѣ. Дойде ли до нѣкаква мъжнотия, нека започне да ѝ пѣе, докато мъжнотията се умори да го слуша и си замине. Дойде ли до нѣкаква погрѣшка, да е готовъ да я поправи. Човѣкъ отъ всичко трѣбва да се учи. Ако е младъ, ако е ученъ, той не трѣбва да мисли, че знае всичко. Мисли ли, че всичко знае, той ще мяза на онзи младъ, буенъ конь, който изпочупилъ грънцитѣ на господаря си. Този младъ конь срещналъ единъ старъ конь, който теглилъ една кола съ грънци. Старииятъ конь слизалъ бавно отъ височината, за да не счупи грънцитѣ. Младиятъ конь му казалъ: Защо вървишъ толкова бавно? Никога ли не си слизалъ бързо? Не знаешъ ли какъ се прѣпуска? — Като знаешъ толкова, опитай

се. Ела ти на моето мѣсто, да видимъ, какво ще направишъ. Младиятъ конь веднага заелъ мѣстото на стария и бързо се спусналъ отъ височината. Той слѣзълъ скоро, но грънците се изпочупили.

Сега повечето хора бързатъ, тѣ искатъ въ малко врѣме да свършатъ много работа. Тамъ е всичката имъ погрѣшка. Има законъ, който опрѣдѣля бързината на движението. Човѣкъ не може да се движи по-бързо, отколкото му е опрѣдѣлено. Движи ли се по-бързо, отколкото трѣбва, той ще прѣдизвика цѣла катастрофа въ себе си. Човѣкъ трѣбва да пести енергията си. За всѣки моментъ той трѣбва да изразходва само опрѣдѣлено количество енергия. Помнете, че въ този пѣтъ можете да постигнете всичко, което желаете, но постепенно, безъ бързане. Работете, безъ да се заблуждавате отъ външната обстановка. Ако уловятъ нѣкого и го турятъ въ затворъ, облѣкатъ му халатъ, намажатъ лицето му съ катранъ и му дадатъ огледало, да се види, въ сжщность, това той ли е? Този човѣкъ ще се погледне въ огледалото и ще каже: това не съмъ азъ. И сега хората ще ти казватъ, че дѣдо ти остарѣлъ, баба ти остарѣла, и ти ще остарѣешъ като тѣхъ. Не, ще знаешъ, че ако ти си остарѣлъ, това е лицето на баба ти и на дѣдо ти, а не твоето. Ти ще вземешъ чиста вода и сапунъ и ще се измиешъ добрѣ. Послѣ, ще хвърлишъ затворническия халатъ и ще облѣчешъ чисти, нови дрехи. Като се погледнешъ въ огледалото, ще видишъ, че

си съвсѣмъ другъ, по нищо не приличашъ на първия.

Нѣкой изпадне въ лошо разположение на духа и казва: нѣма да я бжде тази работа. — Намазанъ си съ катранъ. Измий лицето си, облѣчи се, и работата ще я бжде. Кого не сж мазали съ катранъ? Когато намажатъ кжщната врата на нѣкого съ катранъ, това се счита у българитѣ за позоръ. Когато човѣкъ изпадне въ неразположение, въ обезсърчение, това се дължи на души, изостанали въ развитието си, които, като не искатъ да вървятъ въ правия пжтъ, влияятъ на хората и ги спъватъ. Тѣ намазватъ лицата имъ съ катранъ и казватъ: вижте, какви сте, на нищо не мязате. Нѣкой намисли да направи нѣщо хубаво, но изведнѣжъ дойде при него едно отъ тия сжщества и му нашепва: какво мислишъ да правишъ? Я се откажи отъ тази работа! Тя е трудна, намѣри нѣщо по-лесно. Азъ ще ти покажа лесенъ начинъ за постигане на всичко, което желаешъ. Не, не се подавайте на чужди съвѣти. Всѣки чуждъ съвѣтъ внася въ човѣка противорѣчия. Дойдете ли до противорѣчие въ мислитѣ си, спрете, нищо не прѣдприемайте. Тукъ се борятъ два лагера души: еднитѣ сж на ваша страна, другитѣ сж противъ васъ. На васъ не остава нищо друго, освѣнъ да застанете на особено мнѣние. Кажете: днесъ не съмъ разположенъ да се присъединя нито къмъ едното, нито къмъ другото мнѣние, имамъ своя работа. Този день трѣбва да бждете много внимателни, съ никого да не се разправяте, да не се

карате, за да запазите равновѣсие въ себе си. Иначе, или ще изпаднете въ песимизъмъ, или въ гнѣвно състояние. Ако сте нѣкой виденъ философъ, облѣчете се този день въ най-скжсанитѣ си дрехи, съ скжсанитѣ си обуща, а можете да тръгнете и босъ. Като ви видятъ тия сжщества въ такъвъ жалъкъ видъ, тѣхното честолюбие ще се засегне, и тѣ ще кажатъ: оставете този простакъ свободенъ. Отъ него нищо не може да излѣзе. Щомъ ви освободятъ, вие ще се облѣчете, ще си гледате работата. Тѣй щото, докато тѣ ви хвалятъ, че сте способенъ човѣкъ, работитѣ ви нѣма да вървятъ. Откажатъ ли се отъ васъ, като отъ неспособенъ, всичко ще ви тръгне напредъ. Смирение трѣбва да има човѣкъ, за да се освободи отъ тия състояния.

Често срѣщамъ изъ улицитѣ ученици отъ противоположния лагеръ, които сжщо така продаватъ своитѣ непотрѣбни вещи: пушки, саби, револвери, разни огнестрѣлни оржжия и т. н. Една лоша дума е такова оржжие, резултатитѣ на което сж пагубни за човѣка. Лошата дума, лошата мисълъ, лошото чувство не сж нищо друго, освѣнъ такова оржжие, изработено отъ нѣкои фабрики още прѣди хиляди вѣкове и днесъ го продаватъ. Който продаде едно отъ тѣзи оржжия, той послѣ съжалява, защото носи тежки послѣдствия. Новото учение изисква отъ своитѣ ученици да се откажатъ да продаватъ произведенията на ученицитѣ отъ противния лагеръ. Защо? Защото, ако се порѣжатъ съ едно отъ тѣхнитѣ ножчета, или ще свършатъ съ живота си,

или ще се осакатятъ за винаги. Страшни сж тѣхнитѣ оржжия, и затова трѣбва да се избѣгватъ.

Двама души пжтували въ едно купе на трена. Единиятъ прѣдложилъ на другия една цигара. Послѣдниятъ взелъ цигарата, изпушилъ я и веднага заспалъ. Първиятъ се приближилъ полека до него и го обралъ. Като се събудилъ, пжтникътъ забѣлѣзалъ, че нищо нѣма въ джобоветѣ си. Значи, изпушилъ ли една цигара, тя ще те упои, ще заспишъ, петъ пари нѣма да имашъ въ джоба си. Защо? — Обралъ те е нѣкой. Слѣдователно, прѣдлагатъ ли ви цигара, откажете се отъ нея.

Когато нѣкой направи една погрѣшка, той съжалява, разкайва се, защо я направилъ. Казвамъ му: ти не си направилъ погрѣшката, но ония отжжтрѣ, които те съвѣтваха да я направишъ. Твоята вина седи въ това, че си изпълнилъ тѣхния съвѣтъ. Ти се намирашъ въ положението на разсилния въ едно училище, който дрѣнка звѣнеца и казва: ако не бѣхъ дрѣнкалъ звѣнеца, ученицитѣ нѣмаше да влѣзатъ въ класъ. Не, лъже се този разсilenъ. И безъ него ученицитѣ щѣха да влѣзатъ въ класъ. Той е само изпълнителъ на една работа, но не е главенъ факторъ. Нима пжтницитѣ днесъ не влизатъ въ трена и безъ звѣнци? Едно врѣме звѣнѣха три пжти, и тогава тренътъ трѣгваше. Днесъ той и безъ звѣнци трѣгва. Божественитѣ тренове пжтуватъ безъ звѣнци. Проповѣдницитѣ още си служатъ съ звѣнци. Запримѣръ, нѣкой проповѣдникъ казва: като нашата църква нѣма друга — дрѣнь! Като нашето вѣрую нѣма подобно — дрѣнь!

Тукъ дрънъ, тамъ дрънъ, но работата не върви. Сега има ново разпореждане, да се прѣмахнатъ всички камбани, всички звънци отъ църквитѣ, отъ треноветѣ — всичко да става тихо и мълчаливо.

И тъй, всичко е въ приложението на нѣщата. Кой прилага? Прилежниятъ, способниятъ ученикъ прилага. Той учи малко, прилага много. Можете ли да наречете вола прилеженъ? Наистина, волътъ по цѣли дни работи на нивата, но прилеженъ е онзи, който го бодее съ остена, който го кара да работи. Ученикътъ учи въ училището, но това се дължи на учителя, който го бодее съ остень. Отъ друга страна родителитѣ поощряватъ дѣцата си да учатъ, като общаватъ, че ще имъ купятъ това-онова, и тѣ учатъ. Такова учене не е резултатъ на прилежание, но на насилие. Прилеженъ ученикъ е онзи, който учи отъ любовъ къмъ знанието.

Азъ говорихъ днесъ много, за да продамъ звънцитѣ си. Сега и на васъ казвамъ: като направите едно добро, дрънкайте звънцитѣ. Като направите нѣщо лошо, или нѣкаква погрѣшка, звънцитѣ да мълчатъ. Какво значи звънцитѣ ви понѣкога да дрънкатъ, а понѣкога да мълчатъ? Ето каква идея се крие въ тѣзи думи. Когато нѣкой човѣкъ направи едно добро, нека отиде при Бога и каже: Господи, азъ направихъ едно добро. Моля Те, ела да се произнесешъ, добръ ли е направено, или не. Богъ ще изпрати комисия да прѣгледа постѣпката му, и ако намѣри, че е направена добръ, тя ще

тури марка върху нея, съ което разрешава на този човѣкъ да изнесе постѣпката си прѣдъ цѣлия свѣтъ. Той взима звѣнциѣ си и дрѣнка, съобщава на хората, че е направилъ едно добро. Тогава тѣ се събиратъ на едно мѣсто и питатъ: защо дрѣнка звѣнецътъ? — Извършило се е едно добро въ свѣта. Доброто дѣло е общо за всички. То принадлежи на цѣлото човѣчество. Истинско добро е това, на което всички хора се радватъ. Това добро е направено отъ любовъ къмъ Бога и затова е общо благо. Добро, на което се радватъ само нѣколко души, е частично добро. То се нарича още лично добро.

Да благодаримъ на Бога за общото благо, което всѣки день ни дава и отъ което непрѣкъснато се ползуваме.

*

11 августъ, 5 ч. с.

ТРИТЪ СВѢТА.

Ще прочета 5 гл. отъ Посланието къмъ Галатянитѣ.

Размишление върху 22 стихъ: „А плодътъ на Духа е: любовъ, радостъ, миръ, дълготърпѣние, благодать, милосърдие, вѣра, кротостъ и въздържание; противъ таквизъ нѣма законъ“.

Ще прочета още и 15 гл. отъ Евангелието на Йоана. Въ стиха: „Азъ съмъ истинната лоза, и Отецъ ми е земледѣлецътъ“, важна е думата „лоза“. Въ самата дума пъкъ важенъ е слогътъ оз.

„Всѣка пржчка, която не принася плодъ, отрѣзва я; и всѣка, що дава плодъ, очиства я, за да даде по-много плодъ“. Въ този стихъ важна е думата „плодъ“, а въ нея е важенъ слогътъ од. Тукъ думата плодъ е употребена три пжти, въ тритѣ свѣта: въ физическия, въ духовния и въ Божествения. Значи, лозената пржчка трѣбва да даде плодъ въ тѣзи три свѣта.

„Прѣбждете въ мене и азъ въ васъ. Както лозената пржчка не може да принесе плодъ, ако не прѣбжде въ лозата, така нито вие, ако не прѣбждете въ мене. Азъ съмъ лозата, вие пржчкитѣ; безъ мене не можете нищо да сторите“. Оттукъ се вижда, че между всички нѣща сжществува вжтрѣшна връзка. Ако буквитѣ не се съединятъ, за да образуватъ думи,

и ако думитѣ не се съединятъ, за да образуватъ изречения, мисли, тѣ нѣматъ никакъвъ смисълъ, никакво значение. Тѣй щото, нѣщата се осмислятъ само тогава, когато между тѣхъ съществува вътрѣшна връзка.

За потвърждение на тази мисълъ говори самото устройство на човѣшкия организъмъ. Тѣлото на човѣка е съставено отъ милиарди клѣтки, непрѣривно свързани помежду си. Вътрѣшната връзка, която свързва клѣткитѣ на организма въ една стройна единица, е храната. Възъ основа на този законъ, човѣкъ трѣбва да яде. И ние виждаме, че той яде по три пѣти на день, за да поддържа тази връзка. Ако тази връзка не се поддържа, и процеситѣ въ цѣлия организъмъ ще се прѣкратятъ. Прѣкратятъ ли се процеситѣ въ организма, спира и неговото съществуване. Слѣдователно вътрѣшната връзка трѣбва не само да се поддържа, но и постоянно да се усилва. Това може да се постигне само при условие, да знае човѣкъ духовния законъ, който регулира тази връзка. Въ това отношение яденето не е нищо друго, освѣнъ съзнателна работа за подържане и засилване на вътрѣшната връзка. Този законъ се отнася не само до тѣлото на човѣка, но и до неговитѣ чувства и мисли. Задачата на човѣка е всѣки день да засилва връзката, както между клѣткитѣ на своя организъмъ, така и между своитѣ чувства и мисли. Когато връзката между клѣткитѣ на тѣлото отслабва, едновременно съ това отслабва и тѣлото. Когато връзката между чувствата и мислитѣ на човѣка отслабва, за-

едно съ това отслабватъ неговитѣ чувства и мисли. Този е единъ отъ най-елементарнитѣ, отъ най-проститѣ закони, на които хората не обръщатъ никакво внимание. Обаче, колкото е простъ този законъ, толкова е и важенъ. Отъ спазването му зависи благосъстоянието на човѣка.

И тъй, всѣки моментъ въ човѣшкия организъмъ се извършватъ три непрѣривни процеса: първиятъ процесъ става между клѣтки-тѣ, вториятъ — между чувствата, а третиятъ — между мислитѣ. Когато ме питатъ, що е любовъ, казвамъ: любовта е вжтрѣшна връзка между частитѣ на живота. Ако тази връзка не функционира между частитѣ на живота, той постепенно отслабва. Значи, любовта усилва и поддържа живота. Безъ любовта животътъ нѣма смисълъ. Безъ любовта животътъ се разпада на своитѣ части. Ако любовта не влѣзе въ човѣка като плодъ, той ще изгуби живота си. И когато хората се разочароватъ отъ живота, това се дължи на заблуждението, че тѣ очакватъ живота да дойде по нѣкакъвъ механически начинъ, да се налѣе отнѣкъдѣ. Не, животътъ не е механически процесъ. Когато срещнемъ нѣкой здравъ човѣкъ, това показва, че той има животъ въ себе си, т. е. любовта непрѣкъснато е минавала и продължава да минава прѣзъ него, вслѣдствие на което е образувала връзка между отдѣлнитѣ части. Слѣдователно, който е здравъ, който мисли, чувствува и постъпва добръ, той има въ себе си тази вжтрѣшна връзка — Любовта. Тази връзка е процесъ.

на Духа. Безъ нея нищо не се постига. Кжсатъ ли се връзкитъ на нѣкоя кола, и колата се разнебитва. Кжсатъ ли се връзкитъ на дрехитъ, на обущата, и тѣ се кжсатъ и остаряватъ.

Сега, имайте прѣдъ видъ слѣдното важно положение: не оставяйте други да държатъ връзката ви. Който държи връзката ви, той ще ви заповѣдва. Ако злото държи връзката ви въ ржцѣтъ си, вие ще бждете негови роби. Ако доброто държи вашата връзка, вие ще бждете свободни. Ако пъкъ вие сами държите връзката си, ще служите на Бога. Слѣдователно, най-добрѣ е човѣкъ самъ да държи връзката си, за да служи на Бога. Смисълътъ на живота седи въ служенето на Бога. Който не служи на Бога, животътъ за него губи всѣкаквъ смисълъ. Казвате: не е ли достатъчно човѣкъ да вѣрва въ Бога? Вѣра и служене не е едно и сжщо нѣщо. Вѣрата е връзка на чувствата. Ако вѣрата не свързва чувствата на човѣка, тя не е вѣра. Когато въ чувствата на човѣка се яви нѣкакво колебание, това показва, че вѣрата му се е разколебала. Истинската вѣра не допуска никакво колебание, никакво раздвояване въ чувствата.

Казвамъ: да се разколебава човѣкъ, това подразбира извѣстно невѣжество. Само невѣжиятъ се разколебава. Запримѣрь, нѣкой човѣкъ става рано, излиза да посрѣща изгрѣва на слънцето и казва: какво придобихъ, като наблюдавахъ толкова години изгрѣването на слънцето? Да посрещнешъ изгрѣва на слън-

цето, това подразбира да се свържешъ съзнателно съ него, за да могатъ неговитѣ сили да потекатъ прѣзъ твоя организъмъ. Свържели се човѣкъ съ слънцето на физическия свѣтъ, едновременно съ това той се свързва съ още двѣ слънца, съ слънцето на духовния и съ слънцето на Божествения свѣтъ. Значи, три слънца съществуватъ. Физическото Слънце изгрѣва отъ изтокъ; духовното — отъ западъ, а Божественото — отъ зенита, т. е. отгорѣ, отъ сѣверъ. Физическото слънце се движи въ граници отъ изтокъ къмъ сѣверъ. Духовното слънце се движи въ граници отъ западъ къмъ югъ, а зенитътъ е областъ на Божественото слънце. Слѣдователно, въ кръга, дѣто е вложенъ Вѣчниятъ животъ, функционира Божественото слънце. Въ кръга, дѣто сж вложени силитѣ за създаване на чувствата, функционира духовното слънце. Въ кръга, дѣто сж вложени силитѣ за създаване на физическитѣ форми, функционира физическото слънце. Физическото слънце има четири точки, духовното — шестъ, а Божественото — една. Физическото слънце се отнася до физическия свѣтъ; духовното — до свѣта на чувствата, а Божественото — до свѣта на мислитѣ. Истината подхранва чувствата на човѣка, но същевременно тя ги освобождава. Обаче, чувствата се освобождаватъ само тогава, когато се поставятъ въ формитѣ на правата мисль.

И тъй, слѣдъ като посрещне човѣкъ изгрѣва на физическото слънце, той трѣбва да посрещне духовното и Божественото слън-

це. Тѣ изгрѣватъ едно слѣдъ друго, но човѣкъ трѣбва да знае точно часа и посоката на изгрѣването имъ. Физическиятъ изтокъ е точката, отъ която изгрѣва правдата. Затова, именно, посрещне ли човѣкъ слънцето, прѣзъ цѣлия день той трѣбва да урежда своитѣ взимания-давания съобразно правдата, да се справи съ противорѣчията си, да се справи съ всичкитѣ си недоразумения. На другия день той трѣбва вече да обърне новъ листъ, съ нови задачи за разрѣшение. Клѣткитѣ въ човѣшкия организъмъ разбиратъ добръ тия нѣща, и ако човѣкъ не ги смуцава, тѣ ще свършатъ цѣлата тази работа тихо, спокойно, безъ да забѣлѣжи нѣкой, какъ е станало това. Щомъ човѣкъ е здравъ, между клѣткитѣ му ще има пълна хармония и единство. Щомъ клѣткитѣ му сж въ хармония, ще има хармония и въ неговитѣ чувства и мисли. Това значи да посрещне човѣкъ и третѣ слънца на живота. Посрещне ли ги, той ще придобие активностъ на клѣткитѣ, топлина въ чувствата и свѣтлина въ мислитѣ си. Ако човѣкъ мисли, че съ едно посрѣщане на слънцето ще уреди всичкитѣ си работи, той е на кривъ пѣтъ. Да мисли човѣкъ така, това значи още на втория день да изгуби придобитата свѣтлина. Колкото повече се задържа тази свѣтлина въ ума на човѣка, толкова по-добръ за него. Изчезне ли тази свѣтлина отъ ума му, той седи затворенъ въ стаята си, съ спуснати кепенци на прозорцитѣ, безъ да вижда нѣщо отъ външния свѣтъ.

Мнозина влизатъ въ Божествения свѣтъ само за единъ день, взиматъ си оттамъ малко вода въ едно шише и казватъ: достатъчна ни е тази вода. Съ нея ще уредимъ всичкитъ си работи. Обаче, още сжщия день водата се свършва, и тѣ седатъ, чакатъ нѣкой да имъ напълни шишето. Не, съ едно шише вода работа не се върши. Всѣки день човѣкъ трѣбва да отива самъ на Божествения изворъ, да пълни шишето си и да се ползува отъ водата. Нѣма по-голѣма радостъ за човѣка отъ тази, да ходи на извора, да пълни шишето си съ вода и да се връща дома си. И десетъ пѣти на день да ходи, той нѣма да се отекчи. Това е една отъ голѣмитъ привилегии за човѣка.

Питамъ: колко пѣти на день човѣкъ посрѣща физическото слънце? — Единъ пѣтъ. Защо? — Защото той го е посрещналъ на първата му точка, отъ изтокъ. Обаче, това слънце има още три забѣлѣжителни точки, отъ които сжщо така може да се посрещне. Изтокъ е правдата. Сѣверъ, зенитътъ, е истината. Тази точка наричаме още пладне, обѣдъ. Попадне ли човѣкъ точно въ този моментъ, той започва да яде, да се храни. Тогава, именно, той се свързва и съ любовта, и съ истината. Долу, точно подъ истината, на югъ, живѣе доброто. Човѣкъ се движи непрѣривно между тѣзи двѣ точки — истината и доброто, т. е. между главата и краката, като образува единъ непрѣривенъ кръгъ стъ сили. Той работи, чувствува и мисли. Ако доброто не бѣше до-

лу, човѣкъ би потъналъ и безслѣдно изчезналъ, но благодарение на него той се държи и остава въ този кржгъ. Този кржгъ е Божествениятъ кржгъ, който се образува около всѣки човѣкъ, както черупката на яйцето, и го пази отъ външни неблагоприятни условия. Изчезне ли този кржгъ, човѣкъ умира. Изчезне ли този кржгъ на яйцето, послѣдното се разваля. Когато пиленцето се излюпи, то сжщо е обвито съ този кржгъ. На сжщото основание човѣкъ не трѣбва да разкъсва своя Божественъ кржгъ. Той е броня, която го прѣдпазва отъ външни неблагоприятни условия. Докато човѣкъ живѣе въ Божествения кржгъ, той вижда Бога навсѣкждѣ и въ всичко. Излѣзе ли вънъ отъ този кржгъ, той се намира въ особена обстановка: животътъ му се обезсмисля, всичко наоколо става тъмно, не знае, коя посока да хване и се обърква. Такъвъ човѣкъ е вънъ отъ орбитата на слънцето. Той се намира въ положение то на вързанъ човѣкъ, който търси начинъ да се освободи.

Прѣдставете си, че единъ човѣкъ се върже съ вжже и по невнимание се спусне въ кладенеца. Какво ще прави той въ кладенеца? Първата му работа е да търси изходъ, да излѣзе оттамъ. Той се озърта натукъ — натамъ, да намѣри нѣкой да го изтегли навънъ. Не, както самъ е влѣзълъ, така самъ трѣбва да излѣзе отъ кладенеца. Щомъ вжжето е около него, той има вече първата възможность да излѣзе вънъ отъ кладенеца. Той ще се навива около вжжето и постепен-

но ще се издига нагорѣ. Въ това отношение мисълта не е нищо друго, освѣнъ условие за минаване отъ едно състояние въ друго. Човѣкъ трѣбва да мисли, т. е. да навива вжжето около себе си, за да прѣмине отъ едно състояние въ друго. Който не мисли, той не може да се освободи отъ ограниченитъ условия на живота. Ако нѣкой ви пита, защо трѣбва да мислите, кажете: азъ трѣбва да мисля, за да излѣза отъ кладенеца, въ който съмъ падналъ по своя вина. Защо трѣбва да чувствувашъ? — За да излѣза отъ кладенеца.

Съврѣменнитѣ хора се оплакватъ, че нѣматъ голѣми постижения, че нѣматъ успѣхъ въ работата си. Защо нѣматъ успѣхъ? — Защото тѣ очакватъ повече отъ другитѣ, отколкото отъ себе си. Запримѣрь, нѣкой падналъ въ кладенеца и започва да се озѣрта, кой ще дойде да го извади. Той казва: кой ще дойде да навие макарата, да ме изтегли навънъ? Глупавиятъ чака да дойде нѣкой, да го извади отъ кладенеца. Умниятъ самъ навива вжжето около макарата и излиза навънъ. Въ кладенеца има една малка пружинка, която щомъ се натисне, вжжето започва да се навива. Глупавиятъ забравя, че има такава пружинка, вслѣдствие на което не може да свѣрже вжжето съ нея, и седи въ кладенеца, чака да го освободятъ. Умниятъ е буденъ, той помни, че въ кладенеца има пружинка, съ която може да си помогне. Ако питатъ глупавия, какво прави въ кладенеца, той ще разправя, че като пжтувалъ прѣзъ една тъмна нощъ, не видѣлъ, че прѣдъ него има кладенецъ.

нецъ, спъналъ се и падналъ долу. Този човѣкъ не говори истината. Никой не може да падне въ кладенеца, ако не е търсилъ нѣкакво имане. Щомъ търсите имане вечеръ, непременно ще паднете въ кладенеца. Денемъ се търси имане, при изгрѣва на тритѣ слънца, а не вечеръ.

Казвамъ: иска ли човѣкъ да успѣва въ живота си, всѣки день той трѣбва да посрѣща изгрѣва на тритѣ слънца, да се свързва съ тѣхнитѣ сили. Изтокъ прѣдставя правдата, която трѣбва да царува въ човѣка. Западъ е точка на приложението. Тамъ се прилага правдата. Сѣверъ е зенитътъ, дѣто истината изгрѣва. Югъ е точка на приложение. Тя се казва точка на доброто, въ която истината се прилага. Щомъ мине прѣзъ тѣзи четири точки, човѣкъ си дава отчетъ за всичко направено прѣзъ деня. На другия день той отново отива да посрѣща слънцето, да възприема и прилага.

Нѣкой казва: защо трѣбва да посрѣщамъ слънцето? — Ако не посрѣщашъ слънцето, животъ нѣма да имашъ. Нѣмашъ ли животъ, отъ тебе нищо не може да стане. Още прѣди изгрѣвъ на слънцето човѣкъ трѣбва да бжде на кракъ, да получи дажбата си. Както ученикътъ трѣбва да влѣзе въ училището прѣди удрянето на звънеца, така и всѣки човѣкъ трѣбва да бжде на кракъ прѣди първия лжчъ на слънцето. Ако ученикътъ се излежава слѣдъ първия лжчъ на слънцето и се оправдава съ нѣкакво неразположение, той никога нѣма да свърши училище. Първиятъ

лжчъ е звънецътъ на живота. Ученикътъ трѣбва да е станалъ нѣколко минути прѣди явяването на този лжчъ. Става ли слѣдъ първия лжчъ, т. е. слѣдъ първия звънецъ на живота, това не говори въ негова полза. Прѣди още да е ударилъ звънецътъ, ученикътъ трѣбва да е напълно готовъ, да посрещне своя изтокъ. Само така той ще има разположение да възприеме енергиитѣ на слънцето. Който знае врѣмето, когато слънцето изгрѣва, както и посоката, отъ която изгрѣва, той ще се ползува отъ него. Не знае ли това нѣщо, и на Хималаитѣ да се качи да посрѣща слънцето, пакъ нѣма да се ползува отъ енергиитѣ му. Ако човѣкъ знае законитѣ на разумната природа, той ще бжде въ положението на ученикъ, който е научилъ добръ материала на отдѣленията и минава въ прогимназията. Като научи материала на прогимназията, минава въ гимназията, а оттамъ въ университета. Който свърши университета, той може да ходи въ отдѣленията, въ прогимназиитѣ и въ гимназиитѣ, да слуша, какъ учителитѣ прѣподаютъ по новитѣ методи. Нищо унижително нѣма въ това, единъ вишистъ да ходи въ училищата, да слуша, какъ учителитѣ прѣподаютъ. Основниятъ курсъ е университета съ четири факултета, прогимназията — съ три факултета, гимназията — съ петъ факултета. Правилно би било, както основното образование продължава четири години, така да бжде и прогимназиалното, гимназиалното и университетското. Слѣдователно, въ 16 години човѣкъ трѣбва да завърши своето образова-

ние въ училищата на земята. Числото 16 показва, че човѣкъ трѣбва да свърши 16 факултета, за да разпръсне всичката тъмнина или невѣжество отъ главата си. Да свършишъ тия четири факултета, това подразбира да работишъ, да се трудишъ, а не да седишъ подъ крушата и да чакашъ нѣкой плодъ да падне направо въ устата ти. Мнозина чакатъ да излѣзе вѣтръ, да разтърси крушата, та плодътъ ѝ да падне прѣдъ тѣхъ. Тѣ искатъ да постигнатъ нѣщо безъ усилия. Ако се качимъ на крушата, може да си откъснемъ една-две круши. Обаче, ако я разтърсимъ, могатъ да паднатъ всичкитѣ круши.

Сега трѣбва да се направи вжтрѣшенъ прѣводъ, какво означава капането на крушитѣ въ човѣшката мисълъ. Трѣбва да се направи вжтрѣшенъ, а не външенъ прѣводъ. Външнитѣ процеси иматъ различенъ произходъ отъ вжтрѣшнитѣ. Външниятъ свѣтъ е сборъ отъ символи, чрѣзъ които трѣбва да се изучава вжтрѣшния свѣтъ. Когато човѣкъ огладнѣе, той трѣбва да отиде при крушата, да си откъсне една круша, да я разгледа, да ѝ се порадва и слѣдъ това да я изяде. Послѣ ще благодари на Бога за крушата и за това, че е направилъ връзка съ нея. Като направи връзка съ крушата, той ще научи единъ методъ на работа. Като научи този методъ, той ще отиде да работи между лошитѣ хора въ свѣта.

Питамъ: какво прѣдставятъ лошитѣ хора? Лошиятъ човѣкъ е подобенъ на камѣкъ, който каменарътъ всѣки день обработва съ

чука и длетото си: тукъ удари съ чука си, тамъ удари, или тукъ откърти отъ камъка, тамъ откърти, докато свърши нѣкаква работа. Той не може да изкърти цѣлата канара, но поне частъ отъ нея. Нѣкой казва: трѣбва да се изправятъ лошитѣ хора. Ако всички лоши хора се изправятъ, тогава ти нѣма да имашъ работа и ще те уволнятъ като каменаръ. Радвай се, че има много камъни въ свѣта, да иматъ каменаритѣ работа. Лошитѣ хора сж каменни кариери, срѣщу които трѣбва да отивате съ чукъ. Ако отивате при тѣхъ безъ чукъ, тѣ ще ви ухапятъ. Тѣ сж много хапливи. Камънитѣ не искатъ да знаятъ за човѣка, тѣ могатъ да строшатъ ржцѣтъ, краката, главата му, безъ да се замислятъ за него. Съ тѣхъ трѣбва да се работи внимателно. Отивате ли при лошитѣ, при хапливитѣ хора, трѣбва да имате голѣми лостове и чукове. При това чуковетѣ трѣбва да бждатъ добръ закрѣпени. Не сж ли добръ закрѣпени, тѣ могатъ да отскачатъ и да ви ударятъ.

Питамъ: що сж лостоветѣ? Лостоветѣ прѣдставятъ силната воля, силната мисль и силнитѣ чувства на човѣка. Значи, понѣкога човѣкъ ще работи съ огънь, а понѣкога — съ барутъ. Че щѣло да пука отъ врѣме на врѣме, нищо отъ това. Обаче, когато камънитѣ започнатъ да пукатъ, човѣкъ трѣбва да бѣга, да се скрие нѣкъждѣ. Той ще си направи една дупка, ще се скрие въ нея и ще слуша, какъ пукатъ камънитѣ. Който седи близо до тѣхъ и чува, какъ пукатъ, той трѣб-

ва да вземе мърки, на върме да офейка. Кой офейква? Ученикът, който не знае урока си, офейква. Който има да плаща нѣкаква полица, а не може да я изплати, офейква. Който направи нѣкакво прѣстѣпление, и той офейква. Всички хора трѣбва да бждатъ изправни въ задълженията си, да не офейкватъ. За тази цѣль отъ думата „офейква“ ще се извади буквата „о“ и ще остане само думата „фейка.“ Тази дума означава още фей, фея. Фея подразбира сѣщество, което играе на колело, т. е. цѣль денъ се върти, върши нѣкаква работа. Така се върти и домакинята около тенджерата. Тя вземе лъжицата, тури я въ тенджерата, разбърка яденето. Послѣ, извади съ лъжицата малко отъ яденето, погледне го отдалечъ, а слѣдъ това го приближи до устата си, опитва го на вкусъ. Казватъ: проста работа е готвенето. Не, като влѣза въ единъ домъ, приятно ми е да гледамъ, какъ готвятъ. Домакинята върти лъжицата, разбърква яденето, а азъ чета. Отъ въртенето на лъжицата азъ знамъ вече, какъ живѣятъ хората въ този домъ, дали сж въ миръ, или не. Когато видя единъ впрегнатъ волъ, азъ знамъ вече, какво нѣщо е впрѣгането. Когато нѣкой каменаръ чука камъни, азъ се спирамъ прѣдъ него, но на едно почтено разстояние, да не ме засегне нѣщо отъ камъни-тъ. Наблюдавамъ, какъ този човѣкъ чука камъни и изучавамъ, какво нѣщо сж тѣ.

И тъй, стремете се да дойдете до онова дълбоко разбиране, да видите, какво Богъ е вложилъ въ всички нѣща. По този начинъ

це намѣрите вжтрѣшната връзка между тѣхъ. Намѣрите ли тази връзка, радвайте се. Не мислете, че можете и безъ тази връзка. Всички връзки между нѣщата могатъ да изчезнатъ, обаче, една връзка само не може да изчезне. Тя е връзката на любовта, най-важната отъ всички връзки. Връзката на любовта е разумна връзка. Казвате: опасно нѣщо сж връзките. Не, не сж опасни връзките. Кога не сж опасни? — Когато човѣкъ самъ прави връзки и самъ ги развързва. Който дохожда при насъ, той самъ се вързва; единъ день той самъ ще се развърже. По-добрѣ е човѣкъ самъ да прави връзка, т. е. самъ да се вързва. Защо? — Защото, ако ние го завържемъ, може да се случи да забравимъ, че сме го вързали, и той ще седи цѣлъ день вързанъ, да чака нѣкой да го развърже. Който самъ се е вързалъ, той има сила и самъ да се развърже.

Слѣдователно, не казвамъ, че не трѣбва да се правятъ връзки, но съзнателни връзки трѣбва да се правятъ. Човѣкъ не трѣбва да оставя други да го вързватъ и послѣ да очаква да го развързватъ. Не е въпросътъ да се плаши отъ връзки, но той трѣбва да прави разумни връзки. Дойде нѣкой, започне да ти чете една своя книга, а ти слушашъ. Това е връзка между васъ. Обаче, връзката ще бжде правилна, ако слѣдъ това вие започнете да му четете нѣкоя своя книга, а той да слуша. Обаче, рече ли само той да чете, а вие прѣзъ всичкото врѣме да слушате, тази връзка не е правилна. Прѣди всич-

ко, той ще се умори отъ четене. Тъй щото, ако той чете, вие ще слушате; послѣ вие ще четете, а той ще слуша. Сжщото се отнася и при правене на добро. Нѣкой направи едно добро, послѣ трѣбва да почине малко, да види, какъ другитѣ правятъ добро. Докато азъ правя добро, мене ще гледатъ; щомъ прѣстана да правя добро, ще гледамъ, какъ другитѣ правятъ добро. Забѣлѣжете, когато видниятъ цигуларь свири дълго врѣме, той прѣстава да свири и изпитва удоволствие да слуша другъ нѣкой цигуларь. Като слуша други цигулари, той все ще намѣри нѣщо специфично у тѣхъ, отъ което може да се възползува. Ако мисли, че всичко е придобилъ, той е на кривъ пжтъ. Така мислятъ глупавитѣ хора. Веднѣжъ живѣешъ на земята, ти имашъ нужда отъ водата, отъ въздуха, отъ свѣтлината, отъ вѣтъра, отъ всички растения, животни, хора и т.н. Щомъ видите круши, вие веднага ги заобиколите, искате да си купите. Нѣкой казва: круши сж това! Не, връзки сж това. Когато видите круши, ябълки, сливи и други плодове, радвайте се, защото имате възможностъ да направите връзки съ тѣхъ. Съзнавате ли това нѣщо, вие благодарете на Бога за всичко, което ви е далъ. Хапнете ли една круша, кажете: Господи, благодаря за хубавата круша, която си изпратилъ на земята. Изпращай ни повечко отъ тѣхъ, да си хапваме и да благодаримъ за това благо. Щомъ изядете крушата, трѣбва да я турите на най-хубавото мѣсто въ себе си. Така трѣбва да мислите и да постѣпвате.

Съвременнитѣ хора искатъ да бждатъ щастливи. Всѣки може да бжде щастливъ, ако знае да мисли, да чувствува и да постѣпва правилно. Това сж три елементарни правила, три елементарни врѣзки, които пѣкъ сѣставятъ цѣла наука. Тази наука се сѣстои отъ три факултета, които всѣки трѣбва да свърши. Тѣй щото, каже ли нѣкой, че иска да бжде щастливъ, подразбирамъ, че той трѣбва да мисли, да чувствува и да постѣпва правилно. Това е единъ завършенъ резултатъ. Засега човѣкъ може да бжде щастливъ на земята само за моментъ. Той не е дошълъ още до постоянното, до непрѣривното щастие. Нѣкой има хубава дреха, той е доволенъ, чувствува се щастливъ. Не мине много врѣме, дрехата остарѣе, скжса се, той е недоволенъ вече, чувствува се нещастенъ. Това е мимолетно щастие. Такова е щастieto, съ което хората на земята постоянно се обличатъ.

Казвамъ: прѣдставете си, че единъ день природата ви облѣче, както облича животнитѣ, съ най-хубави костюми, украсени съ диаманти и брилянти. Вие се поглеждате, радвате се на своитѣ красиви костюми. Обаче, изгрѣе ли слънцето, вие изгубвате тѣзи костюми и започвате да скърбите и казвате: дѣ отидоха нашитѣ хубави костюми? Вие не трѣбва да скърбите, защото втория день тя ще ви облѣче въ другъ костюмъ. Стига да имате врѣме, природата е готова отъ сутринъ до вечеръ да ви облича, въ колкото костюми желаете. Тя може да ви облича и съблича всѣки день, но нѣкога ще ви дотегне това и

ще заспите. Значи, слѣдъ като природата ви е обличала въ много костюми, вие заспivate, защото нищо не сте разбрали отъ това обличане. Вие спите и си почивате отъ обличане и събличане на костюми. Отъ сутринъ до вечеръ слънцето ви е обличало и събличало, като ви е питало: кой костюмъ искате да облѣчете? Казвате: не съмъ рѣшилъ още, трѣбва да си помисля. Това е нова философия, ново схващане на Божествения Духъ. Тази философия тепърва трѣбва да се разработи. Тя прѣдставя сѣмка, която може да се посѣе. Посѣе ли се въ земята, слѣдъ 10—12 години тя ще даде плодъ. Божественитѣ дървета даватъ плодъ на 12-та година отъ посаждането си.

„Ако не прѣбжде нѣкой въ мене, изхвърленъ бива вънъ, както лозената прѣчка, и изсъхнува; и събиратъ ги, та ги кладатъ на огъня и горятъ“.

„Ако прѣбждете въ мене, и думитѣ ми прѣбждатъ въ васъ, каквото искате, ще просите и ще ви бжде“. Въ този стихъ има три връзки, безъ които нищо не се постига. „Ако прѣбждете въ мене“ — първата връзка. „И думитѣ ми прѣбждатъ въ васъ“ — втората връзка. „Каквото искате, ще ви бжде“ — третата връзка. Който чете този стихъ, той трѣбва да обръща внимание на тѣзи връзки. Запримѣръ, ученикътъ седи на чина, а учителътъ му говори, прѣподава урокъ. Ученикътъ разбира и прави първата връзка. Слѣдъ това ученикътъ възприема тѣзи думи, насажда ги въ себе си и размишлява върху тѣхъ — той

прави втората връзка. Най-послѣ учителѣтъ дига ученика на урокъ, кара го да повтори онова, което му е прѣподалъ. Това е третата връзка.

„Въ това се прославя Отецъ ми, да приносяте много плодъ; и така ще бждете мои ученици“. Ако така разбирате Бога, Той ще прѣбжде въ васъ. Щомъ прѣбждва въ васъ, вие ще разбирате Неговата Мждростъ и ще Го славите. Ако не славите Бога, това показва, че сте невѣжи. Нѣкой казва: каква нужда има Богъ да Го славимъ? Ние трѣбва да славимъ Бога, за да покажемъ, че имаме връзка съ Него, че Го разбираме. Не сж ученицитѣ, които подигатъ учителя си, но славата на учителя зависи отъ това, какви ученици той е изкаралъ. Ако ученицитѣ му сж способни, и учителѣтъ минава за способенъ.

„Както Отецъ възлюби мене, и азъ възлюбихъ васъ; прѣбждете въ моята любовъ“. „Както Отецъ възлюби мене“ — първата връзка. „И азъ възлюбихъ васъ“ — втората връзка. „Прѣбждете въ моята любовъ“ — третата връзка.

„Ако държите моитѣ заповѣди, ще прѣбждете въ любовта ми, както съмъ азъ държалъ заповѣдитѣ на Отца си и прѣбждамъ въ Неговата Любовъ“. „Ако държите моитѣ заповѣди“ — първата връзка. „Ще прѣбждете въ любовта ми, както съмъ азъ държалъ заповѣдитѣ на Отца си“ — втората връзка. „И прѣбждамъ въ Неговата Любовъ“ — третата връзка.

„Тази е моята заповѣдь, да имате любовъ помежду си, както ви азъ възлюбихъ“. „Тази е моята заповѣдь“ — първата връзка. „Да имате любовъ помежду си“ — втората връзка. „Както ви азъ възлюбихъ“ — третата връзка.

„А азъ ви нарекохъ приятели, защото всичко, що чухъ отъ Отца си, явихъ ви го.“ Значи, Христосъ е направилъ връзка, за да изясни нѣщата. Безъ връзка нищо не се постига. Първата връзка ще бжде съ Бога. Втората връзка ще бжде съ Духа, който работи въ васъ. Третата връзка ще бжде съ вашето съзнание, за да можете да слушате и да разбирате. Имате ли тѣзи три връзки, каквото поискате отъ Бога, ще ви се даде. Този законъ срѣща потвърждение навсѣкждѣ въ живота. Ако шивачътъ ушие една хубава дреха на своя клиентъ, послѣдниятъ ще остане доволенъ и добръ ще му заплати. Обаче, направи ли той една малка погрѣшка на дрехата, клиентътъ остава недоволенъ и гледа да откъсне нѣщо отъ паритѣ, да не му плати, както е уговорено. Тѣй щото, правимъ ли нѣщата, както Богъ изисква, Той е готовъ да ни даде нѣщо повече отъ това, което очакваме. Ако не изпълнимъ волята Му, Той не дава и това, което е обѣщаль да ни даде. Колко благословения, колко обѣщания сж останали неизпълнени! Защо? Вие искате Богъ да бжде добъръ спрямо васъ, а разваляте цѣлата инсталация, която Той е направилъ. Дълго време трѣбва да мине, за да се

изправи тази инсталация, или отново да се направи. Тази инсталация прѣдставя вжтрѣшното разбиране у човѣка. Докато човѣкъ нѣма това дълбоко вжтрѣшно разбиране въ себе си, никакво Божие благословение не може да мине прѣзъ него. Мине ли Божието благословение прѣзъ една развалена инсталация, то ще изтече, безъ да се задържи, безъ да остави нѣкаква придобивка за човѣка.

„Свѣтътъ ако ви ненавиди, знайте, че мене по-напрѣдъ отъ васъ възненавидѣ.“ Не се безпокойте, че свѣтътъ ви счита за прости, за глупави хора и не ви оцѣнява, както трѣбва.

„Помнете словото, което ви азъ рекохъ: Не е рабътъ по-голямъ отъ господаря си. Мене ако изгониха, и васъ ще изгонятъ; ако сж държали словото ми, и вашето ще държатъ“. „Всичко това ще ви сторятъ заради моето име, защото не знаятъ тогосъ, който ме е проводилъ“. Съ други думи казано: не се безпокойте, че проститѣ, невѣжитѣ хора не ви оцѣняватъ. Не съжбявайте, че търговцитѣ на стари дрехи, „битпазарджиитѣ“ не искатъ да ви продаватъ стари, скжсани дрехи и обуща. Не купувайте стари дрехи, макаръ и евтино да ги продаватъ. Купувайте нови дрехи, макаръ и скжпи.

„Ако не бѣхъ дошълъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ не щѣха да иматъ; сега, обаче, за грѣховетѣ си извинение нѣматъ“. Сега и азъ, като говоря, искамъ да избегна всички отрицателни думи, да не хвърлятъ сѣнка въ съзнанието ви. Отрицателнитѣ думи

сж вехтории, които продаватъ на „битъ-пазаръ“. Човѣкъ не трѣбва да мисли за тия вехтории. Когато върви изъ улицитѣ и гледа, той не трѣбва да спира погледа си върху нѣща нечисти или стари. Щомъ има очи, нека спира погледа си върху хубави дървета, върху чисти извори, върху красиви, зрѣли плодове, върху хубави канари. Виждате нѣкой голѣмъ окалянъ камѣкъ — минете-заминете, не го питайте, защо и какъ се е окалялъ. Камѣнитѣ, канаритѣ, скалитѣ сж отлични актьори. Щомъ завали дѣждъ, тѣ започватъ да плачатъ. Не се спирайте прѣдъ тѣхнитѣ сълзи. Тѣ не сж истински. Канаритѣ могатъ да ви разправятъ, че сж пролѣли много сълзи, че иматъ голѣми страдания, но вие не имъ вѣрвайте. Тѣ никога не скърбятъ и не знаятъ, що е скръбъ. Искате ли да не скърбите, идете при канаритѣ. Тѣ ще ви научатъ, какъ да носите скърбитѣ си. Ако вашитѣ сълзи паднатъ на канаритѣ, и тѣ ще плачатъ. Не паднатъ ли сълзитѣ ви върху тѣхъ, и тѣ нищо не даватъ. Тѣ казватъ: който даде нѣщо отъ себе си, и ние ще му дадемъ; не даде ли нѣщо отъ себе си, и ние не даваме. Виждате, запримѣръ, положението на мъховетѣ. Тѣ работятъ съ хиляди години върху тия канари, дано изкаратъ нѣщо отъ тѣхъ, и едва ще получатъ нѣкакво микроскопическо благо за голѣмитѣ имъ усилия, за голѣмия трудъ. Мъховетѣ взиматъ своитѣ чукове, длета и отиватъ на борба съ канаритѣ. Години наредъ тѣ прилагатъ своитѣ химически срѣдства и като получатъ малко нѣщо, канаритѣ

имъ казватъ: достатъчно ви е това. Скържави сж канаритѣ. Много трѣбва да работишъ върху тѣхъ, за да получишъ малко.

Сега, знаете ли защо азъ проповѣдвамъ на канаритѣ? — За да не бждете скържави като тѣхъ. Сжществува слѣдниятъ законъ въ природата: два еднакви процеса произвеждатъ обратна реакция. Азъ похвалявамъ камънитѣ, че отъ толкова хиляди години тѣ държатъ въ себе си едно съкровище и никому не го даватъ. Тѣ сж банкери, които малко пари даватъ, но съ голѣми лихви. На глупави хора тѣ нищо не даватъ. Когато учени хора работятъ при канаритѣ и хлопатъ около десетина години усърдно надъ тѣхъ, най-послѣ канаритѣ казватъ: вижъ, на учени хора можемъ да дадемъ нѣщо. Канаритѣ иматъ една добра страна: своето никому не даватъ, а чуждото, което сж взели, даватъ. Слънчевата топлина, която сж погълнали прѣзъ деня, тѣ я даватъ, всѣки може да се ползува отъ нея. Ето защо, иска ли човѣкъ да приеме слънчева енергия отъ камънитѣ, нека седне върху тѣхъ да почива. Обаче, това трѣбва да става около обѣдъ, а не сутринъ или вечеръ. Който иска да възприеме слънчева топлина отъ камънитѣ, нека отиде по обѣдъ и седне върху тѣхъ да се разговаря. Той ще имъ даде угощение, но и тѣ ще му дадатъ угощение. Значи, гишето на камънитѣ е отворено само отъ 10 ч. прѣди обѣдъ до 2 ч. слѣдъ обѣдъ. Всѣко друго врѣме, тѣ взиматъ. Щомъ слънцето залѣзе, тѣ даватъ всичко, което сж приели отъ него,

а запазватъ своето, което, обаче, по никой начинъ не даватъ никому.

Слѣдователно, добрата страна на камънитѣ седи въ това, че тѣ даватъ всичко, което сж взели отъ слънцето. Чуждото даватъ, своето ревниво пазятъ. Вие можете да седите върху тѣхъ, да се мѣстите отъ камъкъ на камъкъ, тѣ въ нищо нѣма да ви прѣчатъ. Тѣ казватъ: седете, дѣто искате, но ще знаете, че никой нѣма да ви посрѣща и изпраща. Ние нѣмаме слуги на разположение. Когато пожелаете да си отидете, ние ще ви пожелаемъ добъръ часъ — нищо повече.

Това сж иносказателни думи, които вие трѣбва да прѣведете въ живота си. Въ Писанието се говори за Вѣчната канара, на която човѣкъ е поставенъ. Седнете ли на канаритѣ въ природата, тѣ казватъ: можете да седите, колкото искате; можете да плачете, да се радвате, това е ваша работа. Ако сте скръбни, за себе си сте скръбни; ако сте радостни, пакъ за себе си. Ние нѣмаме врѣме нито скърбитѣ ви да слушае, нито радоститѣ ви. Ние си гледаме работата. Ако сте дошли да вземете нѣщо, отъ своето нищо нѣма да ви дадемъ. Ако настоявате да искате нѣщо отъ насъ и продължавате още да седите, можемъ да ви дадемъ само отъ чуждото, което и ние сме взели. Отъ слънцето сме взели топлина, и на васъ можемъ да дадемъ отъ нея. Повече отъ това нищо не даваме. Камънитѣ сж добросъвѣстни. Това е тѣхна добра чѣрта, достойна за подражание. Тѣ сж проводници на слънчевата топлина. Бждете и вие проводници на

благата, които Богъ ви дава. Не задържайте Божиитѣ блага само за себе си. Нека тѣ постоянно текатъ прѣзъ васъ, та кой какъ мине, да се ползува отъ тѣхъ. Ако камънитѣ биха задържали слънчевата топлина въ себе си, тѣ биха се стопили, биха прѣстанали да сжществуватъ като камъни. На това основание, казвамъ: Божиитѣ блага, които минаватъ прѣзъ васъ, ще задържате въ себе си врѣменно, и веднага слѣдъ това ще давате — ще бждете като камънитѣ.

„Ако не бѣхъ сторилъ между тѣхъ дѣлата, които никой другъ не е сторилъ, грѣхъ не биха имали; но сега видѣха и възненавидѣха и мене, и Отца ми.“ Значи, тѣ не приеха знанието, което Христосъ донесе, за което ще понесатъ послѣдствията. Христосъ говори символично. Той иска да каже: човѣкъ трѣбва да обработва нивата си, ако иска да получи нѣщо отъ нея. На врѣме ще работи, за да получи на врѣме. Когато нѣкой пита, защо работата му не се е свършила както трѣбва, той трѣбва да знае, че причината за това се крие въ него. Той не е работилъ на врѣме и не може да получи на врѣме.

„А когато дойде Утѣшителтъ, когото азъ ще ви изпратя отъ Отца, Духътъ на Истината, който отъ Отца изхожда, Той ще свидѣлствува за мене.“ „Но и вие свидѣлствувате, защото отъ начало сте съ мене.“

И тъй, три изтока сж важни за човѣка: първиятъ изтокъ е изгрѣвътъ на физическото слънце. Вториятъ изтокъ е, когато слънцето се намира въ зенита си. Третиятъ изтокъ е

срѣднощъ. Послѣдниятъ, третиятъ изтокъ е на доброто. Иска ли човѣкъ да заякне въ доброто, той трѣбва да посрѣща този изтокъ. Тритѣ изтока образуватъ единъ тригълникъ. Изтокъ на физическото слънце прѣдставя правдата. Изтокъ на обѣдното слънце прѣдставя истината. Изтокъ на вечерното слънце прѣдставя доброто. Човѣкъ трѣбва да направи връзка съ тритѣ изтока. Съ други думи казано: човѣкъ трѣбва да направи връзка съ своитѣ мисли, чувства и постѣпки. При това, мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ му трѣбва да бждатъ хармонични. Обаче, хармоничнитѣ мисли, чувства и постѣпки сж резултатъ на нѣщо. Ако човѣкъ не посрѣща изгрѣва на физическото слънце, той не може да бжде здравъ. Този законъ е познатъ не само на хората, но и на всички живи сжщества. Ако човѣкъ не посрѣща изгрѣва на духовното слънце, връзката между чувствата му ще бжде разкжсана. И най-послѣ, ако човѣкъ не посрѣща изгрѣва на Божественото слънце, мислитѣ му ще бждатъ разпокжсани. Такъвъ човѣкъ непрѣменно ще боледува по единствената причина, че го мързи да става рано и се излежава, чака други да му донесатъ благата. Не, всѣки трѣбва самъ да си получи благото на деня. Ако ученикътъ не отива самъ на училище съ своята торбичка, той не може да придобие знание. Ако човѣкъ не отива самъ на нивата да оре, той гладенъ ще умре. Ако човѣкъ не отива самъ въ градината да бере зрѣлитѣ плодове, той нѣма да вкуси отъ тѣхъ. Нѣма по-приятно нѣщо отъ

това, човѣкъ самъ да посегне къмъ зрѣлия плодъ и да го откъсне.

Нѣкой казва: омръзна ни да оремъ. Нѣма ли да се свърши това оране, да се замѣсти съ друго нѣщо? Казвамъ: иде день, когато орането на нивитѣ ще се замѣсти съ по-приятна, съ по-деликатна работа, обаче, като процесъ то никога нѣма да изчезне. Когато хората прѣстанатъ да оратъ земята, тѣ ще оратъ своитѣ чувства. Когато прѣстанатъ да оратъ чувствата си, тѣ ще оратъ мислитѣ си. Тѣй щото, орането никога нѣма да прѣстане. Ако продължавамъ да разправямъ за орането въ по-високитѣ сфери, ще дойда до едно мѣсто, дѣто нѣщата ще станатъ за васъ неразбрани, понеже се отдалечаватъ. Казвате: какво ли ще е орането въ сърдечния и въ умствения свѣтъ? За да разберете орането въ висшитѣ сфери, на първо мѣсто вие трѣбва да научите орането на физическия свѣтъ. Орането на нивитѣ, копането на лозята, разработването на градинитѣ сж първата работа на физическия свѣтъ, която човѣкъ трѣбва да научи. Щомъ нивитѣ сж добрѣ изорани, лозята добрѣ разкопани, градинитѣ добрѣ разработени, а кжщитѣ и мостоветѣ добрѣ съградени, ние имаме единъ добрѣ уреденъ физически животъ. Щомъ складоветѣ и хамбаритѣ сж пълни съ резервенъ материалъ, физическиятъ животъ е добрѣ уреденъ. Дойде ли до духовния животъ, тамъ има по-голѣмъ редъ и порядъкъ. Качите ли се въ Божествения свѣтъ, въ свѣта на мислитѣ, тамъ редътъ и порядъкътъ е още

по-голѣмъ. Засега по-красивъ свѣтъ отъ умствения на може да се намѣри. Ако човѣкъ влѣзе въ умствения свѣтъ, той може да се захласне отъ това, което види тамъ. Той може да прѣкара въ този свѣтъ цѣли 250 години, а да мисли, че е стоялъ само двѣ минути. Речете ли да го бутнете, да слѣзе отъ този свѣтъ, той ще каже: моля ви се, не ме безпокойте, едва съмъ влѣзълъ, а вие ме карате да се връщамъ назадъ. Красивъ е умствениятъ свѣтъ.

И тъй, ние сме дошли на земята, да научимъ пжтищата на правдата, на истината и на доброто. Затова казвамъ: търсете пжтя на правдата, пжтя на истината и пжтя на доброто, отъ които слънцето изгрѣва. Който върви по тѣзи пжтища, слънцето всѣкога насрѣща му ще изгрѣва. Вървете по пжтищата, по които слънцето изгрѣва, ако искате да ходите винаги въ свѣтлина.

Сега, ще благодаримъ на Бога, че сме на планината при чистия въздухъ, при чистата вода и при изгрѣващото слънце. Ако искате да се ползвате отъ чистия въздухъ, качвайте се по върховетъ. Ако искате да се ползвате отъ чистата вода, ходете при изворитъ и оттамъ я носете. Водата е като дѣте, тя обича да я носятъ. Искате ли да придобие чистота, вода носете. Чистата капка вода е една чиста мисль. Ще благодаримъ на Бога за топлината на слънцето, за голѣмия конь, който прѣпуска всѣки день по небето и изпраща благословение на всички сж-

щества по лицето на земята. Ще благодаримъ на Бога за всички блага, които ни изпраща тукъ. И най-послѣ, ще благодаримъ на Бога за възможността, която ни дава, да вървимъ по третѣ пътя, отъ които слънцето изгрѣва.

*

12 августъ, 5 ч. с.

ПЖТЪ НА ЗАЗОРЕЯВАНЕ.

Ще прочета 4 гл. първо Послание къмъ Коринтянитѣ.

Размишление върху стиха: „Пжтьтъ на праведния е пжть на зазоряване“.

Нѣкой казва: въ кой пжть трѣбва да вървимъ? — Вървете въ пжтя на живота. — Кой е този пжть? Отговарямъ: пжтьтъ на живота е пжть, въ който доброто царува; пжтьтъ на живота е пжть, въ който любовта царува; пжтьтъ на живота е пжть, въ който правдата царува; пжтьтъ на живота е пжть, въ който истината царува; пжтьтъ на живота е пжть, въ който мъдростта царува.

И тъй, който иска да влѣзе въ Царството Божие, той трѣбва да върви въ този пжть. Той е пжтьтъ, въ който върви всѣка душа и всѣки духъ. Щомъ изгубишъ пжтя си и искашъ да го намѣришъ, спомни си за доброто, за любовта, за правдата, за истината и за мъдростта. Спомнишъ ли си за доброто, ти си при вратата на този пжть; спомнишъ ли си за любовта, ти си въ самия пжть; спомнишъ ли си за правдата, ти пжтувашъ вече съ благоговѣйни крачки, за да извървишъ този пжть; спомнишъ ли си за истината, ти ще бждешъ свободенъ въ пжтя; спомнишъ ли си за мъдростта, ти ще имашъ знанието което пжтьтъ съдържа въ себе си.

Слѣдователно, иска ли човѣкъ да намѣри този пѣтъ, той трѣбва да направи едно малко усилие. Кое е най-малкото усилие? Най-малкото усилие, което човѣкъ може да направи, е да драсне една клечка кибритъ. Отъ драсването на тази клечка зависи, ще имате ли свѣтлина, или не. Отъ най-малкото усилие ще се яви свѣтлина. Казвате: какъ да позная истината? Ще драснешъ клечката, и свѣтлината веднага ще се яви. Какъ да драсна клечката? — Съ най-малкото усилие, съ допиране клечката до кутията, безъ да я махашъ изъ въздуха. Не си ли въ този пѣтъ, съ години наредъ можешъ да махашъ клечката изъ въздуха, тя пакъ нѣма да се запали. Когато въ положителния животъ се случватъ страдания, това показва, че нѣкой духъ отъ невидимия свѣтъ иска да драсне клечка кибритъ. — Азъ много пострадахъ отъ това драсване. — Нищо не сте пострадали, една малка рѣзка се е образувала. Слѣдъ това прѣзъ цѣлия день ще имате на разположение огънь, ядене, ще ви е приятно. Какво отъ това, че сте имали едно малко страдание? Малкитѣ страдания се заплащатъ съ бждещитѣ блага.

Казвате: ние искаме да бждемъ чисти, да не страдаме. Прѣдставете си, че имате една хубава книга, съ скжпа, красива подвързия. Вие искате да я четете, но тя казва: не искамъ да ме пипа никой. Искамъ да остана чиста, света, каквато съмъ, затова не позволявамъ да ме пипатъ. — И това може. Тази книга ще запази чистотата си, но никой нѣма да я търси. Щомъ една книга е за че-

тене, тя все ще се нацапа, но поне разумно да се цапа. Тя ще изгуби чистотата си, но въ нея ще се вложи нѣщо разумно. Ако книгата се стреми да запази чистотата си и на никого не е полезна, това говори за механическо разбиране на чистотата. Кой какъ отваря листата на нацапаната книга, ще чете грѣховеѣ ѱ, но въ тѣхъ ще вижда и мѣдри работи. Ако книгата остане чиста, тя ще бѣде лишена отъ мѣдростъ. Ако се нацапа отъ употребление, тя ще съдържа мѣдростъ въ себе си, ще има цѣнни придобивки. Отъ двѣтѣ положения кое е за прѣдпочитане? Да се нацапа човѣкъ, това не значи да се боядиса. Бояджилѣкътъ не е наука, нито изкуство. Цвѣтята, запримѣръ, не сѣ боядисани. Тѣ сѣ оцапани само. Значи, има два вида нацапване: едното нацапване се нарича боядисване, а другото — разумно нацапване. Отъ боядисването никой не може да се ползува, а отъ разумното нацапване всѣки чете и прониква въ мѣдроститѣ на живота. Ахо хиляди хора могатъ да четатъ отъ една разумно нацана книга, тѣ ще видятъ, какъ Божиитѣ дѣла се прославятъ. Мине единъ човѣкъ покрай тебе, отвори книгата ти, чете. Мине втори, чете. Мине трети, четвърти, пети, всички четатъ, интересуватъ се отъ тази книга. Най-послѣ и ти казвашъ: чакай да видя, какво интересно има въ моята книга. Гледамъ, всички четатъ, назъртатъ въ нея. Отваряшъ книгата си, започвашъ да четешъ, и ти се заинтересувашъ отъ нея. Ще четешъ, ще изучавашъ собствената си книга и ще кажешъ: колко хубави рабо-

ти имало въ моята книга! Досега азъ не знаехъ това.

Казвамъ: иска ли човѣкъ да намѣри истината, нека чете и изучава себе си. Този е начинътъ, по който истината може да се намѣри. Мнозина търсятъ истината вънъ отъ себе си, но не я намиратъ. Други искатъ да намѣрятъ истината по пътя на чистотата, но и така не я намиратъ. Не търсете чистота въ себе си. Само Богъ е чистъ. Чисто е само Вѣчното Начало, което е създало свѣта. Никой не може да внесе и най-малката нечистота въ Бога. Какво може да направи една муха на Монъ-Бланъ или на Монъ-Евересъ? Никакво плюене на мухата не е въ сила да накръпи тѣхната чистота. Когато нѣкой мисли, че свѣтътъ или животътъ може да се оцапа, той не разбира законитѣ. Да се оцапа животътъ, това е равносилно да се оцапа нѣкой високъ връхъ отъ мухата. Следователно, мислите ли за чистотата, мислете за Бога. Само Богъ е чистъ. Тази е една отъ основнитѣ идеи, която постоянно трѣбва да държите въ ума си. Намѣрите ли нѣкакво противорѣчие въ нея, знайте, че то е въ самитѣ васъ. Всѣко противорѣчие се дължи на нѣкакво неразбиране. Неразбирането пъкъ се дължи на външното разглеждане на нѣщата. Искат ли човѣкъ да разбере нѣщо, той трѣбва непременно да го разглежда най-малко отъ двѣ страни: външно и вътрѣшно. Кажете ли човѣкъ, че цѣлиятъ свѣтъ е оцапанъ, той върви по ума на мухата, която мисли, че е оплюла и нацапала всичко. Този човѣкъ не е уменъ.

Дойде мухата и казва: азъ опетнихъ всичко, нищо чисто не остана въ свѣта. Тази е първата лъжа на мухата. Що е мухата? Тя е дяволътъ, който заблуждава хората. Който лъже, който убива, той е подобенъ на муха.

Нѣкой казва: ще ме убиятъ. Чудни сж хората! Кой ще те убие? Никой не може да те убие. — Ама ще ме обератъ. — Никой не може да те обере. Прѣди всичко, може ли муха да убие или да обере човѣка? Какъ може муха даобере човѣка, когато тя нѣма грѣбъ, на който да носи откраднатитѣ вещи? Мухата дойде при човѣка и го заблуждава, че кара слѣдъ себе си цѣла кола, въ която туря откраднатитѣ вещи. Тя лъже, а човѣкъ ѝ вѣрва и става муха, като нея. Той вѣрва, че тя може да носи земята на гърба си. Мнозина вѣрватъ въ това, но истината е, че мухата по никой начинъ не може да носи земята на гърба си. Онѣзи пѣкъ, които вѣрватъ въ силата на мухата, казватъ, че имало голѣми мухи. Не, нѣма голѣми мухи. Всички мухи сж малки. Въ този смисълъ злото не е нищо друго, освѣнъ муха или комаръ, който може тукъ-тамъ да ужили човѣка. Мухата те бодне нѣкждѣ, направи ти една малка дупчица, и ти цѣлъ день говоришъ за тази малка дупчица. Мине ли мухата край тебе, ти казвашъ: вижъ, какво ми направи тази муха. Нѣма какво да говорите за мухата, но вземете малко солъ и намажете мѣстото, дѣто ви е ухапала. Послѣ, хванете мухата, намажете и нея съ солъ и ще видите, че втори пѣтъ тя нѣма да ви жили. Тя ще се прѣвѣрне на солена

риба. Прилагайте този методъ и ще видите, какъ мухитѣ нѣма да ви хапятъ. Искате ли човѣкъ да не го жиятъ мухи и комари, той трѣбва да скрива ония мѣста отъ тѣлото си, които най-много се нападатъ. Тѣ сж най-важни мѣста, тѣ сж фронтове, които човѣкъ не трѣбва да оставя отворени. Ако сж отворени, той трѣбва да постави стража, която да ги пази. Затова, именно, Давидъ казва: „Господъ ми е задна стража.“ Значи, искате ли да се запазите отъ жилото на мухата, употребете соль. Сольта е само за мухи, които жиятъ. Освѣнъ съ соль, вие можете да повишите температурата на ржката си, че като дойде мухата да ви жили, да изгори жилото ѝ. И мухата вижда, че всѣка ржка не може да се жили. Въ този случай сольта е срѣдство, подобно на повишението на температурата.

Христосъ казва: „Ако сольта избезсолѣе, съ какво ще се осоли? Това подразбира: ако мисълта изгуби сольта си, какво струва тя? Когато човѣкъ изгуби сольта на своята мисль, той почва да се колебае и въ него става процесъ на гниене. Въ духовно отношение колебанието въ мислитѣ прѣдставя процесъ на гниене. Възъ основа на сжщия законъ, когато въ сърцето на човѣка става нѣкакво смущение, той пакъ се намира въ процесъ на гниене. Почне ли човѣкъ да се чопли, да се запитва, има ли любовь или не, има ли свѣтлина или не, грѣе ли слънцето или не, той вече се намира подъ тежкото влияние на гниенето въ себе си. Това сж философствувания, които недо веждатъ

човѣка на правъ пѣтъ. Слѣдъ всичко онова, което човѣкъ знае въ себе си, ще дойде нѣкой отвѣнъ да му доказва, има ли слънце, или нѣма. Какъ ще ми докаже това? Безъ всѣкакви доказателства, азъ казвамъ на този човѣкъ: вземи моята лупа, постави я надъ ржката си и я насочи срѣщу слънцето. Какво усѣщашъ?—Ржката ми изгорѣ. — Отъ какво? — Отъ слънцето. — Вѣрвашъ ли сега, че слънцето грѣе, свѣти и топли? Трѣбва ли да питаешъ на какво се дължи тази болка? Съврѣменнитѣ хора питатъ, кои сж причинитѣ за страданията. Казвамъ: страданията не сж нищо друго, освѣнъ съсрѣдоточаване на Божественитѣ лъчи върху насъ. Ако ние не сме готови да ги приемемъ, тѣ ни причиняватъ болка, страдание. Значи, отричаме ли Божественитѣ лъчи и въздѣйствието имъ върху насъ, тѣ ни причиняватъ болка. Питамъ нѣкой човѣкъ: ти вѣрвашъ ли въ Бога? — Не вѣрвамъ. Каже ли, че не вѣрва, азъ веднага турямъ лупата на ржката му и я насочвамъ срѣщу слънцето. — Охъ, страдания имамъ, болки имамъ. — Имашъ страдания, защото не вѣрвашъ въ Бога.

Казвате: какво нѣщо сж лъжа и истина и какъ можемъ да ги различимъ? Който лъже, той всѣки день олеква, губи по нѣщо отъ себе си. Който говори истината, той всѣки день придобива по нѣщо. Първиятъ може да се уподоби на човѣкъ, на когото храната всѣки день се намалява, и той отъ день на день олеква, губи отъ теглото на тѣлото си. Който

говори истината, той е подобенъ на човѣкъ, на когото всѣки день увеличаватъ храната и, въ края на краищата, къмъ теглото му се прибавя единъ малъкъ придатъкъ, съ по единъ грамъ. Слѣдователно, човѣкътъ на лъжата олеква по тегло, губи тежестъта си, а човѣкътъ на истината увеличава своята тежестъ. Ако прѣстанатъ да даватъ храна на човѣка, той ще стане сухъ, само кости и кокали, ще замяза на светия. Той всѣки день ще губи по малко отъ теглото си. Много такива светии има въ свѣта, но въпросъ е, дали тѣ сж истински светии. Ако светийството се заключава въ сухотата, всички умрѣли хора би трѣбвало да бждатъ светии. Така ли е въ дѣйствителностъ? Който върви въ Божия пжтъ, той не олеква, а напротивъ, по-тежъкъ става. Мисль, която олеква, не е права мисль. Обаче, мисль, която има тежестъ, тя се развива органически правилно. Чувство, което има тежестъ, то се развива органически правилно. Постжпка, която има тежестъ, тя се развива органически правилно. Слѣдователно, тежестъта е разуменъ процесъ.

Сега, азъ навеждамъ тия нѣща, за да не се безпокоите. Всички искатъ да знаятъ, какво нѣщо е истината. Много нѣща могатъ да се кажатъ за истината, но се изисква специфично врѣме и специфично състояние на съзнанието, за да може човѣкъ да я възприеме въ нейната абсолютностъ. Съврѣменнитѣ хора не могатъ да възприематъ истината, защото умоветѣ имъ сж заныти съ редъ странични въпроси. Тѣ не сж свободни още. Има

нѣща, отъ които тѣ трѣбва да се освободятъ. Господаритѣ имъ сж ги натоварили кое съ дърва, кое съ вжглища и съ редъ още нѣща, вслѣдствие на което не сж свободни да се занимаватъ съ въпроса за истината. Въ първо врѣме тѣ трѣбва да разтоварятъ съзнанието си, да се освободятъ отъ ненужния баластъ.

И на васъ казвамъ: искате ли да ви говоря за истината, първо трѣбва да отидете на езерото да се измиете, послѣ да се нахрани-те добрѣ и тогава само мога да ви говоря. Иначе, седи нѣкой, слуша да му се говори, а мисълта му тежи, спѣва го. Съ какво сте натоварени, нѣма да разправамъ. Всѣки самъ знае, съ какво е натоваренъ, а при това всѣки иска да се разтовари. И наистина, човѣкъ трѣбва да се разтовари отъ непотрѣбното, да остане въ него само Божественото, което Богъ е вложилъ първоначално още. Що се отнася до вашитѣ стари господари, нѣма защо да ги жалите. Нека фалиратъ най-послѣ. Дърва, вжглища нѣма да имъ носите, нека се грѣятъ на слънце. Деньтъ е хубавъ, топълъ, и безъ гориво могатъ да минатъ. Ама тѣ били научени да си попияватъ малко, да си похапватъ добрѣ, да се обличатъ хубаво. Какво отъ това? Вие нищо вече не трѣбва да имъ носите. Врѣме е и тѣ да се заематъ за работа. Вие пъкъ се обърнете къмъ себе си, работете за вашето освобождение. Снемете самаритѣ отъ гърбоветѣ и юларитѣ отъ главитѣ си. Краката ви сж подковани съ копита. Извадете гвоздеитѣ на копитата и се освобо-

дете отъ тѣхъ. Хвърлете всички подкови, всички петала, освободете краката си. Днесъ, кой какъ мине, виждате го навсѣкждѣ окованъ. Той върви, а слѣдъ него чувате „трапъ-трапъ“ — окованъ е човѣкътъ. Така и доброто въ човѣка е подковано отдолу, но и то трѣбва да се освободи.

Нека остане у васъ мисълъта, че свѣтътъ е велико училище, създадено за хората, както и за всички живи същества, да учатъ. Вънъ отъ тази идея нищо не ви трѣбва. Ще дойде слѣдъ това нѣкой да ви казва, че трѣбва да му слугувате. Най-напрѣдъ човѣкъ трѣбва да слугува на Бога. Щомъ може да слугува на Бога, той ще слугува и на другитѣ хора. Ако човѣкъ не люби Бога, той на хората по никой начинъ не може да слугува. Люби ли Бога, заради любовта си къмъ Него, той ще слугува и на хората. Тѣй щото, дръжте въ ума си мисълъта, че свѣтътъ е велико училище, въ което сте дошли да учите. Никой нѣма право никого да лишава отъ благото, което Богъ му е далъ. Щомъ знае това, той трѣбва да пази, както своята свобода, така и свободата на своитѣ ближни. Всѣки трѣбва да пази своята вътрѣшна свобода, да бжде вътрѣшно свободенъ, да не допуска въ себе си никакви странични мисли, като тия на мухитѣ. Запримѣрь, нѣкои отъ страничнитѣ мисли на мухитѣ сж слѣднитѣ: обичатъ ли ме хората, или не? — Ако ти ги обичашъ, и тѣ ще те обичатъ. — Какво казватъ хората за мене? — Че откакъ си заелъ високъ постъ, подобрилъ си материалното си по-

ложение: направилъ си хубава къща, наредилъ си добръ дѣцата си и т. н. — Какво мисли мъжътъ ми за мене? — Мисли, че не си била вѣрна жена, че си имала много приятели и т. н.

Казвамъ: свѣтътъ съществува отъ хиляди години, но хората и досега още се убѣждаватъ едни други, че Богъ съществува, че има задгробенъ животъ и т. н. Мнозина вѣрватъ въ Бога, вѣрватъ въ задгробния животъ, но щомъ дойде една муха около тѣхъ, наплюе ги, тѣ се разколебаватъ и казватъ: всичко е до смъртта. Умре ли човѣкъ веднъжъ, съ него всичко се свършва. Това е философия на мухитѣ, но свѣтътъ не е създаденъ нито за мухитѣ, нито за казармитѣ, нито за театритѣ, нито за свещеници и проповѣдници, които постоянно рекламиратъ Бога, говорятъ за Него, говорятъ за задгробния животъ. Богъ не се нуждае отъ никакви реклами. Свѣтътъ е създаденъ за всички добри хора, които носятъ доброто, любовта, мъдростта, истината и правдата. Пита ли нѣкой, защо е дошълъ на земята, казвамъ: ти си дошълъ на земята да носишъ доброто, любовта, мъдростта, истината и правдата. Станешъ ли сутринъ, веднага кажи: Азъ съмъ дошълъ да нося доброто, любовта, мъдростта, истината и правдата. Слѣдователно, азъ съмъ дошълъ да донеса, да дамъ, но дошълъ съмъ още и да възприема. Какво да възприема? Дошълъ съмъ да възприема доброто, любовта, мъдростта, истината и правдата. Ще бждешъ ясенъ, кратъкъ, категориченъ и

ще видишъ, че никаква сила въ свѣта не е въ състояние да те разубѣди. Казвашъ : ами послѣ какво ще стане съ мене? — Щомъ си натоваренъ съ всички добродѣтели, чудеса ще ставатъ съ тебе.

Сега, ще дойде нѣкой да ви разтовари отъ всички добродѣтели и да ви натовари съ редъ непотрѣбни нѣща, за да ви направи свободенъ. Не, това не е никакво освобождение. Истинското освобождение седи въ това, да се разтовари човѣкъ отъ всички непотрѣбни нѣща, които нищо не му допринасятъ. Камъкътъ, дървото нищо не допринасятъ на човѣка. Обаче, натовари ли се съ доброто, съ любовта, съ мъдростта, съ истината и съ правдата, той вече разполага съ сили въ живота си. Съ тѣзи сили трѣбва да борава всѣки. Смисълътъ на сегашния животъ е да се освободи човѣкъ отъ непотрѣбното и да се натовари съ онова, което му дава сила, мощъ да расте и да се развива. Дойдатъ ли хората до тия сили, тѣ ще дойдатъ и до новата култура. Каква е била културата на народитѣ прѣди хиляди години, или каква е културата на мухитѣ, това не ни интересува. Ние се интересуваме отъ новата култура. Иматъ ли мухитѣ научни книги, иматъ ли желѣзници, аероплани? Колкото за аероплани, тѣ иматъ малки аеропланчета, крилцата имъ, но само за себе си. Тѣ сж умни, изобрѣтателни за себе си, не и за другитѣ. Можемъ ли да научимъ нѣщо отъ мухитѣ? Нѣкои естественици, като изучавали мухитѣ, натъкнали се на особенъ родъ мухи, които могли да летятъ съ

бързина 500,000 клм. въ часъ. Човѣкъ трѣбва да подражава тия мухи въ бързината на тѣхното движение и трѣбва даже да ги надминава. Днесъ, докато човѣкъ се намери да тръгне за нѣкъдѣ, мухата го изпрѣварила. Нѣкой проповѣдникъ тръгва за нѣкъдѣ, иска да проповѣдва на хората. Докато стигне на опрѣдѣленото мѣсто, мухитѣ отиватъ прѣди него, даватъ обявления, разправятъ, че такъвъ и такъвъ проповѣдникъ ще дойде. По този начинъ тѣ даватъ своитѣ афиши за или противъ този проповѣдникъ. Често и хората си служатъ съ подобни афиши, разпространяватъ различни, вѣрни и невѣрни слухове.

И тъй, основната мисль, която трѣбва да държите въ ума си е, че човѣкъ е дошълъ на земята въ велико училище, да учи. Той трѣбва да стане силенъ, да се освободи, да носи въ себе си силитѣ на доброто, на любовта, на мъдростта, на истината, на правдата и на знанието. Който носи тия сили въ себе си, той е истински човѣкъ.

Сега, ще прочета 11 стихъ отъ третото Послание на Йоана: „Възлюблени, не подражайвай злото, но доброто. Който прави добро, отъ Бога е; а който прави зло, не е видѣлъ Бога.“ Значи, който носи въ себе си доброто, любовта, мъдростта, истината и правдата, отъ Бога е. Отъ цѣлата глава този стихъ е най-важенъ, върху него трѣбва да се размишлява. Ако река да говоря много върху тия нѣща, повече ще се забъркате. За Битието нѣма какво да се говори. То само по себе си е добро. Всичко, което Богъ е създалъ,

е добро. Вие трѣбва да се стремите къмъ доброто въ свѣта — нищо повече. Що се отнася до страданията и до подобнитѣ на тѣхъ, тѣ сж врѣмenni нѣща. Тѣ се явяватъ и изчезватъ, тѣ сж изключителни положения. Защо и за какво сжществуватъ, днесъ вие не можете да си отговорите. Единъ день, когато завършите развитието си на земята, ще дойде при васъ единъ отъ виднитѣ професори и ще ви разходи по всички свѣтове, ще ви разкаже причинитѣ за всички страдания и спѣнки въ живота ви. Тогава вие ще се посмѣете на себе си и ще благодарите на Бога, че благополучно сте минали всичко.

Прѣдставете си, че вие сте студентъ въ университета и се явявате на изпитъ: отговаряте за шестъ, а професорътъ ви пише единица. Вие поглеждате професора си недоволено и цѣлъ день плачете за единицата. Професорътъ ви погледне, усмихне се и казва: този мой студентъ не може да разбере урока, който му прѣподавамъ съ тази единица. Той още не познава Бога, не познава силитѣ, които се криятъ въ него. Азъ му поставихъ единица, за да му покажа, че той има много да воюва въ живота. Искa ли да побѣди, да излѣзе герой, той трѣбва да познава единицата, въ която се криятъ всички сили за побѣда. Съ единицата всичко се побѣждава. Обаче, като не разбира значението на единицата, студентътъ казва: Скъжа ме професорътъ, пропаднахъ на изпита. Въ дѣйствителностъ е така. Който не разбира единицата, т. е.

Бога, той всъкога пропада. Който познава Бога, той получава на изпита шестъ. Числото шестъ не е число на илюзия, то означава поникналото сѣме. Та когато професорътъ поставя на студента си единица, а не шесторка, съ това той му казва: Докато не поникнешъ, не мога да ти туря шестъ. Щомъ поникнешъ, ще ти пиша шестъ. Съ други думи казано: щомъ кажешъ урока си добръ, ще ти пиша шестъ. За да научишъ урока си добръ, цѣла година трѣбва да работишъ, да учишъ, да седишъ заровенъ въ земята при тежки условия. Но единъ день, когато поникнешъ, ще получишъ бѣлѣжка шестъ.

Тъй щото, да повѣрвашъ въ Бога, значи да те посадятъ като сѣме въ земята. Щомъ поседишъ тамъ извѣстно врѣме, ти казвашъ: Господинъ професоре, познахъ, какво нѣщо е Богъ. Професорътъ погледне, види, че студентътъ е поникналъ и казва: Хайде, на добъръ часъ, издържа изпита си! Слѣдъ това започва разклоняването на поникналото сѣме. То дава стѣбло, листа, цвѣтове, докато най-послѣ даде и плодъ. Всички хора го обикалятъ и казватъ: Хубаво е това дърво. Добри плодове дава.

Сега, както виждамъ, вие искате още да ви се говори, да прѣлѣятъ чашитѣ. Всички хора искатъ, като купуватъ млѣко, напримѣръ, мѣрката да прѣлива. Споредъ правдата, така трѣбва да бѣде. Какъ мислите, вашитѣ чаши прѣлѣха ли, или още може да се налива? За днесъ толкова дадохъ овцетѣ. Утрѣ, като ги

издоимъ, ако има нѣкои чаши празни, ще ги долѣемъ.

Бждете днесъ бодри, весели, радостни, да завършите започнатата работа. Всички ще донесемъ по една - двѣ плочи, да свършимъ новата постройка.

13 августъ, 5 ч. с.

ОСТАВЕТЕ ДЪЦАТА.

Размишление върху стиха: „Глава на Твое-
то Слово е Истината.“

Ще прочета 18 гл. отъ Евангелието на
Лука, 16 ст.: „Но Исусъ ги привика и рече:
Оставете дѣцата да дохождатъ при мене, и
не ги възпирайте, защото на таквизъ е Цар-
ството Божие.“

Казвате: какво прѣдставятъ дѣцата въ
живота? — Дѣцата сж съединителнитѣ ниш-
ки въ живота. Слабото въ природата е съе-
динителна нишка. Когато хората казватъ за
нѣщо, че е маловажно, че нищо не струва,
тѣ трѣбва да знаятъ, че тъкмо отъ това сла-
бо, маловажно нѣщо зависи тѣхниятъ жи-
вотъ. То е съединителната нишка въ живота
имъ. Безъ тази съединителна връзка за го-
лѣми работи даже не може да се мисли.

И тъй, като се говори за дѣцата, мно-
зина разглеждатъ този стихъ буквално. Тѣ
взиматъ външната му страна. Обаче, външно
разгледанъ стиха, той още не обяснява исти-
ната. Подъ думата „дѣца“ Христосъ разбира
най-малката мисль, най-малкото чувство и
най-малката постѣпка, които се зараждатъ въ
душата на човѣка. Повидимому тѣзи най-мал-
ки величини сж слаби като дѣцата, отъ тѣхъ
нищо не може да се очаква; тѣ нѣматъ ни-
какво значение, но въ сжщностъ тѣ сж важни
съединителни връзки въ живота. Слѣдовател-

но, за тѣзи малки величини въ човѣка е казалъ Христосъ: „Оставете малкитѣ дѣца въ васъ да дохождатъ при мене, защото на тѣхъ принадлежи Царството Божие.“ И наистина, не може да влѣзе въ Царството Божие голѣмиятъ човѣкъ, съ съзнание за своя умъ и за своето сърце, който не се интересува отъ малкитѣ величини въ себе си. За онѣзи, които се силятъ да влѣзатъ въ Царството Божие, казвамъ: не прѣзирайте малката мисль, малкото добро, малкото любовно чувство, които се зараждатъ въ вашата душа. Мнозина гледатъ на малкото любовно чувство съ прѣнебрѣжение и казватъ: дребна работа е това! Тѣ разчитатъ на голѣми работи, безъ да знаятъ, че голѣмитѣ работи сж тежестъ за човѣка. Запитайте онзи голѣмъ, силенъ конь, какво е придобилъ, слѣдъ като е носилъ цѣлъ животъ голѣми, тежки товари? Запитайте крупния търговецъ, какво е придобилъ, слѣдъ като цѣлъ животъ е влизалъ въ голѣми прѣдприятия? Запитайте видния писателъ, какво е придобилъ, слѣдъ като цѣлъ животъ е писалъ велики работи? Всички голѣми животни и всички велики хора въ заключение биха казали, както Шекспиръ е казалъ нѣкога: „To be or not to be“, т. е. да съмъ или да не съмъ. Азъ бихъ прѣвелъ това изречение въ слѣдния смисълъ: да съмъ голѣмъ конь и да нося голѣмъ товаръ, или да съмъ малъкъ конь и да нося малъкъ товаръ? Да съмъ голѣмъ търговецъ и да се заемамъ съ голѣми прѣдприятия или да съмъ малъкъ търговецъ и да се занимавамъ съ малки операции? Да съмъ

великъ писателъ и поетъ и да пиша само грандиозни работи, или да съмъ малкъ писателъ и поетъ и да възпѣвамъ малкото въ живота?

Казвамъ: всичко седи въ приложението. Обикновено човѣкъ започва съ голѣми мисли, съ велики проекти, но въ края на краищата той завършва работитѣ си съ малки нѣща. Сжществува законъ на единство, споредъ който има тѣсна връзка между малкитѣ и голѣмитѣ нѣща. Казано е въ Писанието: „Азъ съмъ алфа и омега, начало и край на нѣщата.“ Голѣмитѣ мисли сж началото, малкитѣ сж краятъ. Ако голѣмитѣ мисли не се свържатъ съ малкитѣ, първитѣ нѣма да се реализиратъ. Слѣдователно, човѣкъ трѣбва да примирява въ себе си великитѣ пориви съ малкитѣ. Знае ли, какъ да ги примирява, той ще се ползува и отъ еднитѣ, и отъ другитѣ при възпитанието си. Понѣкога единъ малкъ поривъ, или едно малко желание може да направи такава важна връзка, че да спаси човѣка отъ голѣмо нещастие.

Какво правятъ съврѣменнитѣ хора? Тѣ често прѣнебрѣгватъ свои малки пориви, мисли и желания и слѣдъ всичко това очакватъ щастие, голѣми успѣхи и постижения. Нѣкоя млада мома фантазира, мечтае да дойде отнѣкъждѣ единъ царски синъ, възседналъ на конь, и да се ожени за нея. Единъ день тя рѣшава да избѣга отъ дома си и отива въ гората, съ надежда да дойде царскиятъ синъ, да я спаси. Обаче, какво излиза въ заключение? Тя отива въ гората, забърква пжтя и

дохожда да я спаси не царски синъ, възседналъ на конь, но овчарски синъ, възседналъ на магаре. Момата си казва: Отдѣ дойде този овчарски синъ? Азъ очаквахъ царски синъ, но останахъ излъгана. Тази млада мома се счита нещастна, защото не разбира дълбокия смисълъ на нѣщата. Като не разбира, тя криво го тълкува и съ това се натъква на редъ нещастия. Въ случая, магарето прѣдставя царския синъ, когото момата очаква, а овчарскиятъ синъ прѣдставя малкото, красиво чувство, което е възседнало царския синъ. Вие можете да турите единъ скжпоцѣненъ камъкъ въ дървена кутия, а едно зрънце отъ леща въ златна кутия. Кое бихте прѣдпочели: скжпоцѣнния камъкъ въ дървената кутия или лещеното зрънце въ златната кутия? Разбира се, скжпоцѣнниятъ камъкъ струва повече отъ дървената кутия, както и златната кутия струва повече отъ лещеното зрънце, но ако прѣживявате една гладна година, отъ лещеното зрънце все пакъ може да сварите нѣщо, да уталожите глада си, когато златото и скжпоцѣнниятъ камъкъ не могатъ да ви помогнатъ. Лещеното зрънце може да се посади и въ нѣколко мѣсеца ще даде плодъ, който ще ви спаси отъ гладъ въ гладна година, а златната кутия и скжпоцѣнниятъ камъкъ никой не иска да купи. Отъ златната кутия можете да направите пръстени, обици и други украшения, но кой ще ги купи тогава?

Въ природата съществува законъ на единство, който се потвърждава навсѣкждѣ въ живота, въ науката, въ изкуствата. Запри-

мѣръ, ако разгледаме знанието, ще забѣлѣжимъ, че между всички негови части пакъ сжществува единство. Въ такъвъ случай истинско знание е това, което може да бжде украшение, помощъ, свѣтлина на човѣка. Знание, което не е нито украшение, нито свѣтлина, нито помощъ за човѣка, то е брѣме — нищо повече. Знанието е най-голѣмото благо, което Богъ може да даде на човѣка. Чрѣзъ него човѣкъ трѣбва еднакво да оцѣнява и голѣмитѣ, и малкитѣ мисли, чувства и постѣпки. При голѣмото си знание мѣдрецътъ еднакво цѣни и малкитѣ, и голѣмитѣ нѣща. Богъ еднакво цѣни и слънцето, и човѣка. Мощни сили крие слънцето, но Богъ му отдава сжщото значение, каквѣто и на човѣка. Човѣкъ казва: какво мога да направя азъ? Дѣ седи моята цѣна? — Твоята цѣна седи въ връзката, която можешъ да направишъ. Човѣшкиятъ умъ може да направи връзка между слънцето и земята. Хората сж дошли на земята, именно, затова, да направятъ тази връзка. Който не иска да направи тази връзка, той минава за голѣмецъ. Такъвъ човѣкъ обръща внимание повече на голѣмитѣ величини въ живота си, отколкото на малкитѣ. Той прѣнебрѣгва дѣцата, т. е. малкитѣ работи. Богъ туря тия голѣми хора нѣкъждѣ въ пространството, да се въртятъ като колела. Нещастieto на съврѣменнитѣ хора се дължи на ламтежа имъ къмъ голѣми работи, къмъ велики замисли.

Въ едно прѣдание отъ миналото земята се прѣдставя въ видъ на млада, красива мома, коя-

то Господъ искалъ да ожени за младъ, красивъ овчаръ. Тя казала: Господи, азъ не искамъ да се ожения за такъвъ простакъ. Азъ мечтая за нѣщо велико, за велики свѣтове. Ако дойде нѣкой царски синъ, за него ще се ожения. Богъ се съгласилъ да изпълни желанието ѝ и я оженилъ за царски синъ. Наскоро слѣдъ това тя родила синове и дъщери, всички прѣстѣпници. Земята се оженила за царски синъ, но и до днесъ се намира въ голѣми изпитания съ роденитѣ отъ него синове и дъщери. Тя съзнала положението си и често си казвала: Да бѣхъ се оженила за овчарския синъ! Съ него поне нѣмаше да имамъ такива голѣми изпитания, каквито днесъ прѣживявамъ. Не само тя, но и дѣцата ѝ до днесъ казватъ: Колко по-добрѣ щѣше да направи майка ни, ако бѣше се оженила за нѣкой по-простъ човѣкъ, безъ титла и безъ име, но да донесе щастие за цѣлия домъ. И наистина, за прѣдпочитане е овчарскиятъ синъ, който носи щастието въ себе си, отколкото царскиятъ синъ, който носи нещастieto.

Сега, това сж иносказания, върху които трѣбва да се размишлява. Човѣкъ се отказва отъ малкитѣ идеи, които Богъ е вложилъ въ него, за смѣтка на голѣмитѣ, които възприема отвънъ. Той иска да стане царъ, да бжде красивъ, богатъ, силенъ. И това не е лошо, но щастието не седи въ красотата, въ силата, въ богатството. Да бждешъ царъ, това още не е щастие; да бждешъ красивъ, това не е щастие. Когато момата е красива, всички я желаятъ. Щомъ всички хора едновременно

пожелаватъ едно и сѣщо нѣщо, тѣ носятъ нещастие. Въ такъвъ случай красивиятъ човѣкъ трѣбва да застане съ ножъ срѣщу хората, да се брани, да устоява своята собственостъ.

Та съществената мисль е, че човѣкъ не трѣбва да влиза въ противорѣчие съ своитѣ възгледи и да казва: напразно прѣкарахъ живота си. Толкова години изгубихъ, безъ да придобия нѣщо. Така не се говори. Бихъ желалъ да зная, какво разбирате, като казвате, че сте изгубили една година, напримѣръ? Въ една година земята се завъртва единъ пжтъ около слънцето. Значи, въ това врѣме тя е свършила много работа; тя е прѣдала най-малко по единъ урокъ на всѣки човѣкъ. Слѣдователно, когато нѣкой каже, че годината е минала напразно, азъ разбирамъ, че той не е могълъ да научи урока, който му билъ прѣподаденъ. Ако бѣше научилъ урока си, той щѣше да изпълни волята Божия и да получи едно малко благо. Една изгубена година прѣдставя една малка мисль, една връзка, която човѣкъ е прѣнебрѣгналъ. Щомъ е така, човѣкъ лесно може да спечели тази година. Какъ ще я спечели?— Като направи тази малка връзка, т. е. като не отхвърля малката мисль. Малкитѣ мисли изправятъ погрѣшкитѣ, а не голѣмитѣ. Затова, сгрѣшите ли нѣщо, идете при малкото, тамъ ще го изправите; изгубите ли нѣщо, идете при малкото, тамъ ще го намѣрите. Ето защо майката намира при дѣтето си това, кое-

то тя е изгубила. Какво е изгубила майката? — Любовта си. Всѣка жена, която е изгубила любовта си, трѣбва да стане майка, да роди дѣте, за да намѣри изгубената си любовъ. Защо се раждатъ дѣцата? — Да донесатъ изгубената любовъ на майка си. Защо идатъ малкитѣ мисли у човѣка? — Да му донесатъ изгубената любовъ. Малката мисълъ е малката свѣтлинка, която проблѣсва тукъ-тамъ въ тъмна и непрогледна нощъ. Вървишъ отчаянъ въ тъмна нощъ, объркалъ си пѣтя, но изведнѣжъ въ далечината нѣкъдѣ съзирашъ свѣтълъ лжчъ. Този лжчъ прѣдизвиква радостъ въ тебе, че си намѣрилъ пѣтя. Една малка свѣщъ въ тъмнината носи голѣма радостъ.

Сега, ние трѣбва да благодаримъ на Бога за малкитѣ нѣща, които служатъ на голѣмитѣ. Малкитѣ мисли, чувства и постѣпки, т. е. малкитѣ дѣца сж малкитѣ ангели, които слизатъ на земята да спасяватъ хората. Вземете, запримѣръ, голѣмъ човѣкъ ли бѣше Христосъ? Царъ ли бѣше Той? Имаше ли войска на разположение? Наричаха го Царъ Юдейски, че е дошълъ да спаси еврейския народъ, но първосвещеницитѣ, както и книжницитѣ и фарисеитѣ, казваха: Не искаме този човѣкъ. Махнете го, да си върви Той! Отъ Него нищо не може да се очаква. Той не може да бжде Месия. Така е, хората иматъ особени идеи. Тѣ очакватъ благата да дойдатъ оттамъ, отдѣто нищо не може да дойде. Азъ съмъ наблюдавалъ, какъ постѣпва нѣкоя мома, когато хвърли око на нѣкой левентъ

момъкъ. Тя го поглежда оттукъ-оттамъ, гледа ржцѣтъ, краката му и си казва: силенъ е този момъкъ. Той може да ми бжде подкрѣпа въ живота. Тя си мисли това, което не може да бжде. Азъ мълча, нищо не ѝ казвамъ, но се усмихвамъ и си мисля: какво дърво ще ядешъ ти отъ този здравъ и силенъ момъкъ! Първа ти ще опитаешъ неговитѣ здрави, мускулести ржцѣ. Слѣдъ една година срѣщамъ сжщата мома, вече женена за този младъ човѣкъ, и ми казва: Ахъ, много се излѣгахъ въ този човѣкъ! Прѣди да се оженимъ, той ми се виждаше добъръ човѣкъ, а какво излѣзе? Много лошо бие — бие и не мисли, че боли. Да знаехъ, че билъ такъвъ, не бихъ го взела.

Казвамъ: хубаво е великото, но е страшно. Малкото, слабото нѣма да си позволи да те бие, но голѣмото, силното и по три пѣти на день може да те бие. И когато нѣкой пита, кой е пжтътъ, по който можемъ да служимъ на Бога, отговарямъ: Любовта е единствениятъ пжтъ, по който човѣкъ може правилно да служи на Бога. Любовта е единствената Божествена сила, която се занимава съ най-малкитѣ величини въ свѣта. При това, любовта е онази мощна сила, която се занимава съ дреболиитѣ, на които никой не обръща внимание. Въ малкитѣ величини седи разврѣзката на всички трудни задачи; въ тѣхъ се криятъ тайнитѣ на живота. Дойде ли любовта, тя носи въ себе си всички изгубени нѣща.

И тъй, искате ли да бъдете силни, свържете приятелство съ малките, съ слабите; послѣ разработете идеята за любовта и я приложете въ живота си. Срѣщате едно малко дѣте, или единъ малоуменъ човѣкъ — не ги прѣзирайте. Вижте най-напрѣдъ отъ какво се нуждаятъ тѣ и веднага имъ се притечете въ услуга. Не прѣзирайте малкото, слабото въ себе си. Дойде ли въ ума ви една малка мисълъ, или въ сърцето ви едно нѣжно чувство, дайте имъ пжтъ, реализирайте ги. За въ бждеще тѣ ще ви донесатъ голѣмо благо.

Мнозина искатъ да знаятъ, ще бждатъ ли щастливи, или не, какъ ще свършатъ дѣцата имъ училище, ще се наредятъ ли добръ въ живота и т. н. За тази цѣль, щомъ чуятъ, че нѣкждѣ се явилъ гадателъ, тѣ веднага отиватъ при него да имъ прѣдскаже нѣщо. Той я ще имъ каже нѣщо, я не, но първо ще имъ поиска пари. Едно трѣбва да знаятъ всички хора: Богъ опрѣдѣля сждбата на хората — никой другъ. При това, сждбата на хората не е нѣщо фатално. Тя се опрѣдѣля споредъ тѣхните мисли, чувства и постѣпки. Следователно, никой не е въ сила да избави човѣка отъ собствената му сждба. Ако има нѣкой, който може да му помогне, това е той самъ. Какъ? — Като измѣни направлението на своите мисли, чувства и постѣпки. Щомъ измѣни мислитѣ, чувствата и постѣпките си, едновременно съ това и Богъ ще измѣни своите рѣшения къмъ него. Обаче, човѣкъ иска да станатъ нѣщата споредъ него-

витѣ желанія, безѣ той да направи нѣкаква жертва отѣ себе си. Не, ако човѣкъ измѣни своитѣ мисли, чувства и постѣпки въ правѣ смисълѣ, и Богѣ ще измѣни рѣшеніята си къмѣ него. Въ Стария Завѣтъ е казано: „Споредѣ вашитѣ мисли, чувства и постѣпки вѣчно ще ви отхвърля отѣ лицето си“. Слѣдѣ това евреитѣ съзнали своитѣ погрѣшки и се разкажали. Богѣ имѣ казалѣ: „Щомѣ се разкайвате, обърнете се къмѣ мене, и азѣ ще залича грѣховетѣ ви“. И обърнаха се тѣ, а Богѣ стана милостивѣ и благоутробенѣ къмѣ тѣхѣ.

Питамѣ: могатѣ ли да се простятѣ грѣховетѣ на човѣкъ, който никога не се разкайва? Съ други думи казано: може ли човѣкъ да яде въ гостилница, дѣто се готви най-лошо месо? — Не може. Тѣй щото, добритѣ мисли, чувства и постѣпки сѣ най-великото нѣщо, което човѣкъ може да направи и да даде. За тази цѣль човѣкъ трѣбва да подхранва въ себе си абсолютно чисти мисли, безѣ никаква користѣ. Нека той направи една маневра въ себе си, да си прѣдстави, че жертвува всичкото си имане за Господа, безѣ да очаква нѣщо. Или, нека нѣкой царѣ се опита да се откаже отѣ короната си и да трѣгне да проповѣдва за Господа. Колко пѣти този царѣ ще рѣшава и ще отлага и, въ края на краищата, може да го направи, може и да не го направи. Това е положението, въ което се намиратѣ всички хора. Лесно е да се откаже човѣкъ отѣ короната, ако той съзнава, че и безѣ корона е пакѣ царѣ. Всѣки

човѣкъ е царь за себе си, а има нѣкои хора, които и външно заематъ положение на царь. Обаче, трѣбва да се има прѣдъ видъ, че дѣто има царуване, тамъ има и задължения. Не е лесно положението на царя. Ако си царь на единъ народъ и можешъ да му покажешъ пѣтя на истината, ти ще бждешъ запалена свѣщъ за него. Докато не бѣше запалена свѣщъ за своя народъ, никой не те виждаше, но щомъ стана запалена свѣщъ, всѣки те вижда. Тогава и най-малката ти погрѣшка ще бжде забѣлѣзана отъ всички. Когато човѣкъ направи нѣкакво добро или само намисли да го направи, той веднага бива поставенъ на изпитания. Напримѣръ, нѣкой човѣкъ иска да го обичатъ хората, и той да ги обича. Но веднага ще го поставятъ на изпитание, заслужава ли той да го обичатъ и да обича. Всѣки е ималъ подобни опитности. Обичате единъ вашъ приятель, и той ви обича. Слѣдъ нѣколко години той намира нѣкаквъвъ дефектъ въ васъ и ви отхвърля — търси си другъ приятель. Защо? Всѣки човѣкъ търси нѣщо съвършено въ живота.

Единственото нѣщо, което човѣкъ не може да отхвърли въ живота си, това сж малкитѣ нѣща — дѣцата. Майката, напримѣръ, никога не може да отхвърли дѣцата си. Отхвърли ли дѣцата си, тя заличава своето майчинство — нищо повече. Ако човѣкъ отхвърли любовта отъ себе си, въ каквата форма и да е тя, той се лишава отъ радостта, отъ щастieto, отъ благата, които може да придобие. Всички тия нѣща едно по едно

го напушатъ. Който отхвърля любовта въ себе си, той се излага на най-голѣми страдания: животътъ му се обезсмисля, той става недоволенъ, тжженъ, мраченъ. Нѣкой казва: не зная защо съмъ толкова тжженъ. — Тжженъ си, защото си прѣзрѣлъ, защото си отхвърлилъ едно отъ малкитѣ дѣца на любовта. Отхвърлишъ ли едно отъ нейнитѣ дѣца, тя казва: щомъ се отказвашъ отъ моето дѣте, и азъ се отказвамъ отъ тебе. Любовта минава и заминава покрай тебе, отива си, а ти оставашъ съ своитѣ велики мисли и чувства. Слѣдъ всичко това ти ще разправяшъ, че служишъ на Бога, но хората не те обичатъ, не те разбиратъ и т. н. И това е възможно, но ако ти дѣйствително си въ съгласие съ великия Божи законъ — съ Любовта — ти не би се тревожилъ отъ това, дали хората те обичатъ, или не. Обаче, ако не си въ съгласие съ великия законъ на Любовта, и да те обичатъ хората, и да те уважаватъ, ти ще изпитвашъ вжтрѣшна тревога.

Сега азъ имамъ прѣдъ видъ вжтрѣшнитѣ състояния и отношения на хората, а не външнитѣ, защото послѣднитѣ почиватъ на правила, съвсѣмъ различни отъ тия, на които почиватъ вжтрѣшнитѣ. Силата на човѣка седи въ вжтрѣшното единство, което той може да създаде въ себе си. Къмъ това единство, именно, той трѣбва да се стреми. Това единство може да се постигне само чрѣзъ приложение на малкитѣ величини въ живота. Дадете нѣкому едно малко упражнение, но той казва: какво ще постигна съ това малко упражне-

ние? Какво отъ това, ако простра ржката си напрѣдъ или настрана? Ако писателятъ вземе перото въ ржка и каже, че нищо не може да напише съ това малко перце, наистина, той нищо нѣма да направи. Обаче, постоянствува ли, перото ще изпише цѣли редове и страници, ще създаде нѣщо хубаво. Ако писателятъ иска изведнѣжъ да създаде нѣщо грандиозно, той нищо нѣма да напише. Вижете, напримѣръ, какво върши човѣшкиятъ езикъ въ свѣта. Най-хубавитѣ работи сж казани все съ този малъкъ органъ. Спасението на свѣта зависи сжщо така отъ този малъкъ органъ. Започне ли да се движи този органъ, колкото малъкъ да е, той върши велики работи. Той смекчава, укротява, урежда редъ работи. Не по-малка работа вършатъ и клѣпачитѣ. Гледате ги, двѣ малки органчета, но безъ тѣхъ е невъзможно. На гледъ тѣ нищо не вършатъ, само се отварятъ и затварятъ. Тѣ сж пазители на очитѣ, прѣдпазватъ ги отъ прахъ, отъ мушици, отъ какви ли не поврѣди. Малки органи сж клѣпачитѣ, но важни. Хората не имъ обръщатъ внимание, обаче, тѣ не се докачатъ, и мълчаливо вършатъ работата си, вардятъ очитѣ.

Често съврѣменнитѣ хора се ржководятъ отъ амбиции и казватъ, че тѣ могатъ да тълкуватъ разни стихове отъ Евангелието. И духовнитѣ хора претендиратъ за сжщото. Казвамъ, обаче: отъ тълкуване до тълкуване има разлика. Има само единъ правъ начинъ на тълкуване. Ако е въпросъ за обикновено тълкуване, това всѣки може, както всѣки

може да каже, че $2 \times 2 = 4$. И философът казва, че $2 \times 2 = 4$, и малкото дѣте казва, че $2 \times 2 = 4$. И двамата получаватъ единъ и сжщъ резултатъ, но има разлика въ разрѣшението на тази задача. Разликата седи въ слѣдното. Ако влѣзете въ една градина съ философа и съ дѣтето, философътъ ще каже, че $2 \times 2 = 4$ и ще ви даде четири малки ябълки. И дѣтето ще каже, че $2 \times 2 = 2$, но то ще ви даде четири голѣми и хубави ябълки. Кой отъ двамата бихте желали да ви разрѣши въпроса: философътъ, който рѣшава задачата буквално и ви дава четири малки ябълки, или дѣтето, което ще ви даде четири голѣми, хубави ябълки?

Двама души спорятъ, кой има повече обичъ въ сърцето си. И единиятъ обича, и другиятъ обича, но повече обичъ има онзи, който, като е сметналъ, че $2 \times 2 = 4$, сжщеврѣменно е далъ четири хубави, зрѣли ябълки. Той смѣта по-добрѣ отъ първия.

И тъй, силата, величието на човѣка седи въ приложението на Божия законъ. Споредъ този законъ, човѣкъ трѣбва да постѣпва спрѣмо другитѣ хора така, както постѣпва спрѣмо себе си. Обаче, най-свършена постѣпка е тази, когато човѣкъ постѣпва спрѣмо другитѣ хора така, както Богъ постѣпва спрѣмо тѣхъ, т. е. както Богъ ги държи въ ума си. Въ ума на Бога всѣки човѣкъ заема опрѣдѣлено мѣсто. И най-малкото сжщество заема високо мѣсто въ ума на Бога. И каквото поиска то отъ Бога, молбата му се чува. Казва нѣкой: всѣки день се моля на Бога,

но ни гласъ, ни услышание. Защо? -- Защото този човѣкъ или не знае, какъ да се моли, или е прѣкъсналъ връзката на съобщение съ Бога.

Дванадесетъ души владици се събрали въ една гора да се помолятъ за нѣщо. Дълго врѣме се молили, но никакъвъ отговоръ не получили. Въ това врѣме покрай тѣхъ миналъ единъ простъ, благочестивъ селянинъ, който каралъ дърва съ магарето си за проданъ. Тѣ го спрѣли и му казали: Слушай, моля ти се, помоли се на Бога за уреждане на една важна работа. Той усърдно се помолилъ на Бога, и работата се наредила, както трѣбва. Значи, молитвата на простия човѣкъ била приета. Слѣдъ това владицитѣ се похвалили, че работата имъ се уредила благодарение на тѣхната молитва. Втори пжтъ тѣ пакъ се събрали да се помолятъ за нѣщо, но молитвата имъ пакъ не била приета. Този пжтъ дърварьтъ не дошълъ при тѣхъ, и работата имъ не се уредила. Колкото пжти дърварьтъ се молилъ на Бога, всѣкога получавалъ отговоръ на молитвата си. Колкото пжти владицитѣ се молили на Бога, ни гласъ, ни услышание.

Казвамъ: нѣма по-велико нѣщо за човѣка отъ това, да съзнава, че той заема въ ума на Бога едно почетно мѣсто. Съзнава ли това, щомъ се обърне къмъ Бога съ молба за нѣщо, молитвата му ще бжде приета. Ето защо, всички трѣбва да се стремите къмъ това, да бждете благоугодни на Бога и да заемате въ ума Му едно високо мѣсто. Този

трѣбва да бжде идеалътъ на всѣка душа. Той не може да се постигне съ плачъ и сълзи. Богъ не се нуждае отъ човѣшкитѣ сълзи и плачове. Искате ли да постигнете своя идеалъ, занимавайте се съ най-малкитѣ величини, отъ които Богъ е създалъ свѣта. За тази цѣль вие трѣбва свещено да държите въ душата си идеята за Бога. Никаква отрицателна мисль за Бога! Никакво отрицателно чувство къмъ Бога! Всичко, което Богъ е направилъ, не търпи никакво измѣнение, никаква критика. Дойдете ли до Божественото, дали го разбирате, или не, то всѣкога е право. Дойдете ли до Божественото, тамъ първо се дѣйствува, а послѣ се мисли. Ти искашъ да служишъ на Бога, но започвашъ да мислишъ, какво ще стане съ тебе, ако тръгнешъ въ този пѣтъ. Рѣшишъ ли веднѣжъ да служишъ на Бога, повече не мисли; ще те колятъ ли, ще те бѣсятъ ли, ще те рѣжатъ на парчета ли — за нищо не мисли. Всичко може да стане съ тебе, но въ края на краищата ще стане такова чудо, каквото хората никога не сж виждали. Ако Христосъ се боеше, Той не би дошълъ до възкресението. Той бѣше прикованъ на кръста, дѣто получи най-голѣмитѣ поругания, подигравки, че билъ Синъ Божи, че искалъ да спаси свѣта. Казваха Му: Ако, наистина, си Синъ Божи, слѣзъ отъ кръста, докажи това, за да те повѣрваме. Христосъ понесе всичко съ най-голѣмо смирение и любовъ. И въ послѣдния часъ въздѣхна дълбоко и каза: Отче, на Тебе прѣдавамъ Духа си. Да бжде волята Ти! Христосъ понесе на кръ-

ста най-голъмитѣ поругания, за което биде въздигнатъ: даде Му се всѣка властъ и на земята, и на небето. Съ Него се извърши това, което дотогава не бѣ ставало — Той възкрѣсна.

Сега много хора искатъ да вървятъ въ Божествения пѣтъ, но ако нѣматъ прѣдъ себе си живота на Христа, тѣ не биха могли да Го слѣдватъ. Казвате, че искате да живѣете за Бога, за ближнитѣ си. Можете да живѣете и за Бога, и за ближнитѣ си, но трѣбва да знаете, че ще дойдатъ поруганията, гоненията, подигравкитѣ. Вие трѣбва да сте готови да посрещнете тия изпитания. Така ли е днесъ? Срѣщате нѣкой Христовъ послѣдователъ, дигналъ шумъ, тревога, че му казали една обидна дума, че го засегнали съ нѣщо. Той казва: не зная, какво да правя вече. Станахъ негоденъ за нищо, никой не ме уважава, никой не иска да ме знае. — Ако си дошълъ на земята, за да те уважаватъ хората, ти си на кривъ пѣтъ. Ти не си дошълъ на земята да те обичатъ и уважаватъ, но да изявишъ Божиата Любовь. Слѣдъ това Богъ ще покаже своята Любовь къмъ тебе. И Христосъ е казалъ: „Както ме Отецъ ми възлюби, така и азъ ви възлюбихъ.“ Значи, вие първо ще изразите Божиата Любовь къмъ другитѣ, а послѣ Богъ ще изрази Любовта си къмъ васъ. Ако не можете да разберете Божиата Любовь, вие не можете да разберете и любовта на хората. Ще дойдатъ съмнѣния, колебания, редъ заблуждения, вслѣдствие на което малко ще научите, а много

врѣме ще изгубите. Едно трѣбва да се има прѣдъ видъ: за разбирање на една велика истина винаги трѣбва да търсите най-краткиятъ пѣтъ. Като казвамъ най-краткия пѣтъ, разбирамамъ правия пѣтъ за постижение. Слѣдователно, искате ли да се спасите, търсете правия пѣтъ.

Казвате: силни искаме да бждемъ. Искате ли да бждете силни, дайте възможностъ на Божията Любовь да се изяви чрѣзъ васъ. Проявите ли Божията Любовь, и животътъ ще се прояви. Докато животътъ още не е проявенъ, вие не знаете, какво може да излѣзе отъ васъ. Що се отнася до въпроса, какво ще стане съ васъ, оставете го други да го рѣшаватъ. Щомъ посадите житното зърно въ земята, то пита ли, какво ще стане съ него? То прѣдоставя този въпросъ на слънцето. Едно дѣте носи желждъ въ ржката си и го пита: Какво може да излѣзе отъ тебе? Желждътъ му отговаря: Ти ме посади въ земята и ме остави спокоенъ, а слънцето ще каже, какво може да излѣзе отъ мене. Слѣдъ сто години ела на това мѣсто и ще видишъ, какво е излѣзло отъ мене. Единъ Богъ знае, какво може да излѣзе отъ тебе. Ти си едно малко сѣменце, което Богъ посажда въ земята. Слѣдъ врѣме ти самъ ще видишъ, какво е излѣзло отъ тебе. Оставишъ ли се на хората, тѣ ще те прѣнасятъ отъ ржка на ржка, като малко дѣте, но отъ тебе нищо нѣма да излѣзе. Най-послѣ, Богъ, чрѣзъ малкото дѣте ще те посади въ земята, дѣто на слѣдната година ще израснешъ, ще цѣвнешъ и

плодъ ще вържешъ. Щомъ е така, дръжте се за малкитѣ дѣца, за малкитѣ, дълбоко скрити мисли и чувства въ васъ, за малкитѣ блага, които се раждатъ въ душата ви. Дръжте се за тѣхъ и не ги прѣзирайте, ако искате да имате Божието благословение. Богъ ще ви благослови не за това, което хората мислятъ за васъ, но за вашитѣ мисли, чувства и постѣпки. При това, Богъ ще ви благослови не за голѣмитѣ, за великитѣ ви мисли, чувства и постѣпки, които всички знаятъ. Той ще ви благослови за онѣзи малки, дълбоко скрити, потаени въ душата ви мисли, чувства и постѣпки, които никой не знае, никой не дозира. Богъ ще ви благослови за малкитѣ, за потаенитѣ, за непроявенитѣ сѣменца у васъ. За проявенитѣ нѣща вие сте получили вече заплатата си.

Сега, желая на всички да възкръснете, както Христосъ възкръсна. Обаче, докато дойдете до възкресението, желая на всички да бждете гонени, хулени, поругани, както Христосъ бѣше гоненъ и поруганъ. Желая на всички да бждете разпнати на кръста и да кажете: Господи, ако е възможно, нека ме отмине тази чаша. Ако не е възможно, да бжде Твоята воля! Безъ страдания, възкресение не може да дойде. Христосъ мина прѣзъ страдания, и хората ще минатъ. Ако майката страда, и дѣцата ще страдатъ. Ако дѣцата страдатъ, и майката ще страда. Азъ не съмъ за страданията, но има страдания неизбѣжни. Има нѣща, които могатъ да се отмѣнятъ, но има нѣща, които не могатъ да се отмѣнятъ.

Ще дойде день, когато всички мъчения, страдания ще изчезнатъ. Апостолъ Павелъ казва: „Днешнитѣ страдания не могатъ да се сравнятъ съ бждещата слава за онѣзи, които любятъ Бога“.

Мнозина казватъ: кой знае, дали е така, аминие да си поживѣемъ. — Дѣ сж всички ония, които сж мислили само да си поживѣятъ? — На гробищата. Тамъ ще намѣрите паметници на учени и прости, на богати и бѣдни, на млади и стари, които сж си поживѣли, както сж разбирали. Тамъ сж отишли всички велики хора, които сж били почитани и уважавани.

И тѣй, отхранвайте малкитѣ дѣца, които Богъ е възлюбилъ, ако искате пжтищата ви да бждатъ благоприятни и благоугодни на Господа.

*

14 августъ, 5 ч. с.

ЦѢННИ МИСЛИ ИЗЪ КНИГАТА НА ВЕЛИКИЯ ЖИВОТЪ.

Въ живота търси първо обвивката, послѣ — обвитото, слѣдъ това — сѣмката и най-послѣ — разумното.

При всички положения на живота разумното еднакво се проявява.

Туй, което мѣри, а само не се измѣрва, е разумното.

Мѣри съ разумното, което мѣри, а него не се труди да измѣришъ.

Не прѣяждай, за да не ти стане тежко.

Не прѣпивай, за да не се обезсмисли животътъ ти.

Не израствай повече, отколкото трѣбва, за да не се прѣчупишъ.

Не се лакоми за многото, за да не се огъне грѣбнакътъ ти.

Мжтна вода не пий; скжсани обуца не носи; върху глупавото не гради.

Когато пияниятъ говори, знай, че не той говори, а виното въ него. Досега виното не е казало нито една истина.

Въ живота твърдото търси повърхността, течното — наклона, въздухообразното — обема, а свѣтлината — простора.

Духътъ създава, душата съгражда, умътъ нарежда, а сърцето изтърсва.

Търси любовта, която не се придружава отъ умразата.

Търси правдата, която не се придружава отъ безправието.

Търси истината, която не се придружава отъ лъжата.

Търси мъдростъта, която не се придружава отъ заблудата.

Търси доброто, което не се придружава отъ злото.

Този е правиятъ пътъ за ученика, за вѣрващия и за посветения.

Този е пътътъ на вѣчното възходящо благо, което краси духа.

*

15 августъ, 5 ч. с.

ЩЕ СЕ ПРИЛОЖИ.

Ще прочета 150 Псаломъ.

Размишление върху стиха: „Търсете първо Царството Божие и Неговата Правда, и всичко друго ще ви се приложи“.

Човѣкъ трѣбва да има прѣдъ видъ едно важно правило въ живота си, а именно: иска ли да работи, да се прояви, той трѣбва да има единъ установенъ редъ въ работата. Иска ли човѣкъ да ходи, той трѣбва да спазва нѣколко условия: да има сили въ себе си, да има органи, които трѣбва да впрегне въ това движение и най-послѣ той трѣбва да има почва, на която да стѣпва. Иска ли човѣкъ да чувствува, той трѣбва да има материалъ, който да занимава сърцето му. Иска ли човѣкъ да мисли, той трѣбва да има материалъ, който да занимава ума му. Слѣдователно, за извършване и на най-малката работа, изискватъ се условия.

Често човѣкъ се натѣква на редъ противорѣчия въ живота си. Той мисли, че много нѣща знае, а при това вижда, че собственитѣ му работи не вървятъ. Това показва, че той се нуждае отъ единъ вжтрѣшенъ планъ, отъ който да се ръководи въ външнитѣ си работи. За тази цѣль той трѣбва да разбира условията, законитѣ на своето тѣло, на своето сърце и на своя умъ. Това сж най-близки-тѣ нѣща, отъ които той трѣбва да за-

почне външно, а не вътрѣшно. Не започне ли отъ тѣхъ, той ще се намѣри въ противорѣчие: ще бжде младъ и ще остаре; ще бжде веселъ, радостенъ и ще изгуби своята радостъ; ще бжде здравъ и ще се разболѣе. Това е много естествено. Въ първо врѣме малкото дѣте има идеалъ, иска да порасне, да стане голѣмъ човѣкъ, като дѣдо си, като баща си. Този идеалъ му дава стремежъ, потикъ да расте и да се развива. Слѣдъ врѣме дѣтето постига своя идеалъ. То става голѣмъ човѣкъ, придобива голѣмъ ръстъ, докато най-послѣ дойде до една прѣдѣлна възраст, отъ която по-нататкъ физически не може да се развива. Като дѣте е израснало, станалъ е младъ човѣкъ; като младъ е израсналъ, станалъ е възрастенъ; като възрастенъ е израсналъ, станалъ е старъ, пригърбилъ се е — повече не може да расте. Този човѣкъ е свършилъ съ своя физически идеалъ. Оттукъ нататкъ го очаква връщане назадъ.

Казвамъ: освѣнъ физическото растене на човѣка, има още двѣ области, въ които той се развива: сърдечната и умствената. Като стане младъ, той живѣе съ сърцето си, иска да се влюби, да се ожени, да има дѣца. И това постига: оженва се, има дѣца, за които се грижи. Дохожда день, когато и дѣца не може да има, любовта му намалява — той свършва съ развитието на сърцето. Сега навлиза въ областта на ума, дѣто мисълта започва да дѣйствува. Той взима перо и книга и започва да размишлява, пише, съчинява като

писателъ. И най-послѣ, като мине и тази фаза, човѣкъ прѣстава да расте и да се развива. Той дохожда до положение да провѣри закона: тамъ, дѣто нѣма вливане, има изливане. Дѣто прѣстава вливането, иде изливането.

Въ живота има едно важно противорѣчие, на което хората се натъкватъ. То е въпросътъ за грѣха. Мнозина питатъ: защо е допуснатъ грѣха? Казвамъ: има единъ животъ, дѣто грѣхъ не сѣществува. За да не грѣши човѣкъ, прѣди всичко той не трѣбва да се ражда. Щомъ не се е родилъ, той нѣма да има нито тѣло, нито умъ, нито сърце, съ които да грѣши. Щомъ нѣма тѣло, умъ и сърце, нѣма да яде, да пие, да се облича, нѣма да има жена, дѣца и т. н. При тѣзи условия нѣма да има възможность да грѣши. Можете ли да си прѣдставите човѣкъ безъ тѣло, умъ, сърце и да живѣе? Такъвъ животъ е невъзможенъ. Слѣдователно, има ли човѣкъ тѣло, умъ и сърце, грѣхътъ за него е неизбѣженъ. Когато перото на учения човѣкъ не минава по листата на книгата, тѣ винаги чисти оставатъ. Мине ли веднѣжъ само перото на учения върху листата на книгата, тѣ вече изгубватъ своята чистота. Значи, хората искатъ да живѣятъ, безъ да цапатъ листата на книгата. Едно отъ двѣтѣ: или ще живѣете и ще грѣшите, или нѣма да живѣете и нѣма да грѣшите. Два вида грѣхъ сѣществува въ живота: разуменъ и неразуменъ. Човѣкъ трѣбва да бжде внимателенъ, да слѣди, на кой отъ двата грѣха ще се натъкне. Разумниятъ

грѣхъ се нарича прѣгрѣшение, погрѣшка, а неразумниятъ се нарича грѣхъ. Ако човѣкъ само пише и кжса листата на книгата, безъ да остави нѣщо написано, отъ което и той, и другитѣ да се ползуватъ, това е грѣхъ. Ако пъкъ той пише и отъ врѣме на врѣме зачерква и пакъ продължава да пише, той изправя своя грѣхъ. Въ края на краищата той ще остави една написана книга, отъ която хората ще четатъ и ще се поучаватъ. Не само хората ще бждатъ доволни отъ него, но и книгата ще бжде доволна, че сж ѝ дали известна цѣна.

Когато се говори за грѣха, това подразбира, че въ ума на хората седи мисълта, какво тѣ не сж постипили, както трѣбва. Значи, грѣхъ има въ всичко онова, което спира растенето на тѣлото, на ума и на сърцето. Съ други думи казано: грѣхътъ прѣдставя нѣкакво отклонение отъ Божия законъ, или нѣкакво прѣстѣпление по отношение на него. Обаче, вънъ отъ тѣлото, ума и сърцето на човѣка прѣстѣпление не може да има. Ако човѣкъ нѣма тѣло, умъ и сърце, какъ ще пристѣпи Божия законъ? Ако той никога не е ялъ, не е пожелавалъ нѣщо, въ какво ще го обвини законътъ? Ако рекатъ да сждятъ човѣкъ, който нито е ялъ, нито е пилъ, нито е търгувалъ, нито се е обличалъ, въ какво ще го обвинятъ? Какъ ще обвинятъ нѣкого, че е открадналъ единъ конь, когато той нѣма тѣло, съ което да го ездѣ и да го открадне? Прѣди всичко той нѣма ржцѣ. Какъ ще обвинятъ нѣкого, че не си е платилъ въ гостилницата, когато

той нѣма стомахъ? Какъ ще обвинятъ нѣкого за обиднитѣ думи, които казалъ, когато той нѣма уста? Какъ ще обвинятъ нѣкого, че гледалъ, дѣто не трѣбва, когато той нѣма очи?

Сега, ще дойдемъ до друго положение въ живота, а именно: силата, величието на човѣка седи въ това, че слѣдъ като той има тѣло, умъ и сърце, да не грѣши. Такъвъ е животътъ на светията. Слѣдователно, задачата на човѣка седи въ това, слѣдъ като има уста, да не каже съ нея нито една обидна дума прѣзъ цѣлия си животъ. Като има очи, да не види съ тѣхъ нито една лоша постѣпка. Като има носъ, да ходи само между цвѣтята, а не между нѣща, които сж изгубили живота си. Всѣко нѣщо, което мирише лошо, това показва, че въ него е настѣпила смъртъ. Благоуханието е признакъ на зараждащъ се животъ, а зловонието е признакъ на зараждаща се смъртъ. Ето защо човѣкъ трѣбва да избѣгва зловонието, а да търси благоуханието. По този начинъ той ще разбере цѣната на нѣщата и ще ги прилага. Безъ приложение той нищо нѣма да постигне. Ако болниятъ не се храни, той е осъденъ да умре. Ако още слѣдъ първото ядене той усѣти сили въ себе си и може да пристѣпи крачка напредъ, това ядене му е дало нѣщо. Ако слѣдъ второто, третото или стотното ядене той може да направи двѣ, три или сто крачки напредъ, това ядене е допринесло много нѣщо за него. Нѣкой казва: какъ мога да позная, дали дадено ядене ме ползува, или не? Ако яденето, което

си приелъ въ стомаха си, дава сила на тѣлото и подемъ на мислитѣ и чувствата ти, това ядене е полезно за тебе.

Съврѣменнитѣ хора говорятъ за старъ и за нсвъ пжтъ въ живота; първия критикуватъ, а втория прѣпоръчватъ. Кои сж признацитѣ на стария пжтъ? Въ стария пжтъ човѣкъ слугува на господарь, който повече взима, а по-малко дава. При това положение господарьтъ се увеличава, а слугата се смалява. Въ новия пжтъ е точно обратно: господарьтъ се смалява, а слугата се увеличава. Обаче, и този пжтъ още не е правилень. Трѣбва да се дойде до положение, дѣто и господарьтъ, и слугата еднакво да растатъ, еднакво да се смаляватъ. Това подразбира, че трѣбва да има правилна обмѣна между господаря и слугата: колкото взиматъ, толкова ще даватъ. Съ други думи казано: колкото се влива навжтрѣ, толкова ще се излива навънъ. Въ шише отъ едннъ килограмъ съдържание ще налѣешъ най-много единъ килограмъ вода и ще излѣешъ единъ килограмъ. На търговски езикъ казано: не взимай отъ маслото повече, отколкото си далъ. Ще кажете: каква е тази търговия, ако трѣбва да продаваме стоката за толкова, за колкото сме я купили? Та ние въ скоро врѣме ще фалираме. Въ това, именно, седи заблудението на хората. Тѣ мислятъ, че трѣбва да купуватъ по-евтино, а да продаватъ по-скъпо, за да прѣкаратъ единъ сносень животъ. Другояче споредъ тѣхъ не може да се живѣе. Въ сжщностъ, този начинъ на живѣене е най-трудень, но всички хора живѣятъ така. Пи-

тамъ: какво е допринесълъ този животъ на хората? Далъ е нѣкакви облаги или загуби, но все врѣменни. Който е купувалъ по-евтино, а продавалъ по-скжпо, богатъ е станалъ. Който е купувалъ по-скжпо, а продавалъ по-евтино, сиромыхъ е станалъ.

Слѣдователно, когато питате, защо иде сиромашията, казвамъ: сиромашията иде, защото сте купували по-скжпо, а продавали по-евтино. — Защо иде богатството? — Богатството иде, защото сте купували по-евтино, а продавали по-скжпо. Обаче, необходимо е човѣкъ нѣкога да бжде богатъ, а нѣкога да бжде сиромыхъ. Богатството и сиромашията сж двѣ положения, прѣзъ които човѣкъ неизбѣжно трѣбва да мине. Ако отъ дълго седене съдържанието въ едно шише изгуби чистотата си, то непрѣменно трѣбва да се излѣ навънъ. Слѣдъ това шишето трѣбва да се измие нѣколко пжти съ чиста вода, прѣди да се налѣ ново съдържание. Сега шишето тежи по-малко, отколкото по-рано. Значи, то е осиромашало. Слѣдъ като осиромашее съ вършено, отново може да се налѣ чиста вода или друга нѣкаква течность въ шишето. Тогава казваме, че това шише е разбогатѣло.

Какво нѣщо сж болеститѣ? Болеститѣ не сж нищо друго, освѣнъ осиромашаване. Срѣщате нѣкой човѣкъ, който е боледувалъ дълго врѣме, станалъ само кожа и кости. Какво е станало съ него? — Шишето му било пълно съ нечиста течность, която излѣли навънъ, вслѣдствие на което изгубило частъ отъ теглото си, олекнало, т. е. осиромашало.

И послѣ, като го измивали, то изтънѣло още повече, станало само кожа и кости. Случва се, че тѣзи, които миятъ шишето, изпусчатъ го отъ ржката си, то пада на земята и се счупва. Тогава хората казватъ: Умрѣ този човѣкъ. Богъ да го прости! Онѣзи, които миятъ шишето, трѣбва да бждатъ много внимателни, да не го изпуснатъ на земята да се счупи, защото е много крѣхко, лесно се троши. Защо е толкова крѣхко човѣшкото тѣло? — Понеже грънчаритѣ, които сж го правили, не знаели изкуството, какъ да го направятъ, та да устоява на всички външни условия. Първоначално Богъ направилъ тѣлото на човѣка много здраво, хубаво, но той не могълъ да го запази. Послѣ Богъ прѣдоставилъ на слугитѣ си да направятъ новото тѣло на човѣка, но като не знаели, какъ да го направятъ, тѣ направили едно тѣло крѣхко, неустойчиво. Падне ли човѣкъ на камъкъ, той веднага ще си счупи кракъ, ржка или глава. При това положение той може да умре, а може и да се осакати на цѣлъ животъ. Крѣхкъ е днешниятъ човѣкъ, чупи се като стъкло. За въ бждеще, обаче, ще дойдатъ голѣми, велики майстори, които ще съградятъ здраво, неразрушимо тѣло на човѣка. То ще бжде пластично, ще отскача като пружина. Удари ли човѣкъ главата си на камъкъ, тя ще отскочи отъ камъка като топка, безъ никаква поврѣда. Не само това, но и подутини нѣма да оставатъ.

Днесъ всичко въ живота на съврѣменнитѣ религиозни и свѣтски хора е врѣменно,

прѣходно. Умоветѣ имѣ сж натрупани съ знания, които въ едно отношение сж вѣрни, а въ друго отношение — невѣрни. И затова виждаме, че до извѣстно вѣре само човѣкъ разчита на нѣкои свои мисли, чувства и постѣпки. Оттамъ насетнѣ той не може да разчита. Запримѣрь, стариятъ не може да разчита нито на краката си, нито на сърцето си, нито на ума си, като младиятъ. Защо? — Нѣма вече тѣзи условия. Ако вържатъ краката и рѣцѣтъ на единъ заспалъ човѣкъ съ вжже, слѣдъ като се събуди, той не ще може нищо да направи. Той не ще може даже и отъ мѣстото си да мръдне. Защо? — Вързанъ е човѣкътъ. Такова е положението и на стария човѣкъ. Той е като вързания: върти очитѣ си на една и на друга страна, гледа, мисли, движи се, иска да се освободи, но не може, здраво е вързанъ. Той усѣща, че нѣщо чуждо е дошло отвънъ, което го е обвило и го държи здраво, не му дава да мърда. Това е една опитностъ, която всички сте минали. Такова нѣщо сж болеститѣ, особено артериосклерозата, отъ която страдатъ почти всички стари хора. Докато човѣкъ е младъ, той яде, пие, не мисли, че създава въ себе си редъ болести. Единъ день го хване този, когото цѣлъ животъ е угощавалъ. върже го здраво, обере му всичкото богатство и си заминава. Питамъ: дѣ отиде здравето, дѣ отиде младостта на този човѣкъ? Реално нѣщо ли е младостта? — Реално е, разбира се. Щомъ младостта е реално нѣщо, дѣ отиде тя? Младостта дохожда и заминава, както правятъ

дъщеритѣ на много отъ съврѣменнитѣ хора. Щомъ се влюбятъ въ нѣкой момъкъ, тѣ напу-
щатъ бащиния си домъ и отиватъ при своя
възлюбенъ. По сщия начинъ и сърцето, и
умътъ на човѣка могатъ да се влюбятъ въ
нѣкая мома и да си заминатъ. Какво остава
тогава отъ човѣка? — Нищо не остава. Той
изгубва вече силитѣ си, здравето си, съзнание-
то си — животътъ му става мраченъ, без-
смысленъ.

Слѣдователно, тѣлото, умътъ и сърцето
на човѣка сж пособия, безъ които той не мо-
же да живѣе. Тѣ сж външни прояви на чо-
вѣшката душа и на човѣшкия духъ. На всѣ-
ка стѣпка днесъ човѣкъ срѣща противорѣчия.
Какво би било положението му, ако той не
разполагаше съ тѣзи пособия? Какъ би се
справялъ тогава съ противорѣчията? Една
стѣпка да направи човѣкъ, веднага ще чуе:
така не постѣпвай, така не говори. Той вѣр-
ва въ Бога, но ще дойдатъ редица хора да
го учатъ, какъ да вѣрва. Обича хората, но
тѣ започватъ да го учатъ, какъ да обича. Най-
послѣ той изгубва всѣкаква идея за вѣра, за
любовъ, не знае, какво да прави. Питамъ:
ако искате да се нахраните, каква храна трѣб-
ва да дадете на тѣлото си? — Най-чистата,
най-здравословната храна, отъ която да оста-
не то доволно и да е готово да работи за
васъ. Не го ли нахраните, както трѣбва, то
ще бжде недоволено отъ васъ и нѣма да ви
слуша. Сщиятъ законъ се отнася и за сър-
цето, и за ума. Ако не храните сърцето си
съ чисти и благородни чувства и ума си съ

свѣтли и възвишени мисли, тѣ нѣма да ви слушатъ. Нѣкои мислятъ, че може и безъ храна, или поне съ по-малко храна и то безразлично, каква е тя. Не, ще храните и тѣлото, и ума, и сърцето си, и то съ първокачествена храна. Не ги ли храните, тѣ ще се откажатъ да ви служатъ и ще си заминатъ. Злото не седи въ яденето, но въ лакомията на човѣка, много да яде. Когато ядете, пазете правилото: сладко яжте, но никога не прѣяждайте. Винаги оставайте по малко гладни. По-добрѣ станете отъ трапезата недояли, отколкото прѣситени. Който обича да изяжда всичко въ чинията си, до послѣдната трошица, той не успѣва въ живота си. Остане ли нѣщо въ чинията ви, нека бжде за онѣзи, които и толкова нѣматъ. Иначе, въ живота ви ще настанатъ обратни реакции.

Сега, като говоря за храненето, въ широкъ смисълъ, хранене на тѣлото, на ума и на сърцето, трѣбва да се има прѣдъ видъ слѣдното хигиенично правило: въ всѣко нѣщо, което човѣкъ върши, трѣбва да взиматъ участие тѣлото, ума, сърцето, душата и духътъ му. Само при това условие и постѣпката, и мисълта, и чувството ще иматъ сила. Въ всѣко нѣщо се изисква пълнота, единство, връзка между частитѣ. Трима приятели се оженили. Първиятъ се оженилъ за много красива мома, която знаела само да играе, да тропа на хорото. Каквото пожелавалъ той, тя нищо не могла да направи, а само играела и скачала насрѣща му. Вториятъ се оженилъ пакъ за красива мома, която знаела да играе, но знае-

ла и много хубаво да готви. Вънъ отъ това нищо не могла да направи. Третиятъ се оженилъ за красива мома, която знаела и да играе, и да готви, но знаела още и кжща да върти, и на мжжъ да услужва.

Оттукъ азъ вадя слѣдното заключение: външнитѣ нѣща сж изразъ на вжтрѣшния животъ. Ако човѣкъ само тропа и дига прахъ, това още не е животътъ. Слѣдъ тропането трѣбва да дойде яденето. Слѣдъ яденето трѣбва да дойдатъ процеситѣ на дишането, на мисленето и на чувствуването. Тия процеси иматъ и вжтрѣшно приложение. Казвате: безъ тропане не може ли? — Не може. Човѣкъ трѣбва да тропа. Ако момата не тропа на хорото, тя нѣма да се ожени. — Не може ли безъ женитба? — Може и безъ женитба, и безъ ядене, и безъ мислене, и безъ чувствуване — безъ всичко може, но при другъ животъ. При този животъ, обаче, вие трѣбва да разбирате дълбокия смисълъ на всички тия нѣща и да ги прилагате разумно. Що е женитбата? Съврѣменнитѣ хора тепърва трѣбва да изучаватъ женитбата. Тѣ още не знаятъ, какво прѣдставя тя. Казано е: който иска да влѣзе въ Царството Божие, той самъ ще остане, той ще се пожертвува, ще се прѣдаде въ служене на Бога. Нѣкой казва, че женитбата е условие, да научи човѣкъ закона на жертвата, на себеотричането. Не е единъ пжтътъ за постигане на знания. Много сж пжтищата, по които могатъ да се постигнатъ знания и опитности.

Вземете, запримѣрь, живота на хората и този на птицитѣ. Хората сами могат да си изпредатъ вълната и слѣдъ това да си изтъчатъ дрехи, но сжщеврѣменно тѣ могат да отидатъ въ нѣкой дюкянъ и тамъ да си купятъ готови дрехи. Обаче, у птицитѣ не е така. Тѣ нѣматъ пазарни мѣста, дѣто могат да си купятъ готови дрехи. Всѣка птица сама трѣбва да изработи костюма си. Хората могат да придобиятъ знанието си и отъ книги, а птицитѣ иматъ съвсѣмъ особенъ начинъ за придобиване на знаних. Хората не знаятъ пжтя, по който птицитѣ придобиватъ знанията си. Малкитѣ птички изпълняватъ точно това, което майкитѣ и бащитѣ имъ сж вършили. Между хората не е така. Тѣхнитѣ дѣца трѣбва да прѣкаратъ около 20 години въ училище, за да придобиятъ извѣстни знания. Запримѣрь, ако синътъ не се е училъ да плава, а бащата знае, той не може да прѣдаде по наслѣдство това знание на сина си. Синътъ за своя смѣтка трѣбва да учи това изкуство. Малкото юрдече още съ излюпването си знае да плава като майка си. Турите ли едно дѣте въ водата, то веднага ще се удави. Ако бащата на това дѣте не се е училъ да плава, и той ще се удави въ водата. Човѣкъ трѣбва дълго врѣме да учи законитѣ на плаването, да простира ржцѣтѣ и краката си, за да може да плава. Ако нѣкой влѣзе въ водата и започне да дига голѣмъ шумъ, да плѣска съ ржцѣтѣ и съ краката си, той не знае да плава. Истинскиятъ плувецъ се носи леко по водата, безъ шумъ, безъ плѣскане съ ржцѣ и

крака. Той е голѣмъ майсторъ, леко се изви-
ва ту на коремъ, ту на грѣбъ, ту на една и
на друга страна, ту се гурка подъ водата, ту
излиза на повърхността. Плаването е изкуст-
во. Ако хората дигатъ голѣмъ шумъ съ до-
бродѣтелитѣ си, тѣ не знаятъ да плаватъ. Ако
дигатъ голѣмъ шумъ съ краката си, тѣ не
знаятъ да ходятъ. Човѣкъ трѣбва да върви
тихо и спокойно, да не дига шумъ нито съ
краката, нито съ ржцѣтъ си.

Казвамъ: за всѣко нѣщо има редъ пра-
вила, които човѣкъ трѣбва да приложи въ
живота си. Много хора седатъ на готово,
очакватъ отъ другитѣ, а тѣ се ровятъ цѣль
день въ книгитѣ на миналото, да търсятъ про-
изхода си. Тѣ искатъ да докажатъ на други-
тѣ, че сж отъ високо произхождение, че въ
жилитѣ имъ тече царска кръвъ. Днесъ поло-
жението се е измѣнило, обаче. Указва се, че
никой вече не ги признава нито за царе, ни-
то за князе, нито за графове. Какво трѣбва
да правятъ тѣ? — Ще работятъ като всички
хора. Прѣди всичко кръвта не може да бж-
де нито царска, нито княжеска, нито графска.
Подъ думата „царска кръвъ“ се разбира
кръвъ, която е абсолютно чиста и може да
способствува за правилни мисли, чувства и
постѣпки. Кръвъ, която не способствува за
правиленъ животъ, не е царска. Кое е за
прѣдпочитане: да се роди човѣкъ въ царски
домъ, но да бжде хилавъ, болнавъ, или да се
роди между овчаритѣ, но да бжде здравъ?
По-добрѣ е човѣкъ да бжде простъ овчаръ,
но здравъ, отколкото царски синъ, но боленъ.

Ако царският синъ е здравъ, той е за прѣдпочитане прѣдъ простия, но боленъ овчаръ. Подъ думата простъ човѣкъ разбирамъ онзи, който има здравето въ себе си, но не го оцѣнява. Той всѣки моментъ може да го изгуби. Изобщо, хората не оцѣняватъ онова, което природата имъ е дала. Запримѣръ, докато сж млади, тѣ не оцѣняватъ младостта си. Като я изгубятъ, тогава я цѣнятъ. Докато иматъ хубави мисли и чувства, тѣ не ги оцѣняватъ. Щомъ ги изгубятъ, тогава ги цѣнятъ. Жалко е, когато човѣкъ не може да събуди въ себе си никаква хубава мисълъ. Жалко е, когато въ него не могатъ да се явятъ красиви потици. Защо? — Защото нѣма външни стимули. Момъкътъ се въодушевява отъ нѣкоя млада мома и може да пише. Стариятъ не се въодушевява отъ младата мома и не може да пише. Стариятъ се въодушевява отъ идеята за Бога и пише. Младиятъ не се въодушевява отъ тази идея, не може да пише. Забѣлѣзано е, че когато поетитѣ остаряватъ, тѣ започватъ да пишатъ за Бога. Да мислишъ за Бога, и това е любовна работа. Когато стариятъ започне да мисли за Бога, той вече се подмладява. Тѣй щото, иска ли човѣкъ да се подмлади, той трѣбва да намѣри такъвъ обектъ за мисълъта си, който да не остарява.

Едно е важно: младиятъ трѣбва да бжде младъ, и стариятъ трѣбва да бжде старъ. Ако дигизирате единъ старъ човѣкъ, да го облѣчете съ дрехи на младъ и смѣните мозъка му съ мозъка на младъ човѣкъ, стариятъ пакъ ще си остане старъ. И ако по сжщия

начинъ дигизирате младия да го прѣвърнете въ старъ, той пакъ ще си остане младъ. При каквито условия поставите човѣка, младиятъ ще си остане младъ, и стариятъ ще си остане старъ. Искате ли да се подмладите, трѣбва да се свържете съ закона на единството: между постѣпкитѣ, мислитѣ и чувствата ви трѣбва да има пълна хармония. Въ това отношение тѣлото е едно училище; сърцето е друго училище и умътъ е трето училище. Значи, едноврѣменно човѣкъ трѣбва да слѣдва тѣзи три университета. Камънитѣ, на които седимъ сега, прѣдставятъ тѣлото. Слънцето, което изгрѣва, прѣдставя сърцето. Азъ, който говоря, прѣдставямъ ума на човѣка. Оставатъ още два университета: университетътъ на човѣшката душа и университетътъ на човѣшкия духъ. Тѣ сж двѣтѣ послѣдни инстанции, прѣзъ които човѣкъ минава. Ако човѣкъ не може правилно да се обхожда съ своето тѣло, умъ и сърце, той не може да се обхожда съ своята душа и духъ. Каквито сж законитѣ за тѣлото, за ума и за сърцето, такива сж законитѣ и за душата и духа. Ако човѣкъ не може правилно да се обхожда съ себе си, той не може да се обхожда и съ другитѣ. Всички трѣбва да имате правилна обхода и въ тритѣ посоки: въ тѣлесната, въ сърдечната и въ умствената. Ако човѣкъ не зачита пжтя, въ който върви, той на Бога не може да служи. Трѣбва да знаете, че земята, по която стѣпвате, е тѣло на нѣкое живо същество. Хората живѣятъ като мъмарци въ кожата на

земята. Ако тѣ не живѣятъ, както трѣбва, и не спазватъ законитѣ ѝ, единъ день тя ще ги изхвърли вѣнъ отъ кожата си. Причината, дѣто хората умиратъ, е тази, че земята не ги иска и ги изхвърля навѣнъ. Въ Стария Завѣтъ нѣкъждѣ е казано: „Не грѣшете, да не би земята да ви избѣлва“. Казвамъ: не грѣшете, да не би животътъ, тѣлото ви, сърцето ви и умътъ ви да ви избѣлватъ.

И тъй, вие трѣбва да имате правилни схващания за нѣщата, за да имате добъръ животъ. Всѣка добра постѣпка е изразъ на тѣлото; всѣка добра мисль е изразъ на ума; всѣко добро чувство е изразъ на сърцето. Прѣдставете си, че човѣкъ не може да приеме за тѣлото, за ума и за сърцето си съотвѣтна храна. Какво ще стане съ него? Тѣлото му ще заболѣе, а умътъ и сърцето му ще се атрофиратъ, нѣма да изпълняватъ функциитѣ, за които сж прѣдначени. Кой спѣва тѣлото, ума и сърцето на човѣка? — Той самъ се спѣва. Никой не е въ състояние да спѣне човѣка въ пѣтя на неговото развитие. Днесъ вие учите, а единъ день ще кажете: като умремъ, ще напуснемъ тѣлото си. Когато човѣкъ напусне физическото си тѣло, той влиза въ друго тѣло. Той влиза отъ едно тѣло въ друго, както се мѣсти отъ една къща въ друга. Слѣдователно, човѣкъ трѣбва да желае здраво тѣло, здраво сърце и здравъ умъ. Желаете ли за себе си това, той трѣбва да желае сжщото и за другитѣ хора. Защо? — Защото хората взаимно си влияятъ. Ако живѣете между болни хора, вие ще изпитате тѣх-

ното състояние. Ако живеете между здрави хора, и вие ще бъдете здрави. Въ силата на този законъ, човѣкъ трѣбва да пожелае въ душата си да има здраво тѣло, благородни чувства и свѣтли мисли. Това трѣбва да желае и за своитѣ близки.

Съврѣменнитѣ хора не спазватъ този законъ. Тѣ не си помагатъ, вслѣдствие на което повече затрудняватъ живота си. Запримѣрь, виждате, че единъ човѣкъ си хапва повече, вие веднага се нахвърляте върху него, че яде много. Така е, много яде човѣкътъ, защото не знае законитѣ, защото не може да си намѣри съотвѣтна храна. Всѣки човѣкъ трѣбва да знае, колко тежи и съобразно теглото си трѣбва да употребява нужното количество храна. Споредъ моитѣ изчисления, ако човѣкъ тежи 60 клгр., той трѣбва да употребява на день само 150 гр. храна, но чиста, прѣфинена. Има храни, отъ които и два килограма да употребѣи човѣкъ, пакъ гладенъ ще остане.

Друго важно положение. Хората казватъ, че Богъ е навсѣкждѣ, че Той прониква всичко. Обаче, видятъ ли младъ момѣкъ и мома да се разговарятъ, тѣ веднага казватъ: какво сж седнали тия тамъ на приказки? Не е добръ да се излагатъ така прѣдъ свѣта, да се занимаватъ съ любовни работи. Тѣзи хора едно говорятъ, друго мислятъ. Тѣ казватъ, че Богъ е навсѣкждѣ. Щомъ е така, защо не мислятъ, че Богъ въ младата мома се разговаря съ Бога въ младия момѣкъ? Това показва, че тия хора не сж послѣдователни въ

мислитъ си. Споредъ тѣхъ излиза, че Богъ е навсѣкждѣ, но не и между младитѣ, които се обичатъ. Щомъ Богъ е навсѣкждѣ, Той е и между младитѣ. Какво лошо има тогава, че тѣ се разговарятъ? Слѣдъ това ще започнатъ да разправятъ, че младиятъ човѣкъ не билъ момъкъ, но билъ жененъ. Питамъ: щомъ Богъ е между тѣхъ, какво лошо има въ това? За Бога и жененитѣ и нежененитѣ сж еднакви. Богъ никого не е пратилъ на земята жененъ. Хората отпослѣ сж се женили. — Ама не било морално жененъ човѣкъ да говори съ млада мома. Кой моралъ учи това, човѣшкиятъ или Божествениятъ?

Питамъ: какво нѣщо е моралътъ? Истински моралъ е онзи, който при всички условия на живота, прѣзъ всички врѣмена и епохи е останалъ единъ и сжщъ. Всички хора сж опитали човѣшкия моралъ. Нека направятъ единъ опитъ да видятъ резултатитѣ на Божествения моралъ. Нека една жена остави мъжа си свободенъ, да не го ограничава, да не се съмнява въ него. Щомъ го види да приказва съ друга жена, или съ нѣкоя мома, нека си каже: Господъ е между тѣхъ. Каже ли така, нека спокойно си гледа работата, безъ никакво смущение и съмнѣние. Постъпва ли всѣкога така, тази жена ще забѣлѣжи, че мъжътъ ѝ отъ день на день се поправя; жената, дѣцата, домътъ му ставатъ по-мили, и той е готовъ на голѣми жертви за тѣхъ. Съмнява ли се жената въ мъжа си, живѣе ли съ човѣшкия моралъ, той все повече ще се разваля, ще охладнява къмъ дома си, докато

единъ день дигне ржка и каже: Дотегна ми вече това робство! Не искамъ вече нито жена, нито дѣца. Искамъ да бжда свободенъ! Сжщото може да стане и съ жената. Богъ е създалъ свѣта, далъ е свобода на хората, а тѣ сами се ограничаватъ, като искатъ и Бога да заставятъ да постѣпва като тѣхъ. Съврѣмениятъ моралъ не може да запази нито женитѣ, нито мъжетѣ. Една жена може да е ограничена външно, а вътрѣ въ себе си да мисли за другъ мъжъ. Чрѣзъ външно ограничение хората не могатъ да се упазятъ. Нищо не може да запази човѣка отъ падение, ако той нѣма въ себе си законъ или моралъ, който да го ръководи, какъ да постѣпва. Да бжде човѣкъ свободенъ, това подразбира да остави Бога свободно да дѣйствува въ него. Ако Богъ дѣйствува въ човѣка, ние знаемъ, че Богъ е Любовь, и слѣдователно, не трѣбва да се смущаваме нито за себе си, нито за другитѣ. Защо? — Защото любовта никому зло не прави.

И тъй, злото не седи въ любовта между хората, но въ изопачаването на любовта. Любовниятъ погледъ е сила, той чудеса прави. Нѣкой иска да покаже, че има любовъ къмъ нѣкого, иска да го излъже и започва да го гледа втрещено, прави разни гримаси, движения съ очитѣ си. Не, ако погледътъ на човѣка е пълненъ съ любовъ, той ще може да дигне болния отъ леглото му, да оздравѣе веднага. Отъ такъвъ погледъ тѣжниятъ става веселъ, мрачниятъ придобива свѣтлина. Опасното въ любовта е, когато се дава прѣдпо-

читание на едного. Това проявление поражда ревностъ, а ревността не е изразъ на Божията Любовь. Ревността се явява въ неразбраната любовь между хората. Когато нѣмате пълно довѣрие въ нѣкого, у васъ се ражда ревностъ, подозрѣние, съмнѣние. Ако се съмнявате въ едно малко дѣте, като го прашате да купи нѣщо въ едно шише, първо ще му кажете: гледай да не счупишъ шишето! Имате ли довѣрие въ това дѣте, нѣма да му кажете нищо. Вие знаете, че то е внимателно и ще бждете напълно спокойни.

Казвамъ: ако искате да се развивате правилно, вие трѣбва да бждете свободни по умъ, сърце и воля, а сжщо така да оставате и другитѣ свободно да се проявяватъ. Човѣкъ не може изведнѣжъ да придобие свобода. Още повече нѣкои сж сатурнови типове и по естество сж крайно подозрителни. Тѣ трѣбва да се пазятъ даже отъ сѣнката си. Въ това отношение човѣкъ трѣбва да се познава, да знае, какъ да се справя. Подозрителниятъ човѣкъ мяза на скжперника отъ Молиера, когото веднѣжъ обрали. Той започналъ да вика, да прѣтърсва цѣлата кжща, двора, градината и когато го запитали, въ кого се съмнява, той казалъ: Въ всички хора се съмнявамъ, въ всички окржжаващи, въ цѣлия свѣтъ. Питамъ: възможно ли е всички хора да сж лоши? Възможно ли е всички хора да сж крадци и разбойници?

Слѣдователно, когато се говори за любовта, тя не трѣбва да прѣдизвиква ревностъ или подозрѣние; тя трѣбва да внася животъ.

Ако една млада, но болна мома срещне здравъ, красивъ момъкъ и сърцето ѝ трепне, тя веднага ще се почувствува по-добрѣ. Като го види на другия день, очитѣ ѝ ще светнатъ. На третия день вече тя ще бжде бодра, весела и ще оздравѣе напълно. Значи, любовта внася сила въ организма на човѣка. Азъ взимамъ младата мома като общъ принципъ. Когато стариятъ, болниятъ види любовта, здравето му се възстановява, сърцето му започва правилно да тупти, умътъ му се измѣня, започва да мисли добрѣ. Така става съ всѣки човѣкъ, когато Богъ влѣзе въ тѣлото, въ ума и въ сърцето му. Желая ви сега, отъ любовта, която имате въ себе си, ако сте болни, да оздравѣете; ако сте недоволни, да станете доволни; ако сте тжжни, да се развеселите.

Врѣме е вече да се откажете отъ дребнитѣ идеали, които имате въ живота си. Напуснете любовта, отъ която умиратъ и птици, и млѣкопитаещи, и хора. Който е попадналъ въ ноктитѣ на тази любовъ, той е осъденъ на смъртъ — нищо повече. Христосъ казва: „Който ме люби, той ще упаци моитѣ заповѣди и ще придобие животъ вѣченъ“. На друго мѣсто е казано: „Цѣлунете се и се пригърнете съ цѣлование свето“. Днесъ хората сж изопачили цѣлувката. Изобщо, тѣ не се цѣлуватъ, а когато се цѣлуватъ, правятъ това тайно, никой да не ги види. Тази цѣлувка не е света. Едно трѣбва да имате прѣдъ видъ: да не изгубите светостта и чистотата въ чувствата си. Изгубите ли тази светостъ и чистота, вие ще изгубите здравето на тѣлото, на

сърцето и на ума си. Изгубите ли това нѣщо, вие се лишавате отъ Божията Любовь. Човѣкъ трѣбва да се пази отъ грѣха като отъ чума. Изопачената любовь води къмъ грѣха. Днесъ нѣкоя мома се влюби въ единъ момъкъ и веднага го ограничава. Тя иска да му тури юларъ, да го върже, цѣлъ животъ да я гледа. Това не е любовь, това е робство.

Съврѣмениятъ свѣтъ се нуждае отъ свободни хора по тѣло, по умъ и по сърце, а не отъ роби. Изкуство е човѣкъ да се освободи, да се подигне надъ условията, въ които днесъ живѣе. Човѣкъ се намира подъ влиянието на редъ тежки условия, отъ които трѣбва да се освободи. Мислитѣ и чувствата на хората, обществениятъ строй, моралътъ, както и редъ още условия влияятъ на човѣка и го ограничаватъ. Всичко това единъ день той трѣбва да прѣодолѣе, да придобие истинска, разумна свобода, отъ която да се ползува той, както и окръжаващитѣ. Оставете човѣшкия моралъ настрана и живѣйте по Божествения, споредъ който сте дошли на земята да бждете проводници на Божията Любовь по тѣло, по умъ, по сърце, по душа и по духъ. Само по този начинъ ще бждете вжтрѣшно свободни. Вжтрѣшно свободниятъ човѣкъ съзнава, че постѣпката, която е извършилъ въ даденъ моментъ, е права. Новиятъ животъ носи въ себе си тази вжтрѣшна свобода. Тази свобода прави човѣка силенъ, готовъ да приложи Божественитѣ идеи, Божията Любовь. Любовьта изисква жертви. Всички трѣбва да бждатъ готови на услуги, безъ да се използу-

ватъ едни други. Който живѣе по закона на любовъта, всѣки день трѣбва да усѣща въ себе си малка придобивка, приливъ на животъ. Живѣете ли по този начинъ, вие ще придобивате повече и ще давате повече.

Казвамъ: вие трѣбва да спазвате законитѣ на тѣлото, на ума и на сърцето. Ако не спазвате тия закони, ще изгубите живота си. Защото всѣка лоша мисль, всѣко лошо чувство и всѣка лоша постѣпка носятъ смъртъ. Мине ли една лоша мисль прѣзъ ума ви или едно лошо чувство прѣзъ сърцето ви, помислете какво Богъ изисква отъ васъ и като си отговорите, на мѣстото на лошата мисль и на лошото чувство турете една добра, положителна мисль и едно благородно чувство. Щомъ казвате, че Богъ живѣе навсѣкѣдѣ и въ всички, тогава погледнете на хората като на Божии създания и лесно ще излѣзете отъ всички трудни положения. Щомъ Богъ живѣе въ всички хора, тогава отношенията помежду имъ трѣбва да сѣ прави. Ако намирате, че отношенията между хората не сѣ прави и ги сѣдите, ще знаете, че Богъ не живѣе между тѣзи хора. Съ една дума казано: Не корегирайте постѣпкитѣ на любовъта. Ако корегирате постѣпка, която е произлѣзла отъ Божията Любовь, вие ще се натъкнете на голѣми нещастия. Богъ не търпи никакви корекции. Ако нѣщата сѣ Божествени, благодарете, че сте имали възможность да ги видите. Ако пъкъ не сѣ Божествени, направете ги да бѣдатъ такива.

Сега, желая ви да имате помежду си вжтрѣшно разбиране. Стремете се всички процеси въ тѣлото, въ ума и въ сърцето ви да ставатъ свободно. Ако се явятъ нѣкои противорѣчия, не се безпокойте, тѣ сж въ реда на нѣщата. Противорѣчията се отнасятъ къмъ другъ свѣтъ. Тѣ ще сжществуватъ дотогава, докато човѣкъ влѣзе въ хармония съ Бога. Да сме въ хармония съ Бога, това подразбира да мислимъ, да чувствуваме и да постѣпваме като Него. Вървимъ ли успоредно съ Бога, ние ще придобиемъ вжтрѣшна свобода и хармония. Мнозина сж започнали да остаряватъ отъ безлюбие, понеже не мислятъ и не чувствуватъ правилно. Такива хора сж прѣстанали да ядатъ, да мислятъ и да чувствуватъ правилно и не имъ остава нищо друго, освѣнъ да чакатъ смъртъта си. Не, това не е животъ. Това е преждеврѣменна смъртъ.

Основната мисълъ, която трѣбва да остане въ ума ви, се отнася до хигиената на тѣлото, на ума и на сърцето. Има единъ великъ законъ, който регулира човѣшкото сърце. Казано е въ Писанието: „Ще имъ отнема каменното сърце и ще имъ дамъ плътско. И тогава ще ме познаятъ отъ малкъ до голѣмъ“. Това значи: ще имъ дамъ новъ законъ за сърцето, да знаятъ, какъ да постѣпватъ спрѣмо себе си и спрѣмо другитѣ хора. Питамъ: какво трѣбва да прави рѣката, която минава покрай дърветата? — Тя трѣбва да остави нѣщо отъ себе си. Какво трѣбва да прави човѣкъ, като минава покрай хората? — И той трѣбва да остави нѣщо отъ себе си. Ако тѣ сж

били мъртви, той да ги пробуди, да ги запали и да светнатъ. Ако сърцето на човѣка е хладно, той не може да свърши никаква работа. Безъ здраво сърце кръвообръщението не става правилно. Безъ здравъ мозъкъ мисълта не се извършва правилно. Безъ здрави мускули никаква работа не се върши. Здрави мускули, здраво сърце, здравъ умъ се изискватъ отъ човѣка. Прѣведете тѣзи нѣща въ вашия животъ, за да можете да ги приложите.

Изявявай Божията Любовь, безъ да се страхувашъ.

Изявявай Божията мисълъ, безъ да влизашъ въ противорѣчие съ себе си.

Постѣпвай, както Богъ постѣпва, безъ да съжалеявашъ.

Всѣкога изявявайте Божиитѣ мисли, чувства и постѣпки, та като видите двама души, които се обичатъ, да знаете, че Богъ е между тѣхъ. Щомъ Богъ е между тѣхъ, слѣдвайте и вие тѣхния примѣръ. Казано е въ Писанието: „Любовъта зло не прави“.

*

16 августъ, 5 ч. с.

ЦѢННИ МИСЛИ ИЗЪ КНИГАТА НА ВЕЛИКИЯ ЖИВОТЪ.

Пжтьтъ на живота за невѣжия е трудень.
Пжтьтъ на живота за разумния е лекъ.
Отваряй вратата на живота, когато слън-
цето изгрѣва.

Затваряй вратата на живота, когато слън-
цето залѣзва.

Разбраното противорѣчие за едни носи
радость, за други — скръбъ.

Ако скърбишъ за това, което си раз-
бралъ, ти не си позналъ живота.

Ако се радвашъ за това, което си раз-
бралъ, ти си схваналъ свѣтлитѣ страни на
живота.

Носи запалената свѣщъ прѣдъ себе си,
и пжтьтъ ти ще бжде освѣтленъ.

Мисли само затова, което носи животъ
въ себе си.

Ако искашъ да бждешъ здравъ, мисли
за радостта и веселието.

Ако искашъ да бждешъ богатъ, мисли
за знанието и търпѣнието.

Ако искашъ да бждешъ силенъ, мисли
за свѣтлината.

Ако искашъ да се не спѣвашъ, бжди
всѣкога доволенъ, безъ да има защо.

Бжди доволенъ въ недоволството си.

Бжди радостенъ въ скръбъта си.

Бжди веселъ въ непостижението си. Постижението за едного е непостижение за друго; а непостижението за друго е постижение за тебе.

Ако видишъ, че грѣшникътъ грѣши, дошло е врѣме за тебе да станешъ праведенъ.

Ако видишъ свѣтия човѣкъ и не разберешъ неговата светостъ, има условия да паднешъ.

Не очаквай много отъ огънь, дѣто всичко изгаря.

Не очаквай много отъ богатство, дѣто всичко се изгубва.

Не очаквай много отъ деня, дѣто слънцето залѣзва.

Не съжбявай за това, което си забравилъ.

Радвай се на това, което помнишъ.

Не дръжъ смѣтка за счуленитѣ стомни на своитѣ ближни.

Не се спирай да прѣброявашъ прашиникитѣ по пѣтя.

За скжсанитѣ дрипи не плачи.

На калната вода паметникъ не прави.

Не търси доброто, което съблазнява — то не е за тебе.

Не търси богатството, което уморява — то не е за тебе.

Не търси знанието, което разстройва — то не е за тебе.

Помни: ти не си пратенъ въ свѣта да разрѣшавашъ всичкитѣ противорѣчия. Ти си пратенъ да живѣешъ. Ако научишъ това, ти много ще придобиешъ; ако не научишъ това, много още има да се прозявашъ.

Знай, че пжтищата на изгрѣващето слънце и пжтищата на залѣзващето слънце се различаватъ.

Пжтищата на младия и на стария, на добрия и на злия, на любещия и на мразещия, на мждрия и на невѣжия, на чловѣколюбивия и на насилника сжщо така се различаватъ.

Не съжالياвай, че имашъ само една уста.

Не скърби, че имашъ само единъ езикъ.

Не се безспокой, че сж ти останали само два крака.

Не мечтай да имашъ двѣ глави.

Когато работишъ, дрѣжъ ржцѣтъ си винаги спокойни.

Не окачвай завѣса на очитѣ си.

Не изгасвай свѣщитѣ на сърцето си, когато слънцето изгрѣва.

Не кжсай цвѣтята, когато цвѣтятъ.

Обичай свѣтлината и свободенъ бжди.

*

17 августъ, 5 ч. с.

Считай първия ден — ден на твоя дух — ден, въ който свѣтлината се е проявила.

Считай втория ден — ден на твоята душа — ден, въ който любовта се е проявила.

Считай третия ден — ден на твоя ум — ден, въ който знанието се е изявило.

Считай четвъртия ден — ден на твое-
то сърце — ден, въ който съзнателниятъ
животъ се е проявилъ.

Считай петия ден — ден на твоята во-
ля — ден на твоитѣ сили, които сж дошли
да ти помагатъ.

Считай шестия ден — ден на Вѣчното
Слово, което те е озарило и поставило го-
сподаръ на твоята сждба.

Считай седмия ден — ден на Бога,
Вѣчното Начало на всичко — ден на при-
родата, отъ която всичко трѣбва да се учи —
ден на твоята почивка, когато служишъ на
всички добродѣтели.

Помни, че си роденъ, за да бждешъ
разуменъ.

Не давай мѣсто на безумието.

Помни:

Който слѣдва пжтя на Истината, той е
всѣкога свободенъ.

Който слѣдва пжтя на Доброто, той е
всѣкога добъръ.

Който слѣдва пътя на Мъдростъта, той е всѣкога уменъ.

Пази неопетнена свещената връзка съ Този, Който те е родилъ. Само тогава ще придобиешъ онова, за което копнѣешъ: сила, красота, доброта и разумность.

*

18 августъ, 5 ч. с.

ДЪЛАТА БОЖИИ.

Ще прочета 9 гл. отъ Евангелието на Иоана.

Отговори Исусъ: „Нито е той сгрѣшилъ, нито родителитѣ му, но да се явятъ дѣлата Божии на него.“ (— 3 ст.)

Ще дамъ едно малко обяснение върху слѣпородения, за когото се говори въ прочетената глава.

Ако видите сутринъ кепенцитѣ на нѣкоя кжца затворени, какво лошо има въ това? Кой е виновенъ, или кой е сгрѣшилъ, че кепенцитѣ сж затворени? — Никой не е виновенъ, никой не е сгрѣшилъ. Кепенцитѣ сж затворени, защото хората още си почиватъ. Като се събудятъ, тѣ ще отворятъ кепенцитѣ, ще видятъ външния свѣтъ, ще видятъ Славата Божия. Такова било положението на този слѣпороденъ. Запитали Христа: Кой е сгрѣшилъ, че кепенцитѣ му сж затворени, бащата или майката? — Нито той, нито бащата, нито майката, но да се явятъ дѣлата Божии на него. Слѣдователно, кепенцитѣ на хората се отварятъ, когато тѣ трѣбва да видятъ Славата Божия, дѣлата Божии. Кепенцитѣ се затварятъ, когато тѣ почиватъ. Противорѣчието, което се явява тукъ, е слѣдното: какъ е възможно човѣкъ да се е родилъ слѣпъ безъ да е сгрѣшилъ? Казвамъ: нѣма слѣпи хора

въ свѣта. Когато хората спятъ, всички сж слѣпи. Щомъ се събудятъ, очитѣ имъ се отгварятъ, и тѣ проглеждатъ.

Размишление върху 35 ст. отъ прочетената глава: „Чу Исусъ, че сж го изпждили вѣнъ, и като го намѣри, рече му: Ти вѣрвашъ ли въ Сина Божия?“ Изводътъ отъ този стихъ е, че великиятъ свѣтъ се интересува отъ човѣка, иска да знае, защо сж го изпждили. Когато хората те изпждятъ вѣнъ, само тогава Христосъ ще те намѣри и ще те запита: Ти вѣрвашъ ли въ Сина Божия? Обаче, за да те изпждятъ, това показва, че очитѣ ти сж отворени. Слѣпия човѣкъ никой не пжди вѣнъ. Щомъ се отворятъ очитѣ му, тогава го пждятъ вѣнъ. Значи, могатъ да изпждятъ вѣнъ само хора, очитѣ на които сж отворени.

Казвате: какъ ще познаемъ, кой човѣкъ е слѣпъ, и кой е съ отворени очи? Ще ви дамъ нѣколко мисли да видите, какъ се познава човѣкътъ.

За да познаешъ човѣка, погледни го въ очитѣ, погледни го въ ушитѣ, погледни го въ носа, погледни го въ устата, погледни го въ ржцѣтъ, погледни го въ краката и слѣдъ това тегли права линия отгорѣ додолу. Ако главата му е свѣтла, ако краката му сж топли, това е човѣкътъ. Ако при главата на този човѣкъ можешъ да прочетешъ книгата на своя животъ, той всѣкога може да ти бжде приятель. Ако при краката на този човѣкъ можешъ да сготвишъ своето ядене, той всѣкога може да ти бжде полезенъ.

Сега ще ви дамъ още нѣколко мисли за приложение въ живота.

Ако въ пжтя на живота, въ който си тръгналъ, твоята звѣзда постоянно изгрѣва, ти си въ пжтя на свѣтлината.

Ако въ пжтя, въ който си тръгналъ, твоята звѣзда постоянно залѣзва, ти си въ пжтя на тъмнината.

Слѣдвай пжтя на водата : дѣто минешъ, мий и задигай всичко. Каквото намѣришъ по пжтя, търкаляй, обръщай, макаръ и да окаляшъ.

Ходи и тамъ, дѣто не те канятъ.

Излизай оттамъ, отдѣто те пждятъ.

Младата булка вода не кани, тя изпраща водата.

Понѣкога хубавитѣ сѣмена и въ калъта добрѣ растатъ.

Калъ, която не можешъ да впрегнешъ на работа, показва твоето невѣжество.

Калъ, която можешъ да впрегнешъ на работа, показва твоето знание.

Водата е и въ океана, и въ морето, и въ езерото, и въ локвата, и въ дъждовнитѣ капки, но различно се проявява.

Въ океана водата дава угощение на голѣмитѣ риби, въ морето — младитѣ забавлява, въ езерото — малкитѣ отглежда, въ локвитѣ — жабитѣ всрѣдъ лѣто на сухо оставя.

Ако си на угощение, въ океана си ; ако си на забавление, въ морето си ; ако се кла-тушкашъ като листъ, въ езерото си ; ако си безъ петаче въ джоба, въ локвата си. Когато локвата изсъхне, жабитѣ започватъ да скачатъ отъ едно мѣсто на друго. Тѣ мязатъ на

малките дѣца, които прѣскачатъ вжжето отъ едната и отъ другата страна.

Трѣбва ли да плачешъ за изсъхналата локва на страданието?

Трѣбва ли да се отчайвашъ за изсъхналата локва на мъчението?

Слѣдвай пжтя на жабитѣ. Защото жабитѣ най-много пѣятъ, когато наближи врѣме локвата да изсъхва. Думитѣ на жабешката пѣсенъ сж: кумъ-кво-ква — дойде врѣме за човѣшкото спасение. Въ началото на лѣтото вие слушате вѣстѣта на тѣзи Божии пророци, които се провикватъ отъ изсъхналитѣ блата: Свѣстете се, хора, и тръгнете въ пжтя, който води къмъ голѣмото море.

Всѣка форма на Духа е написанъ листъ отъ великата книга на живота. Блаженъ е онзи, който може да чете по този листъ.

Има двѣ важни книги: книгата на живота и книгата на смъртѣта. Листата отъ книгата на живота нито овехтяватъ, нито съхнатъ, нито се откъсватъ, нито се изгубватъ. Тѣ винаги сж здрави, сочни, като прѣснитѣ плодове.

Листата отъ книгата на смъртѣта сж сухи и разхвърляни по цѣлата земя. Не плачи за нейнитѣ изсъхнали листа. Не тжгувай за нейнитѣ листа, разхвърляни по цѣлата земя.

Благословенъ е онзи домъ, който е изчистенъ отъ изсъхналитѣ листа на смъртѣта.

Умъ, населенъ съ свѣтли мисли, сърце, обитаемо отъ свѣтли чувства и воля, изразителка на благородни постѣпки, сж вѣчнитѣ потици на Духа на Доброто. Непрѣстанно слѣдвай този пжтъ.

Когато господарьтъ идва, вратата се отваря.

Когато господарьтъ влиза, вратата се затваря.

Когато Духътъ идва, вратата на твоето сърце се отваря.

Когато Духътъ влиза, вратата на твоето сърце се затваря.

Всѣко отваряне и затваряне на вратата подразбира завършенъ разуменъ процесъ.

Не отваряй вратата, прѣди Духътъ да е дошълъ.

Не затваряй вратата, прѣди Духътъ да е влѣзълъ.

*

19 августъ, 5 ч. с.

ОТКРИ.

Ще прочета първа глава отъ Дѣянїята на апостолитѣ.

Размишление върху стиха : „А Богъ намъ откри“.

Постоянно се радвай, когато свѣтлината на Божествения свѣтъ те озарява и пжтя ти показва.

Казано е: Богъ е свѣтлина, и дѣто е свѣтлината, тамъ Богъ дѣйствува. Който разбира свѣтлината, въ нея той ще познае тихия гласъ на Бога, Който говори ободрително на подвизаващата се душа въ живота. За онзи, който разбира свѣтлината, мъглитѣ въ съзнанието му ще се разпрѣснатъ и слънцето ще изгрѣе, както това става сега прѣдъ насъ. Щомъ се усъмни, мъглитѣ отново ще дойдатъ. Мъглата, която днесъ ни обикаля, е символъ на състоянието, въ което вие се намирате. Вие образувате тази мъгла. Вѣтърътъ, който днесъ духа, прѣдставя Божията мисль, която постоянно работи върху съзнанието на човѣка да разпрѣсне мъглитѣ. Сама по себе си мъглата не е опасна. Опасността седи въ това, че въ мъгливо врѣме човѣкъ изгубва посоката на движението си. Падне ли мъгла, седни на едно мѣсто и размишлявай. Мръднешъ ли отъ мѣстото си, ти ще се изгубишъ. Мъглата показва, че нѣма условия за движение. Сега, като наблюдавате, виждате,

какъ слънцето ту се покаже, ту се скрие. Мъглата не може изведнѣжъ да се дигне. Сжщото нѣщо става и съ васъ. Тъкмо хоризонтътъ ви се изчисти, слънцето се покаже, и Господъ рече да ви прѣдаде единъ урокъ, но веднага дойдатъ отрицателни мисли и чувства въ ума и сърцето ви, и хоризонтътъ ви отново се замъгли. Вие изгубвате благоприятния моментъ и трѣбва да чакате новитѣ условия.

Единъ нумизматикъ намѣрилъ една златна стара монета, на която имало нѣщо написано. Той я далъ на слугата си да я измие леко само отъ пръстѣта или отъ полепенитѣ нечистотии върху нея. Слугата взелъ монетата и отъ голѣмо усърдие я изчистилъ така хубаво, че изтрилъ и надписа ѝ. Желанието му било да я лъсне, да светне. Занесълъ монетата на господаря си и му казалъ: Господарю, много хубаво изчистихъ монетата. Не може да не останешъ доволенъ, тя цѣлата блещи. Така я лъснахъ, че нищо не е останало на нея. Господарьтъ погледналъ монетата и съ съжаление констатира, че монетата изгубила цѣнността си. Наистина, чиста, лъскава била, но написаното върху нея изчезнало.

Казвамъ: и съврѣменнитѣ хора се намиратъ въ положението на лъсналата монета. Нѣкои искатъ преждеврѣменно да станатъ свети. И наистина, тѣ успѣватъ: изтъркатъ всичко отъ себе си, светнатъ, но и светостъта, която Богъ е вложилъ въ тѣхъ, изчезва съсѣмъ. Други искатъ да станатъ красиви. Ста-

ватъ красиви, но съ това заедно изтъркватъ и красотата, която Богъ е написалъ върху тѣхъ. Тѣй щото, човѣкъ може да стане такъвъ, какъвто пожелае, но ще изгуби онова цѣнното, което Богъ е написалъ върху него. Истинската красота не е нѣщо постоянно, каквото е маската върху лицето на маскирания. Красотата е нѣщо непрѣривно, тя изразява великитѣ потници на човѣшката душа, но сжщеврѣменно тя се мѣни. Красивъ е човѣкъ, когато доброто е описано на неговото лице. Красивъ е човѣкъ, когато всичкитѣ добродѣтели, една слѣдъ друга, се описватъ на неговото лице. Каква по-голѣма красота ще намѣрите отъ слънцето? Красиво е слънцето, понеже постоянно изпраща своята свѣтлина и топлина. Какво би станало съ свѣта, ако слънцето прѣстане да изпраща свѣтлината и топлината си? — Нѣма да има животъ. Щомъ животътъ прѣстане, и красотата ще изчезне. Днесъ сжществува красота, защото животътъ сжществува. Слънцето пакъ изгрѣ, за да видите неговата красота. То е красиво, защото обича и прави всичко около себе си красиво. Красивъ човѣкъ е онзи, който всичко около себе си прави красиво. Чистъ човѣкъ е онзи, който всичко около себе си прави чисто. Дѣто мине, той все чисти.

Търси онази красота, която носи образа на Бога въ себе си. Красотата на Бога седи въ това, че Той едноврѣменно държи въ ума си живота на всички сжщества. Той има прѣдъ видъ тѣхнитѣ нужди, страдания, скърби и ги напжтва въ правия пжтъ. Той улеснява всички

сжщества и въ радоститѣ, и въ скърбитѣ имъ. Които се радватъ, тѣ сж работници при Бога. Тѣзи, които скърбятъ, сж готовановци, на готово чакатъ. Това значи: които скърбятъ и не се радватъ на скръбта си, тѣ сж готовановци. Който иска да не е готованецъ, щомъ дойде скръбта при него, той ще я приеме учтиво, ще се зарадва и заедно съ нея ще отиде на нивата да работи. Свѣтътъ се нуждае отъ радостни хора, които работятъ на нивата и донасятъ хлѣбъ. Днесъ повечето хора скърбятъ и чакатъ на готово да ядатъ. Който иска да бжде работникъ на Божията нива, той трѣбва да се радва при всички условия на живота.

Казвамъ: бждете радостни и весели и вѣрвайте въ разумното. Ако не вѣрвате въ разумното, вие сте готовановци. Ако се обезвѣришъ, ако станешъ лошъ човѣкъ, ти си готованецъ. Вълкътъ е единъ готованецъ, който отъ сутринъ до вечеръ мисли, какъ ще му падне нѣкоя жертва. Той на готово яде. По цѣли дни той философствува: едно врѣме имаше повече ядене, а сега настана голѣма сиромашия. Тежки врѣмена дойдоха! Така и много хора се оплакватъ отъ тежкитѣ условия на живота. Тѣ плачатъ, проливатъ сълзи, но отъ плача имъ условията не се подобряватъ. Когато врѣмето плаче, трѣвитѣ и цвѣтята се ползватъ, но не и хората. Въ такова врѣме хората се изпокриватъ, бѣгатъ въ домоветѣ си. Защо се криятъ? — За да не заплачатъ и тѣ съ врѣмето заедно.

И тъй, растенията, които разбиратъ вътрѣшния смисълъ на дъжда, приематъ роснитѣ капчици въ себе си, за да ги утѣшатъ. Роснитѣ капчици сж дѣца, които нѣкога сж изгубили майка си и непрѣкъснато я търсятъ. Растенията ги утѣшаватъ, казватъ имъ да не плачатъ, защото единъ день тѣ ще намѣрятъ майка си. Тѣ имъ даватъ първия урокъ въ живота. Казватъ имъ: вие сте богати. Отворете торбичкитѣ си да видите, какви богатства носите съ себе си. Щомъ отворятъ торбичкитѣ си, растенията взиматъ богатствата имъ и имъ показватъ пжтя, по който могатъ да намѣрятъ майка си.

Слѣдователно, когато мъглата дойде при тебе, не плачи заедно съ нея, но ѝ кажи: Не бой се, ти ще намѣришъ майка си. Не плачи за това, за което другитѣ плачатъ. Когато колата се счупи, какво трѣбва да правишъ: да плачешъ ли, или да се заемешъ да я поправишъ? Плачътъ спасява ли човѣка? — Не, плачътъ само утѣшава. Когато плачешъ около умрѣлия, ще го съживишъ ли? Ако можешъ да го съживишъ, плачи; ако не можешъ да го съживишъ, поне не го смущавай. На умрѣлъ човѣкъ тжпанъ бие ли се? Ако може да чуе, удрай тжпана, колкото искашъ; ако не може да чуе, поне врѣмето си не хаби.

За направени погрѣшки не плачи.

Изправяй погрѣшкитѣ си и мисли.

Радвай се за всѣка направена погрѣшка, защото имашъ възможность да я изправишъ и да познаешъ силата си.

Тѣзи мисли може да ви се виждатъ противорѣчиви, но тѣ почиватъ на извѣстенъ законъ. На какво се дължатъ погрѣшкитѣ? — На неразбиране. Когато нѣкое разумно същество ви каже една велика мисль, която не можете да разберете, вие непрѣменно ще сгрѣшите. Значи, задъ всѣка погрѣшка се крие една велика мисль. Щомъ разберете погрѣшката си, ще разберете и великата мисль, която се крие задъ нея. Тѣй щото, всѣка погрѣшка води къмъ добро. Ще ви дамъ единъ примѣръ, да видите, какъ можете да направите една погрѣшка. Даватъ ви едно змийско яйце и ви казватъ да го държите на студено. Ако го държите на топло, то ще се излюпи, и единъ день ще пострадате отъ него. Вие взимате яйцето, но се интересувате, какво може да излѣзе отъ него. Казвате си: Ще туря яйцето на топло, да видя, какво ще се излюпи. Туряте яйцето на топло и слѣдъ извѣстно врѣме отъ него излиза едно малко змийче. Вие се радвате на малкото змийче, храните го и то расте, става голѣма змия. Единъ день тази змия се увива около васъ и започва да ви души. Въ това отношение на змията не може да се разчита.

Много отъ противорѣчията въ живота се дължатъ на това, че хората само констатирайтъ нѣщата и тамъ спиратъ. Тѣ казватъ, за примѣръ: Слънцето е изворъ на живота. То има влияние надъ насъ и т. н. Обаче, това още не е знание. Да констатирашъ нѣщата само безъ да ги проучишъ и приложишъ, това не е наука, нито знание. Ако човѣкъ би

ималъ онази положителна наука, да разбира, запримѣръ, отъ цвѣтоветъ и тѣхното приложение, той би направилъ чудеса съ тѣхъ. И тогава, ако прѣкара червения цвѣтъ върху умрѣлъ човѣкъ, той ще го съживи. Ако прѣкара червения цвѣтъ върху единъ простъ човѣкъ, той ще стане ученъ. Цвѣтоветъ сж храна за хората. Цвѣтенето на цвѣтята крие въ себе си велика сила, както за самитѣ тѣхъ, така и за хората. Голѣмо нещастие е да живѣе човѣкъ въ свѣтъ безъ цвѣтя.

Когато студътъ иде на гости, обличай най-дебелата си дреха.

Когато топлината иде на гости, обличай най-тънката си дреха.

Когато гладътъ иде на гости, затваряй и двѣтѣ си врати.

Когато ситостта иде на гости, отваряй и двѣтѣ си врати.

Когато си здравъ, работи.

Когато си боленъ, почивай.

Когато си сиромасъ, радвай се.

Когато си богатъ, плачи. Азъ взимамъ думата плачъ не въ обикновенъ смисълъ. Всѣко нѣщо, което плаче, е живо. Всѣко нѣщо, което не плаче, е мъртво. Източнитѣ философи казватъ, че човѣкъ трѣбва да прѣстане да плаче. Казвамъ: да прѣстане умниятъ да плаче, разбирамъ. Обаче, опасно е, когато глупавиятъ прѣстане да плаче. За глупавия плачътъ е необходимъ, той е на мѣстото си, той е благословение за него.

Пуснали единъ голѣмъ мързеливецъ въ една стая, въ която съ помощта на помпа

вкарвали и изкарвали вода. Отворили крана на чешмата и оставили водата да тече въстаята, да видятъ, какво ще прави този мързеливецъ. Водата бързо текла въстаята и дошла до глезенитѣ на мързеливеца. Той седѣлъ, не мърдалъ отъ мѣстото си. Водата се изкачвала все по-високо, дошла до колѣнитѣ му, той пакъ не мърдалъ. Послѣ се изкачила до шията му. Едва сега той се замислилъ, какво да прави, защото положението вече станало опасно. Тогава той взелъ помпата и започналъ съ нея да извлича водата, да я изхвърля навънъ. Отъ този примѣръ се вижда, че у всички хора има единъ мързелъ, нареченъ свещенъ мързелъ. Много хора, докато минаватъ за свѣтски, тѣ сж работливи. Щомъ станатъ религиозни, тѣ се отпускатъ, подаватъ се на мързела и не работятъ. Тѣ започватъ само да съзерцаватъ. Това съзерцание не е нищо друго, освѣнъ мързелъ. Като свѣтски хора, тѣ знаятъ, че трѣбва да копаятъ, да разоратъ нивата, да я посѣятъ и слѣдъ това вече очакватъ, каквото Богъ даде. Обаче, като духовни, тѣ нито копаятъ, нито оратъ, нито сѣятъ, очакватъ дано Богъ имъ даде нѣщо. Ако не получатъ нѣщо, тѣ се разочароватъ.

Слѣдователно, човѣкъ не трѣбва да изпада въ крайности. Докато живѣе на физическия свѣтъ, той трѣбва да работи и физическа, и сърдечна, и умствена работа. Щомъ стане духовенъ, той трѣбва да работи още повече и то и въ тритѣ свѣта. Разликата въ работата на свѣтския и на духовния човѣкъ е слѣдната: единъ земледѣлецъ отъ свѣта ще

посѣ, напрімѣрь, сто декара земя и ще получи нѣкакъвъ резултатъ. Единъ духовенъ човѣкъ ще посѣ само десетъ декара земя, но класоветѣ ще бждатъ много по-едри и съ поголѣмъ брой зърна. Съ други думи казано: свѣтскиятъ човѣкъ ще тури на гърба си единъ камъкъ 100 кгр. тежъкъ и ще се хвали съ силата си. Единъ духовенъ човѣкъ ще тури на гърба си единъ кжсъ злато отъ 10 кгр. и ще се хвали съ разумността и знанието си. Чий товаръ е по-цѣненъ? Когато човѣкъ носи въ главата си една мисль, той трѣбва да знае, камъкъ ли е тя, или злато. Умниятъ, като види, че тази мисль е тежка като камъкъ, той ще я изхвърли отъ главата си. Глупавиятъ, обаче, ще я носи и ще плаче, ще търси нѣкой да го освободи. Който плаче, той има нѣкаква скрита мисль въ себе си. Наблюдавалъ съмъ, какъ нѣкое малко дѣте плаче. Докато майка му е наблизо, то плаче, озърта се, чака да дойде майка му да го утѣши. Колкото повече го утѣшава майката, то повече плаче. Щомъ майка му се отдалечи и прѣстане да го утѣшава, то млѣква и трѣгва подиръ нея. Възрастнитѣ пѣкъ плачатъ, когато искатъ да смекчатъ сърцата на окръжаващитѣ. Изобщо, каквато и да е причината за плача, той е на мѣстото си. Казано е въ Писанието: „Ще обѣрша сълзитѣ имъ.“ — Кога? — Когато истинскиятъ животъ дойде. Щомъ истинскиятъ животъ дойде, плачѣтъ ще прѣстане. Тогава ще се явятъ изворитѣ на живота. Умниятъ човѣкъ, който се намира прѣдъ изворитѣ на своя животъ, никога не плаче.

Кой е уменъ човѣкъ? — Уменъ е онзи, който може да смѣни плача въ радостъ.

Уменъ е онзи, който може да смѣни скръбта въ утѣха.

Уменъ е онзи, който може да смѣни отчаянието въ надежда.

Уменъ е онзи, който може да смѣни умразата въ любовъ.

Уменъ е онзи, който може да смѣни невѣжеството въ знание.

Уменъ е онзи, който може да смѣни неправдата въ правда.

Уменъ е онзи, който може да смѣни робството въ свобода.

Уменъ е онзи, който може да смѣни сиромашията въ богатство.

Уменъ е онзи, който може да смѣни смъртта въ животъ.

Уменъ е онзи, който и въ най-голѣмата тъмнина, може да намѣри пътя къмъ Бога.

*

20 августъ, 5 ч. с.

НА ЖИВИТЪ.

Ще прочета 15 гл. отъ Евангелието на Иоана.

Размишление върху стиха: „Богъ не е Богъ на мъртвитъ, но Богъ на живитъ“.

Когато човѣкъ наблюдава изгрѣва на слънцето, не е важно толкова, какво мисли той, но какво замисля да прави. Ако въ този моментъ човѣкъ замисля да посади нѣкаква сѣмка, той ще се ползува отъ това. Обаче, ако слънцето го заvari въ моментъ, когато нищо не замисля, той губи. Защо? — Слънцето нѣма да му съдѣйствува.

Извади гнилото отъ вжжето, за да се избавишъ отъ голѣмата бѣда, която те очаква.

Запали свѣщъта на твоя животъ, за да се осмисли цѣлия животъ.

Слѣдъ като се извърши една работа, само тогава тя придобива своята сила и цѣна.

Сѣмката пониква, когато се посѣе; водата измива, когато се полѣе; свѣщъта свѣти, когато се запали.

Всѣка добра работа е начало на разумното въ свѣта.

Лжчтъ показва изгрѣва на слънцето; слънцето говори за своя господарь; росната капка говори за силата на слънчевата топлина; цвѣтътъ говори за силата на Божията Любовь, която възраства всичко въ свѣта.

Ако мислишъ, че свѣтътъ е създаденъ за тебе, запитай се, ти за кого си създаденъ?

Ако свѣтътъ нѣма отношение къмъ тебе, запитай се тогава, какво е твоео отношение къмъ самия тебе?

Ако мислишъ, че си отъ умнитѣ, запитай се, защо се безпокоишъ?

Ако мислишъ, че си отъ силнитѣ, запитай се, защо имашъ нужда отъ лѣкаръ?

Ако мислишъ, че си отъ богатитѣ, запитай се, защо имашъ нужда да ти даватъ?

Ако мислишъ, че си отъ безстрашнитѣ, запитай се, защо сърцето ти трепери?

Запитай майката, защо ѝ е дѣтето.

Запитай рибата, защо ѝ е водата.

Запитай ученика, защо му е книгата.

Запитай колата, защо ѝ сж колелетата.

Запитай лозата, защо ѝ е гроздето.

Запитай най-послѣ себе си, защо ти сж страданията.

Ако говоришъ за слънцето и не го виждашъ, ако говоришъ за книгата и не можешъ да я четешъ, ако желаетъ водата и не можешъ да я пиешъ, ако търсишъ хлѣба и не можешъ да го ядешъ, ако търсишъ любовта и не можешъ да я получишъ, какво си придобилъ? Ако слѣдъ всички тия усилия замязашъ на скжсанъ парцалъ, какво си постигналъ?

Ако слугата е измелъ кжщата и дигналъ всичкия прахъ въ нея, изчистилъ ли е кжщата отъ праха? Най-безвръдното отъ кжщата слугата е изнесълъ вѣнъ, а най-опасното — пра-

ха, е оставилъ вжтрѣ. Запитай се тогава, колко струва това метене. Прахътъ се изчиства само съ вода, а не съ метла. Водата се туря на работа само при топлина. Топлината се туря на работа само при свѣтлина. Запитай се тогава, съ какво се туря свѣтлината на работа?

Ако плодътъ знае, отдѣ е откъснатъ и дѣ сж го турили, а не знае кога ще се върне, може ли да се каже, колко е научилъ?

Отъ тия мисли се вижда, че хората не знаятъ най-елементарнитѣ работи въ живота, вслѣдствие на което грѣшатъ. Че грѣшатъ, това се вижда и въ самия имъ езикъ. Тѣ говорятъ едно, разбиратъ друго, вслѣдствие на което изпадатъ въ грѣшки, въ заблуждения. Съвременнитѣ народи нѣматъ една строга опрѣдѣлена граматика, нѣматъ единъ свършенъ езикъ. Запримѣръ, вие казвате: любя. — Кой люби? — Азъ. — Кой е този азъ? — Мнозина излизатъ на сцената, защото всички сж все азъ. Казвате още: азъ любя еди-кого си. — Кой е този еди-кого си? Пакъ се явяватъ много. Ако на хиляда души покажатъ единъ килограмъ хлѣбъ, всички ще кажатъ: дайте го на мене. — Кой е този мене? Мене, това сж хилядата души. Кому ще се падне този хлѣбъ? Мжчно е да се рѣши, на кого да се даде хлѣба. Не, има начинъ, по който може да се раздѣли хлѣба между хилядата души, и всѣки отъ тѣхъ ще бжде доволенъ. Ще турите хлѣба въ единъ голѣмъ котелъ съ вода и всѣки ще сърба оттамъ. Днесъ хората не могатъ справедливо да раздѣлятъ

общитѣ блага помежду си, понеже всѣки иска отдѣлно за себе си да бжде щастливъ като роснитѣ капки. На роснитѣ капки може да имъ се каже само, дѣ е майка имъ — нищо повече. Нѣкое дѣте се качило на гърба на една мечка и плаче, търси майка си. Майка му се е качила на една скала. Нека отиде при скалата, тамъ ще намѣри майка си. Думитѣ майка, мечка, росна капка, скала сж символи, които трѣбва да се прѣведатъ. Иначе, тѣ ще останатъ така неразбрани, както сж неразбрани много думи, които ученитѣ употребяватъ въ езика си.

Съврѣменнитѣ философи си служатъ съ думитѣ есенциално, субстанциално и т. н. Какво разбиратъ тѣ подъ думитѣ субстанция, есенция? Това сж неопрѣдѣлени понятия. Споредъ тѣхъ, субстанция е нѣкакво вещество, което изпълва пространството. Тѣ даватъ извѣстно опрѣдѣление за субстанция, а се натъкватъ на друга неопрѣдѣлена идея — идеята за пространството. Тя пъкъ влѣче слѣдъ себе си неопрѣдѣлената идея за врѣмето и т. н. Споредъ мене пространството е единъ щедъръ господарь, който дава на всички. Щомъ отидете при него, той казва: ето, изберете си, което мѣсто искате и колкото искате. Нищо повече нѣма да ви каже. Врѣмето пъкъ е скържавъ господарь. Като отидете при него, то веднага ще ви пита, колко искате. Слѣдъ това ще вземе метъра и ще мѣри: единъ, два, три, десетъ и повече сантиметра. Като измѣри колкото сте искали, ще каже: плащайте сега. Значи, врѣмето и пространството

сж два господари, съ различни характери: първиятъ е стегнатъ, той държи смѣтка и на прашинката. Вториятъ има широко сърце, той дава, колкото искате. Който е недоволенъ отъ живота, това показва, че врѣмето го управлява; който е доволенъ отъ живота, пространството го управлява. Това е най-простата, най-елементарната философия, която дава донѣкждѣ само едно опрѣдѣление за понятията врѣме и пространство.

Нѣкой казва: мене ме управлява любовта, азъ отъ нея се ръководя, а не отъ пространството или отъ врѣмето. Ако ти, наистина, живѣешъ въ любовта, а се безпокоишъ, каква е тази любовъ? Тя е врѣменна любовъ. Врѣменната любовъ всѣкога на дребно мѣри. Тя пита: колко искашъ отъ любовта? — Малко искамъ. Вземи тогава — измѣрва и ти дава. Ако си богатъ и се безпокоишъ, врѣмето те управлява. Ако си вѣрващъ и се безпокоишъ, врѣмето те управлява. Щомъ не искашъ да се безпокоишъ, излѣзъ отъ врѣмето и не дѣли нѣщата. Влѣзъ въ пространството, разшири се и започни да творишъ.

Мнозина се страхуватъ, безпокоятъ се, какво ще стане съ тѣхъ слѣдъ смъртта имъ и дѣ ще отидатъ. Щомъ се безпокоятъ, врѣмето ги управлява. Тѣ ще отидатъ при дѣдо си. — Ами дѣ е дѣдото? — При прадѣдо си и т. н. Това сж обяснения споредъ идеята за врѣмето. Прѣди всичко дѣдо ви нито е дошълъ отнѣкждѣ, нито е заминалъ за нѣкждѣ. Най-първо трѣбва да знаете, какво нѣщо е пространството, за да разберете, отдѣ е

дошълъ дѣдо ви и дѣ е отишълъ. Засега дѣдо ви е на слънцето, той замина съ една огнена колесница. Слѣдъ врѣме ще дойде другъ тренъ, съ който вие ще заминете при дѣдо си. До това врѣме вие само ще му пишете. Праведнитѣ се качватъ на слънцето прѣзъ всѣки сто милиона години по единъ пжтъ. На васъ сто милиона години се виждатъ много, а за мене сж малко. Все едно е да ми кажете сто милиона години и сто милиона лева. Споредъ мѣрката на земята сто милиона години е много врѣме, но тази мѣрка не е единствената. Тя е най-слабата мѣрка, съ която се опрѣдѣля бързината на движението на разнитѣ тѣла. Обаче, ако бързината на движещитѣ се тѣла се опрѣдѣля споредъ бързината на свѣтлината, тия сто милиона години ще се съкратятъ. Направете изчисление, за колко врѣме ще изминете сто милиона години, ако се движите съ бързината на свѣтлината. Съврѣменнитѣ хора разполагатъ съ редъ прѣвозни срѣдства, едни отъ други по-бързи. Който се движи съ бързината на модернитѣ съобщения, толкова по-скоро ученъ ще стане. И обратно: който се движи съ бързината на старитѣ съобщения, толкова по-мжчно ученъ ще стане

Като резултатъ на тия разсждения се явява едно противорѣчие, което може да се изрази съ слѣдния афоризъмъ: често слабото въ свѣта е силно, а силното е слабо. Може ли да се нарече силенъ конь онзи, който се управлява отъ едно дѣте? При това, този конь минава за силенъ. Често и хората мязатъ на

такъвъ силенъ конь. Срѣщате единъ силенъ, уменъ човѣкъ, а виждате, че една малка мисль го управлява. Тя туря гема си върху този човѣкъ и го върти наждѣто иска и както иска. Дѣ остава силата на този човѣкъ? Щомъ малката мисль го управлява, излиза, че тя е по-силна отъ него. Не само малката мисль, но и малкитѣ чувства, малкитѣ, дребни желанія управляватъ човѣка. Ако една малка, нищожна дума произвежда въ човѣка такъвъ ефектъ, че цѣла година слѣдъ това той не може да дойде на себе си, тя не е ли по-силна отъ него? Казано е въ Писанието: „Дѣца управляватъ моя народъ.“ Казвамъ: и съврѣменнитѣ хора се управляватъ отъ дѣца. — Ами кога ще се оправи свѣтътъ? — Когато тия дѣца израснатъ. Свѣтътъ не може още да се оправи, понеже дѣцата, които го управляватъ, още не сж израсли. Докато дѣцата въ единъ домъ сж малки, майката и бащата по цѣлъ день тичатъ подиръ тѣхъ, грижатъ се, работятъ, печелятъ все за тѣхъ. Нѣкога бащата се измори и каже: Кога ще дойде день и азъ да си почина? — Когато дѣцата израснатъ. Обаче, и да израснатъ дѣцата, мъжността още не се е разрѣшила. Защо? — Защото синоветѣ и дѣщеритѣ се женятъ, раждатъ имъ се малки дѣца, които бащата, т. е. дѣдото сега, отново трѣбва да се грижи, да тича подиръ тѣхъ. Единъ день той пакъ ще каже: Кога ще си почина и азъ? — Когато внучетата израснатъ. — Кога ще се оправи свѣтътъ? — Когато внучетата пораснатъ. Този дѣдо пакъ не седи миренъ, той иска да види

внучетата наредени. Дойде день, и тѣ се оженихъ, родяхъ се малки дѣчица, а на дѣдото, вече прадѣдо, пакъ прѣдстои задачата да тича подиръ правнучетата, да се грижи за тѣхъ.

— Кога ще се оправи свѣтътъ? — Когато правнучетата израснатъ. Не, докато хората иматъ такива разбирания за живота, тѣ едни други ще си създаватъ страдания, мъчнотии и нещастия, а свѣтътъ никога нѣма да се оправи.

Ето защо, за въ бждеще, когато свѣтътъ се оправи, бащата трѣбва да каже: докато съмъ живъ, азъ не позволявамъ да се жените. Щомъ умра, тогава свободно можете да се жените. Че съмъ родилъ дѣца, това е въ реда на нѣщата, но то още не подразбира, че тѣ непрѣменно трѣбва да се женятъ. Въ това седи разрѣшението на задачата. Иначе, ако синоветъ и дъщеритъ се женятъ, ако внучетата и правнучетата се женятъ, бащата никога нѣма да си почине, а сжщеврѣменно и свѣтътъ никога нѣма да се поправи. Ако свѣтътъ върви все по стария пжтъ, той ще мяза на търговецъ, който има само 10—15 хиляди лева на разположение и влиза въ едно прѣдприятие, отъ което въ нѣколко години изкарва внесенихъ пари и успѣва да се пооблѣче, да се нахрани. Недоволенъ отъ това, той се впуска въ по-голѣмо прѣдприятие, дѣто може да спечели, а може и да изгуби. Казвамъ: не влизай въ ново прѣдприятие, остави други да свършатъ започнатата работа. Ако не послуша, той ще обърка смѣткитъ си, ще се яви нѣкаква криза въ положението му и тогава ще

каже: отидоха внуцитѣ! Слѣдъ това трѣбва да минатъ 40—50 години, докато се оправятъ работитѣ, а въ това врѣме той ще остарѣе и не ще може нито да оправи работитѣ си, нито да си почине.

Казвамъ: не започвай работа, въ която ще закжсашъ. Който не разбира този законъ, ще каже: нима не трѣбва да се работи? — Трѣбва да се работи, но споредъ вжтрѣшнитѣ и външнитѣ сили, съ които човѣкъ разполага. И работата се подчинява на извѣстни закони. Вземете примѣръ отъ римската империя. На врѣмето тя се славѣше съ величие, заемаше първо мѣсто между държавитѣ. По нейнитѣ закони и до днесъ се управляватъ европейскитѣ народи, но дѣ остана тя? Ще кажете, че внуцитѣ и правнуцитѣ сж виновни, тѣ задигнаха дѣдото. Добрѣ, ето, съврѣменнитѣ народи създаватъ нови закони, но ще оправятъ ли тѣ свѣта? По този начинъ свѣтътъ не може да се оправи. Днесъ между народитѣ се явява само надежда за спасение на свѣта, но тѣ нѣматъ методи, чрѣзъ които да го спасятъ. Положението на сегашнитѣ хора е като това на онзи конь, който цѣль день въртѣлъ дарака, а вечерята получавалъ малко сѣно. Прѣдъ него имало една площъ, на която била поставена торба съ сѣно, но площта била така приспособена, само да се лъже коньтъ, че ще достигне сѣното, за да върви даракътъ. Коньтъ въртѣлъ дарака, вълната се разбивала и едва вечерята той хапвалъ отъ сѣното.

Та и съвременните хора имат единъ такъв идеалъ, поставенъ на една площъ прѣдъ дарака, и тѣ трѣбва цѣль день да обикалятъ около площъта, за да получатъ вечерята една шепа сѣно. Вълната на господаря се разбива, а човѣкътъ съ години обикаля около площъта, дано постигне своя идеалъ. Понѣкога вие се смѣете на този конь, че цѣль день обикаля да стигне сѣното, но всѣки изпада въ това положение, да се върти около сѣното и да не го достигне. Днесъ коньтъ е свободенъ. Вмѣсто него се употребява парна или електрическа машина. Това показва, че и човѣкъ единъ день ще се освободи. И той ще се домогне до онѣзи начини, чрѣзъ които ще постигне своя идеалъ. Значи, има единъ разуменъ начинъ за разрѣшаване на въпроситѣ. Щомъ човѣкъ се домогне до този начинъ, той ще придобие желанныя миръ въ душата си.

Не разрѣшавай това, което е разрѣшено. Не прави това, което е направено. Щомъ съзнаешъ, че други сж го разрѣшили и направили прѣди тебе, нищо друго не ти остава, освѣнъ да вървишъ напредъ. Ти разрѣши само това, което на тебе се пада. Въ даденъ случай на всѣки човѣкъ сж дадени задачи, които той самъ трѣбва да разрѣши.

При това, дойде ли човѣкъ до положение да разрѣшава една задача, той не трѣбва да се безпокои. Ако листътъ на едно дърво се безпокои, какъ ще прѣкара живота си, той нищо нѣма да разрѣши. Това не е философия. Задачата на листа е да се държи

за клона и да работи. Какъ седи, ще стане ли по-голѣмъ, какво ще стане съ него, това не е негова работа. Колкото и да мисли по тѣзи въпроси, той по-голѣмъ нѣма да стане. Неговата задача е да работи, за да мине отъ една форма въ друга. Листътъ трѣбва да мине въ малко клонче; малкото клонче — въ голѣмъ клонъ; голѣмиятъ клонъ — въ дърво; дървото — въ плодъ; плодътъ — въ сѣмка; а сѣмката трѣбва отново да се върне въ живота, да се прѣсъздаде. Слѣдователно, и задачата на човѣка седи въ това, да се прѣсъздаде, да намѣри начинъ, какъ да постигне това прѣсъздаване. Това значи: човѣкъ трѣбва да намѣри начинъ да измѣни външнитѣ условия на своя животъ, да ги подобри. Въ това седи новата философия, новата наука. За тази цѣль човѣкъ трѣбва да намѣри правия пжтъ. Ако не намѣри правия пжтъ, той ще се уплаши и нищо нѣма да постигне. Листътъ не може да мине направо въ цвѣтъ, нито цвѣтътъ може да мине направо въ сѣмка. Тѣзи процеси сж послѣдователни, непрѣривни. Никакво прѣскачане не може да става; всичко подлежи на постепенни промѣни. Когато виждаме, че листата на нѣкое дърво капятъ, това е привидно така. Въ сжщностъ листата отъ дървото на живота никога не окапватъ. Сжщото може да се каже и за плодетѣ му. Неговитѣ листа сж за лѣчение, а плодетѣ му — за храна. На сжщото основание, и въ човѣка има нѣща, които никога не съхнатъ и никога не окапватъ. Тѣ оставатъ въ човѣка отъ младини до старини. Външно човѣкъ може да

остарѣе, да побѣлѣе, но вътрѣшно той остава малко дѣте. Слѣдователно, дръжъ се за това, което не остарява. Това, което остарява, дай на хората.

Питамъ: какво виждаме въ живота? — Младитѣ обичатъ да носятъ дрехи, които имъ придаватъ видъ на стари. Старитѣ пъкъ гледатъ да се освободятъ отъ всичко старо, да се подмладятъ. Въ това отношение старитѣ хора, като се натоварятъ съ голѣмъ багажъ отъ книги, дрехи и други вещи, принуждаватъ се да ги продаватъ. Младитѣ купуватъ тия вещи. Така става смѣна между еднитѣ и другитѣ. Младиятъ купува нѣкаква стара книга и казва: Доволенъ съмъ, че си купихъ една цѣнна книга. Стариятъ казва: Благодаря на Бога, че се освободихъ поне отъ една книга.

Сега, като слушате да ви се говори, вие мязате на онзи човѣкъ, който билъ добръ нагостенъ отъ своя приятелъ, но като си излѣзълъ оттамъ, казалъ: ами утрѣ? Помнете: има само единъ день, когато можешъ добръ да нахранишъ човѣка. Щомъ този день се нахрани, той вече е осигуренъ за всички останали дни, нѣма защо да се безпокои повече. Този день е нареченъ свещенъ день. Попадне ли човѣкъ въ този день, той нѣма какво повече да мисли. Неговата работа е осигурена вече. Казвамъ: гледайте да влѣзете въ този свещенъ день. Влѣзете ли въ този день, работата ви е осигурена за милиони дни и години, нѣма защо да се осигурявате. Ако не можете да влѣзете въ този свещенъ день, все

ще мислите, какво ще ядете днесъ, какво утрѣ и ще гледате по три пжти на день да се осигурявате.

Не се безпокой за това, за което другитѣ се безпокоятъ.

Не плачи за това, за което другитѣ плачатъ.

*

21 августъ, 5 ч. с.

СЛИЗАНЕ И ВЪЗЛИЗАНЕ.

Ще прочета 4 гл. отъ Евангелието на Иоана.

Размишление върху стиха: „Азъ съмъ живиятъ хлѣбъ, слѣзълъ отъ небето“.

Ще ви дамъ нѣколко мисли за размишление.

Прашниятъ да се очисти отъ праха си; калниятъ да се очисти отъ калъта си.

Бѣдниятъ да се справи съ сиромашията си; богатиятъ да се справи съ богатството си; учениятъ да се справи съ знанието си.

Добриятъ да слуша разумността си.

Любещиятъ да служи на ближния си.

Само свободната вода тече и само свободниятъ животъ расте.

Водата, която тече, търси жадния и животътъ, който расте, търси бѣдния.

Ако си жаденъ, водата е за тебе; ако си бѣденъ, животътъ е за тебе.

Богатството е граница за бѣдния да намѣри живота си.

Сиромашията е граница за богатия да не изгуби живота си.

Дѣто има сиромашия и богатство, тамъ е животътъ.

Познавай Любовта, съ която Богъ те оживява.

Познавай Мъдростъта, съ която Богъ те вразумява.

Познавай Истината, съ която Богъ те избавя.

Богатството никога не се наслаждава отъ сиромашията, нито сиромашията се наслаждава отъ богатството. Богатството винаги отрича сиромашията, и сиромашията винаги отрича богатството. Когато сиромашията дойде при богатството, послѣдното казва: Азъ нѣмамъ нищо общо съ тебе. Когато богатството дойде при сиромашията, послѣдната казва: Азъ нѣмамъ нищо общо съ тебе. Слѣдователно, богатството и сиромашията сж несъвмѣстими нѣща. Тѣ не могатъ да се примирятъ. Нѣкой казва: азъ се примирихъ съ всички противорѣчия въ живота. Защо се примири?—Защото станахъ богатъ. Прѣди всичко ти не разбирашъ живота и отношенията въ него. Да казвашъ, че си станалъ богатъ, това подразбира, че си билъ бѣденъ. Питамъ: възможно ли е човѣкъ да бжде сиромасъ? Може ли човѣкъ, който има животъ въ себе си, да се нарече сиромасъ? Може ли човѣкъ, който има разумъ, да се нарече сиромасъ? Може ли човѣкъ, който има тѣло, очи, уши, носъ, уста, който яде, пие и ходи, да се нарече сиромасъ? Не, това е неразбрана идея. Сиромасъ или богатъ, това сж само епитети. Дали човѣкъ е сиромасъ или богатъ, това се отнася до разбиранията му. Думата сиромасъ може да се замѣсти съ нищи духомъ, т. е. съ толкова богатъ човѣкъ, който казва: нищо не ми трѣбва.

Сега ще обясня значението на думитѣ сиромасъ и богатъ. Думата сиромасъ е съста-

вена отъ „сир“, което значи мждрецъ и „мах“ — голѣмъ. Слѣдователно, сироманъ значи голѣмъ мждрецъ. Думата богатъ е съставена отъ „бо“, което значи мѣсто на Бога и „атма“ — духъ. Слѣдователно, богатството е мѣсто, отдѣто Духътъ изтича. Съврѣменнитѣ хора сж изгубили вжтрѣшния смисълъ на тѣзи двѣ понятия. Ако нѣкой е сироманъ, ще се оплаква; ако е богатъ, ще се хвали. Нѣкой казва: сироманъ съмъ азъ. Нека си отговори: тъкмо това търся сега — голѣмия мждрецъ. — Азъ съмъ богатъ. — Тъкмо това търся — мѣстото, отдѣто Духътъ изтича. Който не е разбиралъ сиромашията по този начинъ, той се е страхувалъ отъ това, за което е трѣбвало да се радва. Нека се радва, че като голѣмъ мждрецъ, той ще може да учи хората, да имъ дава наставления. Ако запитатъ нѣкого, защо осиромаше, той трѣбва да каже: азъ осиромашехъ, за да ви науча, да ви дамъ знания. Ако не бѣхъ осиромашелъ, вие нищо не бихте научили. Днесъ никой не иска да бжде сироманъ. Щомъ сиромашията го посѣти, той казва: дотегна ми тази гостенка! Искамъ да се освободя отъ нея. Обаче, слѣдъ като знае вече значението ѝ, вѣрвамъ, че тя нѣма да му дотѣга. И сироманътъ трѣбва да се радва, и богатиятъ трѣбва да се радва. Сироманътъ да се радва, че може да учи хората, а богатиятъ да се радва, че е намѣрилъ мѣстото, отдѣто Духътъ изтича.

Сега, тѣзи нови знания, които придобихте за сиромашията и за богатството, ще задържите за себе си, докато ги провѣрите и

изпитате. Слѣдъ като се убѣдите въ истинността имъ, можете да разправяте и на другитѣ хора, какво нѣщо е сиромашията, и какво — богатството. Като срещнете нѣкой човѣкъ, ще му кажете: азъ мога да ти поговоря нѣщо за дълбокия смисълъ на богатството и на сиромашията, но съ условие да ми дадешъ всичкото си богатство. Ако този човѣкъ е сиромасъ, той веднага ще каже: вземи го! Давамъ ти всичкото си богатство. Ако е богатъ, той ще каже: ще си помисля. Правъ е богатиятъ, той знае, че не може да даде това, което има, т. е. той не може да даде мѣстото, отдѣто Духътъ излиза. И сиромасътъ е правъ, когато дава всичкото си богатство. Той знае, че е придобилъ много знания, и непрѣменно трѣбва да ги прѣдаде и на други, за да придобие нови.

Азъ зная, че вие ще прѣдадете на други това, което ви говорихъ сега, безъ още сами да сте го провѣрили; щомъ го прѣдадете, едновременно съ това всичко ще изгубите. После ще се намѣрите въ положението на онази бѣдна вдовица, която по незнание, отъ бързане, изгубила една кесия съ злато, която единъ богатъ човѣкъ ѝ подарилъ. Единъ день той ѝ изпратилъ една кофа брашно, въ която турилъ една кесия съ злато. Като видѣла кофата съ брашното, тя си казала: Кой ще мѣси сега това брашно? Нѣмамъ време да мѣся, но ще го продамъ на нѣкого, да взема малко пари, да си купя нѣщо. Миналъ покрай дома ѝ единъ човѣкъ, и тя му продала брашното. — Поне ще се улесня малко.

— Да ще се улесни, но ще отиде златото! Казвамъ: не продавайте брашното съ кофитѣ си, прѣди да сте го прѣсипали, да видите, какво има въ него. Както виждате, Богъ ни изпитва по разни начини, да видимъ, колко сме умни.

За изяснение на тази мисль, ще приведа слѣдния примѣръ отъ живота. Една бѣдна мома се влюбила въ единъ богатъ момъкъ и се оженила за него. Прѣди сватбата, бащата на момъка не се съгласявалъ за тази женитба и казвалъ на сина си: Синко, тази мома не ми харесва, не те съвѣтвамъ да я вземешъ. — Обичамъ я, татко, не мога безъ нея. — Щомъ не можешъ безъ нея, твоя работа най-послѣ, вземи я. Момата, отъ своя страна, си казвала: Хванахъ въ ржцѣтъ си този богаташъ, ще прѣкарамъ единъ охолень животъ. Бащата билъ уменъ човѣкъ. Той раздалъ имането си и слѣдъ това казалъ на сина си: Синко, ще знаешъ, че нѣмамъ нищо, не мога да ти дамъ никакво наслѣдство, затова ще се опретнешъ да работишъ, самъ да хранишъ жена си. Синътъ се намѣрилъ въ чудо. Той мислилъ, че като каже на баща си, че не може да живѣе безъ тази мома, бащата ще остави имането си на негово разположение, да яде и да пие съ жена си. И момата мислила, че се е осигурила. Въ края на краищата, бащата казва: Синко, азъ нѣмамъ нищо. Едно врѣме имахъ, но сега нищо нѣмамъ. — Ами тогава, какво ще правимъ ние? И азъ едно врѣме мислихъ, какво ще пра-

вимъ. Сега азъ заминавамъ за странство и като се върна, тогава ще си поговоримъ, ще помислимъ, какво ще правимъ.

Казвамъ: съврѣменнитѣ хора, като този синъ, искатъ да се осигурятъ, да живѣятъ охолно и тогава да познаятъ Бога. Богъ разбира хората и умно постѣпва. Той раздава всичкото си имане и казва на сина си: Синко, нищо нѣмамъ; всичко раздадохъ. — Аминие какво ще правимъ? — Ще работите. Ти ще работишъ отъ сутринъ до вечеръ, и като се върнешъ дома си, ще бждешъ благодаренъ, че можешъ да нахранишъ жена си. Ще работишъ да ѝ докажешъ, че не можешъ безъ нея!

По сѣщия начинъ постѣпва и природата. Всичкитѣ ѣ постѣпки сѣ разумни, напълно осмислени. Както и да си обяснявате, както и да тълкувате проявитѣ на природата, тѣ сѣ строго опрѣдѣлени. Дойде ли до царската дъщеря, тя не се нуждае отъ кукли на главата, нито отъ панделки. И безъ украшения, и съ украшения, тя е все царска дъщеря. Тѣй щото, когато разглеждате една проява на природата, ще я вземете, както си е, безъ никакви украшения. Защото, каквото създаде човѣкъ, добро или зло, то ще се върне на гърба му. Мислитѣ, чувствата и постѣпкитѣ на човѣка вървятъ слѣдъ него. Богатството и сиромашията сѣщо така вървятъ слѣдъ него. Той не може да ги избегне. Когато сиромашията дойде при богатството и го цѣлуне, послѣдното трѣбва да даде всичко на сиромашията. Когато богатството цѣлуне сиромаш-

шията, тя веднага му дава всичко, каквото има. Изобщо, позволено имъ е само по единъ път да се цѣлунатъ. Човѣкъ трѣбва да мине и прѣзъ двѣтѣ състояния, и прѣзъ сиромашията, и прѣзъ богатството. Той трѣбва да стане богатъ, за да познае, колко е щедъръ. Той трѣбва да стане сиромасъ, за да познае свѣта, да се види, колко е търпеливъ. Другояче казано: при сиромашията човѣкъ се качва на най-високия връхъ на живота, а при богатството той слиза въ най-дълбоката долина. На високия връхъ е голо, тамъ нищо не расте. Въ долината пъкъ всичко расте, тамъ се стичатъ богатствата отъ всичкитѣ върхове. Богатството и сиромашията не могатъ да се примирятъ, понеже богатиятъ не може да изкачи богатствата си на високия връхъ, а сиромасътъ не може да свали сиромашията си въ долината.

Тѣй щото, човѣкъ се учи и отъ сиромашията, и отъ богатството. Като поседи известно време въ долината, той казва: научихъ нѣщо отъ това състояние; сега ще се кача горѣ, да науча друго нѣщо. Сиромасътъ, който е седѣлъ известно време на върха, казва: сега ще слѣза въ долината, да науча нѣщо ново. Научно казано, сиромашията е възлизане къмъ върха, а богатството е слизане въ долината. И като слиза, и като се качва, човѣкъ все учи, само че при слизане той учи пжтищата на богатството, а при качване учи пжтищата на сиромашията. Опасно е богатиятъ човѣкъ да се качва на върха съ всичкото си богатство. Опасността седи въ това, да не

се скжса вжжето, съ което се качва. Той прѣдварително трѣбва да се изпари, да олекне и тогава да прѣдприеме възлизане къмъ върха. За сиромаха нѣма такава опасностъ. И да се скжса вжжето, той е лекъ като перце, ще остане въ въздуха, нѣма да пострада. Падне ли богатиятъ, той ще се сгромоляса и ще се убие. Слѣдователно, иска ли богатиятъ да се качи на върха, той непрѣменно трѣбва да се разтовари, да олекне. Сиромахътъ пъкъ за да слѣзе въ долината, непрѣменно трѣбва да се натовари, да стане малко по-тежъкъ. При възлизане къмъ върха, сиромашията е благословение за богатия; при слизане къмъ долината, богатството е благословение за сиромаха. Само по този начинъ тѣ могатъ да пазятъ равновѣсие и да стигнатъ благополучно на опрѣдѣления пжтъ. Значи, богатиятъ трѣбва да стане сиромахъ, за да види красотата на високия върхъ, а сиромахътъ трѣбва да стане богатъ, за да опита благата на долината.

*

23 августъ, 5 ч. с.

ИДЕ ЧАСЪ.

Ще прочета 11 гл. отъ Евангелието на Иоана.

Размишление върху стиха: „Иде часъ, и сега е, когато истиннитѣ поклонници ще се поклонятъ Отцу съ духъ и истина“.

Въ живота нѣщата никога не ставатъ тѣй, както човѣкъ мисли и очаква, по единствената причина, че той не е начало. Човѣкъ е край на нѣщата, резултатъ, а не начало. Слѣдователно, нѣма какво да се очаква отъ края на нѣщата. И ако човѣкъ очаква нѣщата да станатъ, както той иска, това показва, че не разбира закона, който ги опредѣля. Ако човѣкъ бѣше начало на нѣщата, всичко щѣше да става, както той иска, но понеже е край, всичко става тѣй, както той не иска. Когато човѣкъ изпусне едно шише на земята, какво очаква отъ него? — Да го види на парчета счупено. Значи, съ шишето е станало това, което той не е очаквалъ. Счупването на шишето ще отвори много работа на човѣка, да събира парче по парче, при което много парченца ще останатъ разпръснати. Сжщото става и съ много отъ идеалитѣ на хората. Слѣдъ като правятъ редъ усилия за постигане на своитѣ идеали, въ края на краищата, тѣ ги виждатъ паднали прѣдъ нозѣтъ си, счупени на безброй парченца, и трѣбва дълго врѣме да изгубятъ, докато ги

събератъ. Такава е била опитността на всички живи същества по лицето на земята отъ прѣди хиляди години досега.

Още първитѣ човѣци искаха да станатъ господари на рая, да станатъ велики, мощни, силни, да завладатъ въздуха, водата, небето и земята, но какво стана? — Точно обратното. Тѣ оголѣха, изгубиха силата и красотата си, и Господъ ги изпжди вънъ отъ рая, облѣче ги въ кожени дрехи и ги изпрати на земята да оратъ и сѣятъ. И до днесъ още тѣ се мжчатъ и не знаятъ, защо Господъ ги изпжди отъ рая. И наистина, странно е да се изпжди единъ човѣкъ отъ рая само за това, че изялъ една ябълка безъ позволение. Не е въпросътъ, какво е станало съ първитѣ човѣци, но въ тѣхно врѣме още се е провѣрилъ закона, че нѣщата не ставатъ, както човѣкъ очаква и иска, но точно тъй, както Богъ иска. Всички нѣща ставатъ, както Богъ желае, а не както човѣкъ желае. Всички нѣща ставатъ, както Богъ ги прави, а не както човѣкъ ги прави.

Сега, вслѣдствие съществуването на този законъ, хората изпадатъ въ едно вътрѣшно противорѣчие и казватъ: щомъ нѣщата не ставатъ, както ние мислимъ, тогава по-добрѣ е да не правимъ нищо. Да, това е половина истина. Тогава, обърнете друга страница на живота: не прави това, което ти мислишъ или желаешъ, но прави това, което Богъ мисли и желае. Искашъ да извършишъ една работа. Спри се тогава дълбоко въ себе си и вижъ най-първо, съгласенъ ли е Богъ

да извършишъ тази работа. Ако е съгласенъ, започни я. Послѣ, запитай се, какъ иска Богъ да я извършишъ. Като се доберешъ и до метода, по който Богъ иска да я направишъ, продължавай, свърши работата и не се бой. Въ края на краищата ти ще видишъ, че работата е станала точно тъй, както Богъ е искалъ, както и ти вътрѣшно си искалъ. Казвате: какъ да познаемъ, какво Богъ иска, или какво мисли Той, и какво ние мислимъ? Човѣкъ може да разграничи, кога той желае нѣщо, и кога Богъ желае. Ако мислишъ по човѣшки и си започналъ една работа по човѣшки, ти ще почувствувашъ въ себе си едно вътрѣшно раздвояване. Имашъ ли раздвояване въ себе си, кажи: тази работа е човѣшка, ще се откажа отъ нея. Ще се опитамъ да я извърша споредъ желанието на Бога. Кажешъ ли така, съзнанието ти ще се проясни, и ти ще дойдешъ до правилно разрѣшение. Тогава ще почувствувашъ въ себе си вътрѣшно единство, което ще ти покаже, че си на правъ пътъ.

Сега, ще ви дамъ примѣръ да видите, какъ може човѣкъ да дойде до единство въ работитѣ си. Прѣдставете си, че двама братя дѣлятъ наслѣдство отъ баща си. Единиятъ иска да вземе по-голѣмъ дѣлъ и настоява дѣлежа да стане, както той желае. И вториятъ иска да вземе по-голѣмъ дѣлъ; и той настоява да се изпълни неговото желание. Като не могатъ да дойдатъ до съгласие, тѣ се скарватъ помежду си, сбиватъ се, и въпросътъ остава неразрѣшенъ. Какво трѣбва да се на-

прави сега? Споредъ мене, този въпросъ е единъ отъ най-лесно разрѣшимитѣ. Единиятъ отъ братята трѣбва да каже на другия: Братко, да бжде, както ти искашъ. Азъ и безъ това съмъ богатъ. Съ десетъ декара, повече или по-малко, нѣма да разбогатѣя. Каже ли така, той върши волята Божия. Той събужда Божественото въ себе си. Богатъ е човѣкътъ. Богъ му е далъ на разположение цѣлата земя. Трѣбва ли при това богатство да се бие съ брата си за десетина декара земя? Щомъ единиятъ братъ постъпи по този начинъ, и другиятъ ще бжде готовъ да отстъпи. Божественото въ човѣка работи. Обаче, единъ отъ братята трѣбва да даде примѣръ. Щомъ Божественото вземе прѣдимство въ човѣка, всички въпроси лесно се рѣшаватъ.

Какво правятъ съврѣменнитѣ хора? Когато се добератъ до малко земя, тѣ бързатъ да извадятъ крѣпостенъ актъ, да узаконятъ владението ѝ. Казвамъ: щомъ Богъ е далъ цѣлата земя въ владение на човѣка, едноврѣменно съ това Той му е далъ и крѣпостенъ актъ. Трѣбва ли да пита той, дали земята е негова, дали има крѣпостенъ актъ. Земята е твоя. Ти разполагашъ съ крѣпостенъ актъ. Не се страхувай, никой не може да ти я вземе. Два крѣпостни акта имашъ, съ които можешъ да докажешъ, че земята е твоя. Единиятъ крѣпостенъ актъ е умътъ, а другиятъ — сърцето. Щомъ стане споръ за земята, ти веднага покажи единия крѣпостенъ актъ — ума си. Ако не те повѣрватъ, покажи и другия крѣпостенъ актъ — сърцето си. При

два крѣпостни акта на лице, никакъвъ споръ не може да става. Хората спорятъ, каратъ се, биятъ се помежду си и никому не дохожда на умъ да покаже своитѣ крѣпостни актове. Ако човѣкъ не покаже своитѣ крѣпостни актове, а се разправя и бие съ брата си, Богъ ще дойде, ще иска смѣтка отъ него за всѣка дума, за всѣка мисль и за всѣко чувство, които не сж съгласни съ Неговата воля. Дойде ли до нѣкакъвъ споръ, покажи крѣпостния актъ не на човѣшкия си умъ, а на Божествения. Не подържай въ себе си мисльта, че имашъ да взимашъ десетъ декара земя отъ брата си, но помни, че си собственикъ на цѣлата земя. Слѣдъ това покажи крѣпостния актъ на Божественото сърце въ себе си и не подържай желанието да вземешъ нѣколко декара земя отъ брата си; имай готовността да му дадешъ всичко, което той желае. Дай му всичко, да се задоволи, а ти се радвай на цѣлата земя, която отначало още Богъ ти е далъ въ владение. Щомъ всички хора се откажатъ отъ частната собственостъ, отъ десетътѣ декара, тѣ ще станатъ владѣтели на цѣлата земя, и слѣдъ това ще се явятъ при Господа съ своитѣ крѣпостни актове.

Казвамъ: при това широко съзнание на хората, трѣбва да се има прѣдъ видъ законътъ, който регулира владането на извѣстни блага. Въ това отношение земята е едно благо, което човѣкъ може да използва дотолкова, доколкото въ даденъ моментъ той разполага съ сили, да приложи това благо, както за себе си, така и за своитѣ ближни. Да се

ползувашъ отъ извѣстни блага, това подразбира сжщеврѣменно да изпълнишъ задълженията си къмъ тѣзи блага. Това се опрѣдѣля отъ съзнанието на човѣка. Земята може да се уподоби на единъ самунъ хлѣбъ, който се дава на всѣки човѣкъ. Прѣдставете си, че при това положение този човѣкъ въ дадения случай нѣма право да яде отъ хлѣба. Питамъ: какво го ползува този хлѣбъ? Значи, благото, което цѣлата земя може да даде на човѣка, се заключава само въ това, което въ даденъ моментъ той може да възприеме и приложи.

Днесъ всички хора спорятъ все за тия десетъ декара земя. Жената спори за мъжа, като за нейна собственостъ — това сж десетътѣ декара земя. Мъжътъ спори за жената, като за негова собственостъ — и това сж десетътѣ декара земя. Какъ трѣбва жената да разрѣши този въпросъ? — Нека даде десетътѣ декара земя на мъжа си и го остави свободенъ. Какъ трѣбва мъжътъ да разрѣши този въпросъ. — Като даде десетътѣ декара земя на жена си и я остави свободна. Защо? — Защото, положенията, които хората заематъ, като мъже и жени, сж човѣшки положения, съ които тѣ сами се обвързватъ въ единъ неестественъ животъ. Първоначално Богъ извади жената отъ сърцето на човѣка, отвтрѣ; тогава тя бѣше и външно, и втрѣшно чиста. Послѣ, тя се увлѣче отъ десетътѣ декара земя и пожела да ги притежава. Първитѣ човѣци живѣха царски въ рая, всичко бѣше на тѣхно разположение. Обаче, когато

възлюбениятъ на жената дойде прѣдъ забраненото дърво, той ѝ каза: Ако ме обичашъ, вкуси отъ плодоветѣ на това дърво. Ако и двамата вкусите отъ тѣхъ, ще станете подобни на Бога. Тя пожела тѣзи плодове, яде и на другаря си даде. Тѣзи плодове не бѣха нищо друго, освѣнъ десетѣтъ декара земя, за които цѣлиятъ съврѣмененъ свѣтъ спори. Забраненото дърво пъкъ е посланиникътъ, който бѣше изпратенъ въ рая да прѣдставя външния свѣтъ. Господъ имъ каза: Щомъ искате да владѣете десетѣтъ декара земя, излѣзте вънъ отъ рая, вънъ отъ истинския редъ и порядъкъ на нѣщата.

Мнозина не могатъ да си обяснятъ този въпросъ. Тѣ се натъкватъ на противорѣчието: възможно ли е за една ябълка само да изпждятъ човѣка отъ рая? Ще обясня това противорѣчие съ слѣдния примѣръ. Прѣдставете си, че единъ благороденъ мжжъ, отъ високо произхождение, срѣща една млада, бѣдна, страдаща мома и рѣшава да ѝ помогне, да я извади отъ лошитѣ условия на живота. Той се оженва за нея, дава ѝ знания, мъдростъ, изучва я и я остава свободна, да се ползува отъ добритѣ условия, както тя разбира. Единъ день тази млада жена срѣща единъ младъ момъкъ и се влюбва въ него. Тя започва да му пише любовни писма, да се срѣща съ него. Когато мжжътъ ѝ разбралъ тази работа, той ѝ казалъ: Щомъ обичашъ този момъкъ и не можешъ безъ него, азъ ти давамъ свобода. Излѣзте заедно съ него вънъ отъ моя домъ и живѣйте, както знаете. Отъ този день

дохожда нещастieto на младата жена. Щомъ излѣзли вѣнъ отъ дома на мжжа ѳ, момъкътъ я напусналъ. Така е въ живота. Всѣки мжжъ или жена, които влизатъ въ вашия домъ да развалятъ живота ви, тѣ още на първата стѣпка ще се откажатъ отъ васъ и ще ви оставятъ сами. Оставена на произвола на сѣдбата, младата жена започва да мечтае за мжжа си. Сега тя оцѣнява неговото благородство, неговата разумность, но е вече късно. Тя е далечъ отъ неговия домъ и не може да се върне. Вториятъ, който дойдѣ въ нейния домъ, имаше желание само да вземе богатството ѳ. Щомъ взе богатството ѳ, той я изостави.

Слѣдователно, това стана съ първитѣ човѣци. Това стана и става съ всички хора слѣдъ тѣхъ. Първитѣ човѣци се отказаха отъ Божията Любовь и приеха любовта на онзи около забраненото дърво, заради когото Богъ ги изпѣди отъ рая, да отидатъ въ свѣта и да живѣятъ съ неговата любовь. Днесъ всички хора опитватъ любовта на свѣта и всички въздишатъ отъ нея. Днесъ всички учени и прости, млади и стари, опитватъ любовта на свѣта, тичатъ подиръ нея, но докоснатъ ли се само, изгарятъ и бѣгатъ назадъ. Тази любовь не съдържа истината въ себе си. Мжжъ, който се увлича отъ любовта на една жена, не е истински мжжъ; жена, която се увлича отъ любовта на единъ мжжъ, не е истинска жена. Ако единъ мжжъ напусне Божията Любовь за една жена, която утрѣ ще се откаже отъ него, той не е разбралъ живота. И ако една жена напусне Любовта на Бога за единъ

мжжъ, който утрѣ ще се откаже отъ нея, и тя не е разбрала дълбокия смисълъ на живота. Жената е излѣзла отъ мжжа, а мжжътъ — отъ Бога. Слѣдователно, и двамата първо иматъ отношение къмъ Бога, а послѣ единъ къмъ другъ.

Казвамъ: всѣко нѣщо, което може да отклони човѣка отъ Бога, то е изявление на свѣта. Чудно е лековѣрието на хората! Тѣ не вѣрватъ въ Бога, Който отначало досега е останалъ вѣренъ въ своята любовъ къмъ тѣхъ, а вѣрватъ на всѣки, когото случайно срещнатъ въ живота си. Жената получи едно любовно писмо отъ нѣкого и му вѣрва сто на сто. Тя си казва: Богъ е нѣкждѣ високо и далечъ. Дѣ ще търся азъ Неговата Любовъ? Тъкмо този човѣкъ ми прѣдлага любовта си, ще я приема. Той ще ми се радва, и азъ ще му се радвамъ. И запалва се чергата на тази жена, отъ четиритѣ краища гори, никой не може да я изгаси. Моли се тя на Бога, да ѝ помогне да се ожени за този човѣкъ. И най-послѣ успѣва: оженва се за своя възлюбенъ. Не се минава много врѣме, тя започва да плаче и да въздиша отъ неговата любовъ, иска да се освободи. Вижда тя, че отъ него човѣкъ не става. Той всичко взима, нищо не дава. Питамъ: ако всичко дадете, а нищо не вземете, какво сте придобили? Трѣбва ли човѣкъ да се откаже отъ Любовта на Бога за такъвъ, който всичко взима, а нищо не дава? Това и дяволътъ прави. Затова казвамъ: откажете се отъ този, който

знае само да взима, а нищо не дава и се върнете къмъ Онзи, Който всичко дава.

Сега, азъ не засѣгамъ въпроса лично, но принципално, както е поставенъ въ цѣлото човѣчество. Щомъ е така, този въпросъ трѣбва да се рѣши общо, а не индивидуално. Ако всѣки човѣкъ разрѣши въпроса специално за себе си, той ще има толкова рѣшения, колкото сж и хората по лицето на земята. При такова разрѣшение на въпроса, противорѣчията, разочарованията, недоразуменията между хората ще съществуватъ, както и сега. Ние виждаме, че днесъ се разочароватъ царе и патриарси, учени и прости, бѣдни и богати. Слѣдъ всичко това хората казватъ: Господъ ще оправи свѣта. Вѣрно е, че Господъ ще оправи свѣта. Той и днесъ го оправя, пъкъ и за въ бждеще ще го оправя, но важно е хората да се оправятъ. Господъ ще спаси свѣта, но важно е хората да се спасятъ. Нѣкой казва: щомъ се спаси свѣтътъ, и ние ще се спасимъ. Тогава какъ бихте си обяснили слѣднитѣ Христови думи: „Ако бѣхте отъ свѣта, свѣтътъ би любилъ своето; понеже не сте отъ свѣта, той ви ненавижда“.

За потвърждение на тия Христови думи, ще приведа слѣдния законъ: човѣкъ не може да има резултатитѣ на свѣтлината, ако живѣе при условия на тъмнината. Щомъ живѣе въ условия на тъмнината, той ще има резултатитѣ на тъмнината; ако живѣе въ условия на свѣтлината, той ще има нейнитѣ резултати. Другояче е невъзможно. Да се мисли по другъ начинъ, това подразбира, че грѣш-

ниятъ човѣкъ и като грѣши, пакъ може да се надѣва за спасение. И това е невъзможно! Ще кажете: въ такъвъ случай, никой нѣма да бѣде спасенъ, защото нѣма човѣкъ безъ слабости. Казвамъ: спасението се отнася само за хора, които сж разбрали живота и могатъ да вървятъ въ пѣтя безъ падания и ставания. А докато човѣкъ има слабости, той е изложенъ на голѣми падания и ставания, на грѣшки и грѣхове. Слѣдователно, ако днесъ спасите такъвъ човѣкъ, той утрѣ пакъ ще падне и отново трѣбва да го спасявате. Може ли да се разчита на човѣкъ слабъ, неустойчивъ?

Съврѣменнитѣ хора се извиняватъ съ слабоститѣ си, като че тѣ сж присжци на тѣхното естество. Не, слабоститѣ не сж присжци на човѣшкия духъ, вслѣдствие на което човѣкъ нѣма право да се извинява съ тѣхъ. Той нѣма право да се крие задъ своитѣ слабости като задъ параванъ. Прѣди всичко изкушенията, изпитанията и мжнотиитѣ въ живота на човѣка сж дадени точно споредъ неговата сила. Тѣ не сж по-голѣми отъ силата му. Даже нѣщо повече: силата на човѣка е по-голѣма отъ мжнотиитѣ и изкушенията, които му се даватъ. Затова, именно, човѣкъ се сжди, когато не издържи на дадено изкушение. Кое сжди човѣка? — Силното въ него, което му е дадено като срѣдство за борба съ изкушението. Въпрѣки това, човѣкъ пакъ търси начинъ да се извини и казва: слабъ съмъ азъ. Когато Богъ забрани на първитѣ човѣци въ рая да ядатъ отъ плодоветѣ на дървото за познаване на доброто и

злото, Той знаеше, че тѣ сж силни да изпълнятъ тази заповѣдь. Ако Богъ имаше даже най-малкото съмнѣние въ силата на първитѣ човѣци, Той никога не би имъ далъ подобна заповѣдь. Значи, Богъ напълно разчиташе на силата на човѣшкия духъ.

Казвамъ: първитѣ човѣци сгрѣшиха, тѣ не приложиха всичката сила, която имаха въ себе си. Въпрѣки това, и до днесъ още човѣкъ иска да убѣди Бога, па и себе си, че той не е билъ въ състояние да изпълни волята Божия. Той не иска да признае погрѣшката си, но казва, че Богъ му е далъ една трудна задача, която не отговаряла на неговитѣ сили. Това е оправдание, съ което започва една мълчалива борба на човѣка съ Бога. За да му докаже, че не говори истината, Богъ го изпъди вънъ отъ рая, изпрати го въ свѣта, да работи и да учи. Оттогава и досега човѣкъ непрѣстанно опровергава своята лъжа, че билъ слабъ, та не могълъ да изпълни заповѣдта на Бога. Какво виждаме днесъ? Човѣкъ се е заелъ съ много по-трудни задачи, съ по-велики работи отъ тия, които Богъ му бѣ далъ въ рая. Той се е заелъ съ задачата да завлада земята, да стане нейнъ господарь, да тури новъ редъ и порядъкъ. И въ силата на тази амбиция, на това негово желание, ние го виждаме да коли, да бѣси, да затваря хората и т. н. И слѣдъ всичко това сжщиятъ този човѣкъ твърди, че билъ слабъ, че нѣмалъ сили да издържи на Божията заповѣдь, че не могълъ да не падне. Питамъ: може ли слабъ човѣкъ да върши това? Желанията,

копнежитѣ на съврѣменнитѣ хора за слава, за величие, за господство надъ цѣлата природа говорятъ противъ самитѣ тѣхъ. Тѣ сами отричатъ твърдението си, че сж слаби. За постижение на тѣхнитѣ желанія се искатъ силни хора.

Нѣкой казва: азъ не мога да вода чистъ животъ; това не е по силитѣ ми. Когато вълкътъ влѣзе въ кошарата между овцитѣ, той избира най-тлъстата отъ тѣхъ, хваща я за врата и я носи. Ако му попадне нѣкоя мършава, той я бутне по корема и я оставя настрана, защото търси тлъста овца. И вълкътъ, като човѣка, ще каже: не е по силитѣ ми да нося тази мършава овца. Да, не е по силитѣ му да носи мършавата овца, а по силитѣ му е да носи тлъстата овца. Слѣдователно, добриятъ животъ прѣдставя мършавата овца, лишена отъ мазнини, а лошиятъ животъ прѣдставя тлъстата овца, която всички прѣдпочитатъ. Защо? — Човѣкъ е двойно сжщество: едното сжщество — доброто въ човѣка — прѣдставя дървото, което Богъ първоначално е посадилъ въ рая. Второто сжщество — злото въ човѣка — има по-новъ произходъ. То прѣдставя присадки на първото дърво. Това сжщество постоянно убѣждава човѣка да върши противоположното на онова, което Богъ иска отъ него. Каже ли Богъ на човѣка да направи нѣщо, това сжщество веднага му нашепва: Не е сега врѣме за това. Почакай малко, то е въпросъ на бждещето. При това, нали знаешъ, че нѣщата се извър-

шватъ по еволюционенъ пжтъ. Ти си слабъ човѣкъ, нѣмашъ още знание, мъдрость. Тази работа не е за тебе, Богъ ще я свърши, остави я на Него. Щомъ дойде въпросъ за ядене и пиене, за бъркане въ чужди кесии, това сжщество пакъ му нашепва: Ти нѣма да оправишъ свѣта, това е велика работа. Ти трѣбва да си поживѣешъ. Хапни си, пийни си, пооблѣчи се хубаво — единъ животъ ще прѣкарашъ на земята. Ако не ти стигатъ паритѣ, можешъ тукъ-тамъ да бръкнешъ. Съ честность на този свѣтъ не се живѣе. Казвамъ: който веднѣжъ само е послушалъ свѣта на това сжщество, той е прѣживялъ състоянието на ада — смущение на сърцето, помрачение на ума, неразположение на духа.

И тъй, когато човѣкъ слуша свѣтитѣ на лошото сжщество въ себе си, той се мъчи, страда. Не е лошо, когато човѣкъ страда, но това страдание има смисълъ, само ако го заведе при Бога. Единъ нашъ приятель, евангелистъ, разправяше една интересна своя опитность. Единъ день той се запозналъ съ единъ български учителъ и започналъ да му проповѣдва, да му чете Евангелието, да го обърне къмъ Христа. Учителътъ го слушалъ внимателно. Нашиятъ познатъ си казвалъ: Радвамъ се, че този човѣкъ се заинтересува. Слѣдъ нѣколко деня учителътъ дошълъ при него и му казалъ: Много съмъ скърбенъ, много ми е мъчно, мѣсто не мога да си намѣря. — Какво ти е? — Да се помолимъ заедно, може да ни се чуе молитвата. Помолили се и двамата. Евангелистътъ си помислилъ,

че Богъ е обърналъ този човѣкъ и навѣрно той се разкайва за грѣховетѣ си. Казва му: Тебе ти е тежко за грѣховетѣ, които си направилъ, та искашъ да помолишъ Бога да ти се простятъ. — Остави се, грѣховетѣ ми сж много, но сега имамъ единъ голѣмъ грѣхъ: онзи день срещнахъ една красива мома, хареса ми, искамъ да се ожения за нея. Ако не я взема, не ще мога да живѣя. Ето, приготвилъ съмъ си револверъ, ако не я взема, готовъ съмъ да се убия. Ако Богъ чуе молбата ми, обѣщавамъ да бжда пръвъ Неговъ служителъ. Пъкъ и ти самъ се помоли за мене, дано успѣя да постигна желанието си. — Може тази мома да не е за тебе. — За мене е тя. Ако не бѣше за мене, нѣмаше да я срещна. Помоли се и ти още единъ пжтъ. Не мога безъ нея, ще се самоубия. — Не е хубаво! — Азъ знаа, че не е право да посѣгамъ на живота си, но дано Богъ ми помогне. Както и да е, учителятъ си отишълъ дома, но слѣдъ двѣ седмици дошълъ при евангелиста и му казалъ: Добрѣ, че Богъ не ми помогна да се ожения за красивата мома. — Защо? — Ами тя се влюбила въ единъ офицеръ. Видѣхъ и двамата на една вечеринка, заедно играеха. И той влюбенъ въ нея, и тя влюбена въ него. Отказвамъ се отъ нея, не ми трѣбва.

Казвамъ: това е една отъ драмитѣ въ човѣшкия животъ. Когато човѣкъ се натъкне на такава драма, той мисли, че героятъ и героинята търсятъ Бога, затова страдатъ. Не, това не сж още страдания на човѣшката

душа да намѣри пътя къмъ Бога. Дойде ли човѣкъ до страданията на душата, Христосъ ще се яви при него, както се яви при гроба на Лазара, и той ще възкрѣсне. Идването на Христа при гроба на умрѣлия не е нищо друго, освѣнъ идването на Любовѣта, която възкресява. Ако онзи, когото търсишъ, е въ сила да те възкреси, той те обича. Ако момъкътъ може да възкреси момата, която го търси, той я обича; и ако момата може да възкреси момъка, който я търси, тя го обича. Марта и Мария, сестритѣ на Лазара, прѣдставятъ добродѣтелитѣ въ човѣка. Ако момъкътъ или момата могатъ да дигнатъ ржката си и да възкресятъ умрѣлия, тѣ сж изпратени отъ Бога, тѣ сж вашитѣ възлюбени. Слѣдователно, когато човѣкъ се жени, нека види, дали този, за когото се жени, е въ сила да дигне ржката си и да го извади отъ гроба. Ако може да направи това, той е изпратениятъ отъ Бога. Ако не може да го направи, нека по-добрѣ умрѣлиятъ седи въ гроба си, докато му дойде часътъ да възкрѣсне. Да лежишъ въ гроба подразбира да работишъ при неблагоприятни условия на живота. Въ такъвъ случай, по-добрѣ е да лежишъ въ гроба, отколкото преждеврѣменно да излѣзешъ оттамъ. Почакай да дойде онзи, който може да те възкреси. По-опасно е да излѣзешъ преждеврѣменно отъ гроба, отколкото да бждешъ въ гроба. Страшенъ е гробътъ, но още по-страшно е да излѣзешъ неподготвенъ отъ гроба.

Врѣме е вече да се подготвите за излизане отъ гроба. За тази цѣль отъ всички се изисква високъ идеалъ. Нѣмате ли този идеалъ, и да излѣзете отъ гроба, вие ще се натъкнете на голѣми страдания и нещастия. Въ човѣка трѣбва да заговори Божественото. Безъ него нищо не може да се постигне. Законътъ е такъвъ. Ако обичашъ, ще те обичатъ. Кого трѣбва да обичате? Най-напрѣдъ човѣкъ трѣбва да обича Бога, както и Богъ прѣвъ ни възлюби и даде въ жертва Сина Своего Единороднаго, за да не погине всѣки, който вѣрва въ Него. Любовта любовь събужда. Търсите ли нѣщо друго, ще знаете, че то не съществува. Невъзможно е да мразишъ човѣка, а той да те обича.

Сега всички трѣбва да се освободите отъ страничните мисли въ ума си. Изхвърлете ги навънъ, както банкерътъ изхвърля отъ касата си всички фалшиви монети. Ако човѣкъ държи въ ума, въ сърцето или въ касата си нѣщо фалшиво, това е загуба за него. Въ касата ви трѣбва да остане само злато и сребро, цѣнности, на които да разчитате. Всички мъже и жени, господари, слуги и дѣца трѣбва да започнатъ съ едно вжтрѣшно прѣчистване. Новото учение изисква чистота. Първата работа на човѣка, който слѣдва новото учение, е да прѣсѣе чистото отъ нечистото, потрѣбното отъ непотрѣбното, истинското отъ фалшивото и да задържи за себе си само чистото, потрѣбното, истинското, а другото да хвърли навънъ. Съ една дума казано: новото учение иска жертви.

Ще ви приведа единъ примѣръ на жертва. Въ дома на единъ младъ князь, между многото слуги и слугини, имало една красива и благородна мома, въ която князътъ се влюбилъ, макаръ че е билъ годенъ за една княжеска дъщеря. Като знаела това, слугинята търсила начинъ, какъ да се махне отъ този домъ, да не създава никакво безпокойствие или скръбъ на годеницата. Единъ денъ тя рѣшила да излѣзе отъ дома си и да отиде нѣкъдѣ, да се хвърли отъ нѣкоя канара, да се убие. Годеницата на княза схванала взаимното разположение между годеника си и слугинята и слѣдѣла слугинята, да не замисли нѣщо срѣщу живота си. Княгинята почувствувала борбата на слугинята и когато послѣдната излѣзла отъ дома си съ намѣрение да се убие, тя тръгнала слѣдъ нея. Въ момента, когато слугинята искала да се хвърли отъ канарата, годеницата я хванала за ръка и я запитала: Защо искашъ да се хвърлишъ? Кажи ми, обича ли те князътъ? — Мисля, че ме обича. Тогава слѣзъ отъ канарата и ела съ мене. Тръгнали двѣтѣ заедно за княжеския домъ. Годеницата хванала слугинята за ръка, въвела я при княза и казала: Ти обичашъ тази мома, и тя те обича. За да не се хвърли отъ канарата да се убие, ти трѣбва да се оженишъ за нея, да я спасишъ, а пъкъ азъ съмъ достатъчно силна да понеса своята сждба. Азъ не се нуждаю отъ твоята любовъ. Казвамъ: княгинята прѣдставя една отъ силнитѣ натури въ живота. Питамъ: загуби ли тя нѣщо, като не

се ожени за княза? Напротивъ, тя спечели повече, отколкото да загуби.

И тъй, най-мжчното нѣщо въ живота на човѣка е да пожертвува онова, което той обича. Дойде ли до закона на жертвата, той трѣбва да обмисли добръ, какъ да направи жертвата, която се изисква отъ него. Какво губи богатиятъ, който владѣе цѣлата земя, ако даде на всѣки човѣкъ по сто декара? Той нищо не губи. За него ще остане половината земя, която по никой начинъ самъ не може да обработи. Слѣдователно, въ силата на физическата невъзможностъ да обработи самъ тази земя, той ще се принуди и нея да раздаде на хората. Той ще бжде послѣдниятъ, за когото ще задържи сто декара земя. Така трѣбва да постѣпва идеалниятъ човѣкъ. Дойде ли до женитба, ще чака всички хора да се оженятъ, а той послѣденъ ще се ожени. Щомъ се ожени той, слѣдъ него да нѣма вече кандидати за женитба, той да бжде послѣденъ. Значи, идеалниятъ човѣкъ така разрѣшава въпроситѣ за себе си, че за богатата, които животътъ дава, той се явява послѣденъ кандидатъ. Който не е послѣденъ, нека се яви по реда си, да вземе стотѣ декара земя; слѣдъ това нека се жени, нека се мжчи, нека страда, нека плаче и т. н. Когато всичко става по естественъ пжтъ, то е въ реда на нѣщата.

Та когато казвамъ, че човѣкъ не трѣбва да плаче, азъ имамъ прѣдъ видъ идеалния човѣкъ, който послѣденъ се ползува отъ богатата. Той трѣбва да се радва, а не да плаче. Който не е послѣденъ, той трѣбва

да скърби и да се радва, да плаче и да се смѣе. Послѣдниятъ, обаче, е великъ човѣкъ. Когато хората бждатъ послѣдни по редъ въ своитѣ желанія, Богъ ще изтрие сълзитѣ имъ. Тогава хората ще бждатъ едно тѣло, единъ умъ, едно сърце. Ако имате само единъ хлѣбъ и дойде нѣкой да ви го вземе, губите ли нѣщо? Какво отъ това, ако той яде, а вие го гледате? Наистина, рѣдко се случаватъ да дойде нѣкой да вземе хлѣба отъ ржцѣтъ ви, когато сте гладни. Това е случайностъ, но все пакъ става такава нѣщо.

Питамъ: що е случайността въ живота? — Случайностъ е това, което само веднѣжъ става. Случайността два пѣти не се повтаря. Всѣко нѣщо, което постоянно става, то е обикновено. Споредъ закона на случайността, ако имате единъ хлѣбъ, само единъ пѣтъ може да дойде при васъ нѣкой да поиска хлѣба ви. Вие казвате: ако днесъ дамъ хлѣба си на този човѣкъ, той може и утрѣ, и други день да дойде пакъ да ми иска хлѣба. Не, щомъ този човѣкъ е дошълъ при васъ по закона на случайността, той само единъ пѣтъ може да ви поиска хлѣба. Слѣдователно, вие имате тази рѣдка привилегія, да дойде при васъ този човѣкъ. Щомъ знаете това, дайте му хлѣба и благодарете, че сте имали рѣдкия случай да се проявите. Човѣшкиятъ характеръ се показва въ случайността. Човѣкъ се изпитва чрѣзъ закона на случайността. Ако нѣкой идва всѣки день при васъ да иска нѣщо, той нахалствува. Този човѣкъ върви по закона на обикновенитѣ нѣща. Обаче, ако

вие дадете хлѣба си на човѣкъ, който е гладувалъ три дѣня, той ще изяде хлѣба, но едноврѣменно съ това ще ви остане признателенъ за цѣлъ животъ. Дѣто и да отиде, навсѣкждѣ той ще ви носи въ ума си и ще казва: И досега не съмъ срещналъ подобенъ човѣкъ. Питамъ: кое е по-добрѣ за васъ — да изядете сами хлѣба си, или да го дадете на нѣкой гладенъ човѣкъ, който цѣлъ животъ ще ви носи въ ума си? За прѣдпочитане е да живѣешъ въ ума на единъ човѣкъ, отколкото самъ да изядешъ единъ килограмъ хлѣбъ.

И тъй, съврѣменнитѣ хора трѣбва да иматъ дълбоко разбиране за живота. Щомъ иматъ това дълбоко разбиране, тѣ ще познаятъ Любовта. Любовта се проявява въ случайнитѣ нѣща. Тя не е нѣщо обикновено. Любовта е най-голѣмото изключение, което може да се срещне въ живота. Хората мислятъ, че Любовта е обикновено нѣщо. Не, тя е отъ случайноститѣ. Когато вълкътъ изяде едно магаре, цѣли деветъ мѣсеца слѣдъ това той обикаля на сжщото мѣсто, дано намѣри още едно магаре, но нѣма — голѣма случайностъ е вълкъ да изяде едно магаре. Щомъ изяде магарето, вълкътъ измѣня характера си, придобива нѣщо отъ характера на магарето и казва: Отсега нататкъ и азъ ще стана като магарето. Той прѣстава вече да яде овце, влюбва се въ магарето и търси друго магаре да изяде. Че, наистина, Любовта е едно отъ голѣмитѣ изключения въ живота, раазбираме по това, че когато двама млади се обичатъ, тѣ виждатъ Любовта само единъ

моментъ прѣзъ цѣлия си животъ. Зарадъ този моментъ, именно, тѣ се женятъ, като искатъ да задържатъ Любовта постоянно при себе си. Само за единъ моментъ ги посѣщава това изключение, и оттамъ насетнѣ ги напуска. Слѣдъ това тѣ започватъ да се ограничаватъ единъ другъ и, като не могатъ да върнатъ загубеното, тѣ се оплакватъ, че сж нещастни. За да задържи изключението за себе си, мъжътъ казва на жената: Ти трѣбва да ме обичашъ! И жената казва на мъжа си: Ти трѣбва да ме обичашъ! Не, това е невъзможно. По този начинъ изключението не може да се задържи. Ако хората разбиратъ Любовта като моментъ на най-голѣмото изключение въ живота, тѣ биха могли и като се оженятъ, пакъ да живѣятъ добръ, именно, за този краткъ, но великъ моментъ — когато изключението ги е посѣтило.

Сега азъ нѣмамъ прѣдъ видъ вашитѣ лични отношения, нито обикновения животъ. Тѣхъ оставямъ настрана. Азъ разглеждамъ онзи новъ животъ, който сега приижда и на който хората за въ бъдеще ще станатъ граждани. Само дѣцата по сърце и по чистота могатъ да разбератъ новия животъ, основа на който ще бжде Любовта като изключение. Когато младиятъ момъкъ помилва едно малко момиченце, то ще му се зарадва, ще подскочи и ще го цѣлуе. Всички ще погледнатъ на това, като че е въ реда на нѣщата. Ако сжщиятъ този момъкъ, при сжщото вжтрѣшно разположение на сърцето, цѣлуе една млада мома, тя първа ще подигне цѣлъ въпросъ отъ

неговата постъпка, а слѣдъ нея и другитѣ хора. Това показва, че дѣцата по-добрѣ разбиратъ изключението, отколкото възрастнитѣ. Затова, именно, Христосъ казва: „Ако не станете като малкитѣ дѣца, нѣма да влѣзете въ Царството Божие.“ Когато момиченцето види младия момъкъ, то се затичва насрѣща му, милва го, цѣлува го и му казва: ела пакъ у насъ! Когато младата мома види момъка, тя му туря гемъ и казва: никждѣ нѣма да ходишъ! Тукъ ще останешъ. Момиченцето му казва: иди си и пакъ дойди! Значи, момиченцето е свободно и да цѣлуне, и да пригърне младия момъкъ, защото не мисли да се жени за него. И младиятъ момъкъ е свободенъ да отиде дома си и пакъ да дойде. Младата мома, обаче, не е свободна даже да погледне момъка, но и той не е свободенъ вече да напусне нейната кѣща. Защо? — Защото тя иска нѣщо отъ него. Въ силата на изключението тя иска да се ожени за него.

Такова е общото положение, въ което се намиратъ почти всички съврѣмenni хора. Тѣ сж роби едни на други. Всички хора живѣятъ въ общества, състоещи се не отъ свободни членове, но отъ роби. Всѣки човѣкъ е робъ, освѣнъ на себе си, но и на другитѣ. Той прѣкарва двойно робство, и цѣлъ животъ трѣбва да прави усилия да се освободи отъ това страшно заробване. Въ това отношение, до извѣстна възраст дѣтето е свободно. Щомъ мине тази възраст, то влиза въ закона на обикновенитѣ нѣща, като изгубва свободата си, изгубва живота на изключение

то. То помни тази щастлива възраст на своя животъ и при всѣко ограничение, въздъхва и си казва: Колко щастливъ бѣхъ въ своето дѣтинство! Бѣхъ въ рая, напуснахъ го и влѣзохъ въ обикновения животъ на ограничения и робство.

Главната задача, която всѣки човѣкъ трѣбва да рѣши, е да се върне къмъ своята чистота, къмъ своето дѣтинство. Тогава той ще може да погледне Бога право въ очитѣ и ще знае, защо трѣбва да ходи по планинитѣ и защо въ долинитѣ. Нѣкой казва: защо трѣбва да се качваме по планинитѣ? Защо трѣбва да наблюдаваме изгрѣва на слънцето? Ако човѣкъ не разбира дълбокия смисълъ на тѣзи нѣща, той много нѣма да се ползува отъ тѣхъ. И наистина, ние виждаме, че всички хора умиратъ, безъ огледъ на това, дали се качватъ по планинитѣ, или не; дали наблюдаватъ изгрѣва на слънцето, или не; дали сж богати или бѣдни, учени или прости. Сегашниятъ животъ на хората не разрѣшава тия въпроси. Този животъ е само едно малко забавление. Днесъ повечето хора сж болни и гледатъ, дано дойде нѣкой да облекчи страданията имъ, или да имъ помогне да оздравѣятъ. Това още не е разрѣшение на задачитѣ. Разрѣшението на задачитѣ седи въ това, да дойде Христосъ при гроба на Лазара и да го възкреси. Не само това, но двѣтѣ сестри на Лазара, Марта и Мария, трѣбва да отидатъ при Христа, да Го повикатъ у дома си. Марта прѣдставя силния принципъ въ живота, който трѣбва да се смекчи. Мария прѣдставя мекия принципъ въ

живота. Казано е въ Евангелието, че Христосъ обичалъ Марта, и сестра ѝ, и Лазара. Обаче, първо Марта посрѣща Христа, т. е. силниятъ принципъ, а слѣдъ нея иде Мария — мекиятъ принципъ. Освѣнъ тѣзи два принципа, има и трети единъ — състояние на почивка, каквото е състоянието на посѣтото сѣме, което трѣбва да поникне отъ земята, т. е. да излѣзе отъ гроба. Слѣдователно, три фактора сж необходими за познаване на една истина: Марта — силниятъ принципъ, Мария — мекиятъ принципъ и Лазаръ — посѣтото сѣме. Исусъ ще бжде четвъртиятъ принципъ, който ще отиде при гроба на Лазара и ще го възкреси.

Питамъ: можете ли да опрѣдѣлите, на какво въ човѣка съотвѣтствува Марта, на какво — Мария и на какво — Лазаръ? Вие сами ще разрѣшите тази задача. Марта и Мария плачатъ за брата си, който възкрѣсна. Това, което въ даденъ моментъ възкрѣсне въ човѣка, то ще донесе неговото щастие. Давамъ ви тази задача за цѣла година. Ще размишлявате, ще работите върху себе си, да дойдете до нѣкакво просвѣтление. Идната година, на сжщия день, ще кажете, какъ сте разрѣшили задачата. И днесъ Христосъ е на земята, дошълъ е да възкреси Лазара, който трѣбва да умре. Слѣдъ това Марта и Мария ще плачатъ, и евреитѣ ще се събератъ около тѣхъ да ги утѣшаватъ. Тогава Христосъ ще каже: „Да отидемъ да събудимъ нашия приятель Лазаръ“. Ако разрѣшите задачата си правилно, Лазаръ ще възкрѣсне; ако не я

разрѣшите правилно, Лазаръ нѣма да възкрѣсне. Обаче, кога и да е, Лазаръ трѣбва да възкрѣсне! Ако разрѣшите задачата си правилно, всички ваши противорѣчия ще изчезнатъ и ще бждете готови на всички жертви. Тогава вие ще заживѣете въ радость, миръ и съгласие съ всички хора. Ако не разрѣшите задачата си, вие ще лѣгате и ще ставате недоволни, смутени, обрѣменени, ще чакате да дойде нѣкой да ви освободи. Ще си казвате: кога ще дойде день и азъ да си почина малко? Идната година на този день, на сжщото мѣсто, на което се намираме днесъ, пакъ ще дойдете, но ще вземете съ себе си Марта, Мария и Лазара и ще дадете едно голѣмо угощение. Този день вие ще бждете прислужници. Казано е въ Евангелието, че и Христосъ бѣше на угощението, на което и Лазаръ прислужваше.

Тази задача ви се дава отъ невидимия свѣтъ, затова не мислете, че тя е трудна и неразрѣшима. Ако една задача не е по силитѣ на човѣка, не биха му я дали. Слѣдователно, щомъ ви даватъ тази задача, тя е по силитѣ ви. Щомъ я разрѣшите, ще видите, какъ Лазаръ ще възкрѣсне отъ гроба. Когато посѣтите единъ орѣхъ и виждате, че слѣдъ врѣме пониква, вие се радвате, че това, което сте посѣли, е възкрѣснало. Голѣма ще бжде радостта ви, когато видите това възкресение. Какъ ще стане възкресението на Лазара, нѣма да разправамъ, нито ще ви карамъ да правите опититѣ на американския професоръ, който публично филтриралъ вода,

взета отъ петъ различни мѣста отъ клоацитѣ на Бостонъ. Той искалъ да покаже публично, че тази нечиста вода може така да се филтрира, че човѣкъ свободно да я пие, безъ най-малка опасностъ за здравето си. Като прѣчистилъ водата, той прѣвъ пилъ отъ нея, а слѣдъ това далъ и на нѣколко души отъ публиката, за да се убѣдятъ въ съвършеното прѣчистване на водата. Обаче, този опитъ азъ не бихъ го правилъ, нито на васъ прѣпоръчвамъ. Чистенето е непрѣривенъ процесъ. Добръ е човѣкъ да се чисти. И въ Писанието е казано: „Чисти бждете!“ Всѣки трѣбва да се чисти, но не само чрѣзъ филтриране. Филтрирането е физически, т. е. механически процесъ. Чрѣзъ филтриране водата се освобождава отъ всички механически примѣсени къмъ нея вещества, но не и отъ ония, които сж разтворени въ нея, нито отъ микробитѣ. Ето защо, иска ли човѣкъ да се подложи на съвършено прѣчистване, той трѣбва да използва освѣнъ механическитѣ, още и химическитѣ, т. е. вжтрѣшнитѣ методи, съ които природата разполага. Единъ отъ тия методи е силниятъ огънь, прѣзъ който всѣки трѣбва да мине.

Като казвамъ, че всѣки трѣбва да мине прѣзъ огънь, това ни най-малко не трѣбва да ви смуцава, нито да ви спѣва въ развитието. Защо? — Защото великитѣ нѣща се постигатъ чрѣзъ голѣми усилия, чрѣзъ голѣми страдания и мъжки. Само по този начинъ се рѣшаватъ труднитѣ задачи. Ножътъ, скипърътъ и короната не сж условия за раз-

рѣшение на труднитѣ задачи. Христосъ съ ножъ или съ скиптъръ рѣши своята задача? — Нито съ едното, нито съ другото. Христосъ не бѣше нито царъ, нито патриархъ. Той взе едно отъ най-обикновенитѣ положения въ живота, за да разрѣши една отъ най-великитѣ задачи — спасението на човѣчеството. Въ това положение Той изпита всички хули, поругания и гонения отъ страна на хората, но издържа до край. Та и вие, като Негови послѣдователи, ще рѣшавате най-великитѣ си задачи при най-обикновени положения въ живота. Що се отнася до въпроса, че пари нѣмате, знания нѣмате, че сте слаби, това нищо не значи. Има учени хора, които нищо не сж разрѣшили; има силни хора, които нищо не сж разрѣшили. Обаче, има прости хора, които сж разрѣшили най-труднитѣ си задачи. Слѣдователно, успѣхътъ на човѣка не седи въ външната сила, нито въ обикновеното богатство и знание. Има друга една сила въ човѣка, друго знание и богатство, съ които той може да работи успѣшно.

Съ това азъ не искамъ да засѣгамъ нито силата, нито знанието, нито богатството ви. Тѣ сж на мѣстото си. Азъ не искамъ да засѣгамъ и вашитѣ чувства и мисли. И тѣ сж на мѣстото си. Всѣка мисль, всѣко чувство и всѣка постѣпка, които Богъ е вложилъ въ човѣка, трѣбва да се реализиратъ, и то на своето врѣме. Когато Божественото въ човѣка се реализира, то радва, както самия него, така и околнитѣ. Слѣдователно, азъ се обявявамъ само противъ ония нѣща, въ които

Божественото отсъствува. Дѣто Божественото отсъствува, тамъ има само загуби, само фалиментъ. Казвамъ: не влагайте капитала си тамъ, дѣто ще изгубите. Не влагайте силитѣ, знанието си тамъ, дѣто ще изгубите. Влагайте капитала, силата и знанието си само тамъ, дѣто тѣ могатъ да се проявятъ, да дадатъ резултатъ.

Нѣкой казва; да се обичаме ли? — За това не трѣбва и да се пита. — Кого да обичаме? — Всички ще обичате. — Какъ да се обичаме? — Ще обичате, както малкиятъ дѣца обичатъ. Какъ се обичатъ съвременнитѣ хора? Ще ви дамъ единъ примѣръ отъ любовта на съвременнитѣ млади. Една мома пише на единъ момъкъ любовно писмо. Тя пише, че не може да живѣе безъ него, че го обича, че той е смисълътъ на нейния животъ и т. н. Писмото е написано съ жаръ, отъ сърце. Момъкътъ отговаря на момата, пакъ въ любовенъ смисълъ. Слѣдъ това тя пише сжщо такова писмо на втори, на трети, на четвърти момъкъ, на сто момци, и отъ всички получава по едно любовно писмо. Въ края на краищата, като се събератъ тия сто момци на едно мѣсто, да прочетатъ писмата си, виждатъ, че тя е писала на всички едно и сжщо нѣщо. И стотѣ писма сж еднообразни. Обаче, тя има сто писма отъ тия момци, но съ различно съдържание — има какво да учи отъ тѣхъ. Тия момци веднага се нахвърлятъ върху момата, считатъ, че тя ги е лъгала. Не, тази мома е

професорка, плаща ѝ се по десетъ хиляди лева мѣсечно да чете лекции на студентитѣ въ университета. Стотѣ момци сж студентитѣ, на които тя чете лекции. Тѣ казватъ, че лекциитѣ ѝ сж много еднообразни. Разбира се, че ще бждатъ еднообразни. Другояче не може да бжде. Тя едноврѣменно чете на сто студенти. Щомъ свърши лекцията си, тѣ се разотиватъ по домоветѣ си, всѣки поотдѣлно разработва прѣподадената лекция и послѣ отговаря на професорката си, какво е разбралъ и научилъ. Ето защо професорката пише еднообразни писма, а получава разнообразни. Единъ день тя чете за кислорода, другъ день — за водорода и т. н. Тя чете една и сжща лекция, която студентитѣ разработватъ по различенъ начинъ. Тази професорка е събрала стотѣ момци да ги учи, какъ да обичатъ. Понеже досега тѣ сж лъгали момитѣ, тя ги учи, какъ да обичатъ, да не лъжатъ повече.

Казвамъ: не е приятно на човѣка да го лъжатъ. Обаче, излъже ли го нѣкой, Божественото въ него му казва: Щомъ не ти е приятно да те лъжатъ, гледай и ти да не лъжешъ. Не прави на другитѣ това, което и на тебе не е приятно да правятъ. Любовта не позволява никаква лъжа, никаква измама. Всѣки има право да бжде обичанъ, и той да обича. Споредъ Божия законъ, всички сжщества трѣбва да те обичатъ. Това е идеалъ, къмъ който хората се стремятъ. Днесъ този идеалъ не може да се постигне. Въ такъвъ случай, Богъ е прѣдвидилъ поне най-малкия прѣдѣлъ, до който любовта може да достиг-

не, а именно: поне едно сжщество да те обича. Следователно, когато нѣкой човѣкъ търси поне едно сжщество да го обича, той се основава на най-малкото, което любовта е поставила въ своята програма за приложение. При каквото положение да се намира човѣкъ, все има нѣкждѣ едно сжщество, което го обича. Невъзможно е да нѣма поне едно сжщество, което да те обича. Нѣма ли поне едно сжщество, ти не би могълъ да сжществувашъ. Намѣришъ ли това сжщество, ти си разрѣшилъ най-малката задача въ свѣта. Обаче, тази най-малка задача не изчерпва останалитѣ задачи въ живота. Ти трѣбва да намѣришъ всички сжщества, които те обичатъ. Казано е, че Богъ е Любовь. Следователно, сборътъ отъ всички сжщества, които те обичатъ, съставятъ единицата — Богъ. Той е смисълътъ на живота, Той е цѣлокупниятъ животъ.

И тъй, всички разумни сжщества, които сж обичали и които сж обичани, трѣбва да те обичатъ, и ти да ги обичашъ. По този начинъ само ти ще се учишъ отъ тѣхната любовь, а тѣ — отъ твоята. Човѣкъ трѣбва да изучава любовта въ всичкото ѣ разнообразие, въ всичкитѣ нейни прояви. Нѣма по-велико нѣщо отъ това, да опиташъ любовта въ разнитѣ ѣ степени, като започнешъ отъ любовта на най-малкитѣ сжщества и стигнешъ до тази на най-великитѣ. Ако има нѣщо интересно въ любовта, това сж нейнитѣ изключения. Обаче, рѣдко се срѣщатъ изключенията на любовта. Що се отнася до обикновенитѣ ѣ прояви, нѣма какво да се учи отъ

тѣхъ. Тѣ сж като стотѣ писма, които младата мома пише на стотѣ момѣка. Достатѣчно е да прочетешъ едно отъ тѣхъ, за да знаешъ съдържанието на останалитѣ. Всички сж копие на първото. Въ изключенията, обаче, има какво да се учи. Казвамъ: всички хора знаятъ съдържанието на първото писмо, а именно, че безъ него или безъ нея не могатъ да живѣятъ. Питамъ: какво произвежда това писмо? Какви сж резултатитѣ на тази любовь? Истинската любовь се отличава съ специфични качества. Когато лѣнливиятъ се влюби, той става трудолюбивъ, започва да работи; когато скжперникътъ се влюби, той става щедъръ; когато завистливиятъ се влюби, завистъта, умразата изчезватъ отъ него, и той става новъ човѣкъ. Когато любовта влѣзе въ човѣка, тя прави чудеса. Любовь, която усилюва умразата, ревността въ човѣка, не е любовь на изключението; тя е врѣменна любовь. Въ любовта на изключението тѣзи нѣща не сжществуватъ.

Слѣдователно, всички търсете изключението на любовта. То носи великото, мощното въ живота. И десетъ, и сто години можете да чакате това изключение, но щомъ дойде, то ще ви държи влага най-малко за хиляда години. За това изключение, именно, се говори въ Писанието. То е наречено тамъ Божие благословение и се прѣдава на човѣчеството до тисеци родове и за тисеци вѣкове. Щомъ дойде изключението на Божията Любовь върху единъ родъ, то ще се прѣдаде на тисеци родове и до тисеци години. Бла-

тодарете, че има възможност и васъ да посѣти изключението на Любовта.

Както виждате, има за какво да живѣете поне до идната година. Тя е година на изключението. Желая всички да опитате това изключение. Тази година ще се яви едно отъ изключенията на Божията Любовь. Който го види, той ще разбере, какво нѣщо е Божието благословение. Единъ моментъ прѣживѣнъ въ това блаженство, трае хиляда години. Затова съзнанието ви прѣзъ цѣлата година трѣбва да бжде будно. Раждането на Христа бѣше едно отъ изключенията на Любовта. Кои разбраха и видѣха това изключение? — Само буднитѣ по съзнание. Едни отъ тѣхъ бѣха мждрецитѣ, които, щомъ забѣлѣзаха знамение на небето, взеха дарове и тръгнаха отъ далеченъ край да намѣрятъ изключението, да Го видятъ и да Му се поклонятъ. Когато това изключение се роди въ вашия животъ, натоварете камилитѣ си и тръгнете да го търсите. Щомъ намѣрите изключението, дайте дароветѣ си, поклонете му се и се върнете назадъ по новъ пѣтъ, както това направиха мждрецитѣ. Изключението е новото, което всички очакватъ. Новото изисква нови методи, нови пѣтища. Щомъ дойде новото, човѣкъ става силенъ и може да носи всички изпитания, мжнотии и страдания съ радостъ.

Сиромашия, страдание, мжнотия съ Бога сж добрѣ дошли. Радостъ и щастие безъ Бога — не сж добрѣ дошли. Тѣ носятъ скръбъ и изпитание. За прѣдпочитане е сиромашията, но съ Бога, отколкото богатството безъ Бога.

За прѣдпочитане е и сиромашия, и богатство, но съ Бога.

Цѣльта на вашия животъ е всички да се подмладите: да се съблѣчете отъ врѣменната дреха и да се облѣчете въ вѣчната; да се съблѣчете отъ безсилието и да се облѣчете въ силата; да се съблѣчете отъ безлюбието и да се облѣчете въ Любовта; да се съблѣчете отъ робството и да се облѣчете въ свободата, въ Божията Истина.

Нѣкой казва: хубаво е всичко това, но докато дойдемъ до него, колко страдания, колко мъки ще прѣживѣмъ. Казвамъ: не туряйте на ржката си огънь, който гори. Отъ васъ зависи да не изгаряте ржцѣтъ си. Щомъ видите такъвъ огънь, хванете го внимателно съ щипци и го турете настрана. Защо трѣбва да го хващате съ прѣсти и да го туряте на ржката си? Мнозина мислятъ, че всѣки огънь, на който се натѣкватъ, е свещенъ. Не, свещениятъ огънь гори, разпалва се, свѣти, безъ да причинява рани. Който минава прѣзъ този огънь, той се прѣчиства и започва да свѣти. Всѣки другъ огънь дръжте далечъ отъ себе си. Ако искате да светнете, не търсете огънь, който изгаря. Ако искате да се измиете, не търсете мѣтна вода. Идете при чистия изворъ, той ще ви измие, както знае и разбира.

Прѣдставете си, че при мене дойдатъ сто души, които сж се окаляли, и започнатъ да ми разправятъ, какъ сж паднали, какъ се окаляли, какъ се чувствуватъ въ това състояние и т. н. Какво ме ползватъ тѣхнитѣ истории? Ако река да изслушамъ всички сто ду-

ши да ми разправят историята си, калъта ще изсъхне по тѣхъ, ще запуши поритѣ имъ, и тѣ ще бждатъ по-злѣ, отколкото при падането си. Азъ казвамъ на тия хора: елате съ мене, азъ ще ви заведа при единъ голѣмъ, чистъ изворъ. Тамъ ще си измиете главитѣ, краката, тѣлото и ще се прѣоблѣчете съ чисти дрехи. Близко до този изворъ има добри хора, които ще ви дадатъ чисти дрехи за прѣобличане. Слѣдъ това тѣ ще ви дадатъ и малко хлѣбъ, да задоволите глада си. Съ това ще се свърши историята на тѣхното падане и окаляне. — Ами ако водата се окаля? — Нищо отъ това. Ако искате да знаете, водата е причина да се образува калъта. Щомъ е така, тя трѣбва да ви очисти. Водата чисти, въздухътъ насърдчава, а свѣтлината утѣшава. Съ други думи казано: водата, въздухътъ и свѣтлината сж условия за прѣчистване. Тѣзи условия се криятъ въ Божествения животъ.

Слѣдователно, приемоте Божествения животъ, за да се очистите. Идете при Божествения изворъ, потопете се въ него и ще излѣзете чисти, свободни отъ всѣкакви лоши мисли, чувства и желания. Казвате: ще ни приеме ли Господъ? — За това не трѣбва да правите въпросъ. Ще влѣзете въ извора, ще се измиете и ще излѣзете. Даже и да ви направятъ забѣлѣжка, че сте размжтили извора, не се смущавайте. Кажете: наистина, водата се размжти, но ние пъкъ се изчистихме. Водата е благородна, тя ще се застѣпи за васъ, ще ви остави свободно да се измиете. Тя ще бжде довольна, че е могла да ви послужи. Прѣ-

ди всичко, прѣдзначението на водата е да чисти, да мие. Тя никога не би се отказала отъ своята служба. Като се измиете, ще се изложите на въздуха, да се изсушите; той ще ви каже нѣколко насърчителни думи. И най-послѣ, свѣтлината ще дойде при васъ, ще ви утѣши съ думитѣ: Това е волята Божия. Струва си човѣкъ да се чисти въ водата, да се насърдава отъ въздуха и да се утѣшава отъ свѣтлината. Това е философията на новия животъ. Когато Богъ ви види изчистени, облѣчени съ дрехитѣ на новия животъ, Той ще ви се усмихне и ще каже: Тѣзи сж моитѣ умни дѣца, които могатъ да се чистятъ.

Сега, цѣла година ще работите усърдно и съзнателно, да разрѣшите задачата, която днесъ ви се дава. Работете тихо, мълчаливо въ себе си, докато получите резултатъ. Ако нищо не работите, а само говорите, вие ще си останете съ празнитѣ хамалски чували на гърба си. Който носи чувалъ съ хлѣбъ на гърба си, той има право да раздаде частъ отъ хлѣба на другитѣ, но поне единъ хлѣбъ трѣбва да остави за себе си. Този хлѣбъ, именно, прѣдставя днешната задача. Него ще задържите за себе си. Никому нѣма да говорите за този хлѣбъ, докато вие сами не го опитате и не придобиете нѣкакъвъ резултатъ. Ако разправяте за него прѣди да сте го опитали, вие ще се лишите отъ благословението, което той носи. Ако кажете на малкитѣ дѣца, дѣ сте посѣли орѣхитѣ, тѣ ще ги изровятъ и ще ги изядатъ. Оставете орѣхитѣ спокойно да поникнатъ, да израстатъ, да дадатъ плодъ и то-

гава позволете на малкитѣ дѣца да се качватъ на дървото, да ядатъ, колкото искатъ.

За тази цѣль казвамъ: всѣки самъ да работи върху дадената задача. Ако почне да говори съ този-онзи върху нея, да му помогнатъ въ рѣшението, той ще се намѣри въ положението на житното зърно, което паднало между трънетѣ и на камениста почва и не дало никакъвъ плодъ. Който работи съ упование на Бога въ себе си, той ще бжде житното зърно, паднало на добрата почва и едно дало сто, друго шестдесетъ, и друго — тридесетъ. Човѣкъ трѣбва да внимава, да не изгуби това условие — Бога въ себе си. Защото, казано е въ Писанието: „Възлюбилъ си Истината въ човѣка.“ Благодарете за това, което Богъ е възлюбилъ въ васъ и пазете го да не се изгуби. Ако го изгубите, едноврѣменно съ него и любовта ще изчезне. Страшно е да изгуби човѣкъ Любовта Божия.

Нѣкога, въ младитѣ си години, Толстой взелъ участие въ една хазартна игра, въ която изгубилъ много. Каквото влагалъ, все губѣлъ и дошълъ най-послѣ до единъ дългъ отъ 12,000 рубли. Като се огледалъ прѣдъ такъвъ голѣмъ дългъ, той изпадналъ въ отчаяние и вътрѣшно се помолилъ на Бога, да му помогне по нѣкакъвъ начинъ да излѣзе отъ това затруднение. Сжщеврѣменно той обѣщалъ въ себе си, че повече нѣма да взима участие въ такива игри. Единъ неговъ приятелъ му далъ една рубла да продължи играта. Той взелъ рублата, вложилъ и нея и игралъ само за да спечели нѣкаква сума, съ коя-

то да изплати дълга си. Щомъ спечелилъ нужната сума, той изплатилъ дълга си, взелъ шапката си и никога вече не взималъ участие въ такива игри.

И на васъ казвамъ: ако имате дългъ, направенъ отъ такава хазартна игра, вложете и послѣдната си рубла, да спечелите нѣкаква сума, съ която да изплатите дълга, който сте направили въ играта. Щомъ го изплатите, турете шапката на главата си и не повтаряйте вече тази игра. Сегашниятъ животъ прѣдставя такава хазартна игра, на която всичко сте изгубили. Ако ви даде нѣкой една рубла, вложете и нея въ тази игра и каквото спечелите, изплатете дълговетъ си и напуснете компанията. Ако сегашниятъ животъ, пълненъ съ противорѣчия, е толкова приятенъ и желанъ, колко по-приятенъ ще бѣде истинскиятъ животъ, свободенъ отъ всички противорѣчия. Ако сегашниятъ животъ е приятенъ само за очакваното благо, колко по-приятенъ е истинскиятъ животъ, който носи въ себе си това благо.

И сега, азъ желая да придобиете изгубената смѣлостъ, изгубената доброта. Азъ желая да придобиете изгубената любовъ, изгубеното щастие и блаженство. И най-послѣ, желая ви да придобиете изгубеното единство. Всичко това сте имали въ миналото, което днесъ пакъ трѣбва да се върне при васъ да работите съ него като съ спечеленъ вашъ капиталъ.

Кое струва повече: най-малката любовъ или най-голѣмото богатство? Двама души трѣ-

гнали заедно на пжть. Единиятъ носѣлъ само кутия съ кибрити въ джоба си, а другиятъ носѣлъ на гърба си една торба съ злато. Първиятъ вървѣлъ и размишлявалъ; той знаелъ, какъвъ пжть имъ прѣдстои да минатъ. Вториятъ казалъ: Не зная, какво мислишъ да правишъ. Тръгналъ си на пжть и нищо не носишъ съ себе си. Вижъ, докато азъ нося тази торба на гърба си, навсѣкждѣ ще съмъ добръ дошълъ. Въ който хотелъ влѣза, вратитѣ ще се отварятъ прѣдъ мене. Пжтували тѣ, навлѣзли въ една гжста гора и постепенно започнали да се изкачватъ по планината. Врѣмето било студено, духалъ силенъ вѣтъръ, температурата била 30° подъ нулата. Пжтниците рискували да замръзнатъ. Какво да се прави? Тукъ златото нѣма никаква цѣна. Първиятъ пжтникъ извадилъ отъ джоба си кутиятъ съ кибритъ, събралъ дръвчета и наклалъ огънь, на който и двамата се сгрѣли. Пжтникътъ съ златото на гърба благодарилъ за огъня и далъ частъ отъ паритѣ на другаря си, който съ една кибритена клечка спасилъ живота и на двамата.

И тъй, бждете като пжтника, който носѣлъ въ джоба си кутия съ кибритъ, та като се намѣрите въ трудно положение, драснете една клечка и запалете огъня. Слѣдъ това вземете паритѣ, които богатиятъ ви дава и го научете да цѣни кибрита, т. е. да цѣни малкитѣ величини. Една кибритена клечка отъ любовъ струва повече отъ всичката земна слава, отъ всичкото земно богатство.

СЪДЪРЖАНИЕ.

	Стр.
1. Слабото и силното	3
2. Най-малкото добро	11
3. Цѣнни мисли изъ книгата на великия животъ.	38
4. Подражатели на Бога	42
5. Цѣнни мисли изъ книгата на великия животъ.	60
6. Добрѣ дошълъ.	62
7. Цѣнни мисли изъ книгата на великия животъ.	71
8. Двата пжтя	72
9. Опорнитѣ точки на живота	76
10. Завършени и незавършени процеси.	80
11. Най-мжчниятъ изпитъ	83
12. Съ притчи.	98
13. Ще и не ще.	121
14. Новитѣ възгледи	148
15. Книжници и фарисеи	167
16. Цѣнни мисли изъ книгата на великия животъ.	176
17. Коего остарява.	178
18. Общото благо	198
19. Тритѣ свѣта	222
20. Пжтъ на зазоряване	251
21. Оставете дѣцата	267
22. Цѣнни мисли изъ книгата на великия животъ.	288

23. Ще се приложи	290
24. Цѣнни мисли изъ книгата на великия жivotъ.	316
25. Дѣлата Божии , . . .	321
26. Откри	326
27. На живитѣ	336
28. Слизане и възлизане.	349
29. Иде часъ	357

